

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

ကျေးဇူးတော်ရှင်

ဝေသာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဟောကြားတော်မူသော

တက္ကသိုလ်ပေသာနာ

တရားတော်

၁၉၇၇

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

ကျေးဇူးတော်ရှင်

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဟောကြားတော်မူသော

တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာ

တရားတော်

နှင့်

နောက်ဆက်တွဲ ဝိပဿနာဖြင့် ရောဂါ
ပျောက်ကြောင်း သာဓကဝတ္ထုများ

သာသနာ-၂၅၂၂

ကောဇာ-၁၃၄၆

တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာ-က [ဒုတိယအကြိမ်]

အာသာရေးဆိုင်ရာ စာမူပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်အမှတ် [၁၁၃၉၅]

ဒုတိယအကြိမ်

—

အုပ်ရေး-၁၀၀၀၀

—

၁၉၇၀-ခု

—

ဒီဇင်ဘာလ

—

မုက်နှာဖုံး-ချင်းတွင်း

—

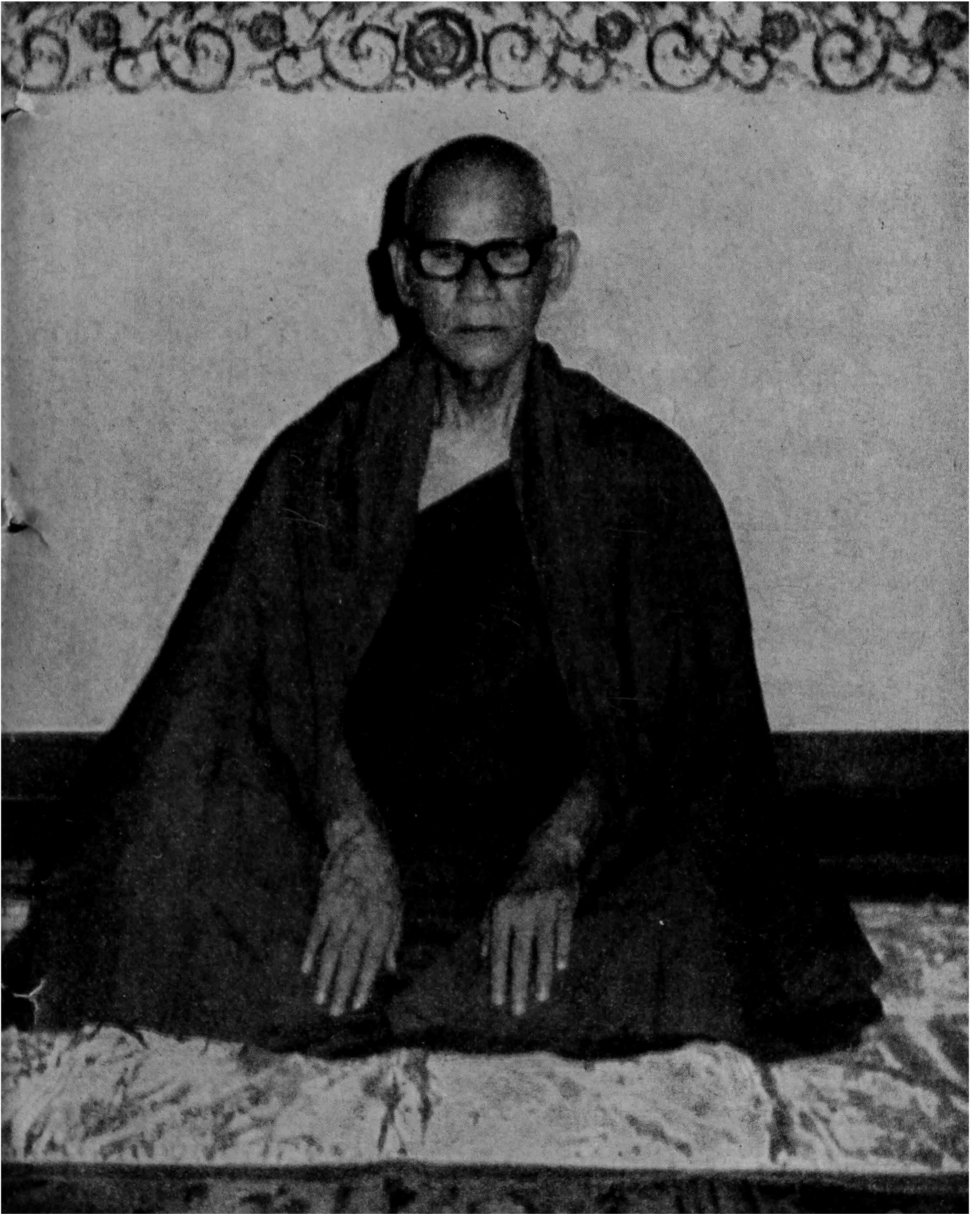
စာအုပ်ချုပ်-အေးမိသားစု

—

ဓမ္မဒါန

—

ဦးခင်မောင်ညွန့် (ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ် - ၀၄၇၈၁) မဟာစည် သာသနာ့ရိပ်သာ၊ ဆိပ်ခွန်ရွာ၊ ရွှေဘိုမြို့က ထုတ်ဝေ၍၊ ဦးတင်မောင် (၀၂၅၆-မြ) စာပေပေါင်းကူး စာပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ်-၉၀၊ အေဘီ၊ ဝေဇယန္တာလမ်း၊ (၈) ရပ်ကွက်၊ တောင်ဥက္ကလာပမြို့၊ ရန်ကုန်က ပုံနှိပ်သည်။

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

အ မှာ စာ

တက္ကသိုလ် ဝိပဿနာတရားတော်ဟူသော ဤအမည်သည် ခန်းနားဝင်ထယ် တင့်တယ်လှပ မြူးကြွပေါ်လွင် ပီပြင် ဆန်းသစ် လှပေသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဝိပဿနာတရားကိုသာ ဦးစားပေး၍ ဟောတော်မူသည်။ ဤ တရားတော်ကိုလည်း တက္ကသိုလ်ဓမ္မာရုံကြီးမှာဟောသော ဝိပဿနာတရားဖြစ်၍ အခြားသော ဝိပဿနာတရား အမည်များမှာ ထူးခြားသားနား ကွဲပြားပေါ်လွင် ပီပြင် ထင်ရှားစေရန် တက္ကသိုလ် ဝိပဿနာတရားတော်ဟု နာမည်ပေးတော်မူပေသည်။

တတ်ကောင်းစရာ အထက်တန်း အတတ်ပညာမျိုးစုံနှင့် ဗဟုသုတများကို စနစ်တကျပို့ချရာ ကျောင်းကြီးကို တက္ကသိုလ်ဟု ခေါ်သည်။ ဘုရားရှင် မပွင့်မီကာလကပင် ယခုတက္ကသိုလ်များ၏ ရှေ့ပြေးပညာပေး ဗဟိုဌာနကြီးများဖြစ်သော တက္ကသိုလ် ဒိသာ ပါမောက္ခ ဆရာကြီးများထံတွင် ပညာများကို ဆည်းပူးသည့် အလေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ ယင်း ပညာဆည်းပူးရာကျောင်းကြီးကို တည်ရာဌာန တက္ကသိုလ်ပြည်အစွဲပြု၍ တက္ကသိုလ်ဟု မှည့်ခေါ်ထားကြသည်။

[ဃ] တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာတရားတော်

ယခု ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၏ အစသည် ၁၈၈၀-ပြည့်နှစ်က ရန်ကုန်မြို့၌ ပြုတံ့သည့်အစိုးရတို့ ဖွင့်လှစ်သော ရန်ကုန်ကောလိပ်မှ ပေါက်ပွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၂၀-ပြည့်နှစ်တွင် တက္ကသိုလ် အက်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း၍ ရန်ကုန်ကောလိပ်အစား ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဟု သီးခြားတက္ကသိုလ်တခု တည်ထောင်သည်။ ၁၉၅၉-ခုနှစ်၌ မန္တလေးကောလိပ်ကို မန္တလေးတက္ကသိုလ်ဟု တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ပြန် သည်။ ယခု မြန်မာပြည်၌ ယင်းတက္ကသိုလ် ၂-ခုသာရှိသည်။ ယင်း တက္ကသိုလ်နှစ်ခုအနက် ဤတရားတော်သည် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်ဝင်းအတွင်းရှိ ဓမ္မာရုံကြီး၌ တက္ကသိုလ်ပညာရှင်များ အား ဟောပြောသော တရားဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်—

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဤ ဘရားတော်ကို တက္ကသိုလ် ဝိပဿနာတရားတော်ဟူသော အမည် နှင့် ဆီလျော်အောင် သိပ္ပံပညာ ဥပမာစသော ဥပမာ ၁၁-မျိုး တို့ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ပြ၍ ဟောထားသည်။ သတ္တိသုတ်၊ ဘဒ္ဒေက ရတ္တသုတ်၊ သတိပဋ္ဌာနသုတ်အစရှိသော ပင်မဗဟို အချက်အချာ ပဓာနဖြစ်သော ကျမ်းဂန် အယူအဆတို့ဖြင့် နက်ရှိုင်း တိကျ သေသပ်လှစွာ ဟောထားသည်။ အရပ်သုံးစကားများဖြင့် သိပ် သည်းကျစ်လစ် အဖုအထစ်မရှိ ပကတိညက်ညော ချောမော ခပြုပြစ် အနှစ်အဆီ ပြည့်မှီစံပြု နည်းရလောက်အောင် ဟောထား သည်။ (ကျမ်းကြီး တစောင်တဖွဲ့ မဟုတ်သော်လည်း) ဗဟုသုတ ရှိသူများ ရပ်ကွက်မှာ ဟောသောတရားဖြစ်၍ ဗဟုသုတဘိုးပွား စေရန် ဝိပဿနာအကြောင်းအရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍၎င်း၊ ဝိပဿနာ

ရုမုတ်နည်းနှင့် ပတ်သက်၍၎င်း ဆစ်ပိုင်းကျန ပြည့်ဝကုံလုံသည့်
 ဟောပြောချက်များဖြင့် သိသာလွယ်ကူ ပေါ်လွင်ထင်ရှားစွာ
 ဟောထားသည်။ ချောညက်ပြေပြစ် ကျစ်လစ်လှပ အဓိပ္ပာယ်
 ပြည့်ဝသည့် သံပေါက်ကလေးများဖြင့် ခြုံငုံ၍ ပြန်လည်သိမ်းပိုက်
 ကာ နှစ်သက်စဖွယ် စီချယ်ထားသဖြင့်လည်း အမှတ်ရလွယ်ကူလှ
 ပေသည်။

ခေတ်သမိုင်းစဉ်ဖြင့် ပုံဖော်ရသော်—ခေတ်ပညာရပ်များနှင့်
 သင်ကြားနည်းများသည် တိုးတက်နေသော ခေတ်ကာလနှင့်
 ဌာနအကြိုက်လိုက်၍ မကြာမကြာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲနေရသဖြင့်
 ခေတ်လက်အောက်ခံ ခေတ်နောက်လိုက်များသာ ဖြစ်သည်။
 ဤသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရားတော်သည်ကား တိုးတက်ပြီးသည့်
 သမရိုးကျ နည်းများဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲစရာမရှိဘဲ ကောယန
 မဂ္ဂ-တခုတည်းသော လမ်းဟောင်းလမ်းမှန်ဖြစ်၍လည်း ခေတ်ကို
 အမြဲတမ်း စိုးပိုင်၍နေလေသည်။

မှန်ပါပေသည်။ ပွင့်တော်မူကြပြီးသော ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
 အရိယာသာဝကတို့သည်လည်း ဤသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာလမ်း
 ဖြင့်သာ လုံးဝစင်ကြယ်ခြင်းသို့ ရောက်တော်မူကြရသည်။ ပွင့်ဆဲ
 ပွင့်လတံ့ဖြစ်သော ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရိယာသာဝကတို့သည်
 လည်း ဤသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာလမ်းဖြင့်သာ လုံးဝစင်ကြယ်
 ခြင်းသို့ ရောက်တော်မူကြသည်။

တက္ကသိုလ်ဟူသော စကားလုံးသည် ရှေးယခင်ကကဲ့သို့ပင်
 ယခုလည်း ကျော်ကြား နောင်လည်း ကျော်ကြားမည်သာ ဖြစ်

သည်၊ ဝိပဿနာတရားတော်သည်လည်း ရှေးယခင်ကကဲ့သို့ပင် ယခုလည်း ကျော်ကြား နောင်လည်း ကျော်ကြားမည်သာ ဖြစ်သည်။

အဆင့်ဆင့် ပြုပြင်ရေးဆွဲထားသော ယောဂီ ကာယစိတ္တ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်း ကျင့်သုံးရေး ပညာရပ်ကို ဣန္ဒြိယနိုင်ငံတွင် မူလတန်းမှစ၍ တက္ကသိုလ်ကျောင်း သင်တန်းများအထိ သင်ပြ ပို့ချနိုင်ရန် ဣန္ဒြိယပညာရေးဌာနက အရေးယူဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်ဟု ၁၆-၁၁-၇၅-နေ့က နယူးဒေလီမှ သတင်းကောင်း တရပ်ကို ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားများ ကြားသိလိုက်ကြရပေပြီ။

တက္ကသိုလ်ပညာရပ်များကို မတတ်မြောက်သည့် တိုင်းပြည် သည် ကမ္ဘာ့အလယ်၌ မျက်နှာမဲ့နှင့် ဆင်းရဲရပေမည်။

ဝိပဿနာတရားကို အားမထုတ်နိုင်သဖြင့် ဉာဏ်အဆင့်မမြင့် သေးသူသည် သံသရာထဲတွင် တဝဲလယ်လယ်နှင့် ဆင်းရဲနေရ ပေမည်။

ယခုအခါဝိပဿနာတရားတော်သည် စာရိတ္တကောင်းမွန်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းသာယာ စိတ်ချမ်းသာရေးတို့တွင် ရွှေတန်းမှပါဝင် သည့် အင်အားစုအနေဖြင့် သီးခြားကဏ္ဍတခု ဖြစ်ကြောင်းကို အများက ယုံကြည်လက်ခံကြပေပြီ။ ယင်းတရားတော်ကို ဆရာ တော်ဘုရားကြီးက ကောင်း ဆိုး မှား မှန် ဝေဘန်ပြုပြင်၍

ဆင်ခြင်ကြံဆ နည်းလမ်းရကြစေရန် ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ပေကြိုး ပေတန်တို့ဖြင့် ညှိနှိုင်း တိုင်းတာပြု၍ ဟောထားသော ကြောင့် ခေါင်းဆောင် ဝိပဿနာကျမ်းဟူ၍လည်း ခေါ်သင့် ပေသည်။

ရန်ကုန်မြို့ကြီးတွင်ရှိသော တက္ကသိုလ်ဓမ္မာရုံကြီး၌ ကျေးဇူး တော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက တက္ကသိုလ်ပညာ ရှင်ကြီးများအား ဟောကြားသော ကြီးလေးကြီးဆုံရာ ဤ တက္ကသိုလ် ဝိပဿနာတရားတော်သည် သူ့ရှုဒေါင့်နှင့်သူသာ မှန်ကန်နေခြင်း မဟုတ်ပေ။ ခေတ်တိုင်းငံသည့် သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရားများကို ဆန်းသစ်ပေါ်လွင်သော နှိုင်းယှဉ်ချက် အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် စိကာစဉ်ကာ ဟောထားသောကြောင့် နှောင်း ခေတ် သာသနာအတွက် အားဆေးတခွက်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

သက္ကရာဇ်ဒီဂြိုဟ်အကြောင်းကို စာမုက်နှာ ၁၇-၂၄ တို့၌ စာတွေ့ ကိုယ်တွေ့ ယောဂီတွေ့အတိုင်း လက်နှင့်ကိုင်ပြသလို ထင်ထင် လင်းလင်း ရှင်းရှင်းဘွင်းဘွင်း ပြထားသောကြောင့်၎င်း၊ တိုင်း ရင်းသားများ အယူအဆနှင့် တိုင်းတပါးက အယူအဆကျမ်း များကိုပါ ပညာရှင်များ၏ သဘောဉာဏ်တိုင်းသို့ ချင်းနင်းဝင် ရောက်သွားအောင် ကျဉ်းကျဉ်းနှင့် ရှင်းလင်းပြထားသော ကြောင့်၎င်း၊ တောနေ-မြို့နေ လူတန်းစား အသီးအသီးတို့က အတ္တနှင့်ပတ်သက်၍ ထင်မြင်ယူဆပုံတို့ကိုလည်း စာမုက်နှာ ၂၄-၌ ပြထားသောကြောင့်၎င်း ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတို့၏ ပေကြိုး ပေတံ

သဘာယ် ဖြစ်၏။ ယောဂီသူတော်စင်တို့၏ မှီရာ တံကဲပျဉ်သဘာယ်
လည်း ဖြစ်၏။

စာမျက်နှာ ၆-၌ နတ်ဗြဟ္မာမမြင်ဘူး၍ မယုံသူကို လေယာဉ်
ပျံပေါ်ကာစခေတ်က လေယာဉ်ပျံမမြင်ဘူး၍ မယုံသူတချို့နှင့်
နှိုင်းယှဉ်၍၎င်း၊ စာမျက်နှာ ၆-၌ သာမန်လူတွေက မသိကြသော်
လည်း သိပုံပညာသည်တို့၏ စမ်းသပ်တွေ့ရှိချက်အရ အများက
ယုံကြည်ရပုံတို့ကို သိပုံပညာဥပမာဖြင့်၎င်း၊ နှာ ၂၀-၌ အတ္တစွဲကို
ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် ပယ်ရုံလောက်သာမကဘဲ အရိယမဂ်
ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်သည်အထိ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုသိပြီး ပယ်ဘို့နှင့်
ပယ်ပုံပယ်နည်းတို့ကို၎င်း၊ မြင်ရာကြားရာစသည်တို့၌ သက္ကာယ
ဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံနှင့် ပယ်ပုံပယ်နည်းတို့ကို၎င်း လက်နှင့်ကိုင်ပြသလို
ကွက်တိ အံကျထောက်ပြထားသဖြင့် မေ့ကထိကတို့၏ အမြူတေ
သဖွယ်ဖြစ်၏။ သုတေသီတို့၏ ရတနာပြုတိုက်ကြီးသဖွယ်လည်း ဖြစ်
၏။ တရားအားထုတ်ခြင်းဖြင့် ရောဂါပျောက်ဘူးသည့် ယောဂီ
တို့၏ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်မှန်တို့ကို နောက်ဆက်တွဲ၌ ထည့်သွင်းပြ
ထားသဖြင့် ယောဂီတို့၏ အားဆေးတခွက်လည်း ဖြစ်၏။

ဘုရားရှင်သည် ကိုယ်တွေ့ကျင့်သုံး၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရရှိ
ပြီးမှသာ မိမိစားဝံ့သည့် ဓမ္မဆေးကို သတ္တဝါတို့အား တိုက်
ကျေးသကဲ့သို့ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
သည်လည်း အာစရိယပါစရိယ နယလက်ကိုင် နည်းလမ်းပိုင်
သော မင်းကုန်းသထုံဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံမှ ထုံးမှီ

စံရ ဆရာနည်းကျကျဖြင့် လေးလကျော်မျှ အားထုတ်ခဲ့ပြီးမှသာ
 ဆွေမျိုးများမှစ၍ တစ တစ တိုးခဲ့လျက် မိမိနိုင်ငံတွင်မျှမက
 နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များအထိ သွားရောက် ဟောတော်မူခဲ့သည်။
 ယခုအခါ မဟာစည်သာသနာ ဝိပဿနာဓမ္မစည်သံကြီးသည်
 တကမ္ဘာလုံးကို အံ့ကြွနိုးကြား လှုပ်ရှားရိုက်ခတ်လျက် အရှိန်
 အဟုန်ကောင်းစွာဖြင့် အစဉ်မပြတ် မြည်ဟီးလျက်နေလေပြီ။

တက္ကသိုလ်ရပ်ကွက်သူ ရပ်ကွက်သားများသည် တိုင်းပြည်နှင့်
 လူမျိုးတိုးတက်ရေးအတွက် တက္ကသိုလ်ပညာ အများအပြားကို
 စာတွေ့လက်တွေ့ လေ့လာရင်း ပစ္စုပ္ပန်တမလွန် နှစ်တန် ကောင်း
 စားရေးဖြစ်သော ဝိပဿနာပညာရရှိရေးအထိ ကိုယ်တွေ့စိတ်တွေ့
 ကျင့်သုံးကြမည်ဆိုလျှင် ကိုယ်ခံပညာကောင်းစွာရ၍ ကမ္ဘာ့ငြိမ်း
 ချမ်းရေးမှသည်သံသရာငြိမ်းချမ်းရေးအထိ ဦးတည်မိလျက်သား
 ဖြစ်နေသည်ကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သိကြရပါလိမ့်မည်။

ဤမျှကောင်းမွန်သော ဝိပဿနာတရားတော်ကို ဟောကြား
 တော်မူရန် ကျေးဇူးတော်ရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ယခင်က
 ပင့်ခဲ့ဘူးပါသော်လည်း လာရောက်ပြီး မဟောနိုင်သည့် အချိန်
 များနှင့် တိုက်ဆိုင်၍ မဟောဖြစ်ဘဲရှိခဲ့ရာမှ ယခုဟောရခြင်း၏
 အကြောင်းမှာ တက္ကသိုလ်နယ်မြေ သထုံလမ်း အမှတ် ၂-နေ
 ဦးကျော်ဝင်း-ဇနီး ဒေါ်ခင်အေးကြည်နှင့် သားသမီးတစုတို့က
 ပင့်လျှောက်သဖြင့် ဟောနိုင်ခွင့်ရခိုက် ဟောတော်မူသည့်အတွက်
 ကြုံတောင့်ကြုံခဲ တရားနာခွင့် ရခဲ့ကြပါသည်။

[ည] တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာတရားတော်

မူလက ဟောထားသည်ကို ရကော်ဒါဖြင့် ဖမ်းယူထားကြရာ ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ အမှုဆောင်တဦးဖြစ်သူ ဦးဦးခိုင် (ရန်ကုန်မြို့တော် မြို့နယ် အဆောက်အဦဌာန အင်ဂျင်နီယာဟောင်း)က အသံမှ စာအဖြစ်သို့ရောက်အောင် ကူးယူရာတွင် ပါဠိနှင့် ယင်းအနက်စကားလုံးများကို မကူးတတ်၍ ချန်ထားခဲ့သဖြင့် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဖြည့်စွက်၍ မူလဟောတရား၏ အဓိပ္ပာယ်မပျက်ရအောင် မှုသန်ပေးတော်မူပါသည်။

ဤတက္ကသိုလ်ဝိပဿနာတရားတော်သည် တက္ကသိုလ်ပညာရပ် အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် ဝိပဿနာပညာဟူသော ပညာရပ်တခု ထပ်ဆင့်၍ သင်ယူလေ့လာနိုင်ရန် ယခုခေတ်နှင့် နှောင်းခေတ် ပညာရှင်များအတွက် သမိုင်းမှတ်တိုင်အဖြစ် တည်ငြိမ်ရင့်ကျက်လေးနက်သောအသွင်သစ် မှုသစ်ဖြင့် ခိုင်မြဲထင်ရှားစွာ ရပ်တည်နေလေသည်။

ဤတက္ကသိုလ်ဝိပဿနာတရားတော်ကို ဖတ်ရှုရခြင်းဖြင့် စာဖတ်သူတို့၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် ဝိပဿနာအရာ၌ စိတ်ပါဝင်စားမှုများ အထိုက်အလျောက်ဖြစ်ပေါ်လာလျှင်ပင် ဤစာရေးသူအနေနှင့် တစိတ်တပိုင်း ကျေနပ်မှုရရှိပါပြီ။ အပြည့်အစုံအား ထုတ်ကြပါလျှင်ကား အဘယ်မှာ ဆိုဘူးလားဆိုရာရှိပါမည်နည်း။ ဤစာအုပ်ပါ နည်းလမ်းအတိုင်း ကျင့်သုံး၍ အောင်မြင်မှု ရှိ-မရှိ မှာမူ ကျင့်သုံးလိုက်နာသူများ၏ ပါရမီအစွမ်းသတ္တိနှင့် ဇနပုရိ-မရိ အပေါ်တွင်သာ မူတည်နေပါသည်။

ဤတက္ကသိုလ်ပိပဿနာတရားတော်ကို ဖတ်ရှုဆင်ခြင်၍ အ
 ချိန်အခွင့်ရတိုင်း ကြီးစားအားထုတ်ခြင်းဖြင့် အနာဂတ်ကာလ
 တွင် ဤတက္ကသိုလ်ပိပဿနာတရားတော်ဟူသော သမိုင်းမှတ်တိုင်
 ကြီးသည် ခေတ်၏ အမှိုက်အတိုက်အောက်၌ အားနည်းမွေးမြူ
 သေးသိမ်ပျောက်ကွယ်မသွားဘဲ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား အေး
 ငြိမ်းရာမှန် မြတ်နိုးဗွာန်ဆီသို့ အစဉ်ထာဝရ လက်ညှိုးညွှန်လျက်
 မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်နိုင်ပါစေဟု ပတ္တနာအမှု အာသိသ
 ပြုလျက်....

အရှင်ကေလာသ

သာသနာဇေယျဝိပဿနာဓမ္မာဓရိယ

ဒီဃဘာဏက ဒီဃနိကာယကောဝိဒ

သာသနာ့ရိပ်သာ

ရန်ကုန်မြို့။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၉-ခုနှစ်

နယုန်လဆုတ် ၁၂-ရက်

၁၂-၆-၁၉၇၇

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဟောကြားတော်မူသော

မာလုကျပုတ္တသုတ်တရားတော်

ထွက်နေပါပြီ

တတ္ထသိုလ်ဝိပဿနာ တရားတော်

၁၃၃၉-ခု ပဌမနှိပ်ခြင်း အုပ်ရေ ၆၀၀၀

၁၃၄၀-ခု ဒုတိယနှိပ်ခြင်း အုပ်ရေ ၁၀၀၀၀

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
တရားပလ္လင်ခံ	၁
ဟောမည့်တရားတော်	၂
သတ္တိသုတ်	၄
အမှန်ကို မယုံတာ ဉာဏ်အဆင့် နိမ့်နေလို့ဘဲ	၅
သိပ္ပံဆရာတွေ၏ အတွေ့လိုပင် ယုံသင့်ပါတယ်	၆
အဆင့်အတန်းမတူရာမှာ ကိုယ်နှင့် နှိုင်းယှဉ် ရိုင်းသည်....	၈
ပြဟော့အမြင်	၉
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အမြင်တော်	၁၁
ရည်ရွယ်ချက်ပြည့်စုံတဲ့ တရားဂါထာတော်	၁၃
သက္ကာယဒိဋ္ဌိပယ်ဘို့က အရေးကြီးတယ်	၁၄
ပြဟော့အထင်နှင့် ဘုရားအမြင်	၁၅
သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆိုတာ ဘာလဲ	၁၇
မြင်ရာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ	၁၈
အတ္တစွဲ လေးပါး	၂၀
ကြားရာစသည်၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ	၂၂

အကြောင်းအရာ

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပယ်ရန် အရေးကြီးတယ်
ဒီကနေပင် အားထုတ်ပါ

သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စ လေးပါး

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ညွှန်ကြားချက်
စိတ်အညစ်အကြေးကင်းဘို့ အရေးကြီးသည်
သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၆-ပါး

မြတ်စွာဘုရား ယုံကြည်ထိုက်ပုံ
လိုက်နာပြီး ကျင့်သင့်ပုံ

ဖြစ်ပွားစေရမည့် မဂ္ဂင် သုံးဆင့်
ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်နိုင်တဲ့တရား

ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ရှိဘို့ အရေးကြီးသည်
သီလမဂ္ဂင် ဖြစ်ပုံ

ဈာန်သမာဓိ ဖြစ်ပုံ

ဈာန်အခြေခံပြီး ဝိပဿနာရှုပုံ
ဝိပဿနာသမာဓိ ဖြစ်ပုံ

ပညာမဂ္ဂင် ဖြစ်ပွားပုံ

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားပုံ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
သတိပဋ္ဌာန်မပါလျှင် ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာ မဖြစ်....	၅၄
စိတ်အညစ်အကြေးကင်းဘို့က အရေးကြီးတယ်	၅၆
အဲဒါကလဲ သတိပဋ္ဌာန်တလမ်းတည်း ရှိတယ်	၅၇
သောကကင်းဘို့လဲ ဒီတလမ်းတည်းဘဲ	၅၉
ပရိဒေဝကင်းဘို့လဲ ဒီတလမ်းတည်းဘဲ	၆၁
ကိုယ်ဆင်းရဲငြိမ်းဘို့လဲ ဒီလမ်းဘဲ	၆၂
စိတ်ဆင်းရဲငြိမ်းဘို့လဲ ဒီလမ်းဘဲ	၆၅
မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ဘို့လဲ ဒီလမ်းဘဲ	၆၆
သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်အရ အားထုတ်ပုံ	၆၉
ဈာန်မရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များ ဝိပဿနာရှုပုံ	၇၀
သွားတယ်စသည်ဖြင့် ရှုသိတာ ဝိပဿနာဖြစ်ကြောင်း မှတ်ချက်	၇၀
အားထုတ်ရန် အသင့်ပြင်ပုံ	၇၃
ကာယာနုပဿနာပွားပုံ	၇၄
သန္တိဋ္ဌိကတရား	၇၉
စိတ္တာနုပဿနာပွားပုံ	၈၁
ဝေဒနာနုပဿနာပွားပုံ	၈၃

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ခမ္မာနုပဿနာပွားပုံ	... ၈၅
နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသိပုံ	... ၈၈
အကြောင်းအကျိုးကို ပိုင်းခြားသိပုံ	... ၈၉
အနိစ္စဉာဏ် စသည်ဖြစ်ပုံ	... ၉၁
နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်ပုံ	... ၉၅
သက္ကာယဒိဋ္ဌိကင်းပုံ	... ၉၆
ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ကိုယ်တွေ့ပွားပုံ	... ၉၈

နောက်ဆက်တွဲ ၁၀၃-မှ ၁၇၇-ထိ

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ရောဂါပျောက်ပုံ	... ၁၀၃
လေနာပျောက်သော ဘုန်းကြီးတပါး	... ၁၀၇
ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ထန်းရည်ခါးပြတ်ပုံ	... ၁၀၈
ဆရာတော် အရှင်သုဇာတ၏ ဟောပြောချက်မှ	... ၁၁၁
ဗိုက်ထဲက အလုံးရောဂါပျောက်သူ	... ၁၁၁
အလုံးရောဂါပျောက်တဲ့ ရဟန်းတပါး	... ၁၁၄
အလုံးကြီး ကြေကွဲပျောက်ကင်းတဲ့ ဒကာတဦး	... ၁၁၅
ဒူးကိုက်နာပျောက်သူ	... ၁၁၆

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အစာပင်းရောဂါပျောက်သူ ၁၁၇
ပန်းနာပျောက်သူ ၁၁၉
ခရုသင်းနှင့် ယားနာတွေပျောက်သူ ၁၂၀
မုဒုံမြို့နယ် တော်ကူးရွာ သတိပဋ္ဌာန် ဦးနန္ဒိယထံမှ ရောဂါထူးပျောက်ပုံများ	၁၂၅-မှ ၁၄၂
ဦးနန္ဒိယကိုယ်တိုင် ရောဂါပျောက်ပုံ ၁၂၅
အပင်ပန်းခံ၍အားထုတ်သော်လည်း အတ္တကိလမထ မဖြစ်ကြောင်း မှတ်ချက် ၁၂၇
၁။ ဦးဝံသပါလ၏ အမူးရောဂါစသည် ပျောက်ပုံ	၁၂၉
၂။ ဦးဥတ္တရ၏ လိပ်ခေါင်းရောဂါစသည်ပျောက်ပုံ....	၁၃၁
၃။ ဦးညာဏဓဇ၏ ဝမ်းအောင့်ရောဂါ ပျောက်ပုံ	၁၃၁
၅-၆-၇။ အမူးရောဂါစသည် ပျောက်ပုံ ၁၃၂-မှ	၁၃၃
၈-၉-၁၀။ တက်ကိုက် လိပ်ခေါင်း ရင်ကြပ်ရောဂါ စသည် ပျောက်ပုံ	၁၃၄-မှ ၁၃၅
၁၁-၁၂-၁၃။ ဝမ်းနာ လေထိုး မှတ်ရောဂါ စသည် ပျောက်ပုံ	၁၃၅-မှ ၁၃၆
၁၄။ ဖျဉ်းရောဂါပျောက်ပုံ ၁၃၆
၁၅။ လူ ၉-ယောက်မှာရောဂါအမျိုးမျိုးပျောက်ပုံ....	၁၃၉

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၆။ ဒဏ်နာရောဂါ ပျောက်ပုံ ၁၄၁
၁၇။ အရူးရောဂါပျောက်ပုံ ၁၄၂
ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဦးပဏ္ဍိတ၏တပည့် ယောဂီများထဲမှ ထူးခြားစွာ ရောဂါပျောက်ကင်းပုံအချို့	— ၁၄၃
၁။ ဒေင်္ဂါခင်စိန်၏ သွေးလုံးရောဂါ စသည်ပျောက်ပုံ	၁၄၃
၂။ ဒေင်္ဂါသန်း၏ သွေးတိုးရောဂါ ပျောက်ပုံ ၁၄၆
၃။ ဒေင်္ဂါမြင့်မြင့်ကြည်၏ နှလုံးရောဂါ ပျောက်ပုံ ၁၄၈
ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဦးသံဝရ၏တပည့် ယောဂီများ ထဲမှ ရောဂါပျောက်ပုံအချို့ ၁၄၉
၁။ ဒေင်္ဂါသိန်းချစ်၏ လိမ့်ကျဒဏ်နာ ပျောက်ပုံ ၁၄၉
၂။ ဒေင်္ဂါနု၏ လေနာရောဂါပျောက်ပုံ ၁၅၀
၃။ ဒေင်္ဂါလှ၏ ဇက်ကြောတက် မျက်စိထိုးကျင်နာ ပျောက်ပုံ ၁၅၁
၄။ ဒေင်္ဂါထား၏ လက်ပြင်အောင့် ကျောအောင့်နာ ပျောက်ပုံ ၁၅၂
၅။ ဒေင်္ဂါညက်အိမ်၏ ပေါင်တောင့်ရောဂါ ပျောက်ပုံ ၁၅၂

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၆။ ဒေဝီကြင်ယု၏ ရင်ကြပ် ချောင်းဆိုးရောဂါ ပျောက်ပုံ ၁၅၃
၇။ ဒေဝီကျင်ရွှေ၏ အစာအိမ်ရောဂါ ပျောက်ပုံ....	၁၅၄
၈။ ဒေဝီတင်တင်၏ လဲကျဒဏ်နာပျောက်ပုံ ၁၅၅
ဗောဇ္ဈင်ကြောင့် ရောဂါကင်းပျောက်သည် ၁၅၆
ဗောဇ္ဈင်သုတ် တရားတော်	... ၁၅၈
ဗောဇ္ဈင်ဖြင့် ရောဂါပျောက်ပုံ ၁၆၇
တရားတော်ကို ရိုသေစွာနာသင့်ပုံ ၁၆၇
ဗောဇ္ဈင်ကို ပွားစေခြင်းဖြင့်ရနိုင်သော အကျိုးများ ...	၁၆၈
ဝိပဿနာရုရာ၌ လိုရင်းအကျိုးနှင့် အပိုအလှုံ့ အကျိုးများ ၁၆၉
အခြားဘာသာဝင်များမှာလည်း အကျိုးများကြောင်း ၁၇၀
ဦးကာဆင်ဝတ္ထု အကျဉ်းချုပ် ၁၇၀
ဒေါက်တာဟောင်း ဝတ္ထု ၁၇၄
ကျောင်းဆရာကြီး ပင်နေကာဝတ္ထု ၁၇၆

ကျေးဇူးတော်ရှင်

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဟောကြားပြုစုတော်မူသော ကျမ်းစာများ

စဉ်	ကျမ်းစာအမည်	စာအုပ်ထွက်ပေအညွှန်း
၁။	ဝိပဿနာလမ်းညွှန်ကျမ်း	(၁၃၀၀)
၂။	ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း(ပဌမ)	(၁၃၀၆)
၃။	ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတို့၏ မှတ်တမ်း	(၁၃၀၈)
၄။	ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း(ဒုတိယ)	(၁၃၀၉)
၅။	မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိနိဿယ	(၁၃၁၃)
၆။	မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားတော် (အကျဉ်း ၄-ပိုင်း)	(၁၃၁၃)
၇။	မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားတော် အကျယ် (ကာယာနုပဿနာပိုင်း)	(၁၃၁၃)
၈။	ဝေဒနနုပဿနာ တရားတော်	(၁၃၁၃)
၉။	နှုတ်ခွန်းဆက် မိန့်ခွန်းတရားတော်	(၁၃၁၄)
၁၀။	မဟာစည် ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ	(၁၃၁၅)
၁၁။	ဝိပဿနာ အလုပ်ပေးတရားတော်ကြီး	(၁၃၁၆)

၁၂။	ဝိသုဒ္ဓိနှင့် ဉာဏ်စဉ်တရားတော်ကြီး	(၁၃၁၆)
၁၃။	ဝိသုဒ္ဓိဉာဏကထာ (ပါဠိ)	(၁၃၁၈)
၁၄။	ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်ရခြင်းအကြောင်း	(၁၃၁၈)
၁၅။	ဓမ္မစကြာ အသံလွှင့်တရားတော်	(၁၃၁၉)
၁၆။	အနတ္တလက္ခဏသုတ် အသံလွှင့်တရားတော်	(၁၃၁၉)
၁၇။	ဘဝပြဿနာ	(၁၃၂၀)
၁၈။	အင်ဒိုနီးရှား သာသနာပြုမှတ်တမ်း	(၁၃၂၁)
၁၉။	ဝိပဿနာ အခြေခံတရားတော်	(၁၃၂၃)
၂၀။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ သမယန္တရပိုင်း ဂဏ္ဍနိဿယ	(၁၃၂၄)
၂၁။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန် (အခြေခံများနှင့် တက္ခ ဝိပဿနာပိုင်း)	(၁၃၂၄)
၂၂။	အရိယာဝါသ တရားတော်	(၁၃၂၅)
၂၃။	မဟာစည် ဝတ်ရွတ်စဉ်	(၁၃၂၆)
၂၄။	ရက်လည်ဆွမ်း အနုမောဒနာ တရားတော်	(၁၃၂၆)
၂၅။	ဝမ္ဗိကသုတ်တရားတော်	(၁၃၂၇)
၂၆။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာနိဿယ (ပဌမ)	(၁၃၂၈)
၂၇။	။ (ဒုတိယ)	(၁၃၂၉)
၂၈။	။ (တတိယ)	(၁၃၂၉)
၂၉။	ဝိပဿနာ ရှုနည်း အကျဉ်းချုပ်	(၁၃၂၉)
၃၀။	ပုရာဇောဒသုတ် တရားတော်	(၁၃၂၉)
၃၁။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာနိဿယ (စတုတ္ထ)	(၁၃၃၀)
၃၂။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး (ပဌမ)	(၁၃၃၀)

၃၃။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး(ဒုတိယ)	(၁၃၃၀)
၃၄။	ဗြဟ္မစိုရ် အသံလွှင့်တရားတော် ၄-ပိုင်း	(၁၃၃၀)
၃၅။	ဘာရသုတ္တန် တရားတော်ကြီး	(၁၃၃၁)
၃၆။	မဟာစည် သတိပဋ္ဌာန်အဖွဲ့လုံးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းဥပဒေ	(၁၃၃၁)
၃၇။	ကျောင်းအနုမောဒနာ တရားတော်	(၁၃၃၂)
၃၈။	လောကဓံ တရားတော်	(၁၃၃၂)
၃၉။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန်(စတုတ္ထတွဲ)	(၁၃၃၃)
၄၀။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန် (ပဌမတွဲ)	(၁၃၃၄)
၄၁။	၂၃-ကြိမ်မြောက် ပူဇော်ပွဲ သြဝါဒကထာ	(၁၃၃၄)
၄၂။	သလ္လေခသုတ် တရားတော်ကြီး (ပဌမ)	(၁၃၃၄)
၄၃။	။ (ဒုတိယ)	(၁၃၃၅)
၄၄။	ဟေမဝတသုတ္တန် တရားတော်	(၁၃၃၅)
၄၅။	၂၄-ကြိမ်မြောက် ပူဇော်ပွဲ သြဝါဒကထာ	(၁၃၃၅)
၄၆။	ကာမသုတ္တန် တရားတော်	(၁၃၃၅)
၄၇။	ဒုလ္လဘဝိနည်း သြဝါဒကထာ	(၁၃၃၅)
၄၈။	ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန်(ဒုတိယ)	(၁၃၃၆)
၄၉။	။ (တတိယ)	(၁၃၃၆)
၅၀။	မဟာစည် သြဝါဒကထာပေါင်းချုပ် (ငွေရတုသဘင်)	(၁၃၃၆)
၅၁။	နိဗ္ဗာန်ဆိုင်ရာ တရားတော်	(၁၃၃၆)
၅၂။	ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး	(၁၃၃၇)
၅၃။	၂၆-ကြိမ်မြောက် ပူဇော်ပွဲ သြဝါဒကထာ	(၁၃၃၇)

၅၄။	သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်	(၁၃၃၈)
၅၅။	တုဝဋ္ဋကသုတ် တရားတော်	(၁၃၃၈)
၅၆။	ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင်တရားတော်	(၁၃၃၉)
၅၇။	အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်	(၁၃၃၉)
၅၈။	ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတော်	(၁၃၃၉)
၅၉။	သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနီယသုတ် တရားတော်	(၁၃၃၉)
၆၀။	တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာတရားတော်	(၁၃၃၉)
၆၁။	မာလုကျပုတ္တသုတ် တရားတော်	(၁၃၄၀)
၆၂။	သက္ကပဉ္စသုတ်တရားတော်	(၁၃၄၀)
၆၃။	မဟာသမယသုံးသုတ်တရားတော်	(၁၃၄၀)
၆၄။	သာသနာ့ရိပ်သာ ငွေရတုတရားတော်	(၁၃၄၀)
၆၅။	အနုမောဒနာတရားတော်	(၁၃၄၀)

တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာစာအုပ်၌ ပြင်ဖတ်ရန်

စာမျက်နှာ စာကြောင်း ရှိရင်း ပြင်ဖတ်ရန်

၉၂ ၂၁ အနိစ္စာနုပဿနာ အနိစ္စာနုပဿနာ

တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာတရားတော်

၁၃၃၆-ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း ၄-ရက်နေ့ည ဟောသည်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သဗ္ဗာသဗ္ဗုဒ္ဓဿ။

တရားပလ္လင်ခံ

ရန်ကုန်မြို့ တက္ကသိုလ် ဒီဇမ္မာရုံမှာ တရားဟောဘို့ ဘုန်းကြီးကို အယင်ကလဲ ပင့်ဘူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီပင့်တဲ့အချိန်နဲ့ ဘုန်းကြီးက လာရောက်ပြီး မဟောနိုင်တဲ့ အချိန် တိုက်ဆိုင်တိုက်ဆိုင်နေလို့ အယင်အယင် အချိန်တွေတုန်းကတော့ ဒီဇမ္မာရုံမှာ တရားမဟောခဲ့ရသေးဘူး။ ယခုအကြိမ်ဟာ ပဌမ အစဆုံး ဟောရတဲ့အကြိမ်လို့ မှတ်ရမှာဘဲ။

ယခု ဟောရခြင်း၏ အကြောင်းကတော့—

“နှစ်ဖက်သော မိဘတို့ကို အမှုထမ်း၍ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်နယ်မြေ သထုံလမ်း အမှတ် ၂-နေ ဦးကျော်ဝင်း-

တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာ—၁ [ဒုတိယအကြိမ်]

ဇနီး ဒေါ်ခင်အေးကြည်နှင့် သားသမီး တစုတို့က မွေ-
 မိတ်ဆွေအပေါင်းတို့အား အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည် ဆရာ
 တော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာတရားပွဲကို ၁၃၃၆-ခုနှစ်
 ကဆုန်လဆန်း ၄-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ည (၇) နာရီ အချိန်
 တွင်၎င်း၊ တိပိဋကဓရ မွေဘဏ္ဍာဂါရိက အရှင် ဝိစိတ္တသာ-
 ရာဘိဝံသ၏ တရားပွဲကို ၁၃၃၆-ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း
 (၅) ရက် (၆) ရက်နေ့ ညများ၌ (၇) နာရီအချိန်တွင်
 ၎င်း တက္ကသိုလ်ဓမ္မာရုံတွင် ကျင်းပပြုလုပ်မည် ဖြစ်ပါ၍
 တရားတော်မြတ်ကို အတူတကွ ကြွရောက်နာကြားကြပါရန်
 ရိုသေလေးမြတ်စွာ ဖိတ်ကြားအပ်ပါသည်” လို့-

ဒီဖိတ်စာထဲမှာ ဖော်ပြထားတဲ့ အတိုင်း တရားဟောရန်
 ဦးကျော်ဝင်းတို့က ပင့်တဲ့အတွက် ယခုအချိန်မှာ တရားဟောရ
 ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

တရားဟောရမည့်ရက်က ဒီကနေ့ တညတည်း ဆိုတော့
 ရှေ့ထွက် ဓမ္မကထိကနှင့် တကွ ၂-ပါးဟောလို့ရှိယင် ဘုန်းကြီး
 ဟောမည့် တရားက ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မဖြစ်ပဲ ရှိတတ်ပါတယ်။
 ဒါကြောင့် ဒီကနေ့ညမှာ ဘုန်းကြီးတပါးတည်းဟောဘို့ စဉ်းစား
 ထားပါတယ်။

ဟောမည့် တရားတော်

ဘာတရားကို ဟောမလဲ ဆိုတော့ ဝိပဿနာတရားကို ဟော
 နေကျ ဖြစ်တဲ့အတိုင်း ဝိပဿနာတရားကို ဟောရမှာဘဲ။ ဒီ

ဝိပဿနာတရားက ဟောဘို့ နာကြားဘို့ အရေးလဲကြီးပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတဲ့ တရားအစဉ် ဆိုယင်တော့ ဒါနကထာ၊ သီလကထာ၊ သဂ္ဂကထာ၊ မဂ္ဂကထာ ဆိုတာတွေပါ။

အဲဒီမှာ (၁) ဒါနကထာ ဆိုတာက ပေးလှူခြင်းနှင့် စပ်ပြီး လှူပုံ အကျိုးပေးပုံ စသည်ကို ဟောတဲ့ တရားစကားပါ။ အဲဒါကိုတော့ မကြာခဏ ကြားနာနေကြရပါတယ်။ (၂) သီလကထာ ဆိုတာကတော့ ငါးပါးသီလ စသည်နှင့် စပ်ပြီး စောင့်ရှောက်ကျင့်သုံးပုံ အကျိုးပေးပုံ စသည်ကို ဟောတဲ့ တရားစကားပါ။ အဲဒါကိုလဲ မကြာခဏ ကြားနာနေကြရတာပါ။ (၃) သဂ္ဂကထာ ဆိုတာကတော့ ဒါန သီလတို့၏အစွမ်းကြောင့် ခံစားနေရတဲ့နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို ဖော်ပြတဲ့ တရားစကားပါ။ (၄) မဂ္ဂကထာ ဆိုတာကတော့ အဲဒီ နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာ အစရှိတဲ့ ကာမဂုဏ်၏ အပြစ်ကို ပြပြီးတော့ တောထွက်ခြင်း၊ သမထ ဝိပဿနာဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်း၊ သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်တဲ့ အရိယမဂ်၏ဖြစ်ခြင်းများကို ဟောတဲ့ တရားစကားပါ။

အဲဒီကထာ ၄-ပါးထဲမှာ ရှေ့ပိုင်းကထာ ၃-ပါးကတော့ ကြားနာရဘူးတာ များလှပါပြီ။ မဂ္ဂကထာထဲမှာလဲ ရှေ့ပိုင်းတွေကိုတော့ ဒီတညထဲဟောနေလို့မဖြစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီရှေ့ပိုင်းကထာတွေကို သီးခြားမဟောတော့ပဲ ဝိပဿနာတရားကိုသာ ဟောရမယ်။ ဒီဝိပဿနာကိုလဲ ယခုနေအခါ ဟောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဟောပုံချင်းကတော့ တဦးနဲ့

တဦး တူချင်မှ တူမယ်၊ အရေးကြီးတာကတော့ ဟောတဲ့အတိုင်း အားထုတ်သူမှာ ကျမ်းဂန်နှင့်အညီဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်တွေဖြစ်ဖို့ ကိုယ်တိုင်တွေ့ဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ကတော့ အားထုတ် သူမှာ ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် အစစ်ဖြစ်တာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းစဉ် တရားကို ဟောနေပါတယ်။ ယခု အဲဒီ လုပ်ငန်းစဉ်တရားကို ဟောရမယ်။ အခြေခံ ဂါထာတပုဒ်ကို ရှေးဦးစွာရွတ်ပြရမယ်။

သတ္တိသုတ် (သံယုတ်ပါဠိ ပဌမ ၁၂)

သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဒယုမာနောဝ မတ္ထကေ။
 ကာမရာဂပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။

ဒါက အမည်ဖော်ပြမထားဘဲ အညဘရာ ဒေဝတာဆိုတဲ့ နတ်တဦးက မြတ်စွာဘုရားထံ သို့ ထင်မြင်ချက်ကို လျှောက်ထား တင်ပြတဲ့ ဂါထာပါဘဲ။ နတ်တဦးဆိုပေမဲ့ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပဌမသုတ်၌ ဖွင့်ပြပုံအရ ကမ္ဘာနှင့်ချီပြီး အသက်တမ်း အလွန် ရှည်တဲ့ ဗြဟ္မာနတ်သာ ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဗြဟ္မာတဦး အနေနဲ့ပဲ ဒီမှာ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြသွားပါမယ်။

သတ္တိယာ-လုံမကြီးဖြင့်၊ ဩမဋ္ဌော ဝိယ-ရင်ဝ၌ အထိုးခံရ သောသူကဲ့သို့၊ ပရိဗ္ဗဇေ-သုတ်သုတ်လျင်စွာ အားထုတ်ရာ၏။ ရင်ဝ၌ လှုံနဲ့ အထိုးခံရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဘာအရေးကြီးသလဲဆိုယင်၊ စူးဝင်နေတဲ့ လှုံကို နှုတ်ပြီး ဆေးကုဘို့ရာဟာ အရေးအကြီးဆုံး ဘဲ။ စီးပွားရေး သားရေးသမီးရေး အစရှိတဲ့ ဒိပြင်ကိစ္စတွေက ဘယ်လိုပင် အရေးကြီးပါတယ်ဆိုပေမဲ့ အဲဒါတွေကို နောက်မှ

လုပ်ယင် ဖြစ်တယ်။ အရေးအကြီးဆုံးကတော့ စူးနေတဲ့လုံကို နှုတ်ပြီး ဆေးကုဘို့ရာဟာ အရေးအကြီးဆုံးဘဲ။ ဒါက သုတ်သုတ် လျင်စွာ အားထုတ်ဖို့ရာအတွက် ဥပမာတခုဘဲ။ နောက် ဥပမာ တခုကတော့—

မတ္တကေ-ဦးခေါင်းထက်၌၊ ဒယုမာနော ဣဝ-မီးလောင်ခံရ သောသူကဲ့သို့၊ ပရိဗ္ဗဇေ-သုတ်သုတ်လျင်စွာ အားထုတ်ရာ၏ တဲ့။ ခေါင်းက ဆံပင်တွေကို မီးလောင်နေတဲ့သူမှာ ဘာ အရေးကြီး သလဲဆိုယင်၊ အဲဒီ ခေါင်းက ဆံပင် လောင်နေတဲ့မီးကို ငြိမ်း သတ်ဖို့ဟာ အရေးကြီးတယ်။ ဒီပြင်ကိစ္စတွေကတော့ နောက်မှ လုပ်ယင် ဖြစ်တယ်။ ခေါင်းမှာ လောင်နေတဲ့မီးကို ငြိမ်းသတ်ဖို့ ရာက အရေးအကြီးဆုံးဘဲ။ ဒါက ဒုတိယဥပမာဘဲ။ ဒါကြောင့်—

သတ္တိယာ-လုံမကြီးဖြင့်၊ သြမဋ္ဌော ဝိယ-ရင်ဝ၌ အထိုး အစိုက်ခံရသောသူကဲ့သို့၎င်း၊ မတ္တကေ-ဦးခေါင်းထက်၌၊ ဒယု- မာနော ဣဝ-မီးအလောင်ခံရသောသူကဲ့သို့၎င်း၊ ကာမရာဂပ္ပ- ဟာနာယ-ကာမရာဂကို သမထဈာန်တရားဖြင့် ပယ်ရှားရန်အလို့ ငှါ၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဝါ-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊ ပရိဗ္ဗဇေ-သုတ်သုတ်လျင်စွာ၊ အားထုတ်ရာ၏ တဲ့။

ဗြဟ္မာကြီးတဦးက သူ့အမြင်နဲ့ မြတ်စွာဘုရားထံ တင်ပြ လျှောက်ထားတဲ့ ဂါထာပါဘဲ။ နတ်တို့ ဗြဟ္မာတို့ ဆိုတာကို

တချို့က သူတို့ကိုယ်တိုင် မတွေ့ဘူးတဲ့အတွက် မယုံကြည်နိုင်ပဲ ရှိနေတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ နတ်တွေ ပြဟွာတွေကို မြင်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်မရှိကြလို့ အသိအမြင် အဆင့်အတန်း နိမ့်နေကြလို့ပါ။ သူတို့ကတော့ သူတို့ဟာ သူတို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်ဉာဏ် အဆင့် မြင့်နေလို့ မယုံကြည်တာလို့ ဆိုကောင်းဆိုကြပေလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ အမှန်အားဖြင့်တော့ အနောက်နိုင်ငံမှာ လေယာဉ်ပျံပေါ်ခါစ တုန်းက အရှေ့နိုင်ငံက လူအချို့ မယုံကြည်တာမျိုးပါ။ ယခု နေအခါမှာ လ-ကမ္ဘာကို အာကာသယာဉ်ဖြင့် ရောက်တယ် ဆိုတာ မယုံကြည်ကြတာနဲ့လဲ တူပါတယ်။

နတ်တွေ ပြဟွာတွေဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိပြီး ဟောထားတာ။ အဲဒါကို ဟုတ်မှန်ကြောင်း အဘိညာဉ်ရပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များက ထောက်ခံထားလျက် ရှိနေတာ။ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ နတ်တွေ ပြဟွာတွေထက် မြင့်မြတ်သိမ်မွေ့တဲ့ တရားတွေကိုလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိပြီး ဟောထားတာ။ အဲဒါကို ဉာဏ်ထူးရှိတဲ့ ရဟန္တာ အရှင် မြတ်တွေက သူတို့၏ ကိုယ်တွေ့အနေဖြင့် ထောက်ခံထားတာ။ အဲဒီတော့ နတ်တွေ ပြဟွာတွေလောက်တောင် မမြင်မသိနိုင်လို့ မယုံကြည်ကြတာဟာ အသိဉာဏ် အဆင့်အတန်း နိမ့်နေသေးလို့ ပါ။

သိပ္ပံဆရာတွေ၏ အတွေ့လိုပင် ယုံသင့်ပါသည်

ပြဟွာဆိုတာ ကာမဂုဏ်ကို တပ်မက်မှု-ကာမရာဂ ကင်းတယ်၊ ကမ္ဘာနဲ့ချီပြီး အသက်ရှည်တယ်။ လူတွေ နတ်တွေဆိုတဲ့ ကာမ

ဘုံသားသတ္တဝါတွေကတော့ အသက်တိုတယ်၊ မကြာခဏ သေ
သေသွားကြရတယ်။ လူ့ဆိုယင် ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလ
တုန်းက ပုံမှန် အနှစ်တရာ အသက်တမ်းရှိတယ်။ အနှစ်တရာ
မပြည့်ခင် သေတဲ့သူလဲ ရှိတယ်။ အနှစ်တရာက ကျော်လွန်ပြီး
တရာလေးငါးခြောက်ဆယ်အထိ အသက်ရှည်သူလဲ ရှိခဲ့တယ်။
အဲဒီထက် ရှေးကျတဲ့ခေတ်တွေတုန်းကတော့ အသက်နှစ်ရာ သုံးရာ
စသည် ပိုပြီး အသက်ရှည်ခဲ့ကြတာလဲ ရှိကြောင်း ကျမ်းဂန်
များမှာ ပြဆိုထားတာရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူ့လောက အသက်
ဆိုတာ တယ်ခရှည်လှပါဘူး။ အသက် နုတ်ပြည်လောကတွေမှာ
နုတ်တွေက လူ့ထက် များစွာသာလွန်ပြီး အသက်ရှည်ကြတယ်။
အဲဒါကို သာမန်လူတွေက မသိကြဘူး။ သိတော်မူကြတဲ့ ဘုရား
ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေက ဟောကြားထားတဲ့အတိုင်း မှတ်ယူကြ
ရတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ယခုခေတ်မှာ သိပ္ပံပညာတွေက တိုးတက်
နေတယ်။ သိပ္ပံပညာတိုးတက်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကမ္ဘာလောက
အကြောင်းကို အမျိုးမျိုးစူးစမ်း စမ်းသပ်ကြည့်ကြတယ်။ အခြား
လူတွေကတော့ ကိုယ်တိုင် မတွေ့မသိရပေမဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ
စမ်းသပ်တွေ့ရှိထားတဲ့ အချက်တွေကို သူတို့ပြောပြတဲ့အတိုင်းပင်
မှတ်ရတယ်။ နေ အစရှိသော ဂြိုဟ်တွေ၏ အတိုင်းအထွာ ပမာဏ
တွေ၊ ကမ္ဘာမြေကြီး၏ အတိုင်းအထွာ ပမာဏတွေ၊ နေနှင့် အကွာ
အဝေး ပမာဏတွေ၊ အဲဒီဂြိုဟ်အားလုံး လည်နေပုံတွေ၊ အခြား
နေစကြဝဠာတွေ ဒီလိုဟာတွေကို သိပ္ပံပညာရှင်တွေက သူတို့
နည်းဖြင့် တွက်ချက်တိုင်းတာပြီး ပြထားကြတယ်။ အဲဒါတွေကို
ကိုယ်တိုင် မတွေ့မသိရပေမဲ့ သူတို့ ပြောပြတဲ့အတိုင်းပဲ အများက

ယုံကြည်သိမှတ်နေကြရတယ်။ ဘာကြောင့် ဒီလို ယုံကြည်ရသလဲ ဆိုတော့- မိမိတို့ကိုယ်တိုင်က သူတို့လိုမသိရပေမဲ့ သင့်လျော်သော ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိတဲ့အတွက် ဟုတ်ပေလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ကြရ တာပါ။

အဲဒါလိုပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်တိုင်တွေ သိမြင် ပြီးမှ ဟောထားတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာ လောက အကြောင်းတွေကိုလဲ ဘုရားဟောတော်မူတဲ့အတိုင်း ယုံကြည်သင့်တာပါ။ ဘာ ကြောင့်လဲဆိုတော့- ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က မသိနိုင်ပေမဲ့ သင့်လျော်တဲ့ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြင့် ယုံကြည်ထိုက်တဲ့အတွက် ဟောတော်မူတဲ့ အတိုင်း ဟုတ်ပေလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ရတာပါ။ ကိုယ်တိုင် တွေ့ပြီး သိချင်ယင်တော့ သိနိုင်အောင် အားထုတ်နည်းတွေလဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒီနည်းတွေဖြင့် စျာန်အဘိညာဉ်တွေကို ရအောင် အားထုတ်လို့ ပြည့်စုံယင် အဘိညာဉ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ပင် သိမြင်နိုင် ပါတယ်။ အဲဒီလို သိနိုင်တဲ့နည်းတွေ ရှိပါလျက်နဲ့ အဲဒါတွေကို အားမထုတ်ပဲ ကိုယ်ကမသိတာနဲ့ မယုံဘူးဆိုယင် အဲဒါကတော့ နေရာမကျဘူး။

အဆင့်အတန်းမတူရာမှာ ကိုယ်နှင့်နှိုင်းယင် ရိုင်းသည်

တချို့က ဒီလို ပြောကြတယ် “ကိုယ်တိုင်မတွေ့ယင် မယုံနိုင် ဘူး” တဲ့။ အဲဒါဟာ ကိုယ်ကမသိတာလို သူများလဲ မသိဘူးလို့ ထင်မှတ်ပြီး ပြောတာပါ။ ကိုယ်နှင့်နှိုင်း မရိုင်းဘူးဆိုတာ အဆင့် အတန်းတူတဲ့သူ အချင်းချင်းမှာသာ မှန်တယ်။ အဆင့်အတန်း

မတူတဲ့သူနဲ့ တန်းတူပြုပြီး နှိုင်းယှဉ်ယင်တော့ သိပ်လွဲတာဘဲ၊ ဥပမာထုတ်ပြမယ်။ ဂဏန်းသင်္ချာကို မသင်ကြားဘူး မလေ့လာဘူးတဲ့လူက ဂဏန်းသင်္ချာဘက်မှာ ပါရဂူမြောက် တတ်သိနေတဲ့လူကို ငါလိုပဲဘဲ ဂဏန်းတွက်ရာမှာ ငါ့ထက်ပိုပြီး မတတ်မသိပါဘူးလို့ တန်းတူပြုပြီး နှိုင်းယှဉ်ယင် အများကြီး လွဲမှားသွားမယ် မဟုတ်ပါလား။ ဒါလိုပဲဘဲ လောကအကြောင်းကို တကယ်သိပြီး ဟောထားတာကို ကိုယ်တိုင်က မသိတာနဲ့ ဟောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို မိမိနဲ့တန်းတူပြုပြီး မယုံကြည်ပဲနေယင် အများကြီး လွဲမှားသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့အတိုင်း နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေ ရှိတယ်ဆိုတာ မိမိကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် မသိပေမဲ့ မြတ်စွာဘုရားက သိမြင်ပြီး ဟောထားတာဘဲလို့ ယုံကြည်မှတ်သားရပါတယ်။ အဲဒီ နတ်ဗြဟ္မာတွေထက် မြင့်မြတ်တဲ့တရားတွေကို ဟောထားတာလဲ ရှိပါသေးတယ်။ တကယ်သိချင်ယင် အဲဒီဟောထားတဲ့ဟာတွေကို ကိုယ်တိုင်သိနိုင်အောင် လေ့လာဘို့လိုပဲပါတယ်။ လေ့လာယင် သိလဲသိနိုင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား တရားတော်က ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်နိုင်တဲ့ တရားတော် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သဒ္ဓိဋ္ဌိကော-ကျင့်ကြံအားထုတ်က မုချ ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်နိုင်သော တရားတော်မြတ်ပဲလို့ ဒီလိုလဲ ချီးကျူးပြီး ဟောထားပါတယ်။

ဗြဟ္မာ့အမြင်

ရွှေနားက ပြောခဲ့တဲ့စကားရပ်ထဲမှာ နတ်တွေက လူတွေထက် အသက်ရှည်ဘယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဗြဟ္မာတွေ၏ မျက်စိ

အောက်မှာတော့ အဲဒီနတ်တွေကိုလဲ မကြာခင်ပဲ သေသေသွား
 ကြတဲ့အနေနဲ့ တွေ့မြင်နေရတယ်။ အဲဒီလို လူတွေ နတ်တွေ
 မကြာခဏ သေသေသွားကြရတာကို မြင်ရတော့ ဗြဟ္မာကြီးက
 သနားတယ်။ ဒီသတ္တဝါတွေဟာ ကာမအာရုံကို သာယာ
 တပ်မက်တဲ့ ရာဂရှိနေလို့ အသက်တိုတဲ့ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝမှာ
 ဖြစ်နေကြရတယ်။ ဖြစ်ပြီးတော့ မကြာခင်ပဲ သေသေသွားကြ
 ရတယ်။ ကာမရာဂကင်းအောင် ကျင့်လို့ ငါတို့လို့ စျာန်ရယင်
 ဒီဗြဟ္မာလောက ရောက်လာပြီး ငါတို့လိုပဲ ကမ္ဘာနဲ့ချီပြီး အသက်
 ရှည်ကြရမယ်။ အဲဒီတော့ သတ္တဝါတွေဟာ ခဏခဏ မသေရ
 တော့ပဲ အသေရသက်သာသွားမယ်လို့ အဲဒီဗြဟ္မာက ထင်မြင်
 ပါတယ်။ ဒါကြောင့်—

သတ္တိယာ- လုံ့မကြီးဖြင့်၊ ဩမဋ္ဌော ဝိယ- ရင်ဝ၌ အထိုး
 အဇိုက်ခံရသော သူကဲ့သို့၎င်း၊ မတ္ထကေ-ဦးခေါင်းထက်၌၊ ဒယျ-
 မာနော ဣဝ-မီးလောင်ခံရသော သူကဲ့သို့၎င်း၊ ကာမရာ ဂပ္ပဟာ
 နာယ-အသက်တိုသောဘဝ၌ ဖြစ်စေတတ်သည့် ကာမရာဂကို
 သမထစျာန်ဖြင့် ပယ်ရန်အလို့ငှါ၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဝါ-
 သံသရာဘေးကို ရှုမြင်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊
 ပရိဗ္ဗုဒ္ဓေ-သုတ်သုတ်လျင်စွာ အားထုတ်ရာ၏-လို့ မြတ်စွာဘုရားထံ
 တင်ပြပါတယ်။

အတို့ချုပ် ဆိုလိုတာကတော့-စျာန်ရအောင် မြန်မြန်အား
 ထုတ်ရမယ်။ စျာန်ရယင် ကာမရာဂကင်းသွားမယ်။ အဲဒီတော့
 စျာန်ကုသိုလ်အဟုန်ကြောင့် ဗြဟ္မာလောကရောက်ပြီး အသက်ရှည်
 စွာနေရမယ်။ ဒါဟာ အကောင်းဆုံးဘဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

လူတွေ့ရဲ့ အမြင်နဲ့ ကြည့်လိုက်ယင်လဲ အသက်တိုတဲ့သတ္တဝါ
 ကလေးတွေကို အများကြီးတွေ့ရတယ်။ တချို့ပိုးမွှားကလေးတွေ
 က ရက်ပိုင်းလောက် ရက်အနည်းငယ်လောက်သာ အသက်ရှင်
 နေဟန်တူပါတယ်။ တချို့ပိုးကောင်ကလေးတွေက အလွန် သေး
 ငယ်တာဘဲ။ အသက်လဲအလွန်တိုမှာပါဘဲ။ အဲဒီလို ပိုးမွှားကလေး
 တွေဟာ အကောင်ကလေးဖြစ်လာလိုက်၊ မကြာခင် ရက်အနည်း
 ငယ်အတွင်း သေသွားလိုက်၊ တဖန်ဖြစ်လာလိုက်၊ သေသွားလိုက်နဲ့
 အင်မတန် သနားစရာကောင်းပါတယ်။ အဲဒါလိုဘဲ ဗြဟ္မာ့
 အမြင်နဲ့ကြည့်လိုက်တော့ လူတွေ နတ်တွေဟာ သူ့ မျက်စိအောက်
 မှာ ဖြစ်လာလိုက်၊ သေသွားလိုက်နဲ့ မကြာခဏ သေသေသွား
 တာတွေကို မြင်ရတဲ့အတွက် သူက လူတွေ နတ်တွေကို သနား
 တယ်။ သနားတဲ့အတွက် သူက ဒီလိုသဘောပေါက် ထင်မြင်
 တယ်။ “ငါတို့လို စျားနီရယ် ကာမရာဂ ကင်းသွားမယ်။ ကာမ
 ရာဂကင်းသွားယင် ငါတို့လိုပင် ဗြဟ္မာ့ဘုံရောက်လာပြီး အသက်
 ရှည်ရှည် နေရမယ်။ အဲဒါဟာ အကောင်းဆုံးဘဲ” လို့ ဒီလို ထင်
 မြင်တဲ့အတွက် အဲဒါကို သူက မြတ်စွာဘုရားထံ တင်ပြတာပါဘဲ။
 သူ စိတ်ထဲမှာတော့ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက လက်ခံလိမ့်မယ်
 ထင်လို့ တင်ပြတာပါဘဲ။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အမြင်တော်

ဒါပေမဲ့ သူ့ တင်ပြချက်ကို မြတ်စွာဘုရားက ဆင်ခြင်ကြည့်
 တော်မူတဲ့အခါ အဲဒီဗြဟ္မာ၏ အထင်အမြင် မပြည့်စုံပဲ လဲ့နေ

တာကို တွေ့တော်မူတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့-ကာမရာဂကို ပယ်တာက သမထဈာန်ဖြင့် ပယ်တာလဲ ရှိတယ်။ အနာဂါမိမဂ် ဖြင့် ပယ်တာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီပယ်ပုံ ၂-မျိုးထဲက အနာဂါမိ မဂ်ဖြင့် ပယ်တာဆိုယင်တော့ အဆင့်အတန်းမြင့်ပါတယ်။ အလွန် ကောင်းပါတယ်။ ကာမရာဂ အမြစ်ပြတ်ကင်းသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ ဗြဟ္မာ့ဘုံ ရောက်သွားမယ်။ အဲဒီ ဗြဟ္မာ့ဘုံမှာပဲ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်ရမယ်။ ဒါကြောင့် ကာမရာဂကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်တာကတော့ အလွန်ကောင်းပါတယ်။

သမထဈာန်ဖြင့် ပယ်တာကတော့ အမြစ်ပြတ်ကင်းငြိမ်းတာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီဈာန်ရနေခိုက်၊ ဗြဟ္မာ့လောက ရောက်နေခိုက် လောက်သာ ကာမရာဂ က ကင်းကွာနေတာ။ ဗြဟ္မာ့ပြည်က စုတေပြီးတော့ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝကို ပြန်ရောက်လာဦးမယ်။ အဲဒီ အခါမှာ ကာမရာဂက သူများမှာလိုပင် ပြန်ဖြစ်ဦးမှာဘဲ။ အဲဒီ အခါ သူတော်ကောင်းနဲ့ ပေါင်းသင်းရလို့ သူတော်ကောင်း တရားတွေ ကုသိုလ်တွေကို ပြုစုနိုင်ယင်တော့ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ တွေမှာ ဖြစ်သွားဘို့ ရှိပါတယ်။ ဈာန်ရအောင် ကျင့်နိုင်ယင် ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို ပြန်ရောက်ဖို့လဲ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူယုတ်မာနဲ့ ပေါင်းသင်းရလို့ သူယုတ်မာတရားတွေကို နာကြားပြီးတော့ အယူတွေလဲ မှား၊ အကုသိုလ်တွေလဲ ပွားသွားယင်တော့ အပါယ် လေးပါးလဲ ကျရောက်နိုင်သေးတာဘဲ။ ဒါကြောင့် သမထဈာန် ရပြီး ကာမရာဂကို ပယ်ခွါနိုင်ရုံမျှကတော့ အဖိုးမတန်လှပါဘူး။

အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ အမြင်အားဖြင့် သမထဈာန်ရရုံမျှဟာ အဖိုးမတန်ပုံဘဲ၊ ဘုရားတပည့်သာဝကတွေရဲ့ အမြင်အားဖြင့်လဲ ထို့အတူပင် သမထဈာန်ရရုံမျှဟာ အဖိုးမတန်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဈာန်ကုသိုလ်ကြောင့် ဗြဟ္မာဖြစ်ရပေမဲ့ အဲဒီ ဗြဟ္မာဘဝမှ စုတေပြီးတော့ လူ့ဘဝစသည်မှာ ဖြစ်ပြီး မကြာခဏ သေရဦးမှာဘဲ၊ အကန့်အသတ် အရေအတွက်မရှိ အကြိမ်များစွာ သေသေသွားရဦးမှာဘဲ၊ အသေရသက်သာလိမ့်မယ်လို့ မြော်လင့်တဲ့အတိုင်း မပြည့်စုံပါဘူး။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ ရည်ရွယ်ချက်ပြည့်စုံအောင် အဲဒီဂါထာကို ဒီလိုပြင်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ရည်ရွယ်ချက်ပြည့်စုံတဲ့ တရားဂါထာတော်

သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဒယုမာနောဝ မတ္ထကေ။
သက္ကာယဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။

သတ္တိယာ-လုံမကြီးဖြင့်၊ ဩမဋ္ဌော ဝိယ-ရင်ဝ၌ အထိုးအစိုက် ခံရသောသူကဲ့သို့၎င်း၊ ဝါ-ရင်ဝ၌ လုံစူးခံရသောသူသည် ထို လုံကိုနှုတ်၍ ကုသရန် အမြန်သုတ်သုတ် အားထုတ်ရာသကဲ့သို့ ၎င်း၊ မတ္ထကေ-ဦးခေါင်းထက်၌၊ ဒယုမာနော ဣဝ-မီးလောင် ခံရသောသူကဲ့သို့၎င်း၊ ဝါ-ဦးခေါင်း၌ မီးလောင်ခံနေရသော သူသည် ထိုမီးကို ငြိမ်းသတ်ရန် အမြန်သုတ်သုတ် အားထုတ်ရာ သကဲ့သို့၎င်း၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဘိက္ခု-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်၍ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ရန် ကျင့်ကြံသောသူသည်၊ သက္ကာယ-

ဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ·သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရန်အလို့ငှာ၊ သတော-
အမှတ်ရသည်ဖြစ်၍၊ ပရိဗ္ဗဇေ-သုတ်သုတ်လျင်စွာ အားထုတ်
ရာ၏။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိပယ်ဘို့က အရေးကြီးတယ်

ရင်ဝမှာ လှံစူးနေတဲ့သူဟာ အဲဒီလှံကိုနှုတ်ပြီးဒဏ်ရာကိုကုသဘို့
အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သလို၊ တနည်းဥပမာအားဖြင့် ဦးခေါင်းမှာ
မီးလောင်ခံနေရတဲ့သူဟာ အဲဒီမီးကို ငြိမ်းသတ်ဘို့ အရေးအကြီး
ဆုံး ဖြစ်သလိုပင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဘို့က အရေးအကြီးဆုံး
ဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မကင်းသေးတဲ့သူ
ဟာ ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်နေပေမယ်လို့ တနေ့ကျတော့ အဲဒီဗြဟ္မာ့
ပြည်မှ စုတေပြီးတော့ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ ပြန်ရောက်ပြီး မကြာ
မကြာ သေရဦးမှာဘဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အပါယ်လေးပါးလဲ
ကျရောက်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ ခံစားသွားရဦးမှာဘဲ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
ကင်းယင်တော့ အပါယ်လေးပါးလဲ မကျတော့ဘူး၊ လူ့ဘဝ
နတ်ဘဝမှာ ဖြစ်ရယင်လဲ ခုနစ်ဘဝထက်ပိုလွန်ပြီး မဖြစ်ရတော့
ဘူး၊ အများဆုံး ခုနစ်ဘဝမျှသာ ဖြစ်ရတော့မယ်၊ ခုနစ်ခုမြောက်
ဘဝမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ရတော့မယ်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်
မှာ တက်ရောက်ပြီး ဖြစ်ရယင်လဲ အဲဒီဗြဟ္မာ့ပြည်မှာပဲ ရဟန္တာ
ဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်စံရမယ်၊ ဒါကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အရိယ
မဂ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ်ပယ်ဘို့က အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို
အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက—

သက္ကာယဒိဋ္ဌိပူဟာနာယ-အရိယမဂ်ဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရန်အလို့ငှာ၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊ ပရိဗ္ဗဇေ-သုတ်သုတ် လျင်စွာ အားထုတ်ရာ၏-လို့ ဟောတော်မူတာပါ။

ရင်ဝမှာ လုံစူးနေတဲ့သူဟာ အဲဒီလုံကိုနှုတ်ပြီးကုသဘို့ အလျင်အမြန် အားထုတ်သင့်သလိုပင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်အောင် အလျင်အမြန် အားထုတ်သင့်ပါတယ်တဲ့။ အကယ်၍ ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုယင် လုံနှုတ်ပြီး ကုသရေးကို ဖယ်ထားပြီးတော့တောင်မှ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရန် ရှေးဦးစွာ အလျင်အမြန် အားထုတ်သင့်ပါသေးတယ်။ အဲဒီတော့ ယခုလူတွေဟာ ဟိုကိစ္စ ဒီကိစ္စတွေကို ဖယ်ထားပြီးတော့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ဖို့ မသင့်ကြပေဘူးလား။ နောက်ပြီးတော့ ခေါင်းမှာ မီးစွဲလောင်နေတဲ့သူဟာ အဲဒီမီးကို ငြိမ်းသတ်ဖို့ အလျင်အမြန် အားထုတ်သင့်သလိုပင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်အောင် အလျင်အမြန် အားထုတ်သင့်ပါတယ် တဲ့။ အကယ်၍ ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုယင် ခေါင်းကမီးကို မသတ်သေးပဲတောင်မှ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရန် ရှေးဦးစွာ အလျင်အမြန် အားထုတ်သင့်ပါသေးတယ်။ အဲဒီအချက်နဲ့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ယင် ယခုလူတွေဟာ အခြားကိစ္စတွေကို ဖယ်ထားပြီးတော့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ဖို့ မသင့်ကြပေဘူးလား၊ သင့်ပါတယ်လို့ ဆိုရမှာဘဲ။

ဗြဟ္မာ့အထင်နှင့် ဘုရားအမြင်

ဗြဟ္မာ့အထင်ကတော့ ခဏ ခဏ မသေရအောင် စျာန်ဖြင့် ကာမရာဂကိုပယ်ဘို့ရာ အရေးကြီးတယ်လို့ထင်တယ်။ ဒါကြောင့်

ရင်ဝလုံစူးနေတဲ့သူဟာ လုံကိန္နတ်ပြီး ကုသဘို့ အမြန်အားထုတ်
 သင့်သလို၊ ခေါင်းမီးလောင်နေတဲ့သူဟာ အဲဒီမီးကို ငြိမ်းသတ်ဘို့
 အမြန်အားထုတ်သင့်သလို စျာန်ဖြင့် ကာမရာဂ ပယ်နိုင်အောင်
 အလျင်အမြန် အားထုတ်သင့်တယ်-လို့ ဆိုပါတယ်။ လူတွေ နတ်
 ဗြဟ္မာတွေဆိုတာ ကိုယ်ရထားတဲ့တရား-ကိုယ်မှာ ပြည့်စုံနေတဲ့
 တရားကို အကောင်းဆုံးလို့ ထင်ကြတယ်။ ရှေးခေတ်ကလဲ ဒီလို
 ထင်ကြတာ။ ယခုခေတ်မှာလဲ ဒီလိုထင်ကြတာ။ ကိုယ်ရတာ
 ကိုယ်တတ်တာ ကိုယ်သဘောကျထားတာကလေးကို အကောင်း
 ဆုံးလို့ ယူဆပြီးတော့ သူများအား ပြောကြားတတ်ကြတယ်။
 ဝါဒဖြန့်တတ်ကြတယ်။ ဒါက သတ္တဝါတွေ၏ ဖြစ်ရိုးဓမ္မတာ။
 ယခု မြတ်စွာဘုရားထံ တင်ပြတဲ့ ဗြဟ္မာကလဲ သူ့စျာန်ကို
 အကောင်းဆုံးလို့ ယူဆပြီးတော့ တင်ပြတာပါ။

မြတ်စွာဘုရားကတော့ တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိတော်မူတဲ့
 အတွက် အကောင်းအဆိုးကို အတိအကျ ဝေဘန် ဆုံးဖြတ်နိုင်
 ပါတယ်။ ကာမရာဂကို စျာန်ဖြင့်ပယ်တာ ဗြဟ္မာဖြစ်ရတယ်ဆို
 တာဟာ ကောင်းသင့်သလောက်တော့ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေ
 မဲ့ ကာမရာဂပယ်တယ်ဆိုတာကလဲ အမြစ်ပြတ်ပယ်တာမဟုတ်။
 ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်အားဖြင့် အခိုက်အတန့်မျှဝေးကွာရုံမျှ။ တချိန်
 ကျယ် ပြန်ဖြစ်ဦးမှာ။ ဒါကြောင့် အကောင်းဆုံးတော့
 မဟုတ်ဘူး။ ဗြဟ္မာဖြစ်ရတယ်ဆိုတာကလဲ တချိန်ကျယ် အဲဒီဘဝ
 မှ စုတေရ သေရဦးမှာ။ အဲဒီက စုတေပြီးတဲ့အခါ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
 မကင်းသေးယင် ကာမဘဝတွေ ပြန်ရောက်ပြီး အဖန်ဖန်သေရ

ဦးမှာဘဲ၊ အပါယ်လေးပါးလဲ ကျနိုင်သေးတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အကောင်းဆုံးတော့ မဟုတ်ဘူး။

ကာမရာဂကို အနာဂါမိမိမိဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်ယင် တော့ အကောင်းဆုံးလို့ ဆိုရမှာပါဘဲ၊ ဒါပေမဲ့ လူအများစု အနေနဲ့ အနာဂါမိမိမိရအောင် ကျင့်ဘို့က မလွယ်ပါဘူး၊ ကပ်ပါ တယ်။ သောတာပတ္တိမိမိဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်ယင် အပါယ်လေးပါးမှလဲ အစဉ်ထာဝရ လွတ်သွားတယ်၊ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝမှာဖြစ်ယင်လဲ အများဆုံး ခုနစ်ဘဝသာ ဖြစ်ဖို့ သေဖို့ ရှိတော့တယ်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်သွားယင်တော့ အဲဒီဗြဟ္မာ့ပြည် မှာဘဲ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရမယ်၊ အဲဒီတော့ သေခြင်း မှ လုံးဝလွတ်မြောက်သွားမယ်၊ ဒါကြောင့် အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အမြစ်ပြတ်ပယ်ဘို့ရာဟာ အရေးအကြီး ဆုံးဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို ပယ်နိုင်အောင်ကျင့်ဘို့ရာဟာလဲ လူတွေ မှာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အနာဂါမိမိ မိဖြင့် ကာမရာဂပယ်ရန် မညွှန်ကြားဘဲ အောက်ထစ်ဆုံးအနေ ဖြင့် အကောင်းဆုံးဖြစ်တဲ့ သောတာပတ္တိမိမိဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရန် ညွှန်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆိုတာ ဘာလဲ

သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆိုတာ ဘာလဲဆိုယင်၊ ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ် အပေါင်းကို အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ အမြင်မှား အယူမှား ပါဘဲ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ပါဠိအမည်ထဲမှာ သ-က တခု၊

ကာယ-က တခု၊ ဒိဋ္ဌိ-က တခု=ဒီသုံးခု တဲ့စပ်ထားတာဘဲ။ သ-
 ဆိုတာက ထင်ရှားရှိတယ်လို့ အနက်ရှိတယ်၊ ကာယ-ဆိုတာက
 အပေါင်းလို့ အနက်ရှိတယ်။ ဒိဋ္ဌိ-ဆိုတာက အံမြင်မှား အယူမှား
 လို့ အနက်ရှိတယ်၊ သ-နဲ့ ကာယကို ပေါင်းလိုက်တော့ သက္ကာယ
 လို့ ဖြစ်လာတယ်။ သူ့ အနက်က ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်း-
 တဲ့၊ အဲဒီ ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို အတ္တကောင် ငါ
 ကောင် သတ္တဝါကောင်အနေနဲ့ အထင်အမြင်မှားတာ၊ အယူ
 မှားတာကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိလို့ ခေါ်တာဘဲ။

မြင်ရာ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပုံ

မြင်ဆဲခဏမှာ ဘာတွေ ထင်ရှားသလဲဆိုတော့၊ မြင်တယ်
 ဆိုတာ မျက်စိရှိလို့မြင်တာဘဲ၊ မျက်စိမရှိယင် မြင်ပါ့မလား၊ မမြင်
 နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မြင်ဆဲမှာ မျက်စိရုပ်လဲ ထင်ရှားရှိတယ်။
 နောက်ပြီးတော့ မြင်စရာအဆင်းလဲရှိလို့ မြင်တာဘဲ၊ မြင်စရာ
 အဆင်းရုပ် မရှိပဲ မြင်ပါ့မလား၊ မမြင်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့်
 မြင်စရာအဆင်းရုပ်လဲ ရှိတယ်။ မြင်သိမှုရှိကြောင်းကိုတော့ အထူး
 ပြောစရာ မလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် မြင်ဆဲခဏမှာ မျက်စိရယ်
 အဆင်းရယ် မြင်သိမှုရယ်-ဒီသုံးခုဟာ ထင်ရှားရှိနေတာဘဲ၊ အဲဒီ
 သုံးခုထဲမှာ မျက်စိနဲ့ အဆင်းက ရုပ်ပဲ၊ သူတို့နှစ်ခုက သူတို့သက်
 သက်ဆိုယင် ဘာကိုမှ မသိတတ်ဘူး၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းနဲ့
 တွေ့ယင်တော့ သူတို့က တမျိုးတမည်ဖြစ်ပြီး ဖောက်ပြန်တတ်
 တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ မျက်စိနဲ့ အဆင်းကို (ရူပ)ရုပ်လို့ ခေါ်
 တယ်၊ အအေးအပူစသော ဆန့်ကျင်ဘက်နဲ့တွေ့ယင် ဖောက်ပြန်

တတ်တဲ့ တရားလို့ ဆိုလိုတာပါ။ ဒါပေမဲ့ သိလွယ်တာကတော့ (အနာရမ္မဏ) အာရုံမပြုတတ်တဲ့ မသိတတ်တဲ့ တရားတဲ့။ အဲဒီလိုလဲ ဆိုရပါတယ်။ မြင်သိတယ် ဆိုတာကတော့ အာရုံကို သိတတ်တဲ့ နာမ်တရားတဲ့။ ဒါကြောင့် မြင်ဆဲခဏ၌ တကယ်ထင်ရှားရှိတာက မျက်စိ အဆင်းဆိုတဲ့ ရုပ်နဲ့ မြင်သိတယ်ဆိုတဲ့နာမ်-ဒီရုပ်နာမ် နှစ်ပါးဘဲ ထင်ရှားရှိတယ်။ အဲဒါကို ပကတိလူတွေက အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ တကယ်ရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ အထင်အမြင်မှားတဲ့ ဒိဋ္ဌိတဲ့။

အထင်အမြင်မှားပုံကတော့ မျက်စိနဲ့ တကိုယ်လုံးကိုလဲ ငါလို့ ထင်တယ်။ မြင်သိတာကိုလဲ ငါလို့ထင်တယ်။ ငါက မြင်တယ်။ မြင်တာ ငါဘဲလို့ ထင်တာမျိုးပေါ့။ ကိုယ့်လက်စသည်ကို မြင်တဲ့အခါ ငါ့ကိုယ်ကိုမြင်တယ်။ မြင်ရတာဟာ ငါဘဲလို့ ထင်တယ်။ မျက်စိရော မြင်သိတာရော မြင်ရတာရော အဲဒီသုံးမျိုးလုံးကို ငါလို့ ထင်တယ်။ အဲဒါဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတဲ့။ သူတပါးကို မြင်ရတဲ့အခါလဲ လူကိုမြင်တယ်။ မိန်းမကိုမြင်တယ်။ ယောက်ျားကို မြင်တယ် စသည်ဖြင့် အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် သတ္တဝါကောင်အနေဖြင့် ထင်မှတ်တယ်။ အဲဒါလဲ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတဲ့။ မြင်သိတာကလေးတခုက နေပြီးတော့ သိတဲ့ စိတ်နဲ့တကွ တကိုယ်လုံးကို တပေါင်းတည်းဘဲ ငါ-လို့ စွဲလမ်းသွားတယ်။ အဲဒါဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတဲ့။ မျက်စိအဆင်း မြင်သိမှုဆိုတဲ့ ဒီသုံးခုအပေါင်းကို ငါကောင် သတ္တဝါကောင်လို့ ထင်

နေတာပါဘဲ၊ ဒီအတ္တစွဲ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအစွဲကကင်းခဲ့ပါတယ်။ ပကတိ
လူတွေမှာ ဒီအစွဲက ရှိနေတာပါဘဲ။ အဘိဓမ္မာ စာပေကျမ်းဂန်
တွေကို လေ့လာထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ဒီအတ္တစွဲဟာ
အတော်အတန် နဲပါးတယ်လို့တော့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ လုံးဝ
ကင်းတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။

အဲဒီလို သုတမယဉာဏ်လောက်နဲ့တော့ ဒီအတ္တစွဲက မကင်းပါ
ဘူး။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မပြတ်လိုက်ပြီး
ရှုသိနေတဲ့ ဘာဝနာမယဉာဏ်နဲ့ ဆိုယင်တော့ အနတ္တလို့ သိတိုင်း
သိတိုင်း ဒီအတ္တစွဲကင်းနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မရှုပဲနေတဲ့အခါ
ကျတော့ ဒီအတ္တစွဲက ပြန်လာပြန်တာဘဲ။ အရိယမဂ်ရောက်မှ
ဒီအတ္တစွဲက လုံးလုံးကင်းသွားတာ။ အဲဒီအရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်
လာသည်တိုင်အောင် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုသိပြီးပယ်ဖျက်ပါဘဲ။

အတ္တစွဲလေးပါး

အိန္ဒြိယမှာတော့ ဒီအတ္တအကြောင်းကို ကျမ်းဂန်တွေနဲ့တကွ
ကျကျနန ရေးသားပြဆိုထားတယ်။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ပြီးစေနိုင်
တယ်လို့ ထင်တာက သာမီအတ္တစွဲဘဲ။ ကိုယ်ထဲမှာ အတ္တကောင်
ငါကောင်ဟာ အမြဲရှိနေတယ် ထင်တာက နိဝါသီအတ္တစွဲဘဲ။
ငါကဘဲ သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ် အိပ်တယ် မြင်တယ်
ကြားတယ် ပြုတယ်စသည်ဖြင့် ထင်တာက ကာရကအတ္တစွဲဘဲ။
အကောင်း အဆိုးတွေကို ငါကပင် ခံစားတယ်လို့ ထင်တာက
ဝေဒကအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒီအစွဲလေးမျိုးအရဖြင့် အတ္တကောင်ဆိုတာ
ဘာကယ်ကို ရှိနေတယ်လို့ သူတို့က ထင်နေကြတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ

ဘုရား၏တရားတော်ကတော့ အဲဒီအတ္တဆိုတာကိုမရှိဘူးလို့အထင်
 အရှား ပယ်ထားတယ်။ အဲဒါဟာ အနတ္တလက္ခဏသုတ် စသည်
 အရဖြင့် အလွန်ပင်ထင်ရှားပါတယ်။ အိန္ဒိယမှာ လူများစုကတော့
 အတ္တဝါဒကို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ ယုံကြည်နေကြတယ်။ အတ္တကလေးဟာ
 တကယ်ကို ရှိတယ်။ အဲဒီအတ္တကလေးကို တွေ့သိယင် ဆင်းရဲ
 ခပ်သိမ်း ငြိမ်းတယ်လို့ ဒီလိုတောင် သူတို့ကျမ်းတွေမှာ ပြထား
 တာ ရှိပါတယ်။ ဗမာပြည်မှာတော့ အဲဒီ အတ္တကလေးရှိကြောင်း
 ပြဆိုထားတဲ့ ကျမ်းရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အသက်ရှင်နေ
 တဲ့ အတ္တကောင်ကလေး ရှိတဲ့အနေနဲ့ စွဲလမ်းမှုကတော့ ရှိနေတာ
 ဘဲ။ လူတွေသာ မဟုတ်ဘူး။ တိရစ္ဆာန်တွေမှာလဲ ဒီလို အတ္တ
 စွဲဟာ ရှိနေတာဘဲ။

ကိုယ့်သန္တာန်မှာ မြင်လိုက် ကြားလိုက်စသည်ဖြင့် ထင်ရှား
 ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေကို တပေါင်းတည်းပြုပြီး
 အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတယ်။
 အဲဒီလို တကယ်ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေတာဟာ အတ္တဒိဋ္ဌိ သက္ကာယ
 ဒိဋ္ဌိဘဲ။ သတိ ကာယေ-သက္ကာယေ-ထင်ရှားရှိနေသော ရုပ်နာမ်
 အပေါင်း၌၊ ဒိဋ္ဌိ-ဖြစ်သော အမြင်မှား-အယူမှားသည်၊ သက္ကာယ
 ဒိဋ္ဌိ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မည်ပါသတဲ့။ ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်း၌
 အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်ဟု ထင်မှားတာက သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-တဲ့။
 အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်း၌ အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါ
 ကောင်ဟု ထင်မှားတာက သက္ကာယဒိဋ္ဌိ။ (၃-ခေါက်)

ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်းဆိုတာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း မြင်ဆဲမှာဆိုယင် မျက်စိရုပ်ရယ်၊ မြင်ရတဲ့အဆင်းရုပ်ရယ်၊ မြင်သိတဲ့စိတ်နာမ်ရယ်၊ ဒီရုပ်နာမ်တွေပါဘဲ၊ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ဒီရုပ်နာမ်တွေက ထင်ရှားရှိနေတာဘဲ၊ အဲဒီမျက်စိ အဆင်း မြင်သိတာ ဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို တပေါင်းတည်းပြုပြီး ငါ-ငါ့လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေတာဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဘဲ။

ကြားရာစသည်၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ

ကြားဆဲခဏမှာလဲ မြင်ဆဲမှာလိုပါဘဲ၊ နားရုပ်က ထင်ရှားရှိတယ်၊ ကြားရတဲ့ အသံရုပ်ကလဲ ထင်ရှားရှိတယ်၊ ကြားသိတဲ့စိတ်နာမ်ကလဲ ထင်ရှားရှိတယ်၊ အဲဒီ ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို ငါဘဲ၊ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်ဘဲလို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်၊ အသံရှင်ဖြစ်တဲ့ သူတပါးကိုလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒါဟာ ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို အတ္တကောင်လို့ အထင်မှား အမြင်မှား အယူမှားတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဘဲ။

နံဆဲခဏမှာလဲ နှာခေါင်းရုပ် ထင်ရှားရှိတယ်၊ အနံ့ရုပ်လဲ ထင်ရှားရှိတယ်၊ နံသိတဲ့စိတ်နာမ်လဲ ထင်ရှားရှိတယ်၊ အဲဒီရုပ်နာမ်အပေါင်းကို အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင် သတ္တဝါကောင်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒါဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဘဲ။

စားသိဆဲမှာလဲ လျှာရုပ် ထင်ရှားရှိတယ်၊ စားသိရတဲ့အရသာရုပ်လဲ ထင်ရှားရှိတယ်၊ အရသာသိတဲ့စိတ်နာမ်လဲ ထင်ရှားရှိတယ်၊

အဲဒီ ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါ့ကောင် သတ္တဝါ
ကောင်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒါဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဘဲ။

တွေ့ထိရာဌာနကတော့ အလွန်ကျယ်ပြန့်တယ်။ တကိုယ်လုံး
နေရာတကာက ထိသိနိုင်တာဘဲ။ မြင်တယ်ဆိုတာက မျက်စိ
နှစ်လုံး နှစ်နေရာဘဲရှိတယ်။ ကြားတယ်ဆိုတာကလဲ နားနှစ်ခု
နှစ်နေရာဘဲ ရှိတယ်။ နံတယ်ဆိုတာကလဲ နှာခေါင်း နှစ်ပေါက်
နှစ်နေရာဘဲ ရှိတယ်။ စားတယ်ဆိုတာကတော့ ပါးစပ်ထဲက လျှာ
တခုတည်း တနေရာတည်းပဲ ရှိတယ်။ တွေ့ထိတယ် ဆိုတာကတော့
တကိုယ်လုံးဘဲ။ သွေးသားကောင်းတဲ့ နေရာမှန်သမျှ အကုန်လုံးဘဲ။
ခြေဆောက်က ခေါင်းအထိ တကိုယ်လုံး အတွင်းကရော အပြင်
ကရော အတွေ့အထိတွေ့ ပြည့်လို့ဘဲ။ ဟိုအနားက တွေ့ထိလိုက်
ဒီအနားက တွေ့ထိလိုက်နဲ့ တွေ့ထိတိုင်း တွေ့ထိတိုင်း တွေ့ထိရာ
ဌာနက ကာယပသာဒခေါ်တဲ့ ကိုယ်အကြည်ရုပ်လဲ ထင်ရှား
ရှိတယ်။ တွေ့ထိရတဲ့ရုပ်လဲ ထင်ရှားရှိတယ်။ ထိသိတဲ့ စိတ်နာမ်လဲ
ထင်ရှားရှိတယ်။ အဲဒီ ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို တပေါင်း
တည်း ပြုပြီးတော့ ငါဘဲ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်ဘဲလို့ ထင်
မှတ် စွဲလမ်းနေတယ်။ အဲဒါဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဘဲ။

စိတ်ကူးစဉ်းစား ကြံသိဆဲမှာလဲ စိတ်ကူးစဉ်းစား ကြံစည်တိုင်း
မှီရာရုပ်လဲ ထင်ရှားရှိတယ်။ စိတ်ကူးကြံသိရတဲ့ အာရုံလဲ ထင်ရှား
ရှိတယ်။ စိတ်ကူးကြံသိရတဲ့ စိတ်နာမ်ကလဲ ထင်ရှားရှိတယ်။ အဲဒီ
ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို စွဲမှီပြီးတော့ ငါ့စိတ်ကူးနေ

တယ်၊ ငါကြံ့နေတယ်၊ ငါသိနေတယ်လို့ ထင်မှတ်နေတယ်၊
အဲဒါဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဘဲ။

မြင်တာ ကြားတာ နံတာ စားသိတာ ထိသိတာ ကြံသိတာ
တွေ အကုန်လုံးကို ပေါင်းပြီးတော့လဲ ငါကောင် အတ္တကောင်
လို့ ထင်မှတ်နေတယ်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဘဲ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရန် အရေးကြီးတယ်

မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာရတဲ့အတွက် မြင်
တာ ကြားတာစသည်တွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်
တရားတွေဘဲလို့ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ဒီ
ငါကောင်စွဲ အတ္တစွဲက သိပ်မခိုင်မာဘူး၊ နည်းနည်းသက်သာ
ပါတယ်၊ အစွဲအလမ်း သိပ်မကြီးပါဘူး၊ အဲဒီလို မကြားမနာ
ဘူးလို့ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်မှု မရှိတဲ့သူတွေမှာတော့ ဒီ ငါကောင်
စွဲ အတ္တစွဲက အခိုင်အမာကြီး ဖြစ်နေတယ်၊ အသက်ရှင်နေတဲ့
အတ္တကောင် ငါကောင်ဟာ တကယ့်ကို ရှိနေတယ်လို့ ထင်မှတ်
စွဲလမ်းနေတယ်။ တချို့က လိပ်ပြာကောင်လို့တောင် ထင်မှတ်
စွဲလမ်းနေကြသေးတယ်၊ သေတဲ့အခါ လိပ်ပြာကောင်က ထွက်
သွားတယ်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ ဘဝအသစ်ဖြစ်တဲ့အခါလဲ
သူငယ်ကလေးခွဲ ကိုယ်ထဲမှာ လိပ်ပြာကောင်က ဝင်လာတယ်လို့
လဲ ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ တချို့က ကိုယ်ထဲက လိပ်ပြာကောင်
ဟာ ထွက်သွားနေယင်း အခြားသူ၏ လိပ်ပြာကောင်နဲ့ စကား
ပြောနေတယ်၊ မကောင်းဆိုးဝါး လိပ်ပြာကောင်နဲ့တွေ့လို့ လန့်

သွားဘယ် စသည်ဖြင့် ပြောတတ်ကြသေးတယ်။ အဲဒီလိုထင်မှတ် စွဲလမ်းတာတွေဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိချည်းပါဘဲ။

ဒီသက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိနေသမျှကာလပတ်လုံး အကုသိုလ်ဖြစ်ပွား ပြီး အပါယ်လေးပါး ကျရောက်နိုင်တယ်။ အပါယ်တံခါးပွင့်နေ တယ်လို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီသက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဘို့ရာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အမြစ်ပြတ် ပယ်နိုင်ယင်တော့ အပါယ်လေးပါးကို ဘယ်တော့မှ မကျရောက်နိုင်တော့ဘူး။ အပါယ်လေးပါး ကျရောက်စေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်တွေလဲ မပြုတော့ဘူး။ ရှေးက ပြုခဲ့ဘူးတဲ့ အကုသိုလ်ကံတွေကလဲ အပါယ်လေးပါးကို မပစ်ချနိုင်တော့ဘူး။ အပါယ်တံခါး ပိတ်သွားပြီ။ အပါယ်လေးပါးမှာ ကျရောက်ပြီး ခံစားရမည့် ဆင်းရဲဟူသမျှတွေ အကုန်လုံး ကင်းငြိမ်းသွားပြီ။ ဒါတွင်မကသေးဘူး။ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝဆိုတဲ့ ဘဝကောင်းတွေ မှာတောင် (၇) ဘဝထက်ပိုပြီး မဖြစ်ရတော့ဘူး။ (၇) ဘဝ ထက်ပိုပြီး တွေ့ကြုံရမည့် အိုရခြင်း ဆင်းရဲ နာရခြင်း ဆင်းရဲ သေရခြင်း ဆင်းရဲ အစရှိတဲ့ ဆင်းရဲဟူသမျှတွေလဲ အကုန်လုံး ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ (၇) ဘဝအတွင်းမှာပင် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီးတော့ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန် ရောက်သွားတော့မယ်တဲ့။

ဒါကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဘို့ရာဟာ အရေးကြီးပါ တယ်။ အဲဒီလို သက္ကာယဒိဋ္ဌိပယ်ဘို့ရာကလဲ ယခုလို ဘုရားသာသ နာတော်အတွင်းမှာသာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ယခုလို ဘုရားသာသနာ

တော်နဲ့ တွေ့ကြုံနေရတဲ့အခါမှာသာ ဝိပဿနာကို ပွားစေပြီး အရိယမဂ်ပညာဖြင့် အဲဒီ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်တယ်။ ဒီပြင် ဒါနကုသိုလ် သီလကုသိုလ် သမထဈာန်ကုသိုလ် ဆိုတာတွေက တော့ သာသနာပအခါကာလမှာလဲ ပြုနိုင်တာဘဲ။ အဲဒီ ဒါန သီလစတဲ့ ကုသိုလ်တွေရဲ့ အကျိုးဖြစ်တဲ့ လှူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာတွေကိုလဲ ရနိုင်တာဘဲ။ ဒါပေမယ့်လို့ အပါယ်လေးပါးမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်ကင်းတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုရောက်ဖို့ရာလဲ အဲဒီ ဒါနစသော သာမန်ကုသိုလ်ကြောင့် တိတိကျကျ ကိန်းသေသတ် မှတ်ချက်မရှိသေးဘူး။ ဟော-သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်ယင်တော့ အပါယ်လေးပါးမှလဲ အစဉ်ထာဝရ ကင်းလွတ် သွားတယ်။ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်ဖို့ရာ အတိအကျ ကိန်းသေ အပိုင်းအခြားလဲရှိသွားပြီ။ သုဂတိဘဝသံသရာမှာ အများဆုံး (၇) ဘဝသာ ဖြစ်ရတော့မယ်။ (၇) ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး ဖြစ်ရမည့် ဘဝဆင်းရဲတွေ အကုန်လုံးငြိမ်းသွားပြီတဲ့။ ဒါကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိပယ်ဘို့ရာက အရေးအကြီးဆုံးဘဲ။ အဲဒီလို အရေးကြီးတဲ့အတွက်—

ဘိက္ခု-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်၍ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရန် ကျင့်ကြံလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာနာယ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရန်အလို့ငှါ၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊ ပရိဗ္ဗဇေ-သုတ်သုတ်လျင်စွာ အားထုတ်ရာ၏-လို့ ဟောတော်မူတာပါ။

လုံစူးနေတဲ့သူဟာ ပြေးပြေးနှေးနှေး နားနားနေနေ လုပ်နေ
 လို့ မဖြစ်ဘူး၊ မြန်နိုင်သမျှမြန်အောင် ချက်ခြင်းပင် လှိုက်နှုတ်
 ပြီး ဆေးကုတို့ ကြောင့်ကြစိုက်ရတယ်၊ ခေါင်းမီးလောင်နေတဲ့
 သူလဲ ချက်ခြင်းပင် အဲဒီမီးကို ငြိမ်းသတ်ဖို့ အလျင်အမြန်
 ကြောင့်ကြစိုက်ရတယ်၊ အဲဒါများလိုပင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်
 ဘို့ရာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကင်းငြိမ်းသွားအောင် ချက်ခြင်းပင် အလျင်
 အမြန် အားထုတ်ရမယ် တဲ့။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုယင်၊ မိမိတို့
 အသက်က မည်မျှကြာအောင် အသက်ရှင်နေမယ်၊ မည်သည့်
 နေ့ အချိန်အခါ သေမယ်ဆိုတာ ကော်မသိနိုင်တဲ့ အတွက်
 မသေခင် အချိန်မှ အဲဒီ ဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်အောင်လို့ပါဘဲ။ ဒါ
 ကြောင့် ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်မှာလဲ—

ဒီကနေ့ပင် အားထုတ်ပါ

အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပုံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
 န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ-လို့
 ဟောထားပါတယ်။ အနက်ကတော့—

အာတပုံ-ကိလေသာကို ပူလောင်သွေခြောက်ကင်းပျောက်စေ
 တတ်သော သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လဝီရိယဖြင့် ပြုသင့်ပြုထိုက်သော
 ဝိပဿနာရူပအလုပ်ကို၊ အဇ္ဇေဝ-နက်ဖြန် သန်ဘက် နေရက်မရွေ
 ယနေ့ပင်လျှင်၊ ကိစ္စ-ပြုလုပ်အပ်၏-ပြုလုပ်ရမည်။ ကံအာ-အာပေ
 ကြောင့် နက်ဖြန်သန်ဘက် နေရက်မရွေပဲ ယနေ့ပင် ပြုလုပ်အပ်ပါ
 သနည်းဟူမူ၊ သုဝေ မရဏံ-နက်ဖြန်ခါ မသေခင်အားပရုံမည် သေ

မည်ကို၊ ကော ဇညာ-ကေနိတိတိ ဘယ်သူသိအံ့နည်း၊ တသ္မာ-နက်
 ဖြန်ခါ မသေသေးပဲရှိမည် သေမည်ကို ကေနိမသိနိုင်သော
 ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ အဇ္ဇေဝ-နက်ဖြန်သန်ဘက် နေ့ရက်မရွှေ
 ယနေ့ပင်လျှင်၊ ကိစ္စံ-ပြုလုပ်အပ်-ပြုလုပ်သင့်ပါပေသည်။ ကသ္မာ-
 နက်ဖြန် မသေသေးပဲ ရှိမည် သေမည်ကို အဘယ်ကြောင့် မသိ
 နိုင်ပါသနည်းဟူမူ၊ မဟာသေနန-အနာရောဂါ အစာ လက်နက်
 စသော သေစေနိုင်ကြောင်း စသည်ပေါင်းများစွာ ရှိနေသော၊
 တေန မစ္စုနာ-ထိုသေမင်းနှင့်၊ နော-ငါတို့အား၊ သင်္ဂရံ-ရက်ချိန်း
 ပေးထားခြင်း၊ တံစိုးလက်ဆောင် ပေးထားခြင်း၊ ခုခံနိုင်အောင်
 စစ်သည်ဗိုလ်ပါ စုဆောင်းထားခြင်းသည်၊ န ဟိ-မရှိသည်သာ
 တည်း၊ တသ္မာ-ထိုသို့ သေမင်းက ရက်ချိန်းပေးထားခြင်း၊ သေ
 မင်းအား တံစိုးလက်ဆောင်ပေးထားခြင်း၊ ခုခံနိုင်အောင် စစ်
 သည်ဗိုလ်ပါ စုဆောင်းထားခြင်းများ မရှိသောကြောင့်၊ သုဝေ
 မရဏံ-နက်ဖြန် မသေသေးပဲရှိမည် သေမည်ကို၊ ကော ဇညာ-
 ကေနိတိတိ ဘယ်သူမှ မသိနိုင်ပေ၊ တသ္မာ-ထိုသို့မသိနိုင်သော
 ကြောင့်၊ အဇ္ဇေဝ-နက်ဖြန်သန်ဘက် နေ့ရက်မရွှေ ယနေ့ပင်လျှင်၊
 ကိစ္စံ-ဝိပဿနာ အလုပ်ကို အားထုတ်ပြုလုပ်အပ်၏-ပြုလုပ်ရမည်တဲ့။

နက်ဖြန်ခါ မသေသေးဘူးလို့ ဘယ်သူမှ ကိန်းသေမသိနိုင်ဘူး
 တဲ့၊ အတိအကျ မသိတာကို ပြောတာပါ။ ကျန်းမာရေးစသည်
 ပြည့်စုံနေဆဲမှာ နက်ဖြန် မသေသေးဘူး သန်ဘက်ခါ အထိ
 မသေသေးဘူး၊ တလအတွင်း မသေသေးဘူး စသည်ဖြင့် ခန့်မှန်း
 ယင်တော့ မှန်တာကပဲ များပါလိမ့်မယ်၊ သို့သော် အဲဒီလို

မသေသေးဘူးလို့ ခန့်မှန်းထားတဲ့ ရက်, လ, နှစ်အတွင်း သေသွား
 တာလဲ ရှိမှာဘဲ၊ ယခုသေသွားကြတဲ့သူတွေဟာ အများအားဖြင့်
 မသေသေးဘူးလို့ ခန့်မှန်းထားတဲ့ ကာလအတွင်း သေသွားကြ
 တာတွေကဘဲ များကြပါလိမ့်မယ်။ ကားတိုက်လို့ ကားမှောက်
 လို့ ရထားပျက်လို့ သင်္ဘောပျက်လို့ လေယာဉ်ပျက်လို့ သေတာ
 တွေဟာ သေလိမ့်မယ် မထင်ပဲနဲ့ သေသွားကြတာတွေဘဲ၊ တချို့
 ရောဂါဖြစ်ပြီး သေတာတောင် သေလိမ့်မယ် မထင်ပဲ သေတာ
 တွေ ရှိတာဘဲ၊ လေဖြတ်လို့ သွေးကြောပြတ်လို့ ရုတ်တရက်
 သေသွားတာတွေဟာလဲ သေလိမ့်မယ်လို့ စောစောကမထင်ပဲနဲ့
 သေသွားကြတာတွေဘဲ၊ ဒါကြောင့် နက်ဖြန်ခါအထိ မသေနိုင်
 ဘူး၊ သန်ဘက်ခါအထိ မသေနိုင်ဘူး စသည်ဖြင့် ခန့်မှန်းထားတဲ့
 အတိုင်း မသေပေမယ်လို့ အတိအကျ ကော်သိတာတွေ မဟုတ်
 ဘူး၊ ရမ်းဆပြီး ခန့်မှန်းထားရုံမျှဘဲ၊ ဒါကြောင့်—

သုဝေ မရဏံ-နက်ဖြန် မသေသေးပဲရှိမည် သေမည်ကို၊ ကော
 ဇညာ-ကော်တိတိ ဘယ်သူသိနိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဘယ်သူမှ မသိနိုင်
 ပါ။ တသွာ-ထိုသို့ ကော်တိတိ မသိနိုင်သောကြောင့်၊ အာတပုံ-
 သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လဖြင့် ပြုသင့်သော ကိလေသာပယ်ရန် ဝိပဿနာ
 အလုပ်ကို၊ အဇ္ဇေဝ-နက်ဖြန် သန်ဘက် နေ့ရက်မရွှေ့ ယနေ့
 ပင်လျှင်၊ ကိစ္စ-ပြုလုပ်အပ်၏-ပြုလုပ်ရမည် တဲ့။

သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စလေးပါး

သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လ ဆိုတာ ကိစ္စအားဖြင့် လေးပါးရှိတယ်၊
 (၁) မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ အကုသိုလ် မဖြစ်အောင် အားထုတ်ရ

မယ်၊ (၂) ဖြစ်ဘူးတဲ့ အကုသိုလ်ကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ရမယ်၊ (၃) မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ကုသိုလ်ကိုဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်၊ (၄) ဖြစ်ဘူးတဲ့ ကုသိုလ်ကို တည်တံ့အောင် တိုးပွားအောင် ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ရမယ် တဲ့၊ ဒါဟာ သမ္ပပ္ပဓာန် ကိစ္စလေးပါးဘဲ။ အဲဒီမှာ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ အကုသိုလ်ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲဆိုတော့— မိမိမှာ မဖြစ်ဘူးသေးပဲ သူတပါးတွေမှာ သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း လိမ်ခြင်းစသည်ဖြင့် ဖြစ်နေတဲ့ အကုသိုလ်တွေ ပါဘဲ၊ အဲဒီလို အကုသိုလ်တွေ သူများမှာ ဖြစ်နေတာကို မြင်ရ ကြားရယင် မိမိမှာ မဖြစ်အောင် သတိပြုပြီး ကြည့်ရှောင်ရတယ်။ ဥပမာဖြင့် ပြရလျှင် တခါတရံ ကူးစက်တတ်တဲ့ရောဂါတွေ ဖြစ်တတ်တယ်၊ တုပ်ကွေးရောဂါ ဝမ်းရောဂါတို့လိုဟာမျိုးတွေပေါ့၊ အဲဒီလို ရောဂါ သူများတွေမှာ ဖြစ်နေတယ်လို့ ကြားသိရလို့ရှိယင် မိမိမှာ အဲဒီလို ရောဂါမဖြစ်အောင် သတိပြုရတယ်၊ အစားအသောက် အနေအထိုင် အသွားအလာများကို သတိပြုပြီး နေထိုင်ရတယ်။ အဲဒီလိုပါဘဲ၊ သူများတွေမှာ မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်နေတာ ကြားရ သိရလို့ရှိယင် မိမိမှာ အဲဒီလို အကုသိုလ်တွေ မဖြစ်အောင် အားထုတ်ရတယ်၊ အဲဒါဟာ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ အကုသိုလ်ကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်တဲ့ သမ္ပပ္ပဓာန်လို့ လာဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ မိမိမှာ ဖြစ်ခဲ့ဘူးတဲ့အကုသိုလ်မျိုးကို နောက်ထပ် မဖြစ်ရအောင် သတိပြုပြီး စောင့်ရှောက်အားထုတ်ရတယ်၊ ဒေသနာနည်း အရအားဖြင့် “ဥပ္ပန္န-ဖြစ်နေတယ်” လို့ ဆိုရတဲ့

အနုသယကိလေသာတွေကိုလဲ ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ရတယ်။
အဲဒါကတော့ ယခုပြောနေတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်အောင်
အားထုတ်နေတာမျိုးပါဘဲ။ ဒီ ၂ မျိုးက ဖြစ်ဘူးတဲ့အကုသိုလ်ကို
မဖြစ်အောင် အားထုတ်တဲ့ သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ မဖြစ်သေးတဲ့ကုသိုလ် ဆိုတာကတော့ မိမိ
သန္တာန်မှာ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ ဒါန သီလ ဘာဝနာကုသိုလ်တွေ
ပါဘဲ။ ဆွမ်းအလှူ သင်္ကန်းအလှူ အစရှိတဲ့ ဒါနကုသိုလ်တွေ
မဖြစ်ဘူးသေးယင် တတ်နိုင်သမျှ ဖြစ်အောင်အားထုတ်ဖို့ပါဘဲ။
များများမတတ်နိုင်ယင် ဆွမ်းတဇွန်း သစ်သီးတလုံး စသည်
လောက် လှူယင်လဲ ဖြစ်တာပါဘဲ။ ဘုရားဆင်းတုတော် စေတီ
တော်မှာ ရေတို့ ပန်းတို့လှူယင်လဲ ဖြစ်တာပါဘဲ။ သီလကတော့
ငါးပါးသီလ မလုံခြုံသေးယင် လုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်သွား
ဘို့၊ တတ်နိုင်ယင် အခါအားလျော်စွာ ရှစ်ပါးသီလကို စောင့်
ရှောက်သွားဘို့ပါဘဲ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အစရှိတဲ့ သမထဘာဝနာ
ကုသိုလ်တွေလဲ စွမ်းနိုင်သမျှပွားများသွားဘို့ပါဘဲ။ အရေးအကြီး
ဆုံးကတော့ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ ဝိပဿနာကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ပွားရ
အောင် အားထုတ်ဘို့၊ မဖြစ်ဘူးသေးတဲ့ အရိယမဂ်ကုသိုလ်တွေ
ဖြစ်အောင် ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ဘို့ပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့
ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာက အားထုတ်ဘို့ သိပ်မလွယ်ဘူး။
ဒါကြောင့် ဝိပဿနာကုသိုလ်က မဖြစ်ဘူးကြတာဘဲ များပါ
တယ်။ အကြောင်းညီညွတ်လို့ တတ်နိုင်ယင် အားထုတ်ကြဘို့ရာ
ဘုန်းကြီးတို့က လွယ်ကူတဲ့နည်းဖြင့် ညွှန်ကြားနေရတာဘဲ။

ယခုလိုတရားနာယင်း နည်းရပြီး ကိုယ့်အိမ်မှာလဲ ရှုမှတ်အားထုတ်
နေယင် ဖြစ်တန်သလောက်တော့ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ရှေးတုန်းက
မာတိကမာတာဆိုတဲ့ ဒကာမကြီးဟာဖြင့် အိမ်မှာနေယင်း
အားထုတ်တာနဲ့ အနာဂါမ်တောင် ဖြစ်သွားပါသေးတယ်။

ယခုနေအခါမှာတော့ ရက်အနည်းငယ်လောက် အားထုတ်
ရုံနဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က နည်းပါတယ်။ ရက်
အနည်းငယ်လောက်နဲ့ မပြည့်စုံသေးယင်။ အားထုတ်ခွင့်ရက်ကလဲ
ကုန်သွားယင် နောက် အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ဆက် အား
ထုတ်ရတာဘဲ။ ပါရမီထူးတဲ့သူ တဦးတလေမှာတော့ (၇)ရက်
လောက်နဲ့ ပြည့်စုံတာလဲ ရှိပါရဲ့။ (၁၅)ရက်လောက် ကြာမှ
ပြည့်စုံတာလဲ ရှိတယ်။ ရက်(၂၀)လောက် တလလောက်ကြာမှ
ပြည့်စုံတာလဲ ရှိတယ်။ တလလောက် တလကျော်ကျော်လောက်
ဆိုယင်တော့ တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်ယင် ပြည့်စုံတာကဘဲ
များပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့လဲ ၂-လ ၂-လကျော်လောက်
အားထုတ်မှ ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လဲ နဲ့နဲ့ရှိတတ်ပါသေးတယ်။ လိုရင်း
ကတော့ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကုသိုလ်
ဖြစ်အောင် အားထုတ်ဘို့ပါဘဲ။ အဲဒါဟာ မဖြစ်သေးတဲ့ကုသိုလ်
ကို ဖြစ်အောင်အားထုတ်တဲ့ သမ္ပပ္ပဇာန်လုံ့လဘဲ။ အဲဒီလောက်
အားထုတ်ယင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ပြီးသားလဲ ဖြစ်သွားတော့
တာပါဘဲ။ အဲဒီကနောက် သကဒါဂါမိမဂ် အနာဂါမိမဂ်
အရဟတ္တမဂ်ကို ရအောင် အားထုတ်နေတာလဲ မဖြစ်သေးတဲ့
ကုသိုလ်ကို ဖြစ်အောင်အားထုတ်တဲ့ သမ္ပပ္ပဇာန်လုံ့လပါဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဖြစ်ဘူးတဲ့ကုသိုလ်ကို တည်တံ့အောင် တိုးပွားအောင် ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်တယ် ဆိုတာကတော့ ဖြစ်ဘူးတဲ့ ဒါနကုသိုလ်စသည်ကို ဖြစ်မြဲ ဖြစ်ပြီးတည်နေအောင်၊ တိုးတက်ပြီး ဖြစ်ပွားအောင်၊ စျာန်ရအောင်၊ မဂ်ဖိုလ်ရအောင် အားထုတ်တာကို ဆိုတာပါ။ အထူးအားဖြင့်တော့ ဖြစ်ဘူးတဲ့ ဝိပဿနာကုသိုလ်ကို ဖြစ်မြဲ ဖြစ်နေအောင်၊ အထက်အထက် ဝိပဿနာဉာဏ်များသို့ ရောက်အောင်၊ အောက်ထစ်ဆုံး သော တာပတ္တိမဂ်သို့ရောက်ပြီး ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ဘို့ပါ။ စွမ်းနိုင်သေးယင်တော့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်အောင်အားထုတ် ဘို့ပါ။ အဲဒီ သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လ ဝီရိယဖြင့် မနစ်မဆုတ်ပြုလုပ် အပ်တဲ့ ကိစ္စဆိုတာ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကို ဖြစ်ပွားစေရတဲ့ ကိစ္စ ပါ။ အတိုချုပ်ပြောရယင် ဝိပဿနာရှုခြင်း ကိစ္စပါ။ အဲဒီ ဝိပဿနာရှုမှုကိစ္စကို နက်ဖြန်သန်ဘက် နေ့ရက်မရွှေ့ပဲ ဒီကနေ့ပင် ပြုလုပ်အားထုတ်ရမယ် တဲ့။ ဘာကြောင့် ရက်မရွှေ့ပဲ အလျင် အမြန် အားထုတ်ရသလဲဆိုတော့၊ နက်ဖြန်ခါ သန်ဘက်ခါ စသည်ဖြင့် နောက်နောက်ရက် နောက်နောက်လ နောက်နောက် နှစ်ကျမှ အားထုတ်မယ်လို့ အချိန်ရွှေ့ပြီး ဖင့်နှံ့နေယင် အဲဒီ နောက်ရက် နောက်လ နောက်နှစ်တွေကျတော့ အသက်ရှင်လျက် ရှိချင်မှ ရှိမယ်၊ မသေသေးပဲ ရှိနေလိမ့်မယ်ဆိုတာ ဘယ်သူကမှ ကော်မသိနိုင်ဘူး၊ မသေခဲ့ဦးတော့ မကျန်းမမာဖြစ်နေယင် တရား အားထုတ်ဘို့ မလွယ်ဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ အရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စ တွေ ပေါ်လာယင်လဲ တရားအားထုတ်ဘို့ ခက်တာ။ တရား အားထုတ်တယ်ဆိုတာ အကြောင်းညီညွတ်နေတဲ့ အခါကလေး

တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာ—၃ [ဒုတိယအကြိမ်]

အားထုတ်ရတာ၊ ဒါကြောင့် နက်ဖြန်သန်ဘက် နေ့ရက်မရွှေ့ပဲ ယနေ့ပင် အားထုတ်ပါတဲ့။ ဘယ်လို အားထုတ်ရမလဲဆိုတော့—

(သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ-တဲ့) ဘိက္ခု-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်၍ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရန် ကျင့်ကြံလိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊ ပရိဗ္ဗဇေ-သုတ်သုတ်လျင်စွာ အားထုတ်ရာ၏-လို့ မိန့်ဆိုထားတဲ့အတိုင်း အမှတ်ရတဲ့သတိကလေးနဲ့ ရှုမှတ်ပြီး အားထုတ်သွားရုံပါဘဲ၊ အဲဒီလို အမှတ်ရတဲ့သတိဖြင့် အားထုတ်ပုံကို မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ ဒီလိုဟောတော်မူပါတယ်။

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ညွှန်ကြားချက်

ကောယဇနာ အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္တင်္ဂမာယ ဥာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိကိရိယာယ၊ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ-တဲ့။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ-လေးပါးသော အမှတ်ရမှု သတိပဋ္ဌာန်တို့ဆိုတဲ့ အကြင်လမ်းရှိပေ၏။ အယံ မဂ္ဂေါ-သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးဟူသော ဤလမ်းသည်၊ ကောယဇနာ-တခုတည်းသောလမ်း= တကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်းတဲ့။

သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးဆိုတာ ရုပ်အပေါင်း ကိုယ်အမှုအရာတွေ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း အမှတ်ရတဲ့ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်က တပါး၊ အကောင်းအဆိုး ခံစားမှုဝေဒနာတွေ ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း အမှတ်ရတဲ့ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်က တပါး၊ စိတ်ကူး ကြံစည်မှုတွေ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း အမှတ်ရတဲ့ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်က တပါး၊ သဘောတရားတွေ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း အမှတ်ရတဲ့ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်က တပါး၊ ဒီလေးပါးဘဲ၊ အဲဒါဟာ မှတ်သိရတဲ့ အာရုံလေးပါးနဲ့ ခွဲပြထားတာပါ။ အမှတ်ရမှု တရားကိုယ်အရအားဖြင့်တော့ တပါးတည်းပါ။ ကိုယ်အမှုအရာဖြစ်ယင် အမှတ်ရတယ်၊ ဝေဒနာဖြစ်ယင် အမှတ် ရတယ်၊ စိတ်အမှုအရာ စိတ်ကူးကြံစည်မှုဖြစ်ယင် အမှတ်ရတယ်၊ နှစ်သက်မှု စိတ်ဆိုးမှုစသည်၊ မြင်မှု ကြားမှုစသည် သဘောတရား တွေဖြစ်ယင် အမှတ်ရတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ အမှတ်ရတဲ့ အနေ အားဖြင့် တပါးတည်းပါ။ အဲဒါကို အပ္ပမာဒလို့လဲ ဟောတော် မူတယ်၊ မမေ့တဲ့သတိတရားတဲ့၊ အဲဒါဟာ သတော-အမှတ်ရ လျက်-အမှတ်ရသည်ဖြစ်၍-လို့ ဆိုတာနဲ့ အရအတူတူပါ။

အဲဒီ အမှတ်ရမှုဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းဟာ (ကောယနော မဂ္ဂေါ) တခုတည်းသောလမ်း=တကြောင်းတည်းသော လမ်းပါ တဲ့၊ ဘယ်ကို သွားမည့်လမ်းလဲဆိုတော့ (သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ) သတ္တဝါတွေမှာ ကိလေသာဆိုတဲ့ စိတ်အညစ်အကြေးတွေမှ စင်ကြယ်ဖို့ပါ တဲ့။ စိတ်အညစ်အကြေးကင်းယင် ရဟန္တာဖြစ် တာဘဲ၊ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်းလျာ ဆိုယင် ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်တာဘဲ။ ဒါကြောင့် ဘုရားတိုင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ

တိုင်း၊ ရဟန္တာတိုင်း ဒီအမှတ်ရမှု သတိပဋ္ဌာန်လမ်းဖြင့်ပင် ကိလေ
 သာအညစ်အကြေးကင်းပြီး ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရဟန္တာဖြစ်တော်
 မှုကြရတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်အညစ်အကြေးကင်းပြီး ဘုရားဖြစ်
 ဘို့ရာလဲ ဒီအမှတ်ရမှု သတိပဋ္ဌာန် တလမ်းတည်းသာရှိတယ်။
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်ဘို့ရာ၊ ရဟန္တာဖြစ်ဘို့ရာလဲ ဒီအမှတ်ရမှု သတိ
 ပဋ္ဌာန်တလမ်းတည်းသာရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ကောယနော—
 တခုတည်းသောလမ်းလို့ ဟောတော်မူတာပါ။

စိတ်အညစ်အကြေးကင်းဘို့ အရေးကြီးသည်

စိတ်အညစ်အကြေး ကင်းမှ ဆင်းရဲအားလုံး ကင်းတယ်။
 ဒါကြောင့် စိတ်အညစ်အကြေးကင်းဘို့ရာဟာ အလွန်အရေးကြီး
 ပါတယ်။ သတ္တဝါတွေက ဆင်းရဲကင်းချင်ကြတယ်။ ဆင်းရဲ
 ကင်းဘို့ စိတ်အညစ်အကြေးကင်းကြောင်း လုပ်ငန်းစဉ်က ဒီသတိ
 ပဋ္ဌာန်လမ်းဘဲ။ စိတ်အညစ်အကြေးဆိုတာက ဘာတွေလဲဆိုယင်
 လောဘ ဒေါသ မောဟ မာန ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ ထိန ဥဒ္ဓစ္စ
 အဟိရိက အနောတ္တပ္ပဆိုတဲ့ ဒီအကုသိုလ်တရား (၁၀) ပါးပါ။
 လောဘဆိုတာ လိုချင်နှစ်သက်တဲ့ တရားဘဲ။ ဒေါသ ဆိုတာ
 စိတ်ဆိုး စိတ်ပျက်တဲ့ တရားဘဲ။ မောဟ ဆိုတာ အမှန်ကိုမသိပဲ
 အမှားကို သိတတ်တဲ့တရားဘဲ။ မမြဲတာတွေကို မြဲတဲ့အနေစသည်
 ဖြင့် အလွဲအမှားတွေကို အဟုတ်ထင်နေတာ၊ သိနေတာဟာ
 မောဟဘဲ။ လွယ်လွယ်ပြောရမယ် ဆိုယင် မိရိုးဖလာအားဖြင့်
 သိမြင်ထင်မှတ်နေတာတွေဟာ မောဟပါ။ မာနဆိုတာကတော့
 ဗမာစကားလိုဖြစ်နေပါပြီ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးပြီး ဝေဖာင့်

လွှားတက်ကြွတဲ့ တရားပါးတဲ့။ ဒိဋ္ဌိဆိုတာက ယခု ဟောနေတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိစသော အယူမှားတွေပါးတဲ့။ ဝိစိကိစ္ဆာဆိုတာက တော့ ဘုရား တရား သံဃာ အကျင့်သိက္ခာနှင့်စပ်ပြီး ယုံမှားမှု ပါးတဲ့။ ထိနု ဆိုတာက ကုသိုလ်ရေးဆိုင်ရာ၌ ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိမှု ပါးတဲ့။ ဥဒ္ဓစ္စ ဆိုတာက စိတ်ပျံ့လွင့်မှုပါးတဲ့။ အဟိရိက ဆိုတာက အကုသိုလ်ပြုရမှာ မရှက်တဲ့သဘောပါးတဲ့။ အနောတ္တပ္ပ ဆိုတာက အကုသိုလ်ပြုရမှာ မကြောက်တဲ့ သဘောပါးတဲ့။ ဒိပြင်လဲ သူများ ကောင်းစား ချမ်းသာတာကို မလိုလား မနာလိုတဲ့ ဣဿာရယ်၊ မိမိနဲ့ ဆိုင်ရာတွေကို သူများနဲ့ မစပ်ဆိုင်စေလိုတဲ့ မစ္ဆရိယ ခေါ်တဲ့ ဝန်တိုတာရယ်၊ ပြုမှား ပြောမှားမိတာနဲ့စပ်ပြီး နောင်တ ပူပန်တဲ့ ကုက္ကုစ္စရယ်-ဒါတွေလဲ စိတ် အညစ်အကြေး တွေပါးတဲ့။

အဲဒီ ကိလေသာတွေထဲမှာ မောဟ ဆိုတာက အသိခက် တယ်၊ လောဘ ဒေါသတို့လို မသိလွယ်ဘူး၊ မိရိုးဖလာ သိနေကျ အတိုင်း မြဲတဲ့အနေ ချမ်းသာတဲ့အနေ အသက်ရှင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါအနေနဲ့ ထင်မြင်သိမှတ်နေတာကို မောဟလို့ အဝိဇ္ဇာလို့ မသိပဲရှိနေကြတယ်။ မြင်ဆဲ ကြားဆဲစသည်မှာ မရှုမမှတ်နိုင်လို့ ရုပ်နာမ် သဘောတရားမျှတ်လို့ မသိဘဲရှိနေတာဟာ မောဟ အဝိဇ္ဇာဘဲ။ အဲဒီ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်နိုင်အောင်လို့ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ မပြတ်ရှုမှတ်နေကြရတာဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဒိဋ္ဌိ ဆိုတာကလဲ အသိ ခပ်ခက်ခက်ပဲ၊ အယူမှားနေတဲ့သူတွေက သူတို့အယူ၊ သူတို့အသိကို အမှန်မြင်

အမှန်သိလို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအယူ မှားနေတဲ့သူတွေက သူတို့ အကြိုက်တရားတွေကို ဟောပြောပြီး တော့တောင် ဝါဒဖြန့်နေကြသေးတာဘဲ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၆-ပါး

ဒီနေရာမှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-အမြင်မှား အယူမှား၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို သိနားလည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတဲ့ အမြင်မှန်ကို အဋ္ဌကထာမှာ ၆-မျိုး ဝေဘန်ပြီး ပြထားပါတယ်။ (၁) ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ (၂) စျာန သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ (၃) ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ (၄) မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ (၅) ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ (၆) ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိတဲ့။ ဒီ ၆-ပါး ပါဘဲ။ ဒီ ၆-ပါးထဲမှာ ပစ္စဝေက္ခဏာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတာက မဂ် ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုတွေ့မြင်ပြီးတဲ့အခါမှာ အဲဒီမဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ အသိဉာဏ်ဘဲ။ ဒါကတော့ အထူး အားထုတ်ရပါဘူး။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြစ်ပြီးယင် သူ့အလိုလိုပင် ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်မှု ဖြစ်တော့တာပါ။ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတာကလဲ မဂ်၏အကျိုးဘဲ။ အဲဒါကလဲ မဂ်ဖြစ် ပြီးယင် သူ့အလိုလို ဖြစ်တော့တာပါ။ အထူးအားထုတ်ရတဲ့ ဉာဏ် မဟုတ်ပါဘူး။

ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ စျာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတဲ့ ဒီလေးပါးကတော့ ဖြစ်ပွားစေဖို့ လိုပါ တယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတာက ကံ

ကံ၏ အကျိုးရှိတယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး သိမြင်တဲ့ဉာဏ်ဘဲ၊ ဒါက တော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာဆိုယင် သိတတ် လိမ္မာတဲ့ အရှယ် ခပ်ငယ်ငယ်ကပင် ပြည့်စုံလာခဲ့ပြီး ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ တဆယ့်လေး ငါး ခြောက်နှစ်မှ နောက်ပိုင်းမှာတော့ ယခုလို တရားကိုနာလို့၊ တရားစာပေများကို ကြည့်ရှုလို့ အဲဒီ ကမ္မဿ ကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟာ ခိုင်မြဲနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီ ကံ ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်ပြီးသိတဲ့ ဉာဏ်ဆိုတာကတော့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်များလို့ ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သိတာမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး။ “သဒ္ဓါမူလိကာ-ယုံကြည်မှုရှေ့သွားရှိသော အသိဉာဏ်”လို့ ဆို ထားတဲ့အတိုင်း ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါအရင်းခံပြီး သိတာပါဘဲ။

ယခုခေတ်မှာ တချို့က ကိုယ်တိုင်မတွေ့ရယင် မယုံကြည်နိုင် ဘူးလို့ ဆိုကြတယ်။ နေရာတကာမှာ ကိုယ်တိုင်တွေ့ချည်း မဖြစ် နိုင်ပါဘူး။ ကိုယ်တိုင်မတွေ့ရပေမယ့်လို့ ယုံကြည်သင့်တာကိုတော့ ယုံကြည်ရပါတယ်။ ကိုယ်တိုင်မတွေ့ယင် မယုံကြည်ဘူးလို့ ဒီလို ကိန်းသေဆုံးဖြတ်ထားလို့ မဖြစ်ဘူး။ ဥပမာအားဖြင့် ပြုရလျှင် ရန်ကုန်ဘူတာကြီးကနေပြီး မန္တလေးဘက်သွားတဲ့ ရထား၊ ပြည် မြို့ဘက် မော်လမြိုင်ဘက် သွားတဲ့ ရထားတွေဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီ ရထားတွေ စီးသွားယင် မန္တလေးသို့ ပြည်သို့ မော်လမြိုင် သို့ ရောက်ဘယ် ဆိုတာကို ကိုယ်တိုင် မတွေ့ဘူးပေမဲ့ ယုံရတာပါ ဘဲ။ ရေကြောင်းဘက်ကလဲ ဖျာပုံ ပုသိမ်စသည် သွားတဲ့ သင်္ဘောကို စီးသွားယင် ဖျာပုံ ပုသိမ်စသည် ရောက်တယ် ဆိုတာ ကို မတွေ့ဘူးပေမဲ့ ယုံရတာပါဘဲ။ သူ့ဆိုင်ရာ လေယာဉ်စီး

သွားယင် သူ့ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ မြို့များ နိုင်ငံများသို့ ရောက်တယ် ဆိုတာကိုလဲ ကိုယ်တိုင်မတွေ့ဘူးပေမဲ့ ယုံရတာပါ။ အဲဒါတွေကို မယုံလို့ ရထား သင်္ဘော လေယာဉ်များကို မစီးပဲနေယင် မိမိအလိုရှိတဲ့မြို့များ၊ နိုင်ငံများကို မရောက်ပဲနေမှာဘဲ။ သူများ တွေပြောတာကို ယုံပြီး အဲဒီ ရထားတွေ သင်္ဘောတွေ လေယာဉ်တွေကို စီးနင်းလိုက်ပါသွားယင်တော့ မိမိ အလိုရှိရာကို ရောက်သွားပါတယ်။ အဲဒါလိုဘဲ အကုသိုလ်ကံက မကောင်းကျိုးပေးတယ်။ ကုသိုလ်ကံက ကောင်းကျိုးပေးတယ်ဆိုတာကို မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်ပြီး ဟောထားတာဘဲ။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေကလဲ ကိုယ်တိုင်တွေ့ သိမြင်ပြီး ထောက်ခံ ဟောကြားထားတာဘဲ။ ဒါကြောင့် ယုံသင့်ပါတယ်။ အဲဒီ ယုံသင့်တဲ့ ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်ပြီး မကောင်းမှုကို မပြုပဲ ရှောင်ကြဉ်တဲ့ သူတော်ကောင်းတွေ၊ ဒါနစသော ကောင်းမှုကိုပြုတဲ့ သူတော်ကောင်းတွေဟာ အပါယ်ဆင်းရဲတွေမှ လွတ်ပြီး မိမိတို့အလိုရှိတဲ့ လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာတွေနဲ့ ပြည့်စုံနေကြတာဘဲ။ နောက်ဆုံးမှာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုလဲ ရသွားကြတာဘဲ။

မြတ်စွာဘုရား ယုံကြည်ထိုက်ပုံ

မြတ်စွာဘုရားဆိုတာ ကိုယ်တိုင်မသိပဲနဲ့ ကြံတွေးပြီး ဟောတော်မူတာ မဟုတ်ဘူး။ (ဗုဒ္ဓေါ သော ဘဂဝါ ဗောဓာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ) သော ဘဂဝါ-ကျွန်ုပ်တို့ အများ၏ အားထားကိုးကွယ်ရာအစစ် ဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗုဒ္ဓေါ-သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားတို့ကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်

တော်မူပြီးသည်ဖြစ်၍။ ဗောဓာယ-သတ္တဝါအများ အကျွန်ုပ်တို့ အားလံ အလားတူပင် သိမြင်ကြပါစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ မွေ- သစ္စာလေးတန် တရားမှန်ကို၊ ဒေသေဟိ-ကရုဏာရှေ့သွား ပညာ အားဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါပေ၏-လို့ ဆိုတဲ့ အတိုင်းပင် မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်တော်တိုင် သိပြီးမှ အဲဒီ တရားမှန်ကို သတ္တဝါများလဲ မိမိလိုပင် သိကြပါစေဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သတ္တဝါတွေအား သနားတော်မူပြီး ဟောတော်မူခဲ့တာဘဲ။ ယခု ခေတ် ပညာသင်ရာဌာနမှာ ကျောင်းဆရာတွေက သူတို့တတ်သိ ထားတဲ့ပညာကို တပည့်တွေအား သင်ကြားပေးသလိုပါတဲ။ အဲဒီလို သင်ကြားပေးရာမှာ တပည့်တွေက ဆရာ့စကားကို ယုံကြည်ရတယ်။ ငါတို့အား တတ်သိလိမ္မာအောင် သင်ပြပေး ကြပါပေတယ်လို့ တပည့်များက ဆရာများအား ကျေးဇူးတင် ဘွယ်ရာသာရှိပါတယ်။ အဲဒီလိုပါတဲ မြတ်စွာဘုရားက ငါတို့အား အမှန်တွေကို သိပြီးကျင့်ရအောင် ဟောခဲ့ပါပေတယ်လို့ ယုံကြည် ပြီး ကျေးဇူးတင်ဘွယ်ရာသာရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ယုံကြည် နေရုံနဲ့လဲ မပြီးသေးဘူး။ လိုက်နာပြီးတော့ ကျင့်ဘို့ရာလဲ လိုပါ သေးတယ်။ လိုက်နာပြီးကျင့်သွားယင် ရသင့်ရထိုက်တဲ့ အကျိုး တွေကို တကယ်ရသွားကြမှာပါတဲ။

လိုက်နာပြီး ကျင့်သွားပုံ

ဘာလိုလဲဆိုယင်၊ မကျန်းမာတဲ့အခါ ဆေးဆရာကို ပင့်ပြီး အားကိုးကြရတယ်။ ဆေးဆရာကို အားကိုးတယ်ဆိုတာ ဆေး ဆရာညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း လိုက်နာပြီး နေထိုင်သွားယင် ရောဂါ

ပျောက်ပြီး ကျန်းမာချမ်းသာသွားလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး အား
 ကိုးရတာဘဲ။ အဲဒီလို ယုံကြည်ပြီးတော့ ဆေးဆရာပေးတဲ့ဆေးကို
 စားသုံးရတယ်။ မစားမသုံးဘို့တားမြစ်ထားတာတွေကိုလဲ ကြဉ်
 ရှောင်ရတယ်။ ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်းလဲ နေထိုင်ရတယ်။ အဲဒီလို
 ကြဉ်ရှောင်သင့်တာ ကြဉ်ရှောင်ပြီးတော့ စားသုံးသင့်တာကို
 စားသုံး နေထိုင်သွားယင် ရောဂါပျောက်ကင်းပြီး ကျန်းမာချမ်း
 သာတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့သိရတော့တာပါ။ အဲဒါလိုပင်
 မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ တရားတော်ကို ယုံကြည်ပြီး လိုက်နာ
 ကျင့်သုံးသွားယင် သိသင့်သိထိုက်တာတွေကို ကိုယ်တိုင်တွေ့အား
 ဖြင့် သိရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပဌမအခြေခံအနေနဲ့ ကံ ကံ၏
 အကျိုးကို ယုံကြည်ရတယ်။ အဲဒီလိုယုံကြည်ပြီး သိတာဟာ
 ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဘဲ။ ဒါကတော့ ယုံကြည်ရုံမျှဖြင့်ပင် ပြီး
 ပါတယ်။ အထူးအားထုတ်နေရတာ မဟုတ်ပါဘူး။

အဲဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူဟာ သတ်မှု ခိုးမှု မတော်
 မတရားပြုမှု စသော မကောင်းမှုမှ ကြဉ်ရှောင်တယ်။ အဲဒါက
 သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ဘဲ။ လိမ်ပြောမှုစသော မကောင်းမှုမှလဲ ကြဉ်
 ရှောင်တယ်။ အဲဒါက သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်ဘဲ။ မတရားစီးပွားရှာ
 မှုမှလဲ ကြဉ်ရှောင်တယ်။ အဲဒါက သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ဘဲ။ ဒီမဂ္ဂင်
 သုံးပါးက သီလဘဲ။ ဒီမဂ္ဂင်သုံးပါးနဲ့ ပြည့်စုံယင် သီလဝိသုဒ္ဓိ
 ဆိုတဲ့ သီလစင်ကြယ်မှု ပြည့်စုံတော့တာဘဲ။ အဲဒါဟာ ကမ္မ-
 ဿကဘာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အခြေခံပြီး သမာဓိ ပညာတို့၏ အခြေခံဖြစ်
 တဲ့ သီလမဂ္ဂင်တော့ဘဲ။

အဲဒီ သီလမဂ္ဂင်တွေ ပြည့်စုံပြီးတဲ့နောက်မှာ စမ်းနိုင်ယင် သမာဓိမဂ္ဂင်နဲ့ ယှဉ်တဲ့ဖြစ်တဲ့ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတာကို ဖြစ်ပွားစေရတယ်။ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ထဲက တခုခုသော ပထဝီကသိုဏ်းစသော အာရုံဖြစ်ဖြစ်၊ အာနာပါနဖြစ်ဖြစ်၊ ဆံပင်မေးညှင်း အစရှိတဲ့ ၃၂-ကောဋ္ဌာသဖြစ်ဖြစ် တခုခုကို စူးစိုက်ပြီး ရှုသောအားဖြင့် ဈာန်ရအောင် အားထုတ်ရတယ်။ အဲဒီဈာန်နဲ့ ယှဉ်တဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ အသိပညာဟာ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိဘဲ။ အဲဒီမှာတော့ အသိပညာက လိုရင်းမဟုတ်ပါဘူး။ ဈာန်သမာဓိက လိုရင်းပါတဲ။ ဒါကြောင့် ဈာန်သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံယင် နိဝရဏကင်းပြီး စိတ်စင်ကြယ်မှု စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံတော့တာဘဲ။ အဲဒီ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံတဲ့အခါ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖြစ်ပွားစေရတယ်။ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ကိုယ်တိုင်တွေ့ ရှုသိပြီးဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ပါတဲ။ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒါက မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိဘဲ။ ဒီမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ယင် ယခုပြောနေတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိလဲ ကင်းသွားတော့တာဘဲ။ ဒီမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်အောင် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ဖြစ်ပွားစေရတာဘဲ။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိကို အရိယမဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ရှေ့သွား ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လို့ ဆိုရတာဘဲ။ ဒီဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ရှေးအဘို့က ဖြစ်ပွားစေခဲ့ရတာတွေကတော့ အခြေခံမဂ္ဂင်တွေပါတဲ။ အဲဒါတွေက ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ကမ္မဿကဘာသမ္မာဒိဋ္ဌိရယ်။ သမ္မာဝါစာ ကမ္မန္တ အာဇီဝဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်တွေရယ်။ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိရယ်-ဒါတွေပါတဲ။ အဲဒီ မူလမဂ္ဂင်၊ ပုဗ္ဗဘာဂ

မဂ္ဂင်၊ အရိယမဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်သုံးပါး သုံးဆင့်ကို တို့တို့နဲ့မှတ်ရ
အောင် ဆောင်ပုဒ် ၂-ခုစီထားတယ်။

ဖြစ်ပွားစေရမည့် မဂ္ဂင်သုံးဆင့်

- ၁။ မူလ, ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။
- ၂။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ် တဲ့။

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုချင်ယင် ရှေးဦးစွာ မူလမဂ္ဂင် ပြည့်စုံစေရမယ်။ ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သိမြင်တဲ့ ကမ္မဿကဘာသမ္မာဒိဋ္ဌိကို အခြေခံပြီး သီလဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံစေရမယ်။ ဒါကတော့ လူဝတ်ကြောင်များအတွက်ဆိုယင် မခက်ပါဘူး။ ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ငယ်ရွယ်စဉ်မှစပြီး ပြည့်စုံလာခဲ့တာဘဲ။ ငါးပါးသီလ ဆိုတာကလဲ စောစောကတည်းက ပြည့်စုံလာခဲ့တာဘဲ။ အကယ်၍ စောစောက မပြည့်စုံတောင် တရားဝင်ခါနီးမှာ သီလဆောက်တည်လိုက်ယင် ပြည့်စုံတော့တာဘဲ။ အဲဒီ သီလပြည့်စုံပြီးတဲ့နောက် စျာန်ရအောင်အားထုတ်ရမယ် ဆိုတာကတော့ အများအားဖြင့် လွယ်ကြမယ်မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီလို မလွယ်တဲ့အတွက် သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိကနည်းအရ ဝိပဿနာကပဲ စပြီးရှုယင်လဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်အတွေ့အထိကစပြီး ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုနေရုံပါဘဲ။ အဲဒီလို ရှုနေယင်း တခြားတပါး ထွက်ထွက်သွားတဲ့ စိတ်ကူးတွေလဲ ရှိလိမ့်မယ်။ အဲဒီစိတ်ကူးတွေလဲ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်ပြီးပယ်ရတယ်။ ဝိပဿနာသမာဓိ အားကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့

အဲဒီလို တခြားထွက်တဲ့ စိတ်ကူးတွေ မရှိတော့ဘူး၊ ရှုစရာအာရုံ မှာသာ ရှုလျက် ရှုလျက် မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလိုအားကောင်း တဲ့ ဝိပဿနာသမာဓိဟာ မူလအခြေခံဖြစ်တဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင်ဘဲ။

အဲဒီကနောက်တော့ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရုပ်နာမ်ခွဲခြားသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၊ အဖြစ်အပျက်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ ရှုသိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အဆင့်ဆင့် တက်တက်ပြီး ဖြစ်လာပါတယ်။ အဲဒီလို အဆင့်ဆင့်တက်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်တဲ့ အရိယမဂ်-အရိယမဂ္ဂင်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီလို မဂ္ဂင် သုံးဆင့် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပွားပုံကို (မူလ၊ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်လို့) ဆိုထားတာပါ။ ဒါဟာ ယုံကြည်ထိုက်တဲ့ တရားတော်ကို ယုံကြည်ပြီး ကျင့်ယင် နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ရသည်အထိ ဖြစ်စဉ် အကျဉ်းချုပ်ပါ။ အဲဒါကို နဲ့နဲ့ချဲ့ပြောရဦးမယ်။

ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်နိုင်တဲ့တရား

မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်က ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်နိုင်တဲ့ သဒ္ဓိဋ္ဌိက တရားပါတဲ့၊ ကျင့်ယင် ကိုယ်တိုင်တွေ့ရတဲ့ တရားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဆေးကောင်းကို စားသုံးယင် ဆေး၏အကျိုးကို တွေ့ရသလိုပါ။ တနည်း ဥပမာအားဖြင့် စားဘွယ်ကို စား ကြည့်ယင် အရသာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ရသလိုပါ။ မြတ်စွာဘုရား

က သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ရုပ်နဲ့နာမ် ဒီ ၂-ပါးသာ ရှိတယ်လို့ ဟောထားတယ်။ အတွေ့အထိမှစပြီး ပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်းကို မပြတ်ရှုနေတဲ့ ယောဂီဟာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝိပဿနာ သမာဓိအားရှိလာတဲ့အခါ ရှုတိုင်းရှုတိုင်း ရှုသိစရာရုပ်နဲ့ ရှုသိတဲ့ နာမ် ဒီ ၂-ခုထဲ ရှိတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိရပါတယ်။ ဥပမာ ဖောင်းတယ်လို့ ရှုတဲ့အခါ ဖောင်းတာနဲ့ ရှုသိတာ ဒီ ၂-ခု ထဲ ရှိတယ်လို့ တွေ့သိရတယ်။ သွားတယ်လို့ ရှုသိတဲ့အခါ သွား ရုပ်နဲ့ ရှုသိနာမ် ဒီ ၂-ခုထဲ ရှိတယ်လို့ သိရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့သိ ရတဲ့အတွက် ကိုယ်ထဲမှာ ရုပ်နဲ့နာမ် ဒီ ၂-ပါးသာ ရှိတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါရယ်လို့ မရှိဘူး လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောထားတာ မှန်ပါပေတယ်လို့ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား ပိုပြီး ခိုင်လာတယ်။

အဲဒီကနောက် ကွေးချင်လို့ကွေးတယ်၊ လှုပ်ချင်လို့ လှုပ်တယ်၊ ပြောချင်လို့ ပြောတယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှကို တွေ့သိရတဲ့အခါလဲ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှသာ ရှိတယ်လို့ ဘုရား ဟောထားတာ မှန်ပါပေတယ်လို့ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတိုးပြီး ခိုင် လာတယ်။ အဲဒီကနောက် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေ တာကိုသာ တွေ့ရတဲ့အတွက် မမြဲတာချည်းဘဲ၊ ဆင်းရဲချည်းဘဲ၊ အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားချည်းဘဲလို့ တွေ့သိရတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ “ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတယ်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တချည်းဘဲ” လို့ ဘုရားဟောတာ မှန်ပါပေတယ်။ မြတ်စွာ ဘုရားက ကိုယ်တော်တိုင် သိပြီးမှ ဟောထားတာဘဲလို့ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါဟာ ပိုပြီး ခိုင်လာတယ်။ အဲဒါဟာ (ဓမ္မံ ပဿန္တော မံ

ပဿတိ) ဓမ္မ-တရားကို၊ ပဿန္တော-မြင်သောသူသည်၊ မံ-ငါ
ဘုရားကို၊ ပဿတိ-မြင်သည်-လို့ ဟောထားတဲ့အတိုင်း တရားကို
မြင်တွေ့ရလို့ ဘုရားကို မြင်တွေ့ပြီး ယုံကြည်တာ ကြည်ညိုတာ
ပါဘဲ။ အဲဒါဟာ “မြတ်စွာဘုရားက တရားမှန်ကို ကိုယ်တော်
တိုင် သိတော်မူပြီးတော့ ဝေနေယျ သတ္တဝါများ ငါတို့အားလဲ
အလားတူစွာ သိမြင်ကြပါစေခြင်း အကျိုးငှာ ဟောတော်မူခဲ့
တာဘဲ” လို့ ယုံကြည်တာ ကြည်ညိုတာနဲ့လဲ အတူတူပါဘဲ။ ဒါက
တရားကျင့်တဲ့သူမှာ တရားတော်ကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ရသိရပုံပါဘဲ။

ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိရှိဘိ အရေးကြီးသည်

အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်တွေ့ရတာကလဲ ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်
သိမြင်တဲ့ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အခြေခံရှိလို့ ယုံယုံကြည်ကြည်
နဲ့ ရှုမှတ်ပြီး တွေ့ရသိရတာဘဲ။ ကံ ကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်တဲ့
သူကတော့ ဝိပဿနာတရားကို အားမထုတ်ဘူး၊ တရားကိုလဲ
ကောင်းကောင်းမနာဘူး၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ဒီလို ကိုယ်တိုင်
တွေ့ သိမြင်မှု မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကံ ကံ၏အကျိုး
ရှိသည်ဟု ယုံကြည်သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-က အလွန်အရေးကြီးပါ
တယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကံ ကံ၏အကျိုးရှိသည်ဟု ယုံကြည်သိမြင်တာက ကမ္မဿ
ကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ။

ကံ ကံ၏အကျိုးရှိတယ်ဆိုတာကို သေသေချာချာ စိစစ်ကြည့်
ယင် သိနိုင်ပါတယ်။ ကံဆိုတာ ပြုလုပ်တဲ့အမှုဘဲ။ လောကတွင်လဲ

ကောင်းတဲ့အလုပ်အမှုကိုပြုလုပ်ယင် ကောင်းကျိုးရတယ်၊ စီးပွား
 ရေးဆိုင်ရာ အလုပ်ကောင်းကိုလုပ်ယင် စီးပွားဖြစ်ထွန်းတယ်၊
 မကောင်းတဲ့ အလုပ်ကိုလုပ်ယင် မကောင်းကျိုးကို ရတယ်၊ ရာဇ
 ဝတ်ပြစ်မှုနဲ့ ဆိုင်တဲ့ မကောင်းမှုကြောင့် ရာဇဝတ်အပြစ်ဒဏ်
 မကောင်းကျိုးရကြတာတွေ ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီအကုသိုလ်
 မကောင်းမှုရဲ့ အကျိုးတွေက သေခါနီးကျတော့ ဂတိနိမိတ်တွေ
 အနေဖြင့်လဲ ထင်ရှားတွေ့ရတတ်တယ်၊ မကောင်းတဲ့အာရုံနိမိတ်
 တွေကို မြင်ပြီး ကြောက်လန့် တုန်လှုပ်နေတတ်ကြတယ်၊ သနား
 စရာပါဘဲ။ ကုသိုလ်၏ အကျိုးကလဲ သေခါနီးမှာ အာရုံကောင်း
 နိမိတ်ကောင်းတွေ ထင်ပေါ်လာပြီး ထင်ရှားတွေ့ရတတ်တယ်၊
 နေစရာအိမ်ကောင်း တိုက်ကောင်းကြီးတွေကိုလဲ မြင်နေရတတ်
 တယ်၊ နတ်တွေ မိတ်ဆွတွေက လာပြီးခေါ်နေတဲ့ အနေနဲ့လဲ
 တွေ့ရတတ်တယ်၊ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အကြောင်းကိုလဲ ပြောတတ်
 တယ်၊ ဒါက အများများမြင် တွေ့ကြရတာတွေဘဲ၊ ကျမ်းဂန်
 တွေထဲက ပြထားတာများနဲ့လဲ ညီပါတယ်။

သီလမဂ္ဂင်ဖြစ်ပုံ

ယခုပြောခဲ့တာဟာ ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးရှိကြောင်းကို စိစစ်
 ကြည့်ပုံ အရိပ်အမြက်ပါဘဲ၊ အဲဒီလို ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးရှိ
 ကြောင်း ယုံကြည်ပြီး သိမှတ်တာဟာ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ
 ဘဲ၊ အဲဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အယူမှန်ရှိတဲ့သူဟာ မကောင်းကျိုး
 ပေးတတ်တဲ့ မကောင်းမှုအကုသိုလ်မှ ကြဉ်ရှောင်တယ်၊ လိမ်
 လည်ပြောဆိုမှု မုသာဝါဒမှလဲ ကြဉ်ရှောင်တယ်၊ ဂုံးတိုက်မှု

ပိသုဏဝါစာမှလဲ ကြဉ်ရှောင်တယ်၊ ဆဲဆိမ္မ စကားကြမ်း ဖရုသ
 ဝါစာမှလဲ ကြဉ်ရှောင်တယ်၊ အနှစ်မဲ့ အပြိန်အဖျင်း ပြောဆိုမှု
 သမ္ပပ္ပလာပမှလဲ ကြဉ်ရှောင်တယ်၊ အဲဒါဟာ ဝစီဒုစ္စရိုက်လေး
 ပါးမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ သမ္မာဝါစာဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ သူ့
 အသက်သတ်မှု ပါဏာတိပါတမှလဲ ကြဉ်ရှောင်တယ်၊ လုယက်
 ခိုးယူမှု အဒိန္နာဒါန်မှလဲ ကြဉ်ရှောင်တယ်၊ မပိုင်မဆိုင်သော
 မေထုန်ကာမတို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်မှု ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှလဲ
 ကြဉ်ရှောင်တယ်၊ အဲဒါဟာ ကာယဒုစ္စရိုက်သုံးပါးမှ ကြဉ်
 ရှောင်တဲ့ သမ္မာကမ္မန္တဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ မတရားသောနည်း
 ဖြင့် စီးပွားရှာမှု မိစ္ဆာအာဇီဝမှလဲ ကြဉ်ရှောင်တယ်၊ ဒါက
 သမ္မာအာဇီဝဘဲ။ ဒီ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ
 ဆိုတာတွေဟာ သီလမဂ္ဂင် သုံးပါးဘဲ၊ မကောင်းမှုမှ ကြဉ်
 ရှောင်တိုင်း ကြဉ်ရှောင်တိုင်း ဒီသီလမဂ္ဂင်တွေ ဖြစ်ပွားပြည့်စုံနေ
 တာဘဲ။

ဈာန်သမာဓိဖြစ်ပုံ

အဲဒီ သီလမဂ္ဂင်တွေပြည့်စုံပြီး သီလစင်ကြယ်နေယင် သမာဓိ
 ပညာဘာဝနာတွေကို ပွားများအားထုတ်နိုင်တယ်၊ ရှေ့နားက
 ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သမထအာရုံကခုခုကို စွဲစွဲမြဲမြဲရှုနေယင် ဈာန်ကို
 ရတယ်၊ အဲဒီ ဈာန်ရတဲ့အခါ ဝမ်းမြောက်တဲ့ ပီတိတွေနဲ့ အလွန်
 အမင်း ချမ်းသာတဲ့ သုခကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး ခံစားရတယ်၊ အဲဒီ
 ဈာန်စိတ် ဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ ကိုယ်ထဲကလဲ အလွန်ပေါ့ပါးချမ်း
 သာပြီး အလွန်နေထိုင်ကောင်းတယ်၊ စိတ်ကလဲ အလွန်ချမ်းသာ

နေတယ်၊ အဲဒီတော့ ကောင်းတဲ့ဘာဝနာအမှု ပြုလုပ်ပွားများ
 ယင် ထူးခြားတဲ့ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာဆိုတဲ့ အကျိုးကို လက်ငင်းပဲ
 ရတယ်ဆိုတာ တွေ့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ဈာန်ချမ်းသာလောက်နဲ့
 အားရရောင့်ရဲနေဘို့တော့ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီ ဈာန်လောက်နဲ့
 တော့ ကိလေသာတွေကို ခေါင်းပါးစေတဲ့ သလ္လေခကိစ္စ မပြီး
 သေးဘူး၊ သလ္လေခသုတ်မှာ ကိလေသာတွေကို ခေါင်းပါးစေတဲ့
 တရားတွေကို ဟောထားတယ်၊ ၄၄-ပါးရှိတယ်၊ အဲဒီသလ္လေခ
 သုတ်တရားတော်ကို ဘုန်းကြီးက ဟောပြီး ကျမ်းစာအုပ်အဖြစ်
 ထုတ်ဝေထားတယ်၊ ပဌမ ဒုတိယ ၂-အုပ်ရှိတယ်၊ အဲဒီစာအုပ်
 တွေကို ဖတ်ကြည့်ယင် ကိလေသာတွေ ခေါင်းပါးအောင် ကျင့်
 ရမည့် အလုပ်တွေကို အကုန် သိနားလည်နိုင်ပါတယ်။

ဈာန်အခြေခံပြီး ဝိပဿနာရှုပုံ

ဈာန်ရတဲ့သူဟာ ဈာန်ကို အခြေခံပြီး ဝိပဿနာရှုရတယ်၊
 ရှုပုံကတော့ ဈာန်ဝင်စားလိုက် အဲဒီဈာန်ကိုရှုလိုက်နဲ့ ဒီလို ဈာန်
 တလှည့် ဝိပဿနာတလှည့် အစုံတုံပြီးတော့လဲ ရှုနိုင်တယ်။ တနည်း
 အားဖြင့် ဈာန်မှ ထတဲ့အခါ ဈာန်ကိုရှုပြီးတော့ မြင်မှု ကြားမှု
 စသည် ပေါ်ရာပေါ်ရာကိုလဲ လိုက်ရှုနိုင်တယ်။ အဲဒီလို ပေါ်ရာ
 ပေါ်ရာ လိုက်ရှုတာက ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရတွေကို ရှုတာ တဲ့။

ဝိပဿနာ သမာဓိဖြစ်ပုံ

ဈာန်မရတဲ့ သူများမှာတော့ အဲဒီ ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရတွေကို
 သာ လိုက်ရှုရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုလို့ ဝိပဿနာသမာဓိအားကောင်း

လာတဲ့အခါ နီဝရဏတွေ ကင်းသွားတယ်။ ရှုမှတ်တဲ့စိတ်ချည်း စင်ကြယ်နေတယ်။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာသမာဓိဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်တာဘဲ။ အဲဒီလို အခါမှာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်မိ အောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပေးတဲ့ သမ္မာဝါယာမလဲ ပါတယ်။ အမှတ်ရတဲ့ သမ္မာသတိလဲ ပါတယ်။ ရှုမှတ်မိတဲ့အာရုံမှာ ကပ်ကပ် ပြီး တည်တည်နေတဲ့ သမ္မာသမာဓိလဲ ပါတယ်။ အဲဒါတွေက သမာဓိမဂ္ဂင် သုံးပါးဘဲ။ အဲဒီ သမာဓိမဂ္ဂင်တွေဟာ ဝိပဿနာ ပညာရဲ့ အခြေခံ မူလမဂ္ဂင်တွေဘဲ။

ပညာမဂ္ဂင် ဖြစ်ပွားပုံ

ဒါကြောင့် အဲဒီ အခြေခံ သမာဓိအားရှိတဲ့အခါမှာ ရှုမှတ် တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း သဘောမှန်ကို ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း သိသိသွားတယ်။ သိစရာရုပ်နှင့် သိတာဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို လဲ ပိုင်းခြားသိတယ်။ အကြောင်းနှင့် အကျိုးကိုလဲ ပိုင်းခြားသိ တယ်။ အဲဒီလို သိတာကို ဉာတပရိညာခေါ်တယ်။

အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရှုသိရတဲ့ အာရုံရော ရှုသိတာရော အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတော့ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတာချည်းဘဲ၊ ဆင်းရဲချည်းဘဲ၊ အနတ္တ ချည်းဘဲလို့ ဒီလိုလဲ သိသိသွားတယ်။ အဲဒီလို သိသိသွားတာက တီရဏပရိညာခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်တွေဘဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်း မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တချည်းဘဲလို့ သိသိသွားတယ် ဆိုတာဟာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီးသိသိသွားတာဘဲ။ သူများ

ကပြောလို့ ယုံရတာမဟုတ်ဘူး၊ စာပေကျမ်းဂန်အရ ကျက်မှတ် ပြီးသိတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ရှုမှတ်နေယင်း အသစ်အသစ် ပေါ် ပေါ်လာပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ပြီး မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲတွေဘဲ၊ အနတ္တချည်းဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့် သိသိသွားတာဘဲ၊ အဲဒါဟာ မမြဲတဲ့ သဘောတရား တွေ ဆင်းရဲသဘောတရားတွေ အနတ္တ သဘောတရားတွေကို အမှန်အတိုင်းသိတာဘဲ၊ အမှန်အတိုင်းသိလို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုရတာဘဲ။

အဲဒီလို သိတိုင်း သိတိုင်း အမှန်ကိုသိအောင် စိတ်ဦးညွှတ် ညွှတ်ပေးတဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်လဲ ပါတယ်။ အဲဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ ဒီ ၂-ပါးက ပညာမဂ္ဂင်ဘဲ၊ ခုတင်ကပြောတဲ့ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဆိုတဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင် သုံးပါးနဲ့ ပေါင်းလိုက်ယင် ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ငါးပါးဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ငါးပါးဟာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ပါဝင်နေတယ်။ သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးကတော့ စောစောကတည်းက သီလဆောက်တည် ကတည်းက ပြည့်စုံလာခဲ့တယ်။ အဲဒီ သီလ မဂ္ဂင်တွေလဲ ဝိပဿနာရှုဆဲမှာ စင်ကြယ်မြဲ စင်ကြယ်နေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ သီလမဂ္ဂင် ငါးပါးပါ ပေါင်းလိုက်ယင် ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်တယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားပုံ

အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေဟာ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်ပွားပြီး ပြည့်စုံနေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အဆင့်ဆင့် တက်ပြီး ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး အရိယ

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါကတော့ တကြိမ်တည်းဖြစ်တာ၊ တကြိမ်တည်းဖြစ်ရုံမျှဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသော အပါယ်လားကြောင်း ကိလေသာတွေကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးသွားတယ်။ အဲဒါဟာ အောက်ထစ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်ပဲ။ အဲဒီ အရိယမဂ်ဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်သွားဘို့ပါဘဲ။ အဲဒါဟာ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ သီလမဂ္ဂင် သမာဓိမဂ္ဂင်များကို အခြေခံပြုပြီး ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်-ရွှေပိုင်းမဂ် ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေပြီးတော့ အရိယမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန် အငြိမ်းစာတ်သို့ ဝင်ရောက်သွားပုံပါဘဲ။ အဲဒီလို မဂ္ဂင်သုံးဆင့်ဖြစ်ပုံကို (မူလ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင်နိဗ္ဗာန်စာတ်) လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတာပါဘဲ။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

- ၁။ မူလ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။
- ၂။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်စာတ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သိမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သီလနှင့် ဈာန်သမာဓိ သို့မဟုတ် ဝိပဿနာသမာဓိကို အခြေခံပြုပြီး ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်-ရွှေပိုင်းမဂ်လို့ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေလျှင် ရှေးဦးစွာ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရောက်ပြီး သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသော အပါယ်လားကြောင်း ကိလေသာ အညစ်အကြေးတွေကို ပယ်နိုင်တယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ်ကို ဆက်လက်ပြီး ပွားစေလျှင် အရဟတ္တမဂ်အထိရောက်ပြီး ကိလေသာ အညစ်အကြေးဟူသမျှကို အကုန်လုံး ပယ်နိုင်တယ် ကင်းစေနိုင်တယ်။

စင်ကြယ်စေနိုင်တယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေတော့ ဘယ်
နည်းဖြင့် ပွားစေရသလဲ ဆိုယင်၊ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာနည်းဖြင့်
ပွားစေရတာဘဲ၊ သတိပဋ္ဌာန်မပါဘဲ ဝိပဿနာပညာလဲ မဖြစ်
နိုင်ဘူး၊ အရိယမဂ်ပညာလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့်— သတိ
ပဋ္ဌာနသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာမှာ—

ယသ္မာ ပန ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မေသု ကဉ္စိ
ဓမ္မံ အနာမသိတွာ ဘာဝနာ နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ တေပိ
ဣမိနာဝ မဂ္ဂေန သောကပရိဒေဝေ သမတိက္ကန္တာတိ
ဝေဒိတဗျာ-လ္လိ ပြဆိုထားပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်မပါလျှင် ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာ မဖြစ်

ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မေသု-သတိပဋ္ဌာန်ရှုကွက် ဖြစ်သော
ကာယ ဝေဒနာ စိတ် သဘောတရားတို့တွင်၊ ကဉ္စိ ဓမ္မံ-တစုံတခု
သော တရားကိုမျှ၊ အနာမသိတွာ-မသုံးသပ် မရှုမှတ်မူ၍၊
ဘာဝနာ နာမ-ဝိပဿနာပညာ အရိယမဂ်ပညာတို့ကို ဖြစ်ပွား
စေခြင်းမည်သည်၊ ယသ္မာ-အကြံကြောင့်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-
ထို့ကြောင့်၊ တေပိ-ဂါထာတပုဒ် တရားကိုသာ၍ ရဟန္တာ
သောတာပန်ဖြစ်လျက် သောကပရိဒေဝကို လွန်မြောက်သွားကြ
သည်ဟု ဆိုသော ထို သန္တတိ အမတ်ကြီးနှင့် ပဋ္ဌာစာရာတို့သည်
လည်း၊ ဣမိနာဝ မဂ္ဂေန-ဤသတိပဋ္ဌာန် လမ်းဖြင့်ပင်လျှင်၊
သောကပရိဒေဝ-စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးခြင်းတို့ကို၊ သမ-
တိက္ကန္တာတိ-လွန်မြောက်သွားကြသည်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗျာ-သိအပ်
ကုန်၏-တဲ့။

ရုပ်အပေါင်း ကိုယ်၏ အမှုအရာကိုယ်လဲ ရှုရမယ်၊ အဲဒါက ဘယ်လိုဟာတွေလဲဆိုယင်၊ သွားခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း လဲ လျောင်းခြင်း ကျောင်းခြင်း ဆန့်ခြင်း လှုပ်ရှားခြင်း အစရှိတဲ့ ကိုယ် အမှုအရာတွေပါတဲ့၊ အဲဒီ ကိုယ်အမှုအရာတွေကိုယ်လဲ ရှုရမယ်၊ အကောင်းအဆိုး အလယ်အလတ် ခံစားမှုဝေဒနာကိုယ်လဲ ရှုရမယ်၊ စိတ်ကူးကြံသိမှုဆိုတဲ့ စိတ်အမှုအရာကိုယ်လဲ ရှုရမယ်၊ မြင်မှု ကြားမှု နှံသိမှု စားသိမှုစသော သဘောတရားကိုယ်လဲ ရှုရမယ်၊ အဲဒီ ရှုကွက်လေးပါးထဲက တပါးပါးကိုရှုမှ ဝိပဿနာ ပညာ မဂ်ပညာ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီရှုကွက် လေးပါးထဲက တပါးပါးကိုမှ မရှုယင်တော့ ဝိပဿနာပညာလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ အရိယမဂ်ပညာလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် တရားနာပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်၊ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတဲ့ သန္တတိ အမတ်ကြီးနဲ့ ပဋ္ဌာစာရာတို့ဟာလဲ သတိပဋ္ဌာန်ရှုမှတ်နည်းဖြင့်ပင် တရားထူးများကို ရပြီး သောကပရိဒေဝကို လွန်မြောက်သွားကြ တယ်လို့ မှတ်သိရမယ် တဲ့။

ဒါကြောင့် ကိုယ်အမှုအရာကို ဖြစ်ဖြစ်၊ ဝေဒနာကိုဖြစ်ဖြစ်၊ စိတ်ကိုဖြစ်ဖြစ်၊ မြင်မှု ကြားမှုစသော သဘောတရားကိုဖြစ်ဖြစ် သမ္မာသတိဖြင့် အမှတ်ရပြီးသိလျှင် ဝိပဿနာပညာဖြစ်တယ်၊ ဝိပဿနာပညာ အဆင့်ဆင့်ဖြင့် အရိယမဂ်ပညာ အဆင့်ဆင့်သို့ ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်ယင် စိတ်အညစ်အကြေး ကိလေသာတွေ အကုန် ကင်းစင်သွားတော့တာဘဲ။ အဲဒီလို စင်ကြယ်အောင် အားထုတ်ရတဲ့ လမ်းကလဲ ဒီ သတိပဋ္ဌာန် တလမ်းဘည်းသာ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့်—

အယံ မဂ္ဂေါ-သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတည်းဟူသော ဤလမ်းသည်၊ သတ္တာနံ-(ဘုရားအလောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်း၊ အရိယာသာဝကအလောင်း ဖြစ်ကြသော) သတ္တဝါတို့၏၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ-ကိလေသာ အညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်ရန် အလို့ငှာ၊ ကောယနော-တခုတည်းသောလမ်း-တကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း-လို့ ဟောတော်မူတာပါ။

စိတ်အညစ်အကြေးကင်းဘို့က အရေးကြီးတယ်

လောကမှာ အညစ်အကြေးဆိုတာက ၂-မျိုးရှိတယ်။ ရုပ်အညစ်အကြေးက တမျိုး၊ စိတ်အညစ်အကြေးက တမျိုး-ဒီလို ၂-မျိုးရှိတယ်။ အဲဒီ ၂-မျိုးထဲမှာ စိတ်အညစ်အကြေး ကင်းဘို့ရာက အရေးကြီးတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူအများစုကတော့ ရုပ်အညစ်အကြေး ကင်းအောင်လုပ်ဘို့သာ နားလည်ကြတယ်။ ရုပ်အညစ်အကြေးဆိုတာ ကိုယ်မှာ ချွေးတို့ ချေးညှော်တို့ ဒီလိုအညစ်အကြေးတွေပါ။ အဲဒီလို အညစ်အကြေးတွေ ကိုယ်မှာ လူးပေနေယင် ရေချိုးလိုက်၊ ဆပ်ပြာနဲ့ပုတ်တိုက်ပြီး ဆေးလိုက်နဲ့ စင်ကြယ်အောင် လုပ်တတ်ကြပါတယ်။ တချို့က နံ့သာတွေနဲ့ တောင် လူးလိမ်းလိုက်ကြသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ရုပ်အညစ်အကြေး စင်ကြယ်ရုံနဲ့တော့ အပါယ်ဆင်းရဲ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းစသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ပါဘူး။ လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာကိုလဲ မရနိုင်ပါဘူး။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာရဘို့ ဆိုတာကတော့ ဝေးပါတယ်။ လောဘ ဒေါသ မောဟ စသော စိတ်အညစ်အကြေးတွေ စင်ကြယ်မှ အပါယ်ဆင်းရဲ

သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်တယ်။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုလဲ ရနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်အညစ်အကြေးကင်းအောင် အား ထုတ်ဘို့က အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီ စိတ်အညစ်အကြေးကင်း အောင် နည်းလမ်းကလဲ ဒီသတိပဋ္ဌာန်နည်းလမ်း တခုတည်းရှိ ပါတယ်-တဲ့။

အဲဒါကလဲ သတိပဋ္ဌာန်တလမ်းတည်းရှိတယ်

ဒါကြောင့် (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ-စသည် ဖြင့် ဟောထားတဲ့အတိုင်း) ကိုယ်အမှုအရာဟူသမျှကို ပြုလုပ် တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်ရတယ်။ ခံစားမှုဝေဒနာဖြစ်တိုင်း၊ စိတ်ကူး ကြံစည်မှုဖြစ်တိုင်း၊ မြင်မှု ကြားမှုစသော သဘောတရားတွေ ဖြစ်တိုင်း မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ ရှုမှတ်နေတော့ တဖြေး ဖြေးနဲ့ စင်ကြယ်လာတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီလိုသဘော ပေါက်လာတယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ ကိုယ်တော်ကို စင်ကြယ် အောင် အားထုတ်ပြီးတော့ စင်ကြယ်အောင် အားထုတ်နည်းကို ဟောကြားတော်မူခဲ့တာဘဲ! ဘုရားတပည့် သာဝကတွေလဲ ဒီနည်းအတိုင်း ရှုမှတ်ပြီး ကိလေသာဆိုတဲ့ စိတ်အညစ်အကြေးမှ စင်ကြယ်သွားကြတာဘဲ။ နည်းနည်းအားထုတ်ယင် နည်းနည်း စင်ကြယ်မှာဘဲ။ များများအားထုတ်ယင် များများစင်ကြယ်မယ်။ အပြည့်အစုံအားထုတ်ယင် အပြည့်အစုံ စင်ကြယ်သွားမှာဘဲလို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် သဘောပေါက် သိနားလည်လာတယ်။ ကိလေသာ ကင်းစင်ပြီး သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ဘို့ရာဟာ ဒီလို ရှုမှတ်ပြီးသိရတဲ့ တလမ်းတည်းသာရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ကေသ

ယနော- တခုတည်းသောလမ်းလို့ ဟောတော်မူခဲ့တာဘဲလို့လဲ သဘောပေါက်လာတယ်။

တနည်း အနက်ကတော့-ကောယနော- တကြောင်းတည်း သောလမ်း-တဲ့၊ လမ်းမှားသွားစရာ လမ်းခွဲမရှိဘူး၊ ဒီလမ်း ကြောင်းအတိုင်းသာ တည့်တည့်သွားယင် နောက်ဆုံးကျတော့ စိတ်အညစ်အကြေး စင်ကြယ်တဲ့အဆင့်ကို ရောက်မှာဘဲ။ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်ယင် စိတ်အညစ်အကြေးတွေ လေးပုံ တပုံကင်းသွားတယ်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာရယ် အပါယ်ကျ စေနိုင်တဲ့ လောဘ ဒေါသ မောဟစသည်ရယ်-ဒီကိလေသာ အညစ်အကြေးတွေ ကင်းသွားတယ်။ သကဒါဂါမိမဂ်ရောက် ယင် ကိလေသာတွေ တဝက်ကင်းသွားတယ်၊ ကြမ်းတမ်းတဲ့ ကာမရာဂနဲ့ ဗျာပါဒဆိုတာတွေ နောက်ထပ်ကင်းသွားကြပြန် တာပါဘဲ။ အနာဂါမိမဂ်ရောက်ယင် ကိလေသာတွေ လေးပုံ သုံးပုံအထိ ကင်းသွားတယ်၊ ကာမရာဂနဲ့ ဗျာပါဒတွေအကြွင်းမဲ့ ကင်းသွားကြတာပါဘဲ။ အရဟတ္တမဂ်ရောက်တော့ စိတ်အညစ် အကြေး ကိလေသာတွေအကုန်ကင်းပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်အညစ်အကြေးကို ကင်းစေချင်လျှင် ဘယ်လမ်း စဉ်ကို လိုက်မလဲဆိုတော့ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်လို့ ဖြေရမှာဘဲ၊ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်

၁။ စိတ်အညစ်အကြေးကို ကင်းစေလို ဘယ်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။

စိတ်အညစ်အကြေးကို ကင်းစေလို သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်
ကို လိုက်ရမယ်။

သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို စိတ်အညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေး
စင်ကြယ်ရန် အတွက် (ကောယနော) တခုတည်းသောလမ်း၊
တကြောင်းတည်းသောလမ်း-လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူ
သောကြောင့် စိတ်အညစ်အကြေး ကင်းချင်ယင် တခြားလမ်း
ကိုလိုက်လို့ မဖြစ်ဘူး။ ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကိုသာ လိုက်ရမယ်
ဆိုတာ အင်မတန် ထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒါကို အထူးသတိပြု
ကြရမယ်။

သောကကင်းဘို့လဲ ဒီတလမ်းတည်းဘဲ

နောက်ပြီးတော့- အယံ မဂ္ဂေါ- ဤ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းသည်
သောက ပရိဒေဝါနံ-စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်းတို့ကို၊ သမ
တိက္ကမာယ- လွန်မြောက်ရန်အလို့ငှါ၊ ကောယနော-တခုတည်း
သောလမ်း-တကြောင်းတည်းသောလမ်းပေတည်းတဲ့။ ကိုယ်အမှု
အရာ ဝေဒနာ စိတ် သဘောတရားတို့ကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း
အမှတ်ရပြီး သိရတဲ့ ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ဟာ စိုးရိမ်ပူဆွေးရမှု
ငိုကြွေးမှုတို့ကို ကျော်လွန်ရန် လွန်မြောက်ရန်အတွက် တခုတည်း
သောလမ်း တကြောင်းတည်းသောလမ်းပါဘဲတဲ့။ သတ္တဝါတွေ
က စိုးရိမ်ပူဆွေးရတာကို အလို့မရှိကြဘူး။ ငိုကြွေးရတာကိုလဲ
အလို့မရှိကြဘူး။ မလွဲမရှောင်နိုင်လို့သာ စိုးရိမ်ပူဆွေးနေကြရ

ငိုကြွေးနေကြရတာဘဲ၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု ကင်းငြိမ်းဆေးများရှိမယ် ဆိုယင် သိပ်ကောင်းမှာဘဲ၊ လောကမှာ လူတွေက ဆေးဝါးတွေ အင်းအိုင်တွေ မန္တာန်တွေ ဂိုဏ်းဆရာတွေကို သိပ်ယုံကြည်တာ၊ ဒါကြောင့် စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု ငိုကြွေးမှုတွေ မဖြစ်ရအောင် ကာ ကယ်နိုင်တဲ့ ဆေးတို့ အင်းတို့ မန္တာန်တို့ကို ပေးမယ်ဆိုယင် အဲဒီ လို ဂိုဏ်းဆရာထံ သိပ်သွားကြမှာဘဲ၊ စိုးရိမ်ကင်းဝေး နေနိုင်ရေး ဆိုတဲ့ စာအုပ်စာတမ်းကိုတောင် အလုအယက် ဝယ်ယူပြီးကြည့် ရှုကြသေးတယ်၊ တကယ်စင်စစ် စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု ငိုကြွေးမှုကို ကင်းစေနိုင်တာကတော့ ဟောဒီ သတိပဋ္ဌာန်လုပ်ငန်းစဉ်ဘဲ၊ တချို့လူတွေဟာ သားသေလို့ လင်သေလို့ မယားသေလို့ ဒီလို အကြောင်းတွေကြောင့် အကြီးအကျယ် စိုးရိမ်ပူဆွေးနေကြ တယ်၊ မစားနိုင် မအိပ်နိုင်အောင်လဲ ပင်ပန်းနေကြတယ်၊ မထိန်း နိုင် မအောင်နိုင်အောင်လဲ ငိုကြွေးနေကြတယ်၊ အဲဒီလိုလူတွေ ဟာ ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်အရ ရှိရှိသေသေ ရှုမှတ်နေယင် ရက် အနည်းငယ်အတွင်းမှာပင် သက်သာရာရလာတယ်၊ နောက်တော့ စိုးရိမ်ပူဆွေးမှုတွေ လုံးဝကင်းငြိမ်းသွားတာဘဲ။ ဒါကြောင့် စိုးရိမ်မှုကို လွန်မြောက်လိုယင်၊ ငိုကြွေးမှုကို လွန်မြောက်လိုယင် ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရုံပါဘဲ၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်များကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- ၂။ စိုးရိမ်မှုကို လွန်မြောက်လို ဘယ်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။
- စိုးရိမ်မှုကို လွန်မြောက်လို သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက် ရမယ်။

အဋ္ဌကထာက ဒီနေရာမှာ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ဖြင့် သန္တတိ အမတ်ကြီးမှာ စိုးရိမ်မှု ကင်းငြိမ်းသွားပုံကို ပြဆိုထားတယ်။ အဲဒါကို ဒီနေရာမှာ ထုတ်ဆောင်ပြောရယင် သိပ်ကောင်းမှာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အချိန်မရှိလို့ မပြောနိုင်ပါဘူး။

ပရိဒေဝကင်းဘို့လဲ ဒီတလမ်းတည်းဘဲ

၃။ ငိုကြွေးမှုကိုလွန်မြောက်လို့ ဘယ်လမ်းစဉ်ကိုလိုက်ရမယ်။
ငိုကြွေးမှုကို လွန်မြောက်လို့ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို
လိုက်ရမယ်။

ဒီနေရာမှာလဲ အဋ္ဌကထာက ပဋ္ဌာစာရာထေရီဝတ္ထုကို ထုတ်ပြ ထားပါတယ်။ ယခုတော့ အချိန်မရှိလို့ အဲဒါကိုလဲ မပြောနိုင် ပါဘူး။

နောက်ပြီးတော့ အယံ မဂ္ဂေါ-ဤ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းသည်၊ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ-ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတို့၏၊ အတ္ထင်္ဂမာယ- ချုပ်ငြိမ်းရန် အလို့ငှာ၊ ကောယနော-တခုတည်းသောလမ်း၊ တကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း တဲ့။

ကိုယ်ဆင်းရဲဆိုတာ ကိုယ်ထဲက သူ့အလိုလို နာကျင်ကိုက်ခဲ ပြီး အခံရခက်တဲ့ဆင်းရဲလဲ ရှိတယ်။ သူတပါးက ရိုက်နှက် ပုတ် ခတ်လို့ နေပူ မီးပူစသည်လောင်လို့ စသည်ကြောင့် အခံရခက်တဲ့ ဆင်းရဲလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲကိုဘယ်သူကမှ အလိုမရှိကြ ဘူး။ စိတ်ဆင်းရဲ ဆိုတာကတော့ ဆွေမျိုးများ ပျက်စီးခြင်း၊ စီးပွားဥစ္စာ ပျက်စီးခြင်းစသည်ကြောင့် စိတ်ထဲမှာ မခံသာတဲ့

ဆင်းရဲပါဘဲ၊ အဲဒီဆင်းရဲကိုလဲ ဘယ်သူကမှ အလိုမရှိကြဘူး၊ တလောကလုံးက သတ္တဝါတွေကို ဒီကိုယ်ဆင်းရဲနဲ့ စိတ်ဆင်းရဲက နှိပ်စက်နေတာဘဲ၊ ဒီဆင်းရဲနှစ်မျိုးကို နှုတ်ပယ်လိုက်မယ်ဆိုယင် သတ္တဝါတွေမှာ အမြဲတမ်းချမ်းသာနေကြမှာဘဲ၊ အဲဒီဆင်းရဲတွေ ကင်းချင်ကြသလားလို့ မေးယင် ကင်းချင်ပါတယ်လို့ ဖြေကြမှာ ဘဲ၊ အဲဒီဆင်းရဲတွေ ကင်းချင်ကြယင် ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ် အတိုင်း လိုက်သွားကြရုံပါဘဲ၊ အခြားနည်းနဲ့တော့ ဒီဆင်းရဲတွေ ကို မကင်းစေနိုင်ပါဘူး။ ဆောင်ပုဒ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ဆင်းရဲငြိမ်းဘို့လဲ ဒီလမ်းဘဲ

- ၄။ ကိုယ်ဆင်းရဲကို ငြိမ်းစေလို ဘယ်လမ်းစဉ်ကိုလိုက်ရမယ်။
- ကိုယ်ဆင်းရဲကို ငြိမ်းစေလို သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက် ရမယ်။

သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ဖြင့် ကိုယ်ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းပုံကို အဋ္ဌကထာ မှာ အရှင်တိဿဝတ္ထု၊ ကျားစားခံရတဲ့ ရဟန်းဝတ္ထု စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါတွေလဲ အချိန်မရှိလို့ မပြောနိုင်ပါဘူး၊ ယခုနေအခါလဲ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတာနဲ့ သေ လောက်တဲ့ ရောဂါဝေဒနာများတောင် ပျောက်ကင်းသွားကြ တာတွေ ရှိပါတယ်။ (သာဓကဝတ္ထုများကို နောက်ဆက်တွဲ၌ ပြထားသည်)

ကိုယ်ထဲက ဆင်းရဲမရှိပေမဲ့ စိတ်ထဲက ဆင်းရဲနေယင်လဲ နေရာ မကျဘူး၊ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်ယင် မပြည့်စုံယင် စိတ်က

ဆင်းရဲပူပန်နေတာဘဲ၊ မူလက ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နဲ့ ဝမ်းသာနေပေမယ့်လို့ စိတ်ညစ်စရာသတင်းကို ကြားရယင် ချက်ခြင်း စိတ်ညစ်သွားတာဘဲ၊ သားကလေး သမီးကလေး ကားတိုက်လို့ သေသွားသတဲ့၊ ရေနစ်လို့ သေသွားသတဲ့ စသည်ဖြင့် ချစ်ခင်တဲ့ ဆွေမျိုးများ ပျက်စီးသွားတဲ့ အကြောင်းအရာကို ကြားရယင် ချက်ခြင်း စိတ်ဆင်းရဲသွားတာဘဲ၊ ဒါက ဉာတိဗျသနကြောင့် ဖြစ်တဲ့ စိတ်ဆင်းရဲဘဲ။ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ လူဆိုးတွေကြောင့်ဖြစ်စေ ရေကြောင့် မီးကြောင့်ဖြစ်စေ ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားတာကို ကြားရယင်ဖြစ်စေ၊ တွေ့မြင်ရယင်ဖြစ်စေ အကြီးအကျယ် စိတ်ဆင်းရဲရတယ်၊ ဒါက ဘောဂဗျသနကြောင့် ဖြစ်တဲ့စိတ်ဆင်းရဲဘဲ။ မကျန်းမမာ ရောဂါဝေဒနာတွေ ဖြစ်လာယင် စိတ်ဆင်းရဲရတယ်။ ကြာရှည်စွာခံနေရလေလေ သာပြုံးစိတ်ဆင်းရဲ လေလေဘဲ၊ ယခုခေတ်မှာ ကင်ဆာရောဂါတို့လို့ မပျောက်နိုင်တဲ့ ရောဂါဖြစ်ယင် သာပြုံးစိတ်ဆင်းရဲရတာဘဲ၊ ဒါလဲ ရောဂဗျသနကြောင့် ဖြစ်တဲ့ စိတ်ဆင်းရဲဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ (သီလဗျသန) သီလပျက်စီးခြင်းကြောင့် စိတ်ဆင်းရဲရတယ် ဆိုတာကတော့ သီလကို အလေးအမြတ်ပြုပြီး စောင့်ရှောက်နေတဲ့သူမှာ၊ အထူးအားဖြင့်တော့ ရဟန်းမှာ သီလပျက်စီးသွားယင် အကြီးအကျယ် စိတ်ဆင်းရဲရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ (ဒိဋ္ဌိဗျသန) အယူပျက်စီးခြင်းကြောင့် စိတ်ဆင်းရဲရတယ် ဆိုတာကတော့ မူလက ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ကံ ကံ၏ အကျိုးရှိတယ်၊ နောင်တမလွန်ဘဝရှိတယ်လို့ အယူမှန်ရှိနေရာက

“ကံ ကံ၏အကျိုး မရှိဘူး၊ နောင်တမလွန်ဘဝ မရှိဘူး၊ သေပြီးယင် ဘာမှမရှိတော့ဘူး” ဆိုတဲ့ မိစ္ဆာအယူကို သူများ ပြောပြချက် အရ ယုံကြည်လက်ခံသွားယင် အယူမှန်ပျက်တော့တာဘဲ၊ ဒါ ပေမယ်လို့ အဲဒီအယူမှားကိုပင် အယူမှန် အယူကောင်းထင်နေ ယင်တော့ သူ့အယူနဲ့သူ သဘောကျနေတာပါဘဲ၊ စိတ်ဆင်းရဲ မဖြစ်သေးပါဘူး၊ သူတပါးကိုခတောင် သူ့အယူမှားဖြင့် ဝါဒ ဖြန့်နေတတ်ပါသေးတယ်၊ ဘယ်အခါကျမှ သူ့အယူ မှားမှန်း သိတတ်သလဲဆိုယင်၊ သေခါနီး ဂတိနိမိတ်ဆိုးတွေကို တွေ့ရတဲ့ အခါကျတော့ မှားမှန်းသိတတ်တယ်၊ နောက်ဘဝမှာ ပြိတ္တာ ဖြစ်နေတဲ့အခါ ငရဲရောက်နေတဲ့ အခါများကျတော့လဲ သူ့အယူ မှားမှန်း သိတတ်တယ်၊ ကံ ကံ၏အကျိုး မရှိဘူးလို့ ယူခဲ့တာဟာ မှားကြောင်း သိရတယ်၊ နောင်ဘဝမရှိဘူးလို့ ယူခဲ့တာလဲ မှား ကြောင်းသိရတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့-အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေရတာနဲ့ ပြိတ္တာဘဝ ငရဲဘဝ၌ ဖြစ်နေရ တာကို သူ့ကိုယ်တိုင် တွေ့နေရသောကြောင့်ပါဘဲ၊ အဲဒီလိုအခါ ကျတော့ “ငါဟာ ဟိုတုန်းက အယူမှန်ကို စွန့်ပယ်ပြီး အယူမှား ကို ယူခဲ့မိတာ အလွန်မှားခဲ့တာဘဲ” လို့ အလွန်ပင် စိတ်ဆင်းရဲရ တတ်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက ခွေး လိုကျင့်နေတဲ့သူနဲ့ နွားလိုကျင့်နေတဲ့သူဟာ “အဲဒီအကျင့်များ ကြောင့် ခွေးဖြစ်တတ်တယ်၊ ငရဲနဲ့ တိရစ္ဆာန် တခုခုဖြစ်တတ် တယ်” လို့ ဖြေကြားတော်မူတဲ့ ဘုရားစကားတော်ကို ကြားရ

တော့ သူတို့မှာ အယူမှားလာခဲ့တာ အကြောင်းပြုပြီး ငိုယိုသည် အထိ စိတ်ဆင်းရဲရှာကြတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကချေသည်တဦးကလဲ ကပြခြင်းကြောင့် ပဟာသခေါ်တဲ့ ပျော်ရွှင်နတ်ပြည် ရောက်ရတယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆလာခဲ့တယ်။ ပဟာသဆိုတာ နတ်ပြည်မဟုတ်ဘူး၊ ငရဲဘဲ။ အဲဒီပဟာသငရဲကို ရောက်တတ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြေရှင်းချက်ကို ကြားရတော့ အယူမှားခဲ့တာကို အကြောင်းပြုပြီး ငိုယိုသည်အထိ စိတ်ဆင်းရဲရှာရတယ်။ အဲဒါတွေလဲ အယူပျက်စီးမှုကြောင့် ဖြစ်တဲ့ စိတ်ဆင်းရဲတွေပါဘဲ။ အဲဒီ စိတ်ဆင်းရဲတွေ ကင်းငြိမ်းစေချင်ယင်လဲ (ကောယန ဆိုတဲ့) ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကိုလိုက်ပြီး ကျင့်ကြံရုံပါဘဲ။ ဆောင်ပုဒ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

စိတ်ဆင်းရဲငြိမ်းဘို့လဲ ဒီလမ်းဘဲ

- ၅။ စိတ်ဆင်းရဲကို ငြိမ်းစေလို ဘယ်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။
- စိတ်ဆင်းရဲကို ငြိမ်းစေလို သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။

အဲဒီ စိတ်ဆင်းရဲ ချုပ်ငြိမ်းပုံကိုလဲ အဋ္ဌကထာမှာ သိကြားမင်းဝတ္ထု သုဗြဟ္မနတ်သားဝတ္ထုများဖြင့် ပြထားတယ်။ ယခုတော့ အချိန်မရှိလို့ အဲဒါတွေကို မပြောနိုင်တော့ပါဘူး။

နောက်ပြီးတော့ အယံ မဂ္ဂေါ-ဤ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းသည်၊ ဉာယဿ အဓိဂမာယ-အရိယမဂ်ကို ရရန်အလို့ငှါ၊ နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိကိရိယာယ-နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန်အလို့ငှါ၊ ကောယ

နော-တခုတည်းသောလမ်း- တကြောင်းတည်းသော လမ်းပေး
တည်း တဲ့။

ဉာဏ်ဆိုတာက အရိယမဂ်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ မဂ်ရယင် မဂ်၏အကျိုး
ဖိုလ်လဲ ရတော့တာပါ။ ဒါကြောင့် ဗမာစကားအရ တပေါင်း
တည်း ပြောဆိုနေကျ ဖြစ်တဲ့အတိုင်း အရိယမဂ်ဖိုလ်ကိုရရန်
တကြောင်းတည်းသောလမ်းလို့ ပြောယင် ပိုပြီးပေါ်လွင်ပါ
တယ်။ နောက်ပြီးတော့ အရိယမဂ်ဖိုလ်ရယင် နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ မျက်
မှောက်ပြုရတော့တာပါ။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်ရတာနဲ့
နိဗ္ဗာန် မျက်မှောက်ပြုတယ်ဆိုတဲ့ ဒီအကျိုး ၂-ပါးကို တပေါင်း
တည်းပြုပြီး ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ် ရရောက်လို့
ဘယ်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ် ရရောက်လို့ သတိ
ပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်တဲ့။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရောက်ဘို့လဲ ဒီလမ်းဘဲ

- ၆-၇။ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ် ရရောက်လို့ ဘယ်လမ်းစဉ်ကို လိုက်
ရမယ်။
- နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ် ရရောက်လို့ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို
လိုက်ရမယ်။

ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုပြုတိုင်း
မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရပါလိမ့်-လို့ ဆုတောင်းနေကြတာဘဲ။ အဲဒီလို
ဆုတောင်းနေကြတာဟာ ကိုယ့်စိတ်ထဲက တကယ်ကို လိုလားပြီး
တောင်းတာလဲ ရှိတယ်။ မိဘဆရာများ၏ အတုလိုက်ပြီး တောင်း

ရိုးတောင်းစဉ်အနေနဲ့ တောင်းတာလဲ ရှိတယ်။ စိတ်မပါဘဲ
 တောင်းရိုးတောင်းစဉ် အနေနဲ့ ဆုတောင်းတာကတော့ အလျင်
 အမြန် အကျိုးသက်ရောက်ဖို့ အားကောင်းလှမယ် မဟုတ်ပါဘူး။
 အရေးကြီးတာကတော့ သံသရာ၏ အပြစ်ကို သိတန်သမျှ သိပြီး
 တော့ နိဗ္ဗာန်ဆုကို လေးလေးနက်နက် ဆုတောင်းဘို့ လိုပါ
 တယ်။ သံသရာ၏ အပြစ်တွေကတော့ ဖြစ်ရာဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း
 မှာ အိုရမယ်၊ နာရမယ်၊ သေရမယ်၊ ကိုယ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုး
 တွေကို တွေ့ရ ခံစားရမယ်။ စိုးရိမ်ပူဆွေးမှုစသော စိတ်ဆင်းရဲ
 အမျိုးမျိုးတွေကိုလဲ တွေ့ရခံစားရမယ်။ ကံမကောင်းအကြောင်း
 မသင့်တဲ့အခါများမှာ အပါယ်လေးပါး ကျရောက်ပြီးတော့လဲ
 အကြီးအကျယ် ဆင်းရဲရမယ်။ ဒါတွေဟာ သေသေချာချာ စဉ်း
 စားကြည့်ယင် အလွန်ကြောက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲတွေဘဲ။
 နိဗ္ဗာန်ရောက်မှ အဲဒီဆင်းရဲတွေ အကုန်ကင်းငြိမ်းမယ်။ ဒါကြောင့်
 အဲဒီ ဆင်းရဲအပြစ်တွေကို ဆင်ခြင်မြင်သိပြီးတော့ အဲဒီ ဆင်းရဲ
 တွေမှ လွတ်မြောက်ရအောင် နိဗ္ဗာန်ဆုကို လေးလေးနက်နက်
 တောင်းသင့်ပါတယ်။

အဲဒီလို ဆုတောင်းတော့ နိဗ္ဗာန်ကို ချက်ခြင်းရပါ့မလားလို့
 ဆိုယင်၊ ယခု မျက်မှောက်ဘဝတွင် ချက်ခြင်းတော့ မရနိုင်သေး
 ဘူး။ အဲဒီလို ဆုတောင်းပြီးပြုတဲ့ ကုသိုလ်က နိဗ္ဗာန်ရနိုင်တဲ့ ဘဝ
 သို့ ပို့ပေးမယ်။ ယခုရနေတဲ့ လူ့ ဘဝမျိုးပါဘဲ။ အဲဒီဘဝကျတော့
 မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာရမယ်။ ကြားနာပြီး
 ကျင့်သုံးရမယ်။ အဲဒီလို ကျင့်ပြီး မင်္ဂလာဗိုလ်ဗိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်

ကို မျက်မှောက်ပြုရမယ်၊ အဲဒီလို မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရောက်အောင် ဘယ်လမ်းစဉ်နဲ့ ကျင့်ရမှာလဲ ဆိုတော့ အရိယမဂ်ကိုရရန် နိဗ္ဗာန် ကို မျက်မှောက်ပြုရန် (ကောယနော) တခုတည်းသော လမ်း၊ တကြောင်းတည်းသောလမ်းလို့ဟောထားတဲ့အတိုင်း ယခုပြောပြ နေတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်နဲ့ ကျင့်ရမှာဘဲ၊ ဒီလမ်းစဉ်တခုတည်း သာရှိတယ်၊ ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို ယခုကျင့်ယင် ယခုဘဝ တွင်လဲ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်တာဘဲ၊ အဲဒီတော့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကို အမြန်ရောက်ချင်ယင် ဆုတောင်းရုံမျှနဲ့ ကျေနပ်မနေပဲ ယခု ပင် ကျင့်သုံးသင့်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် (နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်၊ ရရောက်လို့၊ ဘယ်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်၊ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်၊ ရရောက်လို့၊ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်-လို့) ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထားတာဘဲ၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို တကယ်အမြန် ရောက်ချင်ယင် အခြားနည်းလမ်းတွေကို ရှာကြံ ကျင့်သုံးမနေနဲ့၊ ဆုတောင်းရုံမျှနဲ့လဲ အားရကျေနပ်မနေနဲ့၊ ဒီသတိ ပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို ယခုပင် လိုက်ပြီးကျင့်ပါလို့ ဆိုလိုတာပါဘဲ။ ဒါကြောင့်—

သက္ကာယဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ- သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရန်အလို့ငှါ၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊ ဝါ-ကိုယ်အမှုအရာဖြစ်တိုင်း၊ ခံစားမှု ဝေဒနာဖြစ်တိုင်း၊ စိတ်အမှုအရာဖြစ်တိုင်း၊ မြင်မှု ကြားမှု စသော သဘောတရား ထင်ပေါ်တိုင်း အမှတ်ရလျက်၊ ပရိဗ္ဗဇေ-သုတ် သုတ်လျင်စွာအားထုတ်ရာ၏-လို့ မိန့်ဆိုညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်အရ အားထုတ်ပုံ

အဲဒီလိုအားထုတ်ကျင့်သုံးရာမှာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ဘယ်
 ကစပြီး ဘယ်လိုအားထုတ်ရမလဲဆိုတော့ စျာန်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုယင်
 အဲဒီစျာန်ကို ဝင်စားပြီးတော့ အဲဒီစျာန်မှ ထလျှင် ထချင်း
 အဲဒီစျာန်စိတ်ကို ပြန်လှည့်ပြီး ရှုရတယ်။ စျာန်စိတ်ဆိုပေမဲ့ စိတ်
 တခုတည်း ရှုရတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ စျာန်စိတ်နှင့် ယှဉ်တွဲ
 ဝိတက်စသည် ထင်ရှားယင် အဲဒီ ဝိတက်စသည်ကိုလဲ ရှုရတာ
 ပါဘဲ။ အဲဒီကနောက် ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ထိသိမှု ကြားမှု
 မြင်မှု စသည်တွေကိုလဲ လိုက်ပြီး ရှုရတယ်။ အဲဒီလို ပေါ်ရာ
 ပေါ်ရာ လိုက်ပြီး ရှုတာက ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရတွေကို ရှုတာ တဲ့။
 ရှုရတဲ့ သင်္ခါရတရားက တမျိုးတည်း မဟုတ်ပဲ အမျိုးမျိုး ရော
 ပြွမ်းနေလို့ ပကိဏ္ဍက ပြွမ်းပြွမ်းဆိုတဲ့ ဝိသေသနနှင့်တကွ ခေါ်ဆို
 ထားတာပါဘဲ။ အဲဒီလို ပေါ်ရာ ပေါ်ရာလိုက်ပြီး ရှုရလို့ ပင်ပန်း
 လာယင် စျာန်ကို ပြန်ပြီးဝင်စားရတယ်။ နေသာထိုင်သာ ရှိလာ
 တဲ့ အခါ အဲဒီစျာန်မှ ထပြီး အဲဒီစျာန်ကို ရှုပြီးတော့ ပေါ်ရာ
 ပေါ်ရာလိုက်ပြီး ရှုရတယ်။ ပင်ပန်းလာပြန်ယင် စျာန်ကို ပြန်
 ဝင်စားရတယ်။ အဲဒီလို စျာန်ဝင်စားပြီး စျာန်ကို ရှုလိုက်၊
 ပေါ်ရာ ပေါ်ရာ လိုက်ပြီး ရှုလိုက်၊ တဖန် စျာန်ဝင်စားပြီး
 စျာန်ကိုရှုလိုက်၊ ပေါ်ရာ ပေါ်ရာလိုက် ရှုလိုက်နဲ့ လေ့ကျင့်နေ
 ယင်း သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတဲ့အခါကျတော့ ပင်ပန်းတယ်လို့
 မရှိတော့ပါဘူး။ အဲဒီ အခါကျတော့ ပေါ်ရာ ပေါ်ရာကိုသာ
 မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုသွားရတော့တာပါဘဲ။

ဈာန်မရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များ ဝိပဿနာရှုပုံ

ဈာန်မရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ဓာတ်လေးပါးက စပြီး ရှုပုံကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန သုတ်မှာတော့ (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ-စသည်ဖြင့်) ကိုယ်အမှု အရာ ရှုပုံတွေကို ပြထားပါတယ်။ အဲဒါဟာ သွားဆဲစသည်၌ ထင်ရှားတဲ့ ဝါယောဓာတ်ကို ရှုပုံတွေပါဘဲ။ လူတွေဟာ သွားနေတာယင်လဲ ဖြစ်ရမယ်။ ရပ်နေတာယင်လဲ ဖြစ်ရမယ်။ ထိုင်နေတာယင်လဲ ဖြစ်ရမယ်။ လှဲအိပ်နေတာယင်လဲ ဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီ ဣရိယာပုထ်လေးပါးထဲက တပါးပါးဖြင့် နေထိုင်ကြရ တာဘဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ ဣရိယာပုထ်လေး ပါးဖြင့် ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်ကို ရှုဘို့ရာ (ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု၊ ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ-စသည်ဖြင့် ဟောကြား ညွှန်ပြထားပါတယ်။

မှတ်ချက်

* ဣရိယာပထပဗ္ဗံ စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗံ ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗန္တိ-
 ဣရိယာပထပိုင်း စတုသမ္ပဇညပိုင်း ဓာတုမနသိကာရပိုင်းဟူကုန်
 သော၊ ဣမာနိ တိဏီ-ဤသုံးပိုင်းတို့ကို၊ ဝိပဿနာဝသေန-
 ဝိပဿနာအလိုအားဖြင့်၊ ဝါ-ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းအဖြစ်ဖြင့်၊
 ဝုတ္တာနိ - ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ပဌမတွဲ
 နှာ-၂၃၂)

ဤ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဆိုအားဖြင့် “သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ်
 လျောင်းတယ် ကျောင်းတယ် ဆန့်တယ် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ ပုန စ-တဖန်လည်း၊ အပရံ-တပါးသော
ရှုပုံကား၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ (ဝါ-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်၍
သံသရာမှလွတ်မြောက်ရန် ကျင့်ကြံအားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊)
ဂစ္ဆန္တော ဝါ သွားနေသည်ရှိသော်မူလည်း၊ ဝါ-သွားနေဆဲ

စသည်ဖြင့် ကိုယ်အမှုအရာဟူသမျှကို ရှုမှတ်ခြင်းသည် ဝိပဿနာ
ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသို့ ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်
အစစ်ဖြစ်ကြောင်းများ” ထင်ရှားလှပါပေသည်။ ထို့ပြင်—

သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတိ၊ ဝယ-
ဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတိ၊ သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ
ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတိ၊ အတ္ထိ ကာယောတိ ဝါ ပနဿ သတိ
ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ၊ ယာဝဒေဝ ဉာဏမတ္တာယ ပဋိသုတိ-
မတ္တာယ၊ အနိဿိတော စ ဝိဟရတိ၊ န စ ကိဉ္စိ လောကေ
ဥပါဒိယတိ-ဟူသော သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော်စကားရပ်ဖြင့်လည်း
“သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ် လျောင်းတယ် ကွေးတယ်
ဆန့်တယ် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ကိုယ်အမှုအရာ
များကို ရှုမှတ်နေယင်း ထိုကိုယ်အမှုအရာရုပ်အပေါင်း၏ ဂဏမစဲ
ဖြစ်ပျက်နေပုံ စသည်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ရှားသိနေသူမှာ
တစုံတခုကိုမျှ မစွဲမမှီပဲ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် ဖြစ်ပွားနေ
ကြောင်း” ထင်ရှားလှပါပေသည်။

ဤမှတ်ချက်ကို ဤအရာ၌ ဖော်ပြရခြင်းမှာ မလိုလားသူ၊
ဉာဏ်မမှီသူအချို့က သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ် စသည်ဖြင့်
ရှုမှတ်သည်ကို သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်းဟူ၍ ဟောပြော ရေးသား
ကြောင်း ကြားသိရ၍ အမှန်ကို သိနားလည်ရအောင် ဖော်ပြ
ရခြင်းဖြစ်သည်။

သွားနေခိုက်မူလည်း၊ ဂစ္ဆာမိတိ-သွားသည်ဟူ၍၊ ပဇာနာတိ-
 သိ၏-တဲ့။ သွားနေယင်လဲ သွားတာကို သွားတယ်လို့ ရှုသိရမယ်၊
 ရပ်နေယင်လဲ ရပ်တာကို ရပ်တယ်လို့ ရှုသိရမယ်၊ ထိုင်နေယင်လဲ
 ထိုင်တာကို ထိုင်တယ်လို့ ရှုသိရမယ်၊ လဲလျောင်း အိပ်နေယင်လဲ
 လျောင်းတယ်-အိပ်တယ်လို့ ရှုသိရမယ် တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ ဝါ ပန-တနည်း ရှုသိပုံကား၊ ယထာ
 ယထာ-အကြင် အကြင် အခြင်းအရာဖြင့်၊ ကာယော-ကိုယ်သည်၊
 ပဏိဟိတော ဟောတိ-တည်နေ၏။ တထာ တထာ-ထိုထို တည်
 နေတိုင်းသော အခြင်းအရာဖြင့်၊ နံ-ထို ကိုယ်ကို၊ ပဇာနာတိ-
 သိ၏-လို့လဲ ဟောကြား ညွှန်ပြတော်မူပါသေးတယ်၊ အဲဒီစကား
 ရပ်ဖြင့် သိစေလိုတာကတော့ ကိုယ်ဟာ သွားတဲ့ အခြင်းအရာနဲ့
 တည်နေယင် အဲဒီကိုယ်ကို သွားတဲ့ အခြင်းအရာဖြင့်ပင် ရှုသိရ
 မယ်၊ ရပ်တဲ့ အခြင်းအရာ၊ ထိုင်တဲ့ အခြင်းအရာ၊ လျောင်းတဲ့
 အခြင်းအရာများနဲ့ တည်နေယင်လဲ အဲဒီအခြင်းအရာများဖြင့်ပင်
 ရှုသိရမယ် တဲ့၊ ဒါတွင်မကသေးဘူး၊ အကြင် အကြင် အခြင်း
 အရာဖြင့်၊ ထိုထို အခြင်းအရာဖြင့်-လို့ ဆိုတဲ့ စကားရပ်များက
 ကိုယ်တည်နေပုံ အခြင်းအရာဟူသမျှကို ထင်ရှားပြနေပါတယ်၊
 ဒါကြောင့် ထိုင်နေယင်း ခေါင်းငုံ့တဲ့အခြင်းအရာ မော့တဲ့အခြင်း
 အရာ ဝမ်းဗိုက်လှုပ်တဲ့ အခြင်းအရာ စသည်တို့ဖြင့် တည်နေပုံများ
 ကိုလဲ ရှုသိဘို့ ညွှန်ပြကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်း
 ကြီးက (ကိုယ်အမှုအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာ သိရမည်-လို့)
 ဆောင်ပုဒ် စီထားပါတယ်၊ အဲဒါဆို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ကိုယ်အမှုအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာ သိရမည်။

အားထုတ်ရန် အသင့်မြင်ပုံ

တရားအားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အားထုတ်ခါစမှာ အများအားဖြင့် ထိုင်ပြီး အားထုတ်ကြရတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက (ပလ္လင်္ကံ အာဘူတိတာ) တင်ပလ္လင်ခွေပြီးထိုင်ဘို့ ညွှန်ကြားထားပါတယ်။ တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်ပုံက (၃)မျိုး ရှိတယ်။

(၁) ဘုရားဆင်းတုတော်များလို ထိုင်ပုံက တမျိုး၊ (၂) ခြေသလုံးချင်း ယှဉ်၍ဖြစ်စေ၊ အချင်းချင်း တင်၍ဖြစ်စေ ထိုင်ပုံက တမျိုး၊ (၃) ဗမာ အမျိုးသမီးများလို ပုဆစ်တုပ်၍ ထိုင်ပုံက တမျိုး၊ အဲဒီလို ထိုင်ပုံကို အနုပလ္လင်-ထက်ဝက်တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်တာလို့ မှတ်ယူကြပါတယ်။ အဲဒီထိုင်ပုံ ၃-မျိုးထဲက ကြိုက်တဲ့ ထိုင်ပုံဖြင့် ထိုင်နိုင်ပါတယ်။ အမျိုးသမီးများလဲ အများရှေ့မှာ မဟုတ်ယင်တော့ ကြိုက်သလို ထိုင်နိုင်တာပါ။ လိုရင်းကတော့ ကြာရှည်စွာထိုင်ပြီး ရှုမှတ်နိုင်ဘို့က အရေးကြီးတာပါ။ မလှုပ်မပြင်ပဲ ကြာကြာထိုင်ပြီး ရှုမှတ်နေနိုင်ယင် သမာဓိ ဖြစ်လွယ်တတ်တယ်။ သမာဓိဖြစ်ယင် ဝိပဿနာဉာဏ်လဲ ဖြစ်တော့တာ။ တတ်နိုင်ယင် စျာန်သမာဓိရပြီးမှ ဝိပဿနာရှုတာက သာပြီး ဉာဏ်ဖြစ်လွယ်တာ ကောင်းတာ။ ဝိပဿနာက စပြီးရှုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သမာဓိရအောင်ကို တော်တော်ကြိုးစားရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကြာရှည်စွာထိုင်ပြီး ရှုဘို့က အရေးကြီးပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်ပြီးတော့ ကိုယ်အနေအထားကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက ညွှန်ကြားတော်မူပါသေးတယ်။ (ဥဒ္ဓိံ ကာယံ ပဏိဓာယ) = အထက်ပိုင်းကိုယ်ကို ဖြောင့်မတ်စွာ

ထားပါတဲ့၊ ကိုယ်ကို ကုန်းကုန်းကြီး ယော့တော့တော့ကြီး ထား
 ပြီး ထိုင်နေယင် ကာယိက ဝီရိယအား လျော့နေတာနဲ့ သမာဓိ
 ဉာဏ် မဖြစ်လွယ်ပဲရှိတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အထက်ပိုင်းကိုယ်ကို
 မတ်မတ်တောင့်တင်းစွာ ထားရမယ်။ ဒါမှ ရှုမှတ်လို့လဲ ကောင်း
 တတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို မတ်မတ် ထားပြီးတဲ့နောက် (ပရိမုခံ
 သတိ ဥပဋ္ဌပေတော) ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဆီသို့ သတိကို ပို့ထားပါတဲ့။
 အာနာပါနကို ရှုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုယင်တော့ နှာသီးဝက စောင့်ပြီး
 ရှုရမှာဖြစ်တဲ့အတွက် နှာသီးဝကို စိတ်သတိ ပို့ထားရုံဘဲ၊ နှာသီး
 ဝမှာ ဝင်လေ ထွက်လေ တိုက်တိုက်ပြီး ဝင်တိုင်း ထွက်တိုင်း
 မပြတ်ရှုနေရုံပါဘဲ။

ကာယာနုပဿနာ ပွားပုံ

ဝိပဿနာရှုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ တကိုယ်လုံးမှာ ဘယ်နေရာ
 ကမဆို ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်ကစပြီး ရှုနိုင်ပါတယ်။ (နိသိန္ဓော ဝါ
 နိသိန္ဓောမှီတိ ပဇာနာတိ) လို့ ဟောတော်မူတဲ့အတိုင်း တကိုယ်လုံး
 တောင့်ပြီး ထိုင်နေတဲ့ရုပ်ကို ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်လို့လဲ ရှုမှတ်
 နေနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ်လို့ ထိုင်တာတခုတည်း ကြာရှည်စွာ
 ရှုမှတ်နေယင်တော့ ကြောင့်ကြတယ်မစိုက်ရတဲ့အတွက် ဝီရိယအား
 နဲ့နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က ဝမ်းဗိုက်ထဲက
 တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတာကို စပြီး ရှုမှတ်ဖို့ ညွှန်ကြားနေပါတယ်။
 ဝမ်းဗိုက်ကားတက်လာတဲ့အခါ ဖောင်းတယ်လို့မှတ်ဖို့၊ လျော့ကျ
 သွားတဲ့အခါ ပိန်တယ်လို့ မှတ်ဖို့ ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ အဲဒီ
 ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း အားထုတ်တဲ့သူတွေမှာ မကြာခင် သမာဓိ

ဖြစ်ပြီးတော့ ကျမ်းဂန်များနှင့်အညီ ဥာဏ်ထူး တရားထူးတွေကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ရ သိသွားကြတာတွေ ရာထောင်မက များလှပါပြီ။

ဒါကြောင့် ဝမ်းဗိုက်မှာ စိတ်သတိကို ပို့ထားရမယ်၊ အသက် ရှုသွင်းလိုက်တိုင်း ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းတက်လာတာကို တွေ့ရ လိမ့်မယ်၊ အဲဒါဟာ ဝမ်းဗိုက်ထဲက တောင့်တာ တင်းတာ တွန်း ကန်တာ လှုပ်ရှားတာ ဆိုတဲ့ ဝါယောဓာတ် ထင်ရှား ပေါ်နေ တာဘဲ၊ အသက် ရှုထုတ်လိုက်တိုင်း ဝမ်းဗိုက်က ပိန်ကျသွား တာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်၊ အဲဒါလဲ လျော့ကျတဲ့ လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောဓာတ် ထင်ရှားတာဘဲ၊ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းတက်လာ တာကို ဖောင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်ရမယ်၊ ပိန်ကျသွားတာကို ပိန် တယ်လို့ ရှုမှတ်ရမယ်၊ ဒီလို အရပ်သုံးစကားနဲ့ ရှုမှတ်ပုံဟာ မြတ်စွာဘုရားက (ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ) သွားသည်ဟု သိ၏- စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြတော်မူတဲ့ နည်းအရပါဘဲ၊ အဲဒီမှာ သွား တယ်လို့ အရပ်သုံးစကားနဲ့ ရှုခြင်းဖြင့် သွားချင်တဲ့စိတ်နှင့်တကွ တောင့်တင်း လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောဓာတ်ကို သိကြောင်း အဋ္ဌ ကထာမှာ—

ဂစ္ဆာမိတိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံ ဝါယံ ဇနေတိ-သွားမယ်ကြံတဲ့ စိတ်က ရှေးဦးစွာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီစိတ်က လေရုပ်ကို ဖြစ်စေ တယ်-စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီလို ဖွင့်ပြထားတဲ့ အတိုင်းပဲ ယခုရှုမှတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာ ကိုယ်တိုင် တွေ့ ပြီး သိကြရပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းလာတဲ့အခါ ဖောင်းတယ်လို့ မှတ်၊ ပိန်ကျသွားတဲ့အခါ ပိန်တယ်လို့မှတ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ဆိုတာကတော့ ပါးစပ်က ဆိုဘို့ မဟုတ်ပါဘူး၊ စိတ်အသိ ကလေးနဲ့ မှတ်ဘို့ပါဘဲ၊ အမည်တွေ အဆိုတွေက လိုရင်းမဟုတ် ပါဘူး၊ တကယ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သဘောကို သိဘို့က လိုရင်း ပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဖောင်းတယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါ ဖောင်းစမှ ဖောင်းဆုံးတိုင်အောင် အစဉ်မပြတ် သိလိုက်သွားရမယ်၊ ပိန် တယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါမှာလဲ ပိန်စမှ ပိန်ဆုံးတိုင်အောင် အစဉ် မပြတ် သိလိုက်သွားရမယ်၊ သမာဓိ အားကောင်းလာတဲ့အခါ ကျတော့ အဲဒီလို မှတ်နေယင်း တောင့်တင်းတာ တွန်းကန်တာ လျော့ကျတာ လှုပ်ရှားတာတွေကို သူ့အလိုလို ထင်ရှားသိလာ ပါလိမ့်မယ်။ ငြိမ်ပြီးထိုင်နေတဲ့အခါဆိုယင် အဲဒီဖောင်းတာနဲ့ ပိန်တာက အထင်ရှားဆုံးဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် လို့ အဲဒါ ၂-ခုကိုဘဲ မပြတ်မှတ်နေရမယ်၊ ဖောင်းတာဆုံးယင် ပိန်တာဘဲ၊ ပိန်တာဆုံးတော့လဲ ဖောင်းတာဘဲ၊ နားနေဘို့ အချိန်မရှိဘူး၊ မပြတ်မှတ်နေရမယ်။

ခေါင်းငုံ့ယင် ငုံ့တယ် ငုံ့တယ်လို့ မှတ်၊ မော့ယင်လဲ မော့တယ် မော့တယ်လို့ မှတ်၊ လက်တွေ ခြေတွေ လှုပ်ရှားပြုပြင်ယင် အဲဒါ တော့လဲ ရှေ့တယ် ပြင်တယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် သူ့ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အတိုင်း မှတ်ရတယ်။ ထိုင်ရာမှ ထယင် ထတယ် လို့မှတ်၊ ပေါ့ပေါ့ပြီး ကြွကြွတက်လာတာကို မပြတ်သိပြီး လိုက် သွားရမယ်။ ရပ်မိတော့ ရပ်တယ် ရပ်တယ်လို့ မှတ်၊ ကိုယ်ထဲက

တောင့်တင်းတဲ့ ဝါယောရုပ်တွေ သိရတာပါဘဲ။ ရုပ်ရာမှ သွား
 ယင် သွားတယ် သွားတယ်လို့မှတ်၊ ဒီလိုမဟုတ်ယင်လဲ ညှာလှမ်း
 တယ် ဗယ်လှမ်းတယ်လို့မှတ်၊ ခြေကြွေမှ ခြေလှမ်းအဆုံးအထိ
 မပြတ်သိသိပြီး လိုက်သွားရမယ်၊ ရှုမှတ်ပုံအချိုးကျလာတဲ့ အခါ
 ကျတော့ ခြေတလှမ်း တလှမ်းမှာ ကြွဘယ် လှမ်းတယ် ချတယ်
 လို့ သုံးချက် သုံးချက် မှတ်ရတယ်။ သမာဓိအားကောင်းလာတဲ့
 အခါကျတော့ ကြွတာနဲ့ မှတ်သိတာ၊ လှမ်းတာနဲ့ မှတ်သိတာ၊
 ချတာနဲ့ မှတ်သိတာ ၂-ခု ၂-ခု ကွဲပြားပြီး ထင်ရှားသိရတယ်။
 အဲဒါဟာ ရုပ်နဲ့ နာမ်ကို ပိုင်းခြားပြီး သိတာပဲ။

အဲဒါထက် သမာဓိဉာဏ်အားကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့
 သွားချင် လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ကိုပါ သိသိသွားတယ်၊ ခုတင်က ရှုတ်ဆို့
 ပြခဲ့တဲ့ (ဂစ္ဆာမိတိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံ ဝါယံ ဇနေတိ) စသော
 အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ သိတာပါဘဲ။ အဲဒါဟာ စာတွေ့မဟုတ်ဘူး၊
 ရှုမှတ်နေယင်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သိသိသွားတာဘဲ၊ ပကတိလူ
 တွေကတော့ အဲဒီလို မသိနိုင်ဘူး၊ မယုံယင် စမ်းကြည့်ပါ၊
 လက်ညှိုးကလေး လှုပ်ကြည့်ပါ၊ လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ကလေးကို တွေ့
 ကြရုံလား လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ကလေးရှိကြောင်းကိုတော့ သိကြမှာပဲ၊
 ဒါပေမဲ့ အဲဒီစိတ်ကလေးဟာ ဘယ်အချိန် ဘယ်လိုဖြစ်သွားတယ်
 ဆိုတာကိုတော့ မသိကြဘူး၊ ခေါင်းကို ငုံ့ကြည့် မော့ကြည့်၊
 လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ရှိလို့ လှုပ်တယ် ဆိုတာကိုတော့ သိကြမှာဘဲ၊
 ဒါပေမဲ့ အဲဒီလှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ကလေး ဘယ်အချိန် ဘယ်လိုဖြစ်
 သွားတယ် ဆိုတာကိုတော့ မသိကြဘူး။ အမြဲမပြတ် ရှုမှတ်နေတဲ့

ယောဂီကတော့ လှုပ်ရှားပြုပြင်တဲ့အခါ ပြုပြင်ချင်တဲ့ စိတ်ကလေးက စပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတာကို သေသေချာချာ သိရတယ်။ ဒါကြောင့် “သွားချင်တဲ့ စိတ်ကလေးကစပြီး ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီစိတ်ကြောင့် တောင်တင်းလှုပ်ရှားမှု (ဝါယောရုပ်) ဖြစ်လာတယ်” ဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီး သိရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောရုပ်က တကိုယ်လုံးမှာ ပျံ့နှံ့ပြီး သူဦးတမ်း မိရာဘက်သို့ တုန်းတုန်းပြီးပို့တဲ့အတွက် ရှေ့သို့သွားခြင်း နောက်သို့ဆုတ်ခြင်းစသည် ဖြစ်ရတယ်လို့လဲ သိသိသွားတယ်။ အဲဒီထက် သမာဓိဉာဏ်အားကောင်းလာတဲ့အခါ ကျတော့ အဲဒီတုန်းဆောင် လှုပ်ရှားမှုကလေးတွေဟာ တနေရာမှ တနေရာသို့ မရောက်ပဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် မမြဲတာ ချည်းဘဲ၊ သွားတတ်တဲ့ငါကောင် အတ္တကောင်ရယ်လို့လဲ မရှိဘူး။ သွားချင်တဲ့စိတ် လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် တရွေ့ချင်း ရွေ့ရွေ့သွားတဲ့သဘောတရားမျှဘဲလို့ ဒီလိုလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောကျပြီး သိသိသွားတယ်။

ဒီဉာဏ်မရောက်သေးခင်ကတော့ ယခုသာမန်လူတွေလိုပဲ ငါဘဲ၊ ငါသွားချင်လို့ ငါသွားတယ်၊ ငါရပ်ချင်လို့ ငါရပ်တယ်၊ ငါထိုင်ချင်လို့ ငါထိုင်တယ်၊ ငါကွေးချင်လို့ ငါကွေးတယ်၊ ငါဆန့်ချင်လို့ ငါဆန့်တယ်၊ သွားချင်တာလဲ ငါဘဲ။ သွားတာလဲ ငါဘဲ၊ ရပ်ချင်တာလဲ ငါ၊ ရပ်တာလဲ ငါဘဲ၊ ထိုင်ချင်တာလဲ ငါ၊ ထိုင်တာလဲ ငါဘဲ၊ ကွေးချင် ဆန့်ချင်တာလဲ ငါ၊ ကွေးတာဆန့်တာလဲ ငါဘဲလို့ ငါတယောက်တည်းအနေနဲ့လဲ ထင်မှတ်နေခဲ့တယ်။ မြဲတည်

နေတယ်လို့လဲ ထင်မှတ်နေခဲ့တယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ကိုယ်အမှု အရာတွေကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်လို့ ဒီဉာဏ်ရောက်လာတဲ့အခါ ကျတော့ သွားချင်တဲ့စိတ်နဲ့ သွားရပ်စသည်တွေကို ရှုမှတ်နေ ယင်း သူ့အခိုက်အတန့်နဲ့သူ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသိသွားတယ်။

သဒ္ဓိဋ္ဌိကတရား

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက မိမိ၏တရားတော်ကို သဒ္ဓိဋ္ဌိက ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံတယ်လို့ ဟောတော်မူတာပါ။ သဒ္ဓိဋ္ဌိကော-ကျင့် ကြံအားထုတ်က မုချကိုယ်တိုင် သိမြင်နိုင်သောတရားတော်မြတ် ပါပေတည်း တဲ့။ ဘုန်းကြီးတို့က ကိုယ်တိုင်ကျင့်ယင် ကိုယ်တိုင် တွေ့သိနိုင်တဲ့ အဲဒီတရားကို ဟောနေပါတယ်။ ဟောတာကတော့ ကျင့်နည်းကို သိရုံလောက်သာ ဟောပြုပါတယ်။ အဲဒီတရားကို ယုံကြည်ပြီးအားထုတ်ကြတဲ့ သူတွေမှာ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ရှိတယ်။ မမြဲတဲ့တရား၊ ဆင်းရဲတရား၊ အနတ္တတရားချည်းပဲဆိုတာ သူတို့ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် တွေ့ပြီး သိသိသွားကြပါတယ်။ အဲဒီ လို သိသိသွားတော့ သဒ္ဓိဋ္ဌိကော-ကျင့်ကြံအားထုတ်က မုချကိုယ် တိုင် သိမြင်နိုင်တဲ့ တရားတော်ဘဲဆိုတာ ထင်ရှားပေါ်သွားတာ ပေါ့။ အဲဒီ သဒ္ဓိဋ္ဌိကတရားဂုဏ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

သဒ္ဓိဋ္ဌိကော-ကျင့်ကြံအားထုတ်က မုချကိုယ်တိုင် သိမြင်နိုင် သော တရားတော်မြတ်ပါပေတကား။

ကျင့်ကြံအားထုတ်ယင် ကိုယ်တိုင်တွေ့တယ်၊ မကျင့်ယင်တော့ မတွေ့ဘူး၊ မကျင့်လို့ မတွေ့တာတော့ ဘယ်တတ်နိုင်မလဲ၊ ကျင့်မှ တွေ့မှာဘဲ။ ဘုန်းကြီးတို့၏ ရိပ်သာတွေမှာ လာပြီးအားထုတ် ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဆရာသမားတွေက ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း အချိုးကျကျ အားထုတ်ယင် သူတို့ကိုယ်တိုင် တွေ့ပြီး သိကြတာ ဘဲ၊ ရိပ်သာလာပြီး အားထုတ်ဘယ် ဆိုပေမယ်လို့ အချိုးတကျ အားမထုတ်ယင်တော့ တရားမှန်ကို မတွေ့ကြပါဘူး၊ တချို့က ကျကျနန အားမထုတ်ပဲနဲ့ သူတို့ကိုယ်တိုင် ထူးထူးခြားခြား မတွေ့ရတာနဲ့ သူများတွေလဲ သူတို့လိုဘဲလို့ အထင်လွဲပြီး မပြော သင့်တာကို ပြောတဲ့သူလဲ တဦးတလေတော့ရှိတယ်၊ အဲဒါဟာ ကျကျနန အားမထုတ်လို့ သူတို့မတွေ့ရတာဘဲ၊ အဲဒီလို ကျကျနန အားမထုတ်လို့ မတွေ့တာတော့ ဘယ်နှယ်မှ မတတ်နိုင်ဘူး။

မြတ်စွာဘုရားကတောင်မှ— “အာတပုံ-သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့ လဖြင့် ပြုအပ်သော ရှုမှုကို၊ တုမေဟိ-သင်တို့သည်၊ ကိစ္စံ-ပြုအပ်၏-ပြု ရမည်။ တထာဂတာ-ငါဘုရားတို့သည်၊ အက္ခာတာရော-ဟော ရုံသာ ဟောပြုနိုင်ကြပါသည်။ ဈာယိနော-ရှုကုန်လျက်၊ ပဋိ- ပန္နာ-ကျင့်သူတို့သည်၊ မာရဗန္ဓနာ-ကိလေသမာရ်၏ နှောင်ဖွဲ့ရာ သံသရာနှောင်အိမ်မှ၊ မောက္ခန္တိ-လွတ်ကြလိမ့်မည်”-လို့ ဒီလို ဟောကြားတော် မူသေးတာဘဲ။ ကျင့်တဲ့သူတွေ ကိုယ်တိုင် တွေ့ သိပြီး သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြမယ်၊ မကျင့်တဲ့သူတွေတော့ ကိုယ်တိုင်တွေ့အောင် လွတ်မြောက်အောင် ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် လဲ မတတ်နိုင်ပါဘူး တဲ့။ “ကိုယ်အမှုအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာ

သိရမည်” ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အရ ကာယာနုပဿနာပွားပုံ အကြောင်းကတော့ တော်တော်ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ဝေဒနာရှုပုံ ကိုတော့ နောက်မှ ပြောရမယ်။ ယခု ကိုယ်အမှုအရာနဲ့ နီးစပ်တဲ့ စိတ်အမှုအရာ ရှုပုံကို ပြောရမယ်။

စိတ္တာနုပဿနာ ပွားပုံ

ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ်စသည်ဖြင့် ကိုယ်အမှုအရာ တွေကို ရှုမှတ်နေယင်း တခြားကိုထွက်ထွက်သွားတဲ့ စိတ်ကူးတွေ ကလဲ ဖြစ်တတ်သေးတယ်။ သူ့ကိုမဖြစ်ပါစေနဲ့လို့ တားမထားနိုင် ဘူး။ လူက ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းထဲဝင်ပြီး ရှုမှတ်နေပေမယ်လို့ စိတ် ကတော့ အရပ်ထဲလျှောက်ပြီး ဟိုလူနဲ့တွေ့လိုက် ဒီလူနဲ့တွေ့လိုက်နဲ့ ဖြစ်ချင်တိုင်း ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလို စိတ်ကူး ဖြစ်ပေါ်လာ ယင် အဲဒီစိတ်ကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်ရတယ်။ ကြံယင် ကြံ တယ်လို့ မှတ်။ သွားယင် သွားတယ်လို့ မှတ်။ တနေရာရာကို ရောက်တယ်ထင်ယင် ရောက်တယ်လို့ မှတ်။ လူတယောက်ယောက် နဲ့ တွေ့တယ်ထင်ယင် တွေ့တယ်လို့ မှတ်။ လိုချင်ယင် လိုချင်တယ် လို့ မှတ်။ စိတ်ဆိုးယင် စိတ်ဆိုးတယ်လို့ မှတ်။ စိတ်ကူး ဖြစ်ပေါ် လာတဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်ရုံပါဘဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင် စိတ် အမှု အရာသဘောကို အမှန်အတိုင်း သိတော့တာဘဲ။ ရှုမှတ်ခါစ မှာတော့ စိတ်ကူးတွေ ဟိုရောက် ဒီရောက်နဲ့ ဖြစ်နေတာကို မသိပဲ ရှိနေတတ်တယ်။ စိတ်ကူးတွေ တော်တော်များများ ပြီးနေမှ သိတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ အဲဒီလို သိတဲ့အခါမှာ အဲဒီစိတ်ကိုရှုမှတ် ရတာဘဲ။ ရှုမှတ်လိုက်ယင် သူက ဆက်မဖြစ်တော့ဘဲ ချက်ခြင်း

ရပ်သွားတတ်တယ်၊ အဲဒီအခါ ဖောင်းတာ ပိန်တာကို ပြန်မှတ်
 သွားရုံဘဲ။ သတိ သမာဓိ အားရှိလာတဲ့အခါကျတော့ ဖောင်း
 တယ် ပိန်တယ်လို့ မှတ်နေယင်း စိတ်ကူးဖြစ်လာယင် ချက်ခြင်းပဲ
 သိပြီး မှတ်နိုင်ပါတယ်၊ နောက်ကျတော့ တခြားကို သွားမယ်လို့
 စိတ်ဦးကလေး ဖြစ်လိုက်ကတည်းက အဲဒီစိတ်ဦးကလေးကို ရှုမှတ်
 လိုက်တာနဲ့ တခြားသွားမဲ့ စိတ်ကူးဟာ မဖြစ်ရတော့ပဲ ပြတ်စဲ
 သွားပါတယ်၊ အဲဒီအခါ ဖောင်းတာ ပိန်တာကိုပဲ ပြန်ပြီး မှတ်မြဲ
 မှတ်နေရတယ်။ အဲဒီလို စိတ်အမူအရာ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းကို
 လိုက်ပြီး ရှုမှတ်တာက စိတ္တာနုပဿနာဘဲ၊ ဒါကြောင့် “စိတ်အမူ
 အရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာ သိရမည်” လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထား
 တယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂) စိတ်အမူအရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာ၊ မှန်စွာ သိရမည်။

သတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်မှာတော့ သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ-
 တပ်မက်မှုနှင့်တကွ ဖြစ်သောစိတ်ကိုမူလည်း၊ သရာဂံ စိတ္တန္တိ-
 တပ်မက်မှုနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်ဟူ၍၊ ပဇာနာတိ-သိ၏-စသည်
 ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်၊ တပ်မက်တဲ့စိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊ မတပ်
 မက်တဲ့စိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊ ဒေါသစိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊ ဒေါသ
 ကင်းတဲ့စိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊ မောဟစိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊ မောဟ
 ကင်းတဲ့စိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊ တွန့်ဆုတ်ပျင်းရိတဲ့စိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊
 ပျံ့လွင့်တဲ့စိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊ မဟဂ္ဂုတ်စျာန်စိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊
 စျာန်မဟုတ်တဲ့စိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊ (ဒီစိတ် ၂-မျိုး သိပုံကတော့
 စျာန်ရပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်သာ ဖြစ်တယ်) သဉ္ဇတ္တရခေါ် အောက်

တန်းစိတ်, အနုတ္တရခေင်္ဂါ အထက်တန်းစိတ်ကိုလဲ သိရမယ် (ဒီ ၂-မျိုးကလဲ စျာန်ရသူများအတွက်သာ ဖြစ်တယ်) တည်ကြည်တဲ့ စိတ်, မတည်ကြည်တဲ့ စိတ်ကိုလဲ သိရမယ်၊ ရှုမိ၍ ကိလေသာမှ လွတ်တဲ့စိတ်, မရှုမိ၍ မလွတ်တဲ့ စိတ်ကိုလဲ သိရမယ်-လို့ စိတ် ၁၆-မျိုးဖြင့် ဝေဒနာပြီး ဟောထားတာပါ။ ယခု ဝေဒနာ နုပဿနာပွားပုံ ဟောရမယ်။

ဝေဒနာနုပဿနာ ပွားပုံ

ထိုင်ပြီးရှုမှတ်နေတာ ကြာလာတော့ ကိုယ်ထဲက ညောင်းတာ နာတာ အစရှိတဲ့ မခံသာတဲ့ ခံစားမှုဝေဒနာတွေ ပေါ်လာတတ်တယ်။ အဲဒီအခါ အဲဒီ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ဝေဒနာကို ရှုမှတ်ရတယ်၊ ညောင်းယင် ညောင်းတဲ့နေရာကို သတိပဋ္ဌာန်ဖြင့်ပဲ သေသေချာချာ စူးစိုက်ပြီးတော့ ညောင်းတယ် ညောင်းတယ်လို့ မှတ်ရတယ်၊ ပူယင်လဲ ပူတယ် ပူတယ်လို့မှတ်ရတယ်၊ နာယင်လဲ နာတယ် နာတယ်လို့ မှတ်ရတယ်၊ ဒီပြင် ယားတာစသည်တွေလဲ ယားတယ် ယားတယ်စသည်ဖြင့် သူဖြစ်ပေါ်နေတဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်ရတာပါ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေတော့ ညောင်းတာ ပူတာစသည်တွေက တိုးတိုးပြီးတော့လဲ ဖြစ်လာတတ်တယ်၊ အဲဒီတော့ ပြုပြင်ချင်တဲ့ စိတ်ကူးလဲ ဖြစ်လာတတ်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ ရုတ်တရက် မပြုပြင်ရသေးဘူး၊ အဲဒီစိတ်ကို ပြင်ချင်တယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး ညောင်းတာစသည်ကိုသာ သည်းခံပြီး ရှုမှတ်နေရတယ်၊ အဲဒီလို သည်းခံတာကို ခန္တိသံဝရလို့ ခေါ်တယ်။ (သည်းခံယင် နိဗ္ဗာန်ရောက်တယ်) ဆိုတဲ့ ဗမာစကားပုံဟာ ဘာဝနာအလုပ်နဲ့ စပ်ပြီး

အလွန်အသုံးကျပါတယ်။ သည်းခံပြီး ရှုမှသာ သမာဓိဖြစ်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များ ဖြစ်နိုင်တယ်။ နိဗ္ဗာန်သို့လဲ ရောက်နိုင်တယ်။ သည်းမခံပဲနဲ့ ခဏခဏပြုပြင် ပြုပြင်နေယင်တော့ သမာဓိဖြစ်ဖို့ ခဲယဉ်းပါတယ်။ သမာဓိမဖြစ်ယင် ဝိပဿနာဉာဏ် လဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ မရောက်နိုင်ဘူး ပေါ့။

ဒါကြောင့် သည်းခံနိုင်သမျှ သည်းခံပြီး ဒုက္ခဝေဒနာကို ရှုမှတ်ရတယ်။ အမှတ်သတိ သမာဓိ ဉာဏ်အားရှိလာတဲ့အခါ ကျတော့ အဲဒီအခံခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာဟာ ယူပစ်လိုက်သလိုလဲ ပျောက်ကင်းသွားတတ်ပါတယ်။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဆေးဆရာ တွေက “ပျောက်ကင်းအောင် မကုနိုင်တော့ဘူး၊ သေဘိသ ရှိတော့တယ်” ဆိုတဲ့ အနေဖြင့် စွန့်လွှတ်ထားတဲ့ ရောဂါဆိုးကြီး တွေတောင် ဝိပဿနာရှုနေယင်း ပျောက်သွားဘူးတာတွေ တော်တော်များများ ရှိပါတယ်*။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာကို သည်းခံနိုင်သမျှ သည်းခံပြီးရှုမှတ်နေရတယ်။ သည်းမခံနိုင်လောက် အောင် ပြင်းထန်လွန်းအားကြီးလာယင်တော့ ပြုပြင်ရပါတယ်။ အဲဒီလို ပြုပြင်တဲ့အခါလဲ ပြုပြင်ချင်တဲ့စိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီးတော့ ပြုပြင်တဲ့ ကိုယ်အမှုအရာတွေကိုလဲ စေ့စေ့စပ်စပ် မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီးတဲ့အခါကျတော့ ဖောင်းတာ ပိန်တာကိုပဲ ပြန်ပြီး ရှုမှတ်နေရတယ်။

စိတ်ထဲက စိတ်ဆင်းရဲမှု စိတ်ပူမှုစသည်တွေကိုလဲ ပျောက် သွားသည်တိုင်အောင် ရှုမှတ်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကိုယ်ထဲက

* နောက်ဆက်တွဲနာ (၁၀၃) စသည်မှာသာဓကဝတ္ထုများကိုပြထားသည်။

အတွေ့ကောင်းနဲ့ တွေ့ထိပြီး ကောင်းတဲ့ခံစားမှုကိုလဲ ထင်ရှားပေါ်လာယင် ရှုမှတ်ရတယ်။ စိတ်ထဲက ဝမ်းသာရွှင်လန်းမှု သုခကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ မကောင်းမဆိုး အလယ်အလတ် ခံစားမှုကိုလဲ ထင်ရှားပေါ်တဲ့အခါ ရှုမှတ်ရတယ်။ ဒီအလယ်အလတ် ခံစားမှု ဥပေက္ခာဝေဒနာကတော့ ထင်ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။ ဉာဏ်အထူးရင့်သန်တဲ့ အခါကျမှ ပေါ်တတ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဝေဒနာ သုံးပါးထဲက ပေါ်ရာ ပေါ်ရာ ရှုမှတ်ရတယ် ဆိုတာကို “ကောင်း၊ ဆိုး၊ လတ်ပါ၊ ဝေဒနာ၊ ပေါ်တာသိရမည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) ကောင်း၊ ဆိုး၊ လတ်ပါ၊ ဝေဒနာ၊ ပေါ်တာသိရမည်။

အဲဒီမှာ ကောင်းတယ်ဆိုတာ သုခဝေဒနာဘဲ၊ မကောင်းဘူးဆိုတာ ဒုက္ခဝေဒနာဘဲ၊ အလယ်အလတ်ဆိုတာ ဥပေက္ခာဝေဒနာဘဲ။ အဲဒီဝေဒနာ သုံးပါးက တပါးချင်းသာ ဖြစ်ပေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် ပေါ်တာကို ရှုမှတ်ပြီး သိရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။ ဝေဒနာနုပဿနာ ပွားပုံကတော့ ဒါလောက်ဆိုယင် နားလည်လောက်ပါပြီ။ ယခု ဓမ္မာနုပဿနာပွားပုံကို ဟောရမယ်။

ဓမ္မာနုပဿနာ ပွားပုံ

ကိုယ်အမှုအရာ အနေအားဖြင့်လဲ မဟုတ်၊ စိတ်အမှုအရာ အနေအားဖြင့်လဲ မဟုတ်၊ ဝေဒနာအနေအားဖြင့်လဲ မဟုတ်ပဲ ထင်ပေါ်လာတာကို သဘောတရား(ဓမ္မ)လို့ ဆိုရတယ်။ ဘယ်လို ဟာလဲဆိုတော့— မြင်ကာမျှ ကြားကာမျှ စသည်တွေပါ။

ဒါကြောင့် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင်း မြင်ယင်
 မြင်တယ်လို့ မှတ်၊ ကြားယင် ကြားတယ်လို့ မှတ်၊ နံယင် နံတယ်လို့
 မှတ်၊ စားနေယင်း အရသာသိယင် သိတယ်လို့ မှတ်၊ တွေ့ထိယင်
 ထိတယ်လို့ မှတ်၊ ကြံယင် ကြံတယ်လို့ မှတ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး
 သိတာဟာ “စက္ခုဉ္စ ပဇာနာတိ၊ ရူပေ စ ပဇာနာတိ” စသည်ဖြင့်
 ပြဆိုထားတဲ့ အာယတနဓမ္မာနုပဿနာအဖွင့်နဲ့ အညီပါတဲ့။

နောက်ပြီးတော့ လိုချင်ယင် လိုချင်တယ်လို့ မှတ်၊ နှစ်သက်
 ယင် နှစ်သက်တယ်လို့ မှတ်၊ ဒါက ကာမစ္ဆန္ဒရှုမှတ်ပုံ အကျဉ်း
 ချုပ်ပဲ၊ စိတ်ပျက် စိတ်ဆိုးတဲ့ ပြစ်မှားတဲ့ ဗျာပါဒဖြစ်ယင်လဲ
 စိတ်ပျက်တယ်စသည်ဖြင့် မှတ်၊ ပျင်းရိတဲ့ ထိနမိဒ္ဓဖြစ်ယင်လဲ
 ပျင်းတယ်စသည်ဖြင့် မှတ်၊ စိတ်ပျံ့လွင့်တဲ့ ဥဒ္ဓစ္စ၊ စိတ်ပူပန်တဲ့
 ကုက္ကုစ္စ ဖြစ်ယင် ပျံ့လွင့်တယ်၊ ပူပန်တယ်လို့ မှတ်၊ ဘုရားတရားနဲ့
 စပ်ပြီး ယုံမှားယင် ယုံမှားတယ်လို့ မှတ်၊ အဲဒီယုံမှားကိုတော့
 စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ ဉာဏ်လို့လဲ ထင်နေတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့်
 ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း တရားနည်းလမ်း
 နဲ့စပ်ပြီး ဆင်ခြင်ယင် ဆင်ခြင်တယ်လို့ မှတ်၊ အဲဒီလို မှတ်တာတွေ
 ဟာ “သန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ ကာမစ္ဆန္ဒံ အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ ကာ
 မစ္ဆန္ဒောတိ ပဇာနာတိ” စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားတဲ့ နိဝရဏဓမ္မာ
 နုပဿနာအဖွင့်နှင့် အညီပါတဲ့။

ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း မြင်မှု
 ကြားမှုစသည်၊ လိုချင်နှစ်သက်မှုစသည် သဘောတရားများ
 ထင်ပေါ်လာယင် အဲဒီထင်ပေါ်လာတဲ့ သဘောတရားကို ရှုမှတ်-

ပြီးသိရမယ်၊ အဲဒါကို “သဘောတရား၊ ထင်ပေါ်ငြား၊ ပိုင်း
ခြားသိရမည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) သဘောတရား၊ ထင်ပေါ်ငြား၊ ပိုင်းခြားသိရမည်။

အဲဒီတော့ မသိစရာ ဘာမျှမရှိတော့ဘူး၊ ကိုယ်ထဲမှာ ပေါ်
လာသမျှ အကုန်လုံးသိရမှာချည်းဘဲ၊ ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ
အဲဒီသိစရာတွေ အကုန်စုံလင်သွားပါပြီ၊ ကိုယ်အမှုအရာတွေကို
ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မှတ်ပါ၊ စိတ်အမှုအရာတွေကို ဖြစ်တိုင်း
ဖြစ်တိုင်း မှတ်ပါ၊ ဝေဒနာတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မှတ်ပါ၊
သဘောတရားတွေ ပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း မှတ်ပါတဲ့၊ အဲဒါဟာ
သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားများပုံ အကုန်ပါဘဲ။ ဘုန်းကြီးတို့၏
တပည့်ယောဂီတွေ ရှုမှတ်ပြီးသိနေတာဟာ အဲဒါတွေ အကုန်
လုံးပါဘဲ။

တချို့က ဖောင်းတာ ပိန်တာလေး ၂-ခုတည်းကိုသာ မှတ်
နေတယ်လို့ ထင်မှတ် ပြောဆို ကဲ့ရဲ့နေကြတယ်၊ အဲဒီလို မဟုတ်
ပါဘူး၊ ဖောင်းတာ ပိန်တာကို အရင်းခံထားပြီး ပေါ်လာသ
မျှကို အကုန်လုံးရှုမှတ်ရတာချည်းပါဘဲ၊ ဘင်္ဂဉာဏ်စသည်ရောက်
တဲ့အခါကျတော့ ဘယ်ဟာကိုမှ အရင်းခံမထားပဲ ပေါ်လာ
သမျှ ကိုယ် စိတ်အမှုအရာ ဝေဒနာ သဘောတရားဟူသမျှကို
ထင်ပေါ်စဉ်အတိုင်း ဖြန့်ပြီး အကုန်လုံးကို ရှုမှတ်ဖို့ရာလဲ ညွှန်
ကြားရပါတယ်။

နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသိပုံ

ဒါပေမဲ့ စပြီး ရှုမှတ်ခါစမှာတော့ စိတ်တွေက ဟိုပြေးဒီပြေးနဲ့ မငြိမ်သက်ဘူး။ အဲဒါတွေကို နီဝရဏစိတ်လို့ ခေါ်တယ်။ သမာဓိဉာဏ် ဖြစ်ခွင့်မရအောင် တားမြစ်တတ်တဲ့ စိတ်တွေလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သူတို့ကို ပေါ်လာတိုင်း ပေါ်လာတိုင်း ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။ အဲဒီလိုပယ်လို့ သတိ သမာဓိအားကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီလို ပျံ့လွင့်တဲ့စိတ် မရှိတော့ဘူး။ မှတ်စိတ် ချည်း မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ ရှေ့စိတ်ကလဲ မှတ်စိတ်၊ နောက်စိတ် ကလဲ မှတ်စိတ်၊ သူ့နောက်စိတ်ကလဲ မှတ်စိတ်၊ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် မှတ်စိတ်ချည်း စင်ကြယ်နေတယ်။ အဲဒါကို စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ-စိတ်စင် ကြယ်ခြင်းလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ စိတ်စင်ကြယ်တဲ့ အချိန်ကစပြီး တော့ မှတ်သိရတာက တခြား+မှတ်သိတာကတခြား ကွဲပြားပြီး ထင်တယ်။ ဒီအယင် စောစောပိုင်းကဆိုယင် မှတ်သိရတဲ့ကိုယ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့စိတ်ကို တယောက်ထည်းလို့ ထင်လာခဲ့တယ်။ ယခုတော့ အဲဒီလို မထင်တော့ဘူး။ ၂-ခု ၂-ခုကွဲပြားပြီး ထင်ပေါ်နေတယ်။ ဖောင်းတာ ပိန်တာစတဲ့ မှတ်သိစရာ ကိုယ်ရုပ်က တခြား+ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် မှတ်သိတဲ့စိတ်က တခြား ၂-ခု ၂-ခု ခွဲခြားပြီး သိလာတယ်။ ကွေးတယ် ဆန့်တယ် လှုပ်တယ် ပြင်တယ်၊ ရပ်တယ် သွားတယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရာများမှာလဲ သိစရာရုပ်နဲ့ သိတဲ့စိတ်ဟာ တခြားစီ ကွဲနေတာဘဲ။ ရောစပ်ကြည့်လို့တောင် မဖြစ်ဘူး။ အဲဒါဟာ ရုပ်နဲ့နာမ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဘဲ။

အဲဒီလို ရုပ်ကိုယ်ကတခြား + သိတကတခြားလို့ ကွဲပြားပြီး ထင်တဲ့အခါ သိတဲ့အခါမှာ မူလက တယောက်တည်း တကိုယ် တည်းလို့ ထင်ခဲ့တဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိဟာ ကင်းကွာသွားတယ်။ အဲဒီလို အတ္တဒိဋ္ဌိ ကင်းပြီး အသိရှင်းသွားတာကို ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ခေါ်တာဘဲ။

အကြောင်းအကျိုးကို ပိုင်းခြားသိပုံ

ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း ညောင်းတာ ပူတာ နာတာစသည် ပေါ်လာယင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်း ပြုပြင်ချင်တာ ကွေးချင် တာ ဆန့်ချင်တာ ပေါ်လာတော့ အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီးမှ ပြုပြင်တာ ကွေးတာ ဆန့်တာကို လိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီတော့ ပြုပြင်ချင်လို့ ပြုပြင်တယ်။ ကွေးချင်လို့ ကွေးတယ်။ ဆန့်ချင်လို့ ဆန့်တယ်။ ပြုပြင်ချင် ကွေးချင် ဆန့်ချင် တဲ့ စိတ်အကြောင်းကြောင့် ပြုပြင်မှု ကွေးမှု ဆန့်မှုရုပ်တွေ ဖြစ်ရ တာဘဲ။ ပြုလုပ်တတ်တဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ စိတ်အကြောင်းနဲ့ ရုပ်အကျိုးမျှသာ ရှိတယ်လို့ ဒီလိုလဲ သဘော ပေါက်လာပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သွားတဲ့အခါလဲ သွားတယ် ကြတယ် လှမ်း တယ် ချတယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင်း သွားချင်တဲ့စိတ် ကြချင်တဲ့စိတ် လှမ်းချင်တဲ့စိတ် ချချင်တဲ့စိတ်များပါ ထင်ရှားပေါ်လာတယ်။ အဲဒီတော့ သွားချင်တယ် သွားတယ်။ ကြချင်တယ် ကြတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီးသိရတဲ့အတွက်

သွားချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် သွားတာဘဲ၊ ကြွချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ကြွ
 တာဘဲ စသည်ဖြင့် သိပြီးတော့ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှပဲဆိုတာ
 ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မြင်တယ်
 ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်းလဲ မျက်စိနဲ့ အဆင်းရှိလို့
 မြင်တယ် နားနဲ့အသံရှိလို့ ကြားတယ်စသည်ဖြင့် အကြောင်းနဲ့
 အကျိုးမျှဘဲလို့လဲ သိရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မရှုမိလို့ အမှန်
 အတိုင်း မသိတာဘဲ၊ မသိလို့ နှစ်သက်သာယာတာဘဲ၊ နှစ်သက်
 သာယာလို့ စွဲလမ်းတာဘဲ၊ စွဲလမ်းလို့ ကိုယ့်အလိုပြည့်အောင်
 ပြုလုပ်ပြောဆိုတာဘဲ၊ ကောင်းတာပြုလို့ ကောင်းကျိုးကို ခံစား
 ရတာဘဲ၊ မကောင်းတာပြုလို့ မကောင်းကျိုးခံစားရတာဘဲစသည်
 ဖြင့် အကြောင်းအကျိုး အဆက်ဆက်ဖြစ်ပုံကိုလဲ ပါရမီဉာဏ်
 အားလျော်စွာ သိရတယ်။

အဲဒီလို သိရတဲ့အတွက် ကိုယ်ထဲမှာ သူ့အကြောင်းနဲ့ သူ့
 အကျိုးမျှသာ ရှိတယ်။ ဘယ်သူကမျှ ပြုလုပ် ဖန်ဆင်းပေးတာ
 မဟုတ်ဘူး။ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှဘဲလို့ ဒီလိုလဲ ရှင်းလင်းစွာ
 သဘောကျသွားတယ်။ အဲဒါဟာ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒီ
 ဉာဏ်အားကောင်းလာတဲ့အခါမှာ ရှေးဘဝတွေကလဲ ဒီလို
 အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှ ဖြစ်ခဲ့မှာဘဲ၊ နောက်ကာလ၌လဲ ဒီလို
 အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှ ဖြစ်သွားမှာဘဲလို့လဲ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါ
 တယ်။ အဲဒါက ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဘဲ။ “ရှေးဘဝတုန်းက
 ငါဟာ ရှိခဲ့လေသလား” စသည်ဖြင့် တွေးတောသုံးမှားခြင်းကို
 သွန်မြောက်တဲ့အသိဉာဏ် စင်ကြယ်သွားတာပါဘဲ။

အနိစ္စဉာဏ် စသည်ဖြစ်ပုံ

အဲဒီကနောက် သတိ သမာဓိ ဉာဏ် တိုးတက်ရင့်သန်လာတဲ့ အခါ ဖောင်းတယ်ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း ဖောင်းစနဲ့ ဖောင်းဆုံးကို မိမိရရ သိလာတယ်။ ပိန်စနဲ့ ပိန်ဆုံးကိုလဲ မိမိရရ သိလာတယ်။ ကွေးယင် ဆန့်ယင်လဲ ကွေးစနဲ့ ကွေးဆုံး၊ ဆန့်စနဲ့ ဆန့်ဆုံးကို မိမိရရ သိလာတယ်။ သွားနေတဲ့အခါလဲ ခြေတလှမ်း တလှမ်း၏ အစနဲ့ အဆုံးကို မိမိရရ သိလာတယ်။ ကြတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရာမှာလဲ ကြစနဲ့ ကြဆုံး၊ လှမ်းစနဲ့ လှမ်းဆုံး၊ ချစနဲ့ ချဆုံးကို မိမိရရ သိလာတယ်။ အဲဒီလို သိရတဲ့အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်ပြီး ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ်။

နာတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရာမှာလဲ အခံခက်တဲ့ဝေဒနာရဲ့ အစနဲ့ အဆုံးကို တိတိကျကျ သိရတယ်။ နာတယ် နာတယ်စသည် ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း နာတာစသည်ဟာ လျော့လျော့ပြီး ပြတ်စဲ ပျောက်ကင်းသွားတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သိရတာပါ။ အဲဒီ လို သိရတဲ့အတွက် အခံရခက်တဲ့ ဝေဒနာတွေဟာ ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်ပြီး ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါက သမ္မုသနဉာဏ်အခိုက်မှာ သန္တတိ အားဖြင့် ရုပ်နာမ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိပုံအမြင်မျှပါ။

အဲဒီကနောက် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စသည် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ ကျတော့ ဖောင်းတယ်ဆိုတာလဲ တဖောင်းတည်း မဟုတ်ဘူး။

ပိန်တယ်ဆိုတာလဲ တပိန်တည်းမဟုတ်ဘူး၊ သုံးပိုင်း လေးပိုင်း ငါးပိုင်း ခြောက်ပိုင်း စသည်ဖြင့် ပြတ်ပြီးထင်လာတယ်။ နောက် ကျတော့ တရိပ်ရိပ်နဲ့ လျင်စွာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ မမြဲဘူးဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်ဟာ ပိုပြီးရှင်းလင်း ပြတ်သားလာပါတယ်။

အဲဒီလိုအခါကျတော့ တကွေး တဆန့်အတွင်းမှာလဲ တရိပ် ရိပ်နဲ့ အပိုင်းများစွာ ပြတ်ပြတ်ပြီးထင်တယ်။ သွားနေဆဲ တကြာ တလှမ်း တခုအတွင်းမှာလဲ တရိပ်ရိပ်နဲ့ အပိုင်းများစွာ ပြတ်ပြတ် ပြီး ထင်တယ်။ နာတယ် နာတယ်လို့ မှတ်ရာမှာလဲ နာလိုက် ပျောက်လိုက် နာလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ အပိုင်းများစွာ ပြတ်ပြတ် ပြီး ထင်တယ်။ ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ မှတ်ရာမှာလဲ ကြား ပြီးပျောက် ကြားပြီးပျောက်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင် ရှားတွေ့ရတယ်။ ရှုသိတဲ့စိတ်ဟာလဲ သိလိုက် ပျောက်လိုက် သိလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ အလွန်လျင်မြန်စွာ ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှား တွေ့ရတယ်။ ဉာဏ်ထက်တဲ့သူမှာဆိုယင် မြင်ရတာတွေလဲ တရိပ် ရိပ်နဲ့ လျင်မြန်စွာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရ တယ်။ ဘယ်ဟာမဆို ရှုမှတ်နေယင်းပင် လျင်မြန်စွာ ပျောက် ပျောက်သွားတာကိုချည်း ထင်ရှားတွေ့နေရတော့ မမြဲတာတွေ ချည်းပဲလို့ သိသိသွားတယ်။ အဲဒါဟာ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် အစစ်ပဲ။ အဲဒီဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို “ရှုမှတ်ဆဲမှာ ကွယ်ပျောက်သွား တာကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာက အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်” လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ရူမုတ်ဆဲမှာ ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာက အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်။

ရူမုတ်ခါစတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် ကိုယ် အမှုအရာတွေကို ရူမုတ်နေယင် ဗိုက်ပုံသဏ္ဍာန် ကိုယ်ပုံသဏ္ဍာန် လက်ခြေပုံသဏ္ဍာန်ပါ ထင်ရှားတွေ့နေရတာပါ။ ဒါပေမဲ့ ရူသိဉာဏ် ရင့်လာတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ ပုံသဏ္ဍာန်တွေကို မတွေ့ရတော့ဘူး။ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျောက်ပျက်နေတာတွေကိုသာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီတော့ ဖောင်းမှု ပိန်မှု ကွေးမှု ဆန့်မှု သွားမှု စတဲ့ ကိုယ်အမှုအရာတွေရော ခံစားမှုဝေဒနာတွေရော ကြံသိမှု စိတ်အမှုအရာတွေရော မြင်မှု ကြားမှုစတဲ့ သဘောတရားတွေရော မှတ်သိမှုတွေရော ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတဲ့အတွက် မမြဲဘူး မမြဲဘူးလို့သိတဲ့ အနိစ္စာနုပဿနာ ဉာဏ်ဟာ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီလို မမြဲ တာကို သိတော့ ဆင်းရဲချည်းဘဲ၊ နှစ်သက်အားကိုးစရာ ဘာမှ မရှိဘူးလို့လဲ သိသိသွားပါတယ်။ အတ္တကောင် ငါကောင်မဟုတ် တဲ့ သဘောတရားမျှဘဲလို့လဲ သိသိသွားပါတယ်။ အဲဒီလို သိသိ သွားတာဟာ အင်မတန် ဝမ်းသာစရာ အားရစရာ ကောင်းပါ တယ်။ ဒါက ဘင်္ဂဉာဏ်အဆင့်၌ သိပုံဘဲ။

ဒါပေမဲ့ အဲဒီလောက်နဲ့တော့ အားရရောင့်ရဲမနေရသေးဘူး။ ဆက်လက်ပြီးတော့ မပြတ်ရူမုတ်သွားရတယ်။ အဲဒီလို ရူမုတ်တိုင်း ရူမုတ်တိုင်း လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရ

တော့ ကြောက်စရာကောင်းတယ်လို့ ထင်လာတတ်တယ်။ အဲဒါက ဘာယဉာဏ်ဘဲ။ ကြောက်စရာကောင်းတယ်လို့ ထင်မြင်လာတော့ မကောင်းတာတွေချည်းဘဲလို့ အပြစ်လဲမြင်လာတတ်တယ်။ အဲဒါက အာဒိနဝဉာဏ်ဘဲ။ အပြစ်မြင်တော့ မပျော်မေ့ပဲ ငြီးငွေ့လာတယ်။ အဲဒါက နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဘဲ။ ငြီးငွေ့တော့ ရုပ်နာမ်တွေကို သိမ်းပိုက်မထားဘဲ စွန့်လွှတ်ချင်လာတယ်။ အဲဒါက မုဉ္ဇိတုကမ္ပတာဉာဏ်ဘဲ။ စွန့်လွှတ်ချင်တော့ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင် တဖန် ဆက်ပြီး ရှုမြဲရှုမှတ်သွားရတယ်။ အဲဒါက ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒီတဖန်ရှုမှတ် အားကောင်းလာတော့ ကြောင့်ကြအထူး မပြုရတော့ပဲ အလွယ်တကူနဲ့ သိမှုကလေးတွေ အရှိန်မပျက် ဖြစ်ပြီးသွားနေတယ်။ အစ လေးငါးဆယ်ချက်လောက်သာ ကြောင့်ကြပြုပြီး ရှုမှတ်လိုက်ရတယ်။ အဲဒီကနောက်တော့ သိစရာကလဲ သူ့ဟာသူ ပေါ်နေတယ်။ သိတာကလဲ သူ့ဟာသူ သိသိသွားနေတယ်။ ယောဂီက ထိုင်ရုံထိုင်နေရသလိုပဲ အင်မတန်သက်သာပါတယ်။ အဲဒီလို အမှတ်အသိ ကောင်းနေတဲ့အတွက် နှစ်သက်သာယာမှုလဲ မဖြစ်ဘူး။ လျင်မြန်စွာပျက်ပျက်သွားတာကလေးတွေကို မြင်နေရပေမဲ့ ကြောက်ခြင်း အပြစ်မြင်ခြင်း စသည်လဲ မဖြစ်ဘူး။ သိရုံ သိရုံမျှကလေးသာ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါဟာ သင်္ခါရတွေကို လျစ်လျူရှုနိုင်တဲ့ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒီ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ရောက်နေတဲ့အခါ တနာရီ နှစ်နာရီစသည် ကြာအောင်လဲ အရှိန်မပျက်ပဲ တသမတ်တည်း မှတ်သိနေနိုင်တယ်။ ညောင်းခြင်း ထုံခြင်း နာခြင်းစသော ဒုက္ခဝေဒနာလဲ မရှိဘူး။ နေသာ ထိုင်သာဘဲ။ နှစ်နာရီ သုံးနာရီကြာပေမဲ့ တခဏကလေးလို့တောင်

ထင်ရတတ်ပါတယ်။ အလွန် သိမ်မွေ့ပြီး အလွန် ကောင်းတဲ့
ဝိပဿနာဉာဏ်ပါဘဲ။

နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်ပုံ

အဲဒီလို အလွန်သိမ်မွေ့စွာ သိသိနေယင်းထဲက ဉာဏ်ရင့်ကျက်
လာတော့ အလွန်သွက်လက်လျင်မြန်တဲ့အသိတွေ ဖြစ်လာတယ်။
အဲဒါတွေကလဲ အဲဒီအခိုက်မှာ ထင်ရှားတဲ့သဘောတရားများရဲ့
အပျက်ကို သိသိသွားတာပါဘဲ။ အဲဒီလို အထူးသိသိသွားတာကို
တော့ ဝုဠာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို အပျက်
အပျက်ကို လျင်စွာ သိနေယင်းထဲက သိစရာရော သိတာရော
အကုန်လုံး ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲကို ဆိုက်ရောက်သွားတယ်။
အဲဒါဟာ နိဗ္ဗာန်ကို အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်
ပြုသွားတာပါဘဲ။ အဲဒီလို မျက်မှောက်ပြုပုံကို မိလိန္ဒပဉ္စာမှာ
ဒီလို ပြထားပါတယ်။

အပရာပရံ-တမှတ်ပြီးတမှတ်အဆင့်ဆင့်၊ မနသိ ကရောတော-
နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေသော၊ တဿ-ထို ယောဂီ၏၊ တံ ဝိတ္တံ-
နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေသော ထိုစိတ်သည်၊ အပရာပရံ-အဆင့်ဆင့်၊
မနသိကရောတော-နှလုံးသွင်းရှုမှတ်နေစဉ်-ရှုမှတ်နေတုန်း၊ ပဝတ္တံ-
မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်အယဉ်ကို၊ သမတိက္ကမိတော-ကျော်
လွန်၍၊ အပဝတ္တံ-မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်အယဉ်၏ ပြောင်းပြန်
ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သဘောထဲသို့၊ ဩက္ကမတိ-သက်ရောက်
သွား၏။ မဟာရာဇ-မိလိန္ဒမင်းမြတ်၊ သမ္မာပဋိပန္နော-နည်းလမ်း

မှန်စွာ ကျင့်ခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ အပ္ပဝတ္တမနုပ္ပတ္တော-ရုပ်နာမ်အယဉ်
ကင်းပြတ်သော သဘောထဲသို့ ရောက်သွားသောသူကို၊ နိဗ္ဗာန်
သစ္စိကရောတီတိ-နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသူဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဆို
အပ်ပါသည် တဲ့။

ဆိုလိုတာကတော့ ဝိပဿနာရှုနေတဲ့ ယောဂီဟာ မပြတ် ဖြစ်
ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ကိုချည်း ရှုနေရတယ်။ ရှုတိုင်းရှုတိုင်း မပြတ်
ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ပေါ်ချည်း ကျရောက်နေခဲ့တယ်။ နောက်
ဆုံး အချိန်ကျတော့ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက် ကင်းပြတ်တဲ့ သဘောထဲ
ကျရောက်သွားတယ်။ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက် ကင်းတဲ့ သဘောဆိုတာ
ရှုသိစရာရော ရှုသိတာရော ကင်းပချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောလို့ ဆိုလို
တာပါ။ ဒါကြောင့် ရှုသိစရာလဲ မပေါ်၊ ရှုသိမှုလဲ မပေါ်၊
စဉ်းစားမှုလဲ မပေါ်ပဲ ပြတ်စဲသွားတာကို တွေ့ယင် အဲဒါဟာ
နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုတာဘဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းပုံ

အဲဒီလို နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် တွေ့သွားတဲ့ သဘောဟာ
အောက်ထစ်ဆုံး သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ပဲ။ အဲဒီ သောတာ
ပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရောက်ယင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ လုံးဝကင်းသွားတော့
တာဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ရောက်တဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြင်မှု ကြားမှု-စသော ရုပ်နာမ်အစုကို အတ္တကောင်
ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်ခြင်း စွဲလမ်းခြင်း မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီလို
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းပုံကို “ရုပ်နာမ်အစု၊ ငါကောင်ဟု၊ ထင်မှု
မရှိပါ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ရုပ်နာမ်အစု၊ ငါကောင်ဟု၊ ထင်မှုမရှိပါ။

ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မြင်တာဟာ-ငါဘဲ၊ ကြားတာဟာ ငါဘဲ စသည်ဖြင့်လဲ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ သွားတာ ရပ်တာ ထိုင်တာဟာ ငါဘဲ-စသည်ဖြင့်လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြ တယ်။ အဲဒါဟာ ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်အစုကို ငါကောင်လို့ထင် မှတ်စွဲလမ်းတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဘဲ။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ အဲဒီလို အမြင်မှား အယူ မှားတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မရှိတော့ဘူးတဲ့။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းယင် အပါယ်လေးပါး ကျရောက်စေတတ်တဲ့ ဒုစ္စရိုက် အကုသိုလ်ကံ တွေကို မပြုတော့ဘူး၊ ရှေးကပြုဘူးတဲ့ အဲဒီအကုသိုလ်ကံဟောင်း တွေကလဲ အပါယ် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို မပေးနိုင်တော့ဘူး၊ ဒါ ကြောင့် အပါယ်လေးပါးမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်မြောက်သွား တယ်။ ငရဲ မကျနိုင်တော့ဘူး၊ တိရစ္ဆာန်လဲ မဖြစ်တော့ဘူး၊ ပြိတ္တာလဲ မဖြစ် အသုရကာယ်လဲ မဖြစ်တော့ဘူး၊ လူ့ဘဝ နတ် ဘဝလောက်သာ ဖြစ်ဖို့ရှိတော့တယ်။ အဲဒီ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ တွေမှာလဲ ယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝမှာ မဖြစ်တော့ဘူး၊ မြင့်မြတ်ချမ်းသာ တဲ့ဘဝသာ ဖြစ်တော့မယ်။ အဲဒါလဲ အများဆုံး ခုနစ်ဘဝသာ ဖြစ်ပြီး၊ အဲဒီ ခုနစ်ဘဝအတွင်းမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရတော့မယ်။ ဒါကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဘို့ရာဟာ အလွန်ပင် အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီလို အရေးတကြီး လိုနေတဲ့ အတွက် မြတ်စွာဘုရားရှင်က-

တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာ—၇ [ဒုတိယအကြိမ်]

သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဒယုမာနောဝ မတ္တကော၊
သက္ကာယဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ-လို့
ဟောတော်မူတာပါ။

သတ္တိယာ-လုံမကြီးဖြင့်၊ ဩမဋ္ဌော ဝိယ-ရင်ဝ၌ အထိုးအစိုက်
ခံရသော သူကဲ့သို့၎င်း၊ ဝါ-ရင်ဝ၌ လှံစူးခံရသော သူသည် ထို
လှံကို နှုတ်၍ကုသရန် အမြန်သုတ်သုတ် အားထုတ်ရာသကဲ့သို့၎င်း၊
မတ္တကေ-ဦးခေါင်းထက်၌၊ ဒယုမာနော ဣဝ-မီးလောင်ခံရသော
သူကဲ့သို့၎င်း၊ ဝါ-ဦးခေါင်း၌ မီးလောင်ခံနေရသောသူသည် ထို
မီးကို ငြိမ်းသတ်ရန် အမြန်သုတ်သုတ် အားထုတ်ရာသကဲ့သို့၎င်း၊
ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဝါ-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်၍ သံသရာမှ လွတ်
မြောက်ရန် ကျင့်ကြံလိုသောသူသည်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ-
သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရန်အလို့ငှာ၊ သတော-အမှတ်ရသည်ဖြစ်၍၊
ပရိဗ္ဗဇေ-သုတ်သုတ်လျင်စွာ အားထုတ်ရာ၏-တဲ့။

ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ကိုယ်တွေ့ပွားပုံ

အဲဒီ ဂါထာတပုဒ် တရားတော်ကို ဖွင့်ပြ ဟောလာတာ
တော်တော် စုံသွားပါပြီ၊ အချိန်ကလဲ တနင်္ဂနွေ ကျော်သွားပြီ။
ဒါကြောင့် ဟောတာ နာတာကို ခေတ္တရပ်ထားပြီးတော့ အဲဒီ
မြတ်စွာဘုရား၏ ဩဝါဒတော်အရ လက်တွေ့ ကျင့်သုံးကြရဦး
မယ်၊ အညောင်းအပူ သက်သာအောင် ပြင်ထိုင်ကြ၊ မျက်စိနဲ့
ကြည့်ရှုဖို့ မလိုတဲ့အတွက် မျက်စိမှိတ်ထား၊ ဝမ်းဗိုက်မှာ စိတ်
သတိ ပို့ထား၊ ဖောင်းတက်လာတာကို ဖောင်းတယ်လို့ မှတ်၊ ပိန်
ကျသွားတာကို ပိန်တယ်လို့ မှတ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်-ဒီလို

အဆိုကလေးတွေကတော့ စိတ်အဆိုကလေးတွေပါဘဲ၊ ပါးစပ်
 ကတော့ ဆိုနေဘို့ မဟုတ်ပါဘူး၊ သိဘို့ရာက လိုရင်းဘဲ၊ ဖောင်း
 စက ဖောင်းဆုံးအထိ သိလိုက်သွားရမယ်၊ ပိန်စက ပိန်ဆုံးအထိ
 သိလိုက်သွားရမယ်။ အဲဒီလို ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်
 နေယင်း စိတ်က တခြားထွက်သွားယင် အဲဒီစိတ်ကို မှတ်၊ ပြီးယင်
 ဖောင်းတာ ပိန်တာကိုပဲ ပြန်မှတ်။ ကိုယ်ထဲက ညောင်းတာ
 ပူတာ နာတာစသည် ထင်ရှားပေါ်လာယင် အဲဒီ ညောင်းရာ
 ဌာနစသည်ကို စူးစိုက်ပြီး ညောင်းတယ် ပူတယ် နာတယ်စသည်
 ဖြင့် မှတ်၊ သုံး လေး ငါးချက်လောက် မှတ်ပြီးယင် ဖောင်းတာ
 ပိန်တာကိုပဲ ပြန်မှတ်။ အသံကြားယင် ကြားတယ်လို့ မှတ်ပြီး
 တော့ ဖောင်းတာ ပိန်တာကိုပဲ ပြန်မှတ်နေရမယ်၊ ယခုခဏ
 အတွင်း ရှုမှတ်ပုံကတော့ ဒါလောက်ဆိုယင် ပြည့်စုံပါပြီ။
 ကဲ ၃-မိနစ်လောက် မှတ်ကြရမယ်။

အချိန်က ၃-မိနစ်စေ့သွားပါပြီ၊ တမိနစ် တမိနစ်အတွင်းမှာ
 အသက်ရှူ အနှေးအမြန်လိုက်ပြီး မှတ်ချက်ပေါင်း သုံးလေးငါး
 ဆယ် ခြောက်ဆယ်အထိ ရနိုင်ပါတယ်၊ တမှတ် တမှတ်အတွင်း
 မှာ မဂ္ဂင်ရှုစံပါး ပါဝင်တယ်၊ မှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြိုက်
 ပေးတာက သမ္မာဝါယာမဘဲ၊ အမှတ်ရတာက သမ္မာသတိဘဲ၊
 မှတ်မိတဲ့အာရုံမှာ ကပ်ကနဲ ကပ်ကနဲ တည်တည်သွားတာက
 ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိဘဲ၊ ဒီသုံးပါးက သမာဓိမဂ္ဂင်သုံးပါးဘဲ။
 မှတ်မိတဲ့အာရုံကို အမှန်အတိုင်းသိတာက သမ္မာဒိဋ္ဌိဘဲ၊ ရှုခါစ
 သမာဓိ အားမရှိသေးခင်တော့ အမှန်အတိုင်းသိပုံက သိပ်မထင်

ရှားလှသေးဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ရုပ်နာမ်တို့၏ လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန် ဆိုတာတွေကိုတော့ သိသင့်သလောက် သိသိသွားတာပါ။ သမာဓိအားရှိလာတဲ့အခါ ကျတော့ ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရုပ်နာမ်ကိုလဲ ပိုင်းခြားသိတယ်။ အကြောင်းအကျိုးကိုလဲ ပိုင်းခြားသိတယ်။ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေကိုလဲ လက်နဲ့ကိုင်ကြည့်ရသလိုပင် အထင်အရှား သိသိသွားတယ်။ အဲဒီလို သိသိသွားတာတွေဟာ အမှန်အတိုင်း မြင်သိတာတွေပါ။ ဒါကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ မှန်စွာမြင်ခြင်းလို့ ဆိုရတယ်။ အဲဒီလိုအမှန်အတိုင်းသိတောင် အာရုံပေါ်တင်ပေးသလိုပင် စိတ်ဦးညွှတ်ပေးတာက သမ္မာသင်္ကပ္ပပါ။ ဒီ ၂-ပါးက ပညာမဂ္ဂင်ပါ။ ခုတင်က သမာဓိမဂ္ဂင် ၃-ပါးနဲ့ ပေါင်းလိုက်ယင် မဂ္ဂင် ၅-ပါးဖြစ်တယ်။ ဒီမဂ္ဂင် ၅-ပါးကို ကာရကမဂ္ဂင်-လို့ အဋ္ဌကထာက အမည်ပေးထားတယ်။ အလုပ်သမား မဂ္ဂင်တွေပေါ့။ ဒီမဂ္ဂင် ၅-ပါးက တပေါင်းတည်း အညီအညွတ် စုပေါင်းပြီး ရှုသိမှုကို ပြုလုပ်ပေးနေတာပါ။

သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင် ၃-ပါးကတော့ သီလဆောက်တည်ကတည်းက ပြည့်စုံလာခဲ့တယ်။ ရှုမှတ်နေတဲ့အခါလဲ ပြည့်စုံမြဲ ပြည့်စုံနေတာပါ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မဂ္ဂင် ၃-ပါးပါ ထည့်ယူလိုက်ယင် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားနေတာပါ။ ဒီမဂ္ဂင်တွေဟာ လမ်း၏ အစိတ်အပိုင်းတွေပါ။ အဲဒီအစိတ်အပိုင်းတွေကို ပေါင်းလိုက်ယင် လမ်းမကြီးဖြစ်သွားတာပါ။ ဒီလမ်းမကြီးက ဘယ်ကိုသွားမလဲဆိုယင် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားမယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်

လမ်းဟာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း နိဗ္ဗာန်ဆီသို့ ချဉ်းကပ် ချဉ်းကပ် သွားနေတာဘဲ။ လမ်းလျှောက်သွားနေတဲ့သူဟာ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း သူ့ရောက်လို့ရာသို့ နီးကပ် နီးကပ်သွားသလိုပင် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း နိဗ္ဗာန်နဲ့ နီးကပ် နီးကပ်သွားနေ တာဘဲ။

ယခု ၃-မိနစ်ခန့် ရှုမှတ်ကြရာမှာ တမိနစ် အမှတ် ၅၀-ရတယ် ဆိုယင်၊ ၃-မိနစ်ဆိုတော့ အမှတ်ပေါင်း ၁၅၀-ရတယ်၊ အမှတ် ပေါင်း တထောင်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်မည့်သူဆိုယင် နောက်ထပ် အမှတ်ပေါင်း ၈၅၀-လောက်ပဲ လိုတော့တယ်လို့ ဆိုရမှာဘဲ။ လိုတဲ့အမှတ်များကို ပြည့်စုံသွားအောင် ရှုမှတ်ပြီး ဖြည့်စွက်လိုက် ယင် နိဗ္ဗာန်ရောက်တော့မှာဘဲ။ ဒါကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း မှာ သွားရောက်ပြီး အားမထုတ်နိုင်ယင် ကိုယ့်အိမ်မှာနေယင်းလဲ အားလပ်တဲ့အချိန်မှာ ဒီနည်းအတိုင်း ရှုမှတ်သွားကြရုံပါဘဲ။ တမိနစ်ရရ နှစ်မိနစ်ရရ ငါးမိနစ် ဆယ်မိနစ်ရရ ရသလောက် ရှုမှတ်သွားကြရုံပါဘဲ။ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ပါရမီကုသိုလ် အထူးတွေကို ရသွားမယ်၊ ပိုက်ဆံတပြားမှမကုန်ပဲနဲ့ ရရသွားတာ သိပ်နေရာကျတာဘဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်သွားယင် နောင်အကြောင်း ညီညွတ်တဲ့အချိန်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို တွေ့သွားယင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ လုံးဝကင်းပြီး အပါယ် လေး ပါးမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်မြောက်သွားမယ်။ ခုနစ်ဘဝအတွင်း မှာ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရောက်ပြီး ဆင်းရဲခပ်သိမ်း

အကုန်ငြိမ်းသွားမယ်။ ဒါကြောင့် အပါယ်လေးပါးမှ အစဉ်
ထာဝရ လွတ်မြောက်ချင်ကြယင်၊ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်း
ပြီး အမြဲတမ်းချမ်းသာချင်ကြယင်၊ ယခု ရှုမှတ်ကြတဲ့ အတိုင်းပင်
အခွင့်ရတိုင်း ဆက်လက်ပြီး ရှုမှတ်သွားကြရုံပါဘဲ။ အချိန်က
နှစ်နာရီ နီးနီးရှိသွားပြီ၊ အမျှဝေပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ယနေ့အတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွားများ အားထုတ်ရသော
ဒါနကုသိုလ် သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ် ဝေယျာဝစ္စ
ကုသိုလ် တရားဟောရသောကုသိုလ် တရားနာရသောကုသိုလ်
အစရှိသော ဤကောင်းမှုအပေါင်း၏ အဖို့ဘာဂကို အမိအဘ
တို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ ဆွေမျိုးတို့အား အမျှပေးဝေ
ပါကုန်၏။ ဤအရပ်၌ ရောက်ရှိနေသော လူပရိသတ် နတ်ပရိသတ်
အပေါင်းအား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါ
အပေါင်းတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါ
အပေါင်းတို့သည် အမျှရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါ
စေ၊ ချမ်းသာကြပါစေ၊ ချမ်းသာကြပါစေ။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့ -

သာဓု သာဓု သာဓု

တက္ကသိုလ် ဝိပဿနာတရားတော် ပြီး၏။

နောက်ဆက်တွဲ

ဝိပဿနာဖြင့် ရောဂါ ပျောက်ကြောင်း သာဓက ဝတ္ထုများ

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ရောဂါပျောက်ပုံ

မြတ်စွာဘုရားသည် ၄၅-ဝါမြောက် နောက်ဆုံးဝါ၌ ဝေသာလီမြို့နယ် ဝေဠုဝရွာမှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားမှာ ရောဂါအကြီးအကျယ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ တရားဆေးဖြင့် ပျောက်ကင်းသွားပုံများကို ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂ(နှာ.၈၄)၊ သံယုတ္တနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂ(၁၃၂)တို့၌ ဤသို့ ပြဆိုထားပါသည်။

အထခေါ-ဝေဠုဝရွာတွင် ဝါကပ်နေသော ထိုအခါ၌၊ ဝဿုပဂတဿ-ဝါကပ်တော်မူပြီးသော၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရားမှာ၊ ခရော-ကြမ်းတမ်းစွာသော၊ အာဗာဓော-အနာရောဂါသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့လေသည်။ မာရဏန္တိကာ-သေခြင်းလျှင် အဆုံးရှိကုန်သော၊ ဝါ-သေစေနိုင်ကုန်သော၊ ဗာဠာဝေဒနာ-အားကြီးသော ကိုယ်ဆင်းရဲဝေဒနာတို့သည်၊ ဝတ္တန္တိ-ဖြစ်လျက်ရှိကုန်၏။ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်၊ တာ-ထို အခါခက်စွာသော ကိုယ်ဆင်းရဲဝေဒနာတို့ကို၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊

သမ္မုဇာနော-သိလျက်၊ အဝိဟညမာနော-အနှိပ်စက်မခံရသလိုပင် မပင်ပန်းပဲ၊ အဓိဝါသေသိ-သည်းခံတော်မူပေ၏။

အထက်ပါ ပါဠိတော်စကားရပ်၌ အမှတ်ရပြီးသိလျက် သည်းခံနေပုံ၊ ဝေဒနာ အနှိပ်စက်မခံရသလို ဖြစ်ပုံများကို အဋ္ဌကထာမှာ ဤသို့ ဖွင့်ပြထားသည်။

သတိ-အမှတ်ရမှုသတိကို၊ သူပဋိတံ ကတော-ကောင်းစွာ ထင်အောင်ပြု၍ (ကောင်းကောင်း အမှတ်ရစေသည်ဟု ဆိုလို၏။) ဉာဏေန ပရိစ္ဆန္ဒိတော-ခံစားမှုသဘောကို ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိပြီး၍၊ ဝါ-ပိုင်းခြားသိလျက်၊ အဓိဝါသေသိ-သည်းခံတော်မူပေ၏။ (ဝေဒနာတွေ အပိုင်းအပိုင်း ပြတ်ပြတ်ပြီး တခဏမျှတည်ခြင်းကို၎င်း၊ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း အတ္တမှကင်းခြင်းကို၎င်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း ပိုင်းခြားသိလျက် ယင်းဝေဒနာတို့ကို မိမိက လှမ်းမိုးလျက် ယင်းဝေဒနာတို့ကို အသိဉာဏ်ဖြင့် နှိပ်နယ်အပ်သည့် အခြင်းအရာကို မှတ်သောအားဖြင့် မိမိ၌တင်လျက် လက်ခံလျက် နေစေ၏။ ယင်းဝေဒနာတို့က လှမ်းမိုးခြင်းကို ခံနေရသည့် အနေဖြင့်ကား မဟုတ်ပေ ဋီကာအဖွင့်) ဝေဒနာနုဝတ္တနုဝသေန-အခံခက်သော ဆင်းရဲနောက်သို့ လိုက်ပါသည့်အနေဖြင့်၊ အပရာပရံ ပရိဝတ္တနံ အကရောန္တော-အထပ်ထပ် အကြိမ်ကြိမ်ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားခြင်းကို မပြုမူ၍၊ အပိဋိယမာနော အဒုက္ခိယမာနော-အနှိပ်စက်မခံရသလို မနာကျင် မဆင်းရဲသလို၊ အဓိဝါသေသိ-သည်းခံနေတော်မူပေ၏။ (ဤသည်ကား အဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာတို့က ဖွင့်ပြပုံ ဖြစ်သည်။ ယင်းဖွင့်ပြချက်သည် ယခုခေတ် ယောဂီ

များမှာ နာတယ် နာတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း တနာချင်း တနာချင်း အပိုင်းအပိုင်းပြတ်လျက် သိသိနေသောအခါ နာကျင် မှုသက်သာပုံ၊ မနာကျင်ပဲ နေသာထိုင်သာ ဖြစ်နေပုံများနှင့် တူနေကြောင်း ထင်ရှား၏။)

(ပါဠိတော်အဆက်) အထခေါ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝတော- မြတ်စွာဘုရားမှာ၊ တေဒဟောသိ-ဤသို့သော စိတ်အကြံ ဖြစ် တော်မူလေသည်။ (ဖြစ်ပုံမှာ) ယှာဟံ-အကြင်ငါသည်၊ အနာ- မန္တေတွာ ဥပဋ္ဌာကေ-အလုပ်အကျွေး တပည့်တို့ကို အသိမပေးမူ ရှိ၊ အနုပလောကေတွာ ဘိက္ခု သံဃံ-ရဟန်းအပေါင်း သံဃာကို မပန်ကြားမူရှိ၊ ပရိနိဗ္ဗာယေယံ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုမည်ဆိုလျှင်၊ မေ-ငါ ၏၊ တေ-ဤသို့ပြုခြင်းသည်၊ န ခေါ ပတိရူပံ-မသင့်လျော်ပေ။ အဟံ-ငါသည်၊ ဣမံ အာဗာဓံ-ဤအနာရောဂါကို၊ ဝီရိယေန- အားထုတ်မှု လုံ့လဖြင့်၊ (လုံ့လအရကို အဋ္ဌကထာ၌ ဝိပဿနာ ရှုမှုလုံ့လ၊ ဖလသမာပတ်လုံ့လဟု ဖွင့်ပြထား၏၊ သို့သော် ဖလသမာပတ်လုံ့လကား အရိယမဂ်၏ အကျိုးမျှ ဖြစ်သော ကြောင့်၎င်း၊ ဝိပဿနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ရသောကြောင့် ၎င်း အထူးကြောင့်ကြစိုက်မှုအနေဖြင့် ထင်ရှားမည်မဟုတ်ပေ။ ဝိပဿနာရှုမှုလုံ့လသာလျှင် အထူးအားဖြင့် ထင်ရှားပေမည်။) ပဋိပဏာမေတွာ-ပယ်ရှား၍၊ ဇီဝိတသင်္ခါရံ အဓိဋ္ဌာယ-အသက် ရှင်နေကြောင်း ပြုပြင်မှုကို ဆောက်တည်၍၊ ဝိဟရေယံ နေရ ပါမှု၊ ယံနုန-ကောင်းပေလိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ စိတ်အကြံဖြစ် တော်မူလေသည်။

အထခေါ-ထိုသို့စိတ်အကြံဖြစ်ပြီးသောအခါ၌၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တံ အာဗာဓံ-ထိုအနာရောဂါကို၊ ဝီရိယေန ပဏာမေတာ-ရှုမှုဝီရိယဖြင့် ပယ်ရှား၍၊ ဇီဝိတသင်္ခါရံ-အသက်ရှင်ကြောင်း ပြုပြင်မှုကို၊ အဓိဋ္ဌာယ ဝိဟရတိ-ဆောက်တည်၍ နေတော်မူ၏။ အထခေါ-ထိုသို့နေတော်မူသောအခါ၌၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သော အာဗာဓော-သေစေနိုင်လောက်အောင် ကြီးမားပြင်းထန်သော ထိုအနာရောဂါသည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ-ပျောက်ငြိမ်းသွားလေတော့သတည်း။

ဤအရာ၌ အနာရောဂါပျောက်ကင်းပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ပြထားပါသည်။

ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တံ ဒိဝသံ-ထိုနေ့၌၊ (ဝါဆိုလဆုတ် ၁-ရက်နေ့ည၌ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါသည်) မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ အဘိနဝဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေန္တော ဝိယ-ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်မည့် မဟာဗောဓိပင်အောက် ပလ္လင်ထက်၌ အသစ်စက်စက် ဝိပဿနာ ရှုမြင်မှုကို ဖြစ်စေခဲ့သလိုပင်၊ ရူပသတ္တကံ အရူပသတ္တကံ-ရုပ်ရှုပုံ ခုနစ်မျိုးကို၎င်း၊ နာမ်ရှုပုံ ခုနစ်မျိုးကို၎င်း၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဒု-၂၅၃ စသည်၌ ပြထားသည်) နိဂုမ္ဘံ နိဇ္ဇဒ္ဓံ ကတော-အဖုံးအကွယ် အရှုပ်အထွေးမရှိအောင် ပြုလျက်၊ စုဒ္ဒသာဟာကာရေဟိ-တဆွဲလေးပါးသော ရှုပုံအခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ သန္ဓေတော-ပြည့်စုံစွာဆောင်လျက်ဖြစ်စေလျက်၊ မဟာဝိပဿနာယ-ကျယ်ပြန့် ကြီးမြတ်သော ဝိပဿနာဖြင့်၊ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတော-ရောဂါဝေဒနာကို ပယ်ခွါပြီးလျှင်၊ (ဤစကားအရ ဝိပဿနာရှုမှုဖြင့် ဒုက္ခဝေဒနာကို ပယ်

ခွါနိုင်ကြောင်း ထင်ရှား၏) ဒသ မာသေ-ဝါဆိုလဆုတ်တရက်မှ ကဆုန်လပြည့်နေ့ နံနက်အထိ ဆယ်လပတ်လုံး၊ မာ ဥပုဇ္ဈိတ္တ-ဤ ဒုက္ခဝေဒနာမျိုးတို့ မဖြစ်ကြပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း ဆောက်တည်၍၊ သမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇိ-ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စား တော်မူလေသည်။ သမာပတ္တိဝိက္ခမ္ဘိတာ-ဖလသမာပတ်ဖြင့် ပယ် ခွါအပ်သောကြောင့်၊ ဝေဒနာ-ရောဂါဝေဒနာတို့သည်၊ ဒသမာ သေ-ကဆုန်လပြည့်နေ့ နံနက်အထိ ဆယ်လပတ်လုံး၊ န ဥပုဇ္ဈိ ယေဝ-မဖြစ်ပေါ်ပဲသာလျှင် ရှိလေသည်။

ဤပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌ ဒုက္ခဝေဒနာကို ဝိပဿနာဖြင့်၎င်း၊ ဖလသမာပတ်ဖြင့်၎င်း ပါယ်ခွါနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပြဆိုထား ပေသည်။ ထို့ကြောင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ဝိပဿနာနှင့် ဖလ သမာပတ် ၂-မျိုးလုံးဖြင့် ဒုက္ခဝေဒနာကို ပျောက်ကင်း စေနိုင် သည်ဟူ၍၎င်း၊ ဝိပဿနာရှုဆဲ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာမူ ဝိပဿနာ တမျိုးတည်းဖြင့်ပင် ဒုက္ခဝေဒနာကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်သည် ဟူ၍၎င်း မှတ်ယူရာ၏။ ထိုသို့ ဝိပဿနာ တမျိုးတည်းဖြင့် အနာ ရောဂါ ဒုက္ခဝေဒနာများ ပျောက်ကင်းစေနိုင်ပုံကို ယခုထုတ်ပြ မည့် မျက်မှောက်သာဓကဝတ္ထုများဖြင့်လည်း ယုံကြည်မှတ်သား နိုင်ပါသည်။

လေနာပျောက်သော ဘုန်းကြီးတပါး

၁၃၀၇-ခုနှစ်လောက်က ဆိပ်ခွန်ရှာ၏ အနောက်မြောက် ၄-မိုင်ခန့်ရှိ လိပ်ချင်းရွာ၌ ဘုန်းတော်ကြီးတပါးသည် မဟာစည် ဆရာတော်၏ ဝိပဿနာရှုနည်းကို တဆင့်ကြားရုံမျှဖြင့် သဘော

ကျယုံကြည်၍ သူ့ကျောင်းတွင်ပင် ရှုမှတ်အားထုတ်လေသည်။ ရက်အနည်းငယ်မျှ ကြာသောအခါ ဝိပဿနာသမာဓိဉာဏ်ထူးများ ဖြစ်ပေါ်လာ၍ သူ့မှာ နှစ်ပေါင်း ၂၀-ကျော်က စွဲကပ်လာခဲ့သော လေနာရောဂါဟာ လုံးဝပျောက်ကင်းသွားပါသတဲ့။ ယင်းလေနာရောဂါသည် သူ့မှာ ၁၈-နှစ်သားအရွယ် ရှင်သာမဏေဘဝကတည်းက စွဲကပ်နှိပ်စက်လာခဲ့၍ နေ့စဉ်ပင် ဆေးကိုလဲ သောက်ရ၊ အနှိပ်အနယ်လဲ ခံနေရပါသတဲ့။ ထို့ပြင် အညောင်းအကိုက် ရောဂါလဲ ရှိနေသဖြင့် နေ့စဉ်ပင် အနင်းအနှိပ်ခံနေရပါသတဲ့။

ယင်း ရောဂါများသည် တရားရှုမှတ်ယင်းပင် လုံးဝ ပျောက်ကင်းသွားသဖြင့် ထိုအခါမှစ၍ ဆေးကိုလဲ မသုံးရ၊ အနင်းအနှိပ်လဲ မခံရပဲ အမြဲတမ်း ချမ်းသာစွာ နေရပါသတဲ့။ ထိုဘုန်းတော်ကြီးသည် သတိပဋ္ဌာန်ရှုနည်းအရ ရှုမှတ်နေလျှင် ရောဂါဟူသမျှ ပျောက်နိုင်သည်ဟူ၍ တထစ်ချ ယုံကြည်သောကြောင့် သူ့ကိုယ်တိုင် နေမကောင်းဖြစ်တိုင်း ဆေးကိုမမှီဝဲပဲ ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ပြုပြင်ကုစားလေ့ရှိကြောင်း၊ သူ့ တပည့် ကိုရင် ကျောင်းသားများ နေမကောင်းယင်လဲ ရှုမှတ်ခိုင်းကြောင်း သူ့ တပည့် ရဟန်းများထံမှ ကြားသိရ၏။

ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ထန်းရည်ခါး ပြတ်ပုံ

၁၃၀၇-ခုလောက်ဆီကပင် ဆိပ်ခွန်ရွာ၏ အနောက် ၂-မိုင်ခန့်ရှိ စောင်တန်းရွာ၌ အိမ်ထောင်ကျလျက်ရှိနေသော ဆိပ်ခွန်ရွာဇာတိ မောင်မာဆိုသော လူရွယ်တယောက်သည် သေရည်ဟူ

ခေါ်သော ထန်းရည်ခါးကို အလွန်ပင်စွဲလျက်ရှိနေ၏။ မဟာစည်
 ကျောင်း၌ တရားအားထုတ်ပြီးသော သူ့အစ်မ သူ့အစ်ကိုများက
 မောင်မာကို တရားအားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်းကြ၏။ သူကလဲ
 အားထုတ်ပါမည်ဟု ဝန်ခံ၏။ ထို့ကြောင့် ရက်ချိန်း ပေးထား
 ပြီးလျှင် ယင်းမောင်မာကို တရားဝင်ရန် သွား၍ ခေါ်ကြ
 သောအခါ သူကထန်းရည်ခါးသောက်ထားပြီး မူးယစ်နေသဖြင့်
 ထိုနေ့က သူ့ကို ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့ မပို့နိုင်ပဲ ရှိခဲ့၏။ နောက်
 တနေ့ကျတော့ သူ့အစ်မများ အစ်ကိုများက ထန်းရည်ခါး
 မသောက်ရသေးမီ စောစောသွား၍ ခေါ်လာကာ ကမ္မဋ္ဌာန်း
 ကျောင်းသို့ လာပို့ကြ၏။ ယင်း မောင်မာသည် မဟာစည် ဆရာ
 တော်၏ သြဝါဒအတိုင်း ရိုသေစွာအားထုတ်၍ တရားကို အလွန်
 သဘောကျသဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းမှ မပြန်တော့ဘူး။ ရဟန်း
 ပြုတော့မည်ဟုဆို၏။ ထိုအခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက အိမ်ထောင်
 ရှိနေတဲ့အတွက် ပြေလည်အောင် ဆောင်ရွက်ပါဦး။ နောက်
 ကာလကျမှ ရဟန်းပြုသင့်ယင်လဲ ပြုပါလို့ ချော့မော့ပြီး ပြန်လွတ်
 ကြရ၏။

ယင်း မောင်မာသည် တရားကို အလွန်ရိုသေ၏။ စားကုန်များ
 ကိုသမ်းပြီး လှည့်လည်ရောင်းယင်းလဲ မပြတ် ရှုမှတ်နေ၏။ စပါး
 ရိတ်ယင်းလဲ တကြိမ်တကြိမ်ရိတ်မှာ အနည်းဆုံး ၃-မှတ်ရအောင်
 မှတ်နေသည်ဟု ဆို၏။ တချိန်မှာ ထန်းရည်ခါး သောက်ချင်စိတ်
 ရှိ-မရှိကို သူက စူးစမ်းကြည့်၏။ ထန်းရည်ခါး ခွက်ကြီးကို နမ်း
 ကြည့်လိုက် သောက်ချင်စိတ် ရှိသလားလို့ စဉ်းစား ကြည့်လိုက်နဲ့

လေး ငါး ခြောက်ကြိမ်လောက် စူးစမ်းကြည့်နေယင်း ဝိပဿနာ အသိဉာဏ်က သူ့ အရှိန်နဲ့သူ တက်လာပြီး ချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘော ထဲသို့ ရောက်သွားပါသတဲ့။

အဲဒီ မောင်မာဟာ နောက်တချိန်၌ သေလောက်အောင် ရောဂါ အနှိပ်စက်ခံနေရတဲ့ အခါမှာလဲ အမှတ်သတိ မလွတ်ဘူး။ သေရမည့်သဉ္ဇာန်မှာ ခံစားနေရသည့်ခဝဒနာကို ရှုမှတ်နေယင်း သူ့ ဇနီးအား ဒီလိုပြောပါသတဲ့။ ဟော—ငါ့မှာ ယခု ခြေသလုံးထဲ အသက် မရှိတော့ဘူး။ ဒူးဆစ်လောက်အထိသာ ရှိတော့တယ်။ (ဒါက ဗမာအရပ်သုံး စကားဖြင့် သွေးဆုတ်ပုံ၊ ကျမ်းဂန်သုံး အားဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေခေါ် အသက်ရုပ်နှင့်တကွ ကမ္မဇရုပ်များ ချုပ်ပုံကို ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။) ဟော-ယခု ပေါင်ရင်းလောက် သာ ရှိတော့တယ်။ ဟော-ယခု ချက်လောက်သာ ရှိတော့တယ်။ ဟော-ယခု ရင်ချိုင့်နှလုံးထဲလောက်သာ ရှိတော့တယ်လို့ တချိန် ပြီးတချိန် တမျိုးတမျိုးပြောင်းလဲပြီး ပြောပြောသွားပါသတဲ့။

အဲဒီလို ပြောပြီးတော့ ငါဟာ မကြာခင် သေတော့မယ်၊ သေမှာကို မကြောက်နဲ့၊ တနေ့ကျယင် ဒီလို သေရမှာချည်းဘဲ။ တရားကိုသာ အားထုတ်ဖြစ်အောင် အားထုတ်ရစ်ပါ-လို့ သူ့ ဇနီးအား ပြောကြားပြီး မကြာခင်ပဲ သေဆုံးသွားပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ သေသည်တိုင်အောင်တရားဆေးဖြင့် သေရည်ခေါ်တဲ့ ထန်းရည်ခါးပြတ်ပုံပါဘဲ။

ဆရာတော် အရှင်သုဇာတ(ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ)၏
ဟောပြောချက်မှ

ဒီကနေ့လဲ မနေ့ကအဆက်ကိုဘဲ ဆက်ပြီး ပြောပြပါဦးမယ်၊
ဆရာသမားများ ဟောပြောတဲ့အတိုင်း ကြိုးစားအားထုတ်ကြလို့
အတွေ့ကောင်းကြသူတွေထဲမှ နဲ့နဲ့ ထူးသတို့ရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဒီ
ယောဂီတို့အား ဗဟုသုတအနေနဲ့ ပြောပြဦးမယ်။

ဗိုက်ထဲက အလုံးရောဂါ ပျောက်သူ

၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလဆန်း ၃-ရက်နေ့က ရန်ကုန်မြို့
တာမေ့မှ ဒေါ်ခင်ထွေးဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးတယောက် ရန်ကုန်
သာသနာ့ရိပ်သာ လာပြီး တရား အားထုတ်တယ်။ ၃-ရက်ရှိတဲ့
အခါ အမျိုးသမီးယောဂီတွေ ဝိုင်းပြီး နှိပ်ပေးနေကြတာကို တွေ့
ရလို့ ဘုန်းကြီးက ဘာဖြစ်တာလဲလို့ မေးလိုက်တယ်။

ဗိုက်ထဲက နာလို့ပါဘုရား၊ တပည့်တော်မရဲ့ဗိုက်ထဲမှာ အလုံး
ရှိနေလို့ ကြာကြာ မထိုင်နိုင်ပါဘုရား၊ အိမ်မှာလဲ ဧည့်သည်
မိတ်ဆွေများလာတဲ့အခါ နာရိဝက်လောက်ထိုင်ပြီး စကားပြော
မိယင် ဧည့်သည်တွေပြန်လွှတ်ပြီး ဗိုက်ထဲကနာလို့ နှိပ်ပေးရတာ
ပါဘဲ၊ ဆရာဝန်ကို ပြကြည့်တော့ ဆရာဝန်က “ဗိုက်ထဲမှာ
အလုံးကြီးရှိနေတယ်၊ ခွဲပြီး ထုတ်ပစ်ရမယ်”လို့ ပြောတာ ယခု
အထိဆံ့ယင် ၄-နှစ်တောင် ရှိနေပါပြီ၊ ဒီနှစ်တော့ မခွဲယင်မဖြစ်
တော့ဘူး၊ ခွဲရလိမ့်မယ်လို့ ပြောပါတယ်၊ ဒါနဲ့ တပည့်တော်မလဲ
ခွဲယင် သေချင်လဲသေမယ်၊ သေယင် အားကိုးလောက်တဲ့ တရား

ငါ့မှာမရှိသေးဘူး၊ အားကိုးလေးရအောင် တရားတော့အားထုတ် ဦးမှဘဲ ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ယခု ဒီမှာလာပြီး အားထုတ်ပါ တယ်။ တနာရီလောက် ထိုင်ပြီး အားထုတ်မိယင် ဗိုက်ထဲက နာလာတော့တာပါဘဲဘုရား-လို့ အဲဒီ ဒကာမက လျှောက်ပါ တယ်။

ဒီတော့ ဘုန်းကြီးက “အစက ဒီအကြောင်းကို ဘုန်းကြီး အား မပြောပဲဟာကိုး၊ ဒို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဣရိယာပုထိ ၄-ပါးလုံးနဲ့ ရှုမှတ်နိုင်ကြောင်း မဟာ သတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ— ဂစ္ဆန္တော ဝါ၊ ဌိတော ဝါ-စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူထားတာ ဘဲ၊ ဒီလိုဆိုယင် ယောဂီဟာ ဗိုက်မနာရအောင် နံရံကို မှီပြီး ရှုမှတ်ပါ။ ပက်လက် ကုလားထိုင်နဲ့လဲ မှတ်နိုင်ပါတယ်။ တုံးလုံး လဲလျောင်းပြီးတော့လဲ မှတ်နိုင်ပါတယ်။ မနာမကျင်တဲ့ နည်းနဲ့ သာ ထိုင်ပါ။ ထိုင်မှတ်ချင်လဲ မှတ်ပါ။ အိပ်မှတ်ချင်လဲ မှတ်ပါ။ သမာဓိနဲ့ဉာဏ်ဖြစ်လာယင် ဒီအလုံးဟာ ပျောက်ကင်းသွားတတ် ပါတယ်”လို့ ဘုန်းကြီးက ညွှန်ကြားပေးပါတယ်။

အဲဒီတော့ ဆရာတော်ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ဆက်ပြီးအားထုတ် ပါမယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆရာဝန်ကိုတော့ သွားပြီး ပြကြည့်ချင်ပါ သေးတယ်ဘုရားလို့ သူက လျှောက်ပါတယ်။ ဘုန်းကြီးက ခွင့်ပြု လိုက်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ သူက အိမ်ပြန်ပြီး ဆရာဝန်ကိုသွားပြတယ်။ ဆရာဝန်က စမ်းသပ်ကြည့်ရှုပြီးတော့ ခွဲထုတ်ပစ်မှဖြစ်မယ်။ တရား ကိုတော့ ဆက်ပြီး မထိုင်နဲ့တော့၊ ဆက်ပြီးထိုင်ယင် ခင်ဗျား သေသွားလိမ့်မယ်လို့ ပြောလိုက်ပါသတဲ့။ အဲဒီ အကြောင်းကို

အိမ်မှာ ၂-ရက်လောက်နေပြီး ပြန်လာတဲ့အခါကုမ္ပဏီ ကြားသိရတယ်။

ဒီလိုဆိုယင် ဆက်သာ အားထုတ်ပေတော့၊ လှုပ်သေမလား၊ အလုံးကြီးပဲ ကြေပျက် ကျသွား မလားဆိုတာ သိရမှာပေါ့၊ ကုလားထိုင်နဲ့ ထိုင်ချင်လဲထိုင်၊ နံရံစသည်ကိုမှီပြီး ထိုင်ချင်လဲထိုင်၊ အိပ်လျက်လဲ မှတ်နိုင်တယ်၊ စားသောက်တဲ့အခါလဲ ထမင်းလုပ်ပြင်တာ၊ ယူတာ၊ ပါးစပ်ဟတာ၊ ခွန်ဗာ၊ ဝါးတာ၊ မျိုတာ- အဲဒါတွေကို အကုန်လုံး စေ့စေ့စပ်စပ် ရှုမှတ်ပြီးစားပါ။ အဲဒါဟာ အသိတေ-စားလျှင်၊ ပီတေ-သောက်လျှင်၊ ခါယိတေ-ခဲဝါးလျှင်၊ သာယိတေ-လျက်လျှင်၊ သမ္ပဇာနကာရီ-သိလျက် ပြုလေ့ရှိရမယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဟောထားတဲ့ အတိုင်း ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ညွှန်ကြားထားတဲ့ ပဿနာ လုပ်ငန်းပါဘဲ-စသည်ဖြင့် ဟောပြော ညွှန်ပြပေးလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီလို ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း အားထုတ်နေရာ ၁၅-ရက်လောက်ရှိတော့ ရှုမှတ်ပြီးထမင်းစားနေစဉ် အပုပ်နံ့တွေ အလွန်နံ့နေလို့ လိုက်ပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်တော့ သူ့ဗိုက်ထဲကအနံ့ ဖြစ်ကြောင်း သိရပါသတဲ့။

ဒီလိုဆိုယင် ယောဂီရဲ့ အလုံးကြီး ပျောက်တော့မယ်လို့သာ အောက်မေ့ပေတော့လို့ ဘုန်းကြီးက အားပေးစကား ပြောကြားလိုက်ပါတယ်၊ ဘုန်းကြီး ပြောလိုက်တဲ့အတိုင်းပဲ သူ့ဗိုက်ထဲက

အလုံးကြီးဟာ တဖြေးဖြေး ကြေကျပြီး ပျောက်ကင်းသွားပါ
 တယ်။ အဲဒီတော့ ယောဂီလဲ အလွန်ဝမ်းသာပြီး အိမ်ပြန်ရောက်တဲ့
 အခါ ဆရာဝန်ထံ သွားပြတယ်။ ဆရာဝန်က စမ်းသပ်ကြည့်ပြီး
 “ဟာ—ခင်ဗျား အလုံးကြီး မရှိတော့ဘူး၊ ဘာလုပ်သလဲ” လို့
 မေးသတဲ့။

ကျမ မဟာစည်ရိပ်သာကို သွားရောက်ပြီးတော့ တရား
 အားထုတ်တယ်လေ။ ဆရာဝန်က တံရားအားထုတ်ယင် သေ
 လိမ့်မယ်လို့ ပြောခဲ့ပေမဲ့၊ အခုတော့ ကျမဟာ မသေတဲ့အပြင်
 ရောဂါတောင် ပျောက်သွားပြီ-လို့ အားရဝမ်းသာနဲ့ ပြန်ကြား
 ပြောပြတဲ့အခါ၊ ဆရာဝန်က “ဟာ—ဟုတ်လား၊ ခင်ဗျားတို့
 တရားက အံ့ဩစရာပါကလား” လို့ အံ့ဩပြီး ပြောပါသတဲ့။
 (အဲဒီ ဆရာဝန်ဟာ ကုလားလူမျိုး ဖြစ်ပါသတဲ့။)

အလုံးရောဂါပျောက်တဲ့ ရဟန်းတပါး

ရွှေဘိုမြို့ ကင်းဖျားရွာမှ(ဂ)ဝါရ ရဟန်းတပါးဟာ ရန်ကုန်
 သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ၁၃၃၆-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်း လဆန်း
 ၃-ရက်နေ့က လာရောက်ပြီး တရားအားထုတ်တယ်၊ ဘွဲ့တော်က
 ဦးသောဘန တဲ့။ အဲဒီဦးသောဘနမှာ အသက်(၁၇) နှစ်အရွယ်
 ရှင်သာမဏေ ဘဝကတည်းက ပိုက်ထဲ၌ အလုံးရောဂါ စွဲကပ်
 လာခဲ့ပါသတဲ့၊ အစာစားပြီးတဲ့အခါ အဲဒီအလုံးက လကျောဘက်
 နံဘေးမှာ ထောက်ပြီးတင်းနေလို့ ထိုင်မနေနိုင်ဘူးတဲ့။ မလှဲသာ
 လို့ ထိုင်နေရယင်လဲ အဲဒီအလုံး ထောက်နေရာဘက်ကို လက်နဲ့

အလုံးကြီး ကြေကွဲပျောက်ကင်းတဲ့ ဒကာတဦး ၁၁၅

နှိပ်ပြီး ထားရပါသတဲ့၊ အဲဒီရောဂါကို ဆေးရုံတက်ပြီး ခွဲကုမှု ပျောက်မယ်လို့ အများက ပြောကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ခွဲကုတာကို ကြောက်လို့ မကုသဘဲ နေလာခဲ့ပါသတဲ့။ ရန်ကုန် သာသနာ့ ရိပ်သာ လာရောက်ပြီး အားထုတ်တဲ့အခါ ဆွမ်းစားပြီးတော့လဲ လွဲအိပ်မနေပဲ သိမ်ပေါ်မှာထိုင်ပြီး ရှုမှတ် အားထုတ်နေတယ်၊ ထိုင်တဲ့အခါ လက်နဲ့နှိပ်လျက် ထိုင်နေရပါသတဲ့၊ ကြိုးကြိုး စားစားအားထုတ်လို့ ရက်(၂၀)လောက်ရှိတဲ့အခါ ဆွမ်းစားပြီး ခါစ ထိုင်နေယင်လဲ လက်ဖြင့်မနှိပ်ရတော့ပဲ ချမ်းချမ်းသာသာနဲ့ ထိုင်ပြီး ရှုမှတ်နေနိုင်တယ်၊ အဲဒီတော့မှ အလုံးရောဂါ ပျောက် သွားမှန်း သိရပါသတဲ့။ ၃-နာရီကျော်အထိ ထိုင်မှတ်နိုင်တယ်၊ နေ့ရော ညဥ့်ပါ လွဲမအိပ်ပဲ မပြတ်ရှုမှတ်ခဲ့တာလဲ ၅-ရက်လောက် ရှိပါသတဲ့၊ ၄၅-ရက်ကြာတဲ့အခါ ဉာဏ်စဉ်နာနိုင်သည့် အဆင့် သို့ ရောက်ခဲ့ပါတယ်၊ ယခုလဲ ရန်ကုန် သာသနာ့ရိပ်သာမှာပင် ကျရောက်သော တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိနေပါတယ်၊ အလုံးရောဂါကတော့ မပေါ်လာတော့ပဲ ကျန်းမာစွာပင် ရှိနေ ပါတယ်။

အလုံးကြီး ကြေကွဲပျောက်ကင်းတဲ့ ဒကာတဦး

မော်လမြိုင်မြို့ ဒိုင်းဝန်ကွင်းမှ အသက် (၅၄) နှစ်ရှိ ဒကာ တဦးအောင်ရွှေမှာလဲ ဗိုက်ထဲ၌ အလုံးကြီးရှိနေပါသတဲ့။ ဆရာဝန် ပြုကြည့်တော့ ဆရာဝန်က ခွဲရမယ်လို့ ပြောတဲ့အတွက် သူလဲ မခွဲရသေးခင် အားကိုးတရား ရအောင်ဆိုတဲ့ ရည်သန်ချက်နဲ့ ရန်ကုန်မြို့ မဟာစည် သာသနာ့ရိပ်သာ လာရောက်ပြီး၊ ၁၃၃၀-

ခုနှစ် နယုန်လဆန်း၊ ၅-ရက်နေ့က စပြီး အားထုတ်ပါတယ်။ တနေ့ကျတော့ အဲဒီလို အားထုတ်ရုံမှတ်နေယင်း သူ့ဗိုက်ထဲက အလုံးကြီးဟာ ဖောင်း ကနဲမြည်ပြီး ပေါက်ကဲ၍ သွေးတွေ ဖြာထွက် စီးကျသွားတာကို ဉာဏ်ထဲမှာ ကြားလဲကြား မြင်လဲ မြင်လိုက်သလိုတွေ့ရပြီးတော့ အဲဒီကနောက် သူ့ဗိုက်ထဲကအလုံး ရောဂါ တခါတည်း ပျောက်သွားပါသတဲ့။ တရားကို ဆက်ပြီး အားထုတ်သွားသဖြင့် ဆရာများအားရကျေနပ်သည်အထိ ဝိပဿနာ ဉာဏ်များလဲ ပြည့်စုံသွားပါတယ်။ ယခုထက်ထိ ပရိယတ် ဘက်ကရော ပဋိပတ်ဘက်ကရော သာသနာရေး ကိစ္စများကို ကျန်းမာချမ်းသာစွာနှင့် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိနေပါတယ်။

ဒူးကိုက်နာပျောက်သူ

၁၃၁၃-ခု ဝါခေါင်လဆုတ် ၁-ရက်နေ့က အသက်(၄၀)ရှိ ကိုမြဆောင်ဆိုတဲ့ ဒကာသည် မဟာစည်ဌာနခွဲ မြင်းခြံရိပ်သာ ဆရာတော်ထံလာပြီး တရားအားထုတ်ပါသတဲ့။ အဲဒီဒကာမှာ ဒူးကိုက်တဲ့ရောဂါ စွဲကပ်နေတာ ၅-နှစ်ကြာခဲ့ပြီ။ ဆရာမျိုးစုံနဲ့ ကုသသော်လဲ မပျောက်တာနဲ့ သံဝေဂဖြစ်ပြီးတော့ မြင်းခြံရိပ်သာကို လာပြီး တရားအားထုတ်တာပါတဲ့။ အားထုတ်တဲ့အခါ မှာ ဒူးရောင်ပြီး ကိုက်တဲ့နေရာက မှတ်လေ နာလေ မှတ်လေ နာလေဖြစ်နေပါသတဲ့။ ဆရာတော်က ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း မလွတ်တမ်း အတင်းရုမ့တ်နေတော့ သူ့ခမြာနာလွန်းလို့ မျက်ရည် တောက်တောက်တောင် ကျရရှာပါသတဲ့။ သူ့ကိုယ်ကလဲ နောက် ဗန်လိုက် ရွှေကုန်းလိုက် ကော့လိုက်နဲ့ ကိုးရိုးကားယားဖြစ်နေ

တာကို ရှုမှတ်နေရတာ ၄-ရက်လောက်ကြာသတဲ့။ အဲဒီလို ရှုမှတ်
နေယင်း ဒူးကဲ့သွားတာကို အရိုးပါ မြင်လိုက်ရတာနဲ့ “ဟော-
လုပ်ကြပါအုံးဗျာ၊ ကျွန်တော့ဒူးကြီး ကဲ့သွားပါပြီ”လို့ လန့်ပြီး
ဟစ်အော်မိပါသတဲ့။

အဲဒီကနောက် ကြောက်ပြီး မမှတ်ဝံ့ပဲရှိနေရာမှာ ဆရာတော်
က တရားဟောပြီး အားပေးတာနဲ့ ဆက်ပြီးရှုလိုက်တာ အဲဒီ
ကိုမြဲဆောင်မှာ ဒူးရောင်ပြီး ကိုက်ခဲနကျင်တဲ့ရောဂါဟာ လုံးဝ
ပျောက်ကင်းသွားပါသတဲ့။ ယနေ့ထိအောင် အဲဒီရောဂါမပေါ်
လာတော့ပဲ ပျောက်ကင်းချမ်းသာနေပါသတဲ့။

အစာပင်းရောဂါပျောက်သူ

၁၃၁၉-ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၂-ရက်နေ့က မြင်းခြံ
အနောက်မြောက် ငတရော်ရွာကျောင်းမှ အသက် (၅၅)နှစ်ရှိ
ဆရာတော် ဦးသုမနဆိုတာ မြင်းခြံရိပ်သာ လာရောက်ပြီး အား
ထုတ်ပါသတဲ့။ အဲဒီဆရာတော်ဟာ ဝမ်းဗိုက်မှာ အတုံးအခဲကြီး
ရှိပြီး မခံသာလို့ ဆရာမျိုးစုံဖြင့် ကုသသော်လဲ သက်သာရုံမျှသာ
ရှိတယ်။ ရှင်းရှင်းတော့ မပျောက်ဘူးတဲ့။ ဒါကြောင့် သံဝေဂဖြစ်
ပြီး တရားအားထုတ်တာပါပဲ။ အားထုတ်တဲ့အခါ ပြုစားကြတဲ့
စုန်းမလေးဦးက တွန်းလိုက် ဆွဲလိုက် ဆောင်လိုက် စသည်ဖြင့်
အမျိုးမျိုး နှောက်ယှက်နေကြပါသတဲ့။ အဲဒီလို ပြုစားကြတဲ့
စုန်းမလေးဦးကိုလဲ ပုံသဏ္ဍာန်နှင့်တကွ မြင်နေရပါသတဲ့။ ဒလ

စပ် ရှုမှတ်နေတော့ ဝမ်းထဲက နာလိုက် အောင်လိုက်နဲ့ မခံသာ အောင်ဖြစ်လာပါသတဲ့။ အဲဒီတော့ ကြောက်လန့်ပြီး သူ့ ကျောင်း ပြန်မယ်လုပ်တဲ့အခါမှာ မြင်းခြံရိပ်သာ ဆရာတော်က—

“မကြောက်ပါနဲ့၊ ဒီရောဂါဟာ ပျောက်သွားမှာပါ။ နိုင်အောင်သာ ရှုမှတ်ပါ။ ရှုမှတ်တယ်ဆိုတာဟာ ဗောဇ္ဈင် (၇)ပါးကို ပွားနေတာဘဲ။ ကြောက်ယင်လဲ အစောင့်ထား ပေးပါမယ်” စသည်ဖြင့်—

တရားဟော အားပေးတာနဲ့ မပြန်တော့ပဲ ဆက်ပြီးအားထုတ် ပါသတဲ့။ အဲဒီလိုအားထုတ်နေတော့ ဆရာတော်ဦးသူမနမှာ ဗိုက် ထဲက အလွန်နာလာတာနဲ့ နံနက်စောစော နောက်ဖေးသွားပြီး စွန့်ပစ်လိုက်ရတယ်။ အဲဒီလို စွန့်ရတဲ့အခါ အတုံးအခဲ အကျိအခွဲ တွေ အစိမ်း အနီ အဝါ အပြာတွေ ကျဆင်းသွားကြသတဲ့။ လူလဲ ပေါ့ပါးပြီး ရောဂါ လုံးဝပျောက်ကင်းသွားပါရောတဲ့။ အဲဒီ တော့ ဝမ်းသာအားရလွန်းလို့ ရိပ်သာဆရာတော်ထံ အစောကြီး လာရောက်ပြီးတော့ “ရောဂါတွေ ကုန်သွားပြီ၊ ကုန်သွားပြီ၊ မရှိတော့ဘူး” လို့ လျှောက်ထားပါသတဲ့။ အဲဒီ ဆရာတော် ဦးသူမနဟာ ဝါဆိုလဆန်း ၂-ရက်က စပြီးအားထုတ်တယ်။ ဝါခေါင်လထဲမှာ ရောဂါပျောက်ကင်းသွားတယ်။ ဝါကျွတ်ပြီး ခအောင် မြင်းခြံရိပ်သာမှာပဲ ဆက်လက်အားထုတ်လျက် နေထိုင် သွားတယ်။ ပကတိအတိုင်းပဲ ကျန်းမာချမ်းသာစွာ နေထိုင်သွား ရပါသတဲ့။

ပန်းနာပျောက်သူ

၁၃၂၆-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလဆုတ်(၇)ရက်နေ့က မြင်းခြံ အရှေ့ လယ်သစ်ရွာမှ အသက်(၇၀)ရှိ ဦးအောင်မြင့် ဆိုတဲ့သူ ဟာ မြင်းခြံရိပ်သာသို့ လာပြီး တရားအားထုတ်တယ်။ သူ့မှာ စွဲကပ်နေတဲ့ ပန်းနာရောဂါက နှစ်ပေါင်း (၃၀)တောင် ရှိနေပြီတဲ့။ သူ့မှာ ပါလာတဲ့ငွေ (၃၀)ကို ရိပ်သာဆရာတော်၏ ကပွယ်ထံ လှူအပ်ပြီးတော့ တပည့်တော်သေယင် ဒီငွေ(၃၀)နဲ့ပဲ သင်္ဂြိုဟ်လိုက်ပါတော့လို့ လျှောက်တယ်။ ဒကာကြီးမပူနဲ့၊ ဆရာတော်က အားလုံးတာဝန်ယူမယ်၊ ကြိုးစားပြီးတော့သာ အားထုတ်ပါလို့ဆိုပြီး အမှတ်ဘုရားကို ပေးလိုက်ပါသတဲ့။

ရှုမှတ်အားထုတ်လို့ ၆-ရက်ခန့်ကြာတဲ့အခါ သူ့ ရောဂါကပွဲပြီး ဆိုးလာတယ်။ ဟောဟဲ ဟောဟဲနဲ့ဖြစ်ပြီး ၂-ရက်လုံး ဆန်ပြုတ်တောင် မသောက်နိုင်ဘူးတဲ့။ ဟောဟဲ ဟောဟဲနဲ့မောပြီး ကုန်းကုန်းကြီး ဖြစ်နေရာမှာ အခြားယောဂီတွေက ဝိုင်းပြီးပြုစုကြရတယ်။ သေတော့မှာပဲလို့ထင်ပြီး ဆရာတော်ထံ သွားလျှောက်ကြတယ်။ ဆရာတော်က ကြွလာပြီး အားပေးတရားဟောယင်း မောတာကို အမှတ်ခိုင်းတယ်။ ယောဂီက မောတယ် မောတယ်လို့ ရှုမှတ်နေလိုက်တာ ၂-နာရီလောက်ကြာတော့ အမောပြေပြီး ချမ်းသာသွားတယ်။

အဲဒီကနောက် ရက်တပတ်လောက်ကြာတဲ့အခါ သူ့ ရောဂါက ပြန်ထလာပြန်တယ်။ ၃-ရက်လုံးလုံး ဆန်ပြုတ်တောင် မသောက်နိုင်ဘူးတဲ့။ အများကတော့ သေတော့မှာပဲလို့ ထင်နေကြတယ်။

ဆရာတော်က ကြွလာပြီးတော့ ရောဂါဝေဒနာ ပျောက်တော့ မည့်အကြောင်း အားပေးဟောပြောပြီး ကြိုးစားရှုမှတ်ဖို့ ညွှန်ကြားတယ်။ အဲဒီလိုအားပေးပြီး အမှတ်ခိုင်းတာကို ကြားရတော့ ဘေးနားက ရှိနေတဲ့သူအများက ဒါလောက် သေလှသေခါနီး ဖြစ်နေတာ ဘယ်မှတ်နိုင်တော့မှာလဲ ဆိုတဲ့အနေနဲ့ ပြုံးရယ်ကြသတဲ့။ ဦးအောင်မြင်ကတော့ ဆရာတော် အားပေးတဲ့ အတိုင်း စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေယင်း သူ့ ဝမ်းဗိုက်ကြီး ပေါက်ကွဲပြီး အကျိအခွဲ အလုံးအခဲတွေ အဖိမ်းအနီ အဝါအပြာတွေ ထွက်သွားတာကို ဉာဏ်ထဲ စိတ်ထဲမှာ မြင်ရတဲ့အတွက် “ဝမ်းဗိုက်ကြီး ကွဲထွက် သွားပါပြီ ဗျ” လို့တောင် ဟစ်အော်မိပါသတဲ့။

အဲဒီကနောက် ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ဆက်လက်ပြီး ရှုမှတ်သွားရာ သူ့ ရောဂါဟာ မပေါ်လာတော့ပဲ လုံးဝကင်းပျောက်သွားပါသတဲ့။ အဲဒီ ဦးအောင်မြင်ဆိုတာက ရဟန်းလူထွက်ဖြစ်လို့ ဟောပြောနိုင်စွမ်းလဲ ရှိတဲ့အတွက် သူ့ အရပ်မှာ သူ့ ဆွေမျိုးများကို တရားပြနေပါတယ်။ ယခု (၁၃၃၅-ခုနှစ်)အထိ ကျန်းမာစွာ ရှိနေပါတယ်။

ခရုသင်းနှင့် ယားနာတွေ ပျောက်သူ

၁၃၃၆-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၄-ရက်နေ့က စပြီး တော့ ရန်ကုန် သာသနာ့ရိပ်သာမှာ တရားအားထုတ်ပြီး ရောဂါ ပျောက်ပုံကို ရန်ကုန်မြို့ အထက်ပန်းဆိုးတန်းလမ်း အမှတ်(၉၀) နေ အသက်(၂၀)ရှိ မောင်ဝင်းမြင့်က ဒီလို လျှောက်ထားပါတယ်။

တပည့်တော်ဟာ ၁၆-နှစ်သားက ရွှေကျင်သွားပြီး နေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ သမင်သား ကျီ ဆတ် တောကြောင်သား လင်းမြေ ဖွတ်ဥ ကျားသားမှစ၍ အညှီအဟောက်တွေကို မရှောင်တမ်း စားခဲ့ပါတယ်။ တနှစ်လောက်စားမိတော့ လက်ခြေပါမကျန် တကိုယ်လုံးမှာ ယားနာတွေ ပေါက်လာပါတယ်။ သွေးလဲမသန့် အသားအရေလဲ ခရုသင်းအဖြူကွက်တွေနဲ့ မကောင်းဖြစ်လာပါတယ်။ ညညမှာလဲ ယားလို့ ထထပြီးကုတ်ရတာ ညလုံးပေါက်လို့ ပါဘဲ။ ဒီရောဂါကြောင့် ကျောင်းလဲ မှန်မှန်မတက်နိုင် စာအဆင့်အတန်းလဲ နောက်ကျနေပါတယ်။

ဒါနဲ့ ဆရာဝန် မကျစ်ကိုပြုပြီး နေ့တိုင်း ဆေးထိုး ဆေးစားခဲ့ရတာ ၃-လဘိတိ တရက်မျှမပျက်ခဲ့ပါ။ ဆေးတခါထိုးယင် ငွေ (ဂံ) ပေးရပါတယ်။ ရောဂါကတော့ မသက်သာပါ။

နောက်ပြီးတော့ အရေပြားရောဂါအထူးကု ဒေါက်တာ ကင်းလွင်ကိုပြုပြီး ဆေးထိုး ဆေးစားခဲ့ပြန်ပါတယ်။ ၂-လကြာ လို့လဲ ဘာမျှမထူးခြားပါ။ ဆေးခငွေကတော့ တနေ့(၁၀) ကုန်ပါတယ်။ ပျော်ပွဲ ရွှင်ပွဲတွေကို သွားယင်လဲ ခဏလောက်သာ ပျော်ရွှင်မှုကို ရပါတယ်။ ဒီယားနာကြောင့် စိတ်ညစ်နေရတာကတဲ များပါတယ်။ ဒီရောဂါဝေဒနာကို (၁၆)နှစ်မှ အသက် (၂၀) အထိ ခံစားရပါတယ်။ တနေ့ တရက်မျှ စိတ်ချမ်းသာမှုကို မရခဲ့ပါ။

(၂-၁၂-၇၄) (မုန်းဆုတ် ၄-၃၆-ခု) ရက်နေ့က အဘိုး ဖြစ်သူက သာသနာ့ရိပ်သာကို လိုက်ပို့လို့ တရားစပြီး အားထုတ်ရ

ပါတယ်။ ထိုင်လို့ ၂-မိနစ်လောက်ကြာယင်ပဲ ယားလာပါတယ်။ မှတ်လို့လဲ မပျောက်ပါ။ (၁၁-၁၂-၇၄) ရက်နေ့က ယားလွန်းလို့ မနေနိုင်တာနဲ့ အိမ်ကို ထွက်ပြေးခဲ့ပါတယ်။ အိမ်မှာလဲ တညလုံး ထပြီးကုတ်လိုက် မှတ်လိုက်နဲ့ မိုးလင်းခဲ့ပါတယ်။

မိုးလင်းတော့ အဘိုးဖြစ်သူက ရိပ်သာပြန်လိုက်ဖို့ ခေါ်တာနဲ့ မလိုက်ချင်ပဲနဲ့ပင် ပြန်လိုက်လာခဲ့ရပါတယ်။ ယားလွန်းလို့ မမှတ်နိုင်ကြောင်း နေ့လယ်မှာ ဆရာတော်ကို လျှောက်ပါတယ်။ ဆရာတော်က နိုင်အောင် မှတ်ပစ်။ ပျောက်သွားလိမ့်မယ်။ ဆေးထိုးယင် ငွေလဲကုန် အသားလဲနာမယ်။ မှတ်တာက ဘာမျှမကုန် အသားလဲမနာဘူး။ သည်းခံပြီး စူးစူးစိုက်စိုက် မပြတ်မှတ်နေပါ။ ပျောက်သွားပါလိမ့်မယ်လို့ အားပေးတိုက်တွန်းပါတယ်။

ဒါနဲ့ စိတ်အားတက်ပြီး ညနေ ၄-နာရီမှ ၅-နာရီအထိ ထိုင်မှတ်နေရာမှာ ၅-မိနစ်လောက်ကြာတော့ ယားလာပါတယ်။ ယားတယ်။ ယားတယ်လို့ တင်းတင်းရင်းရင်းနိုင်အောင် မှတ်ချလိုက်တာ အယားပျောက်သွားပါတယ်။ အတော်လဲ ဝမ်းသာသွားပါတယ်။ ညဉ့်ဦးပိုင်း ၆-နာရီမှ ၇-နာရီအထိ ထိုင်မှတ်နေရာမှာလဲ ယားလာပြန်ပါတယ်။ အယားက မျက်ရည်ကျရအောင် ပြင်းထန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပေပြီးမှတ်နေပါတယ်။ နတ်ပူးတာလို တုန်တုန်ရီရီ ဖြစ်လာပါတယ်။ မလျှော့ပဲ စူးစိုက်ပြီးမှတ်ပေမဲ့ မပျောက်တာနဲ့ ဖောင်းတာ ပိန်တာကို ပြောင်းပြီး ရှုမှတ်နေပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း ယားတာဟာ ဘယ်လိုပျောက်

သွားလိုက်မှန်းတောင် မသိလိုက်ရဘူး၊ အံ့ဩလောက်အောင်ပဲ ပျောက်သွားပါတယ်။

နောက်နေ့ကျတော့ ယားတာဟာ ပေါ်လာတိုင်း မှတ်လိုက် ယင် ပျောက်ပျောက်သွားပါတယ်၊ စိတ်ထဲမှာ အတော်ကိုပျော် ရှင်လာပါတယ်၊ တရားထိုင်လိုတဲ့ဆန္ဒလဲ ပြင်းပြအားတက်လာ ပါတယ်။ (၂၀-၁၂-၇၄) ရက်နေ့မှာ ယားလာပြန်ပါတယ်၊ မှတ်လို့မပျောက်နိုင်ပါ၊ ချွေးတွေရော မျက်ရည်တွေပါ ကျလာ ပြီး တကိုယ်လုံး ဆတ်ဆတ်ခါတုန်လာပါတယ်၊ အတင်းပေးပြီး မှတ်ချလိုက်မှတ် ပျောက်သွားပါတယ်၊ ဘယ်လိုကနေပြီး ဘယ် လိုပျောက်သွားတယ်လို့တောင် မသိလိုက်ရပါ။

(၁၀-၁-၇၅ နတ်တော်လဆန်း ၃-၃၆) ရက်နေ့ နံနက် ၃-နာရီမှ ၅-နာရီအထိ ထိုင်ပြီးမှတ်နေရာမှာ ခြေ လက် ကျော ခေါင်းတို့မှ ယားလာပါတယ်၊ မှတ်လိုက်တော့ ပျောက်သွားပါ တယ်၊ အဲဒီလို မှတ်နေယင်း တကိုယ်လုံးမှာ ဗြူးကနဲ ယားလာပြန် ပါတယ်၊ စူးစိုက်ပြီး မှတ်လိုက်တော့ အဲဒီယားတဲ့ ဝေဒနာတွေ ဟာ တပေါင်းတည်း ခေါင်းက ထွက်သွားသလို ထင်ရပါတယ်၊ တကိုယ်လုံးက အပူရှိန်တွေဟာလဲ တခါထဲ ထွက်သွားပါတယ်။

နေ့ ၁၁-နာရီလောက်မှာ ရေချိုးဘို့ အပြင်ထွက်ပြီး ခေတ္တ ထိုင်နေတုန်း ခွေးဘကောင်က အနားမှာ လာထိုင်တယ်၊ ခွေး စော်နံ့လို့ မခံနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီခွေးကို မောင်းထုတ်လိုက်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ ခွေးနံ့ကတော့ နံမြဲပင် နံနေတယ်၊ အခန်းထဲဝင်သွား တော့လဲ နံနေတာဘဲ၊ ဘာက နံတာပါလိမ့်မလဲလို့ စူးစမ်းကြည့်

တော့ တပည့်တော်ကိုယ်ကပဲ နံနေကြောင်း တွေ့ရပါတယ်။ ဒါနဲ့ ရေချိုးလိုက်ပါတယ်။ ဆပ်ပြာနဲ့လဲ ပွတ်တိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အနံ့ကတော့ မပျောက်ဘူး၊ နံလျက်ပဲရှိနေတယ်။ ၁၁-ရက် ၁၂-ရက် ၂-ရက်တိတိ အဲဒီလို နံနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တပည့်တော်က ရှက်လို့ ဆရာတော်အား အဲဒီအကြောင်းကို အဲဒီတုန်းက မလျှောက်ခဲ့ပါ။

အဲဒီကနောက်တော့ ရှုမှတ်နေယင်း အဲဒီခွေးနဲ့လဲ ပျောက်သွားပါတယ်။ ယားနာတွေလဲ ပျောက်သွားပါတယ်။ သွေးသားလဲ သန့်စင်ပြီး ခရုသင်းခေါ်တဲ့ အဖြူကွက်တွေလဲ မရှိတော့ပဲ အသားအရေတွေဟာ မူလကအတိုင်းပင် စိုစိုပြေပြေ ဖြစ်လာပါတယ်။ အဲဒီကနောက် အရေပြားဆေးရုံက ဆရာမကို သွားပြတော့ ဆရာမတွေက အင်မတန်အံ့ဩကြပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့—“ဒီရောဂါဟာ ဘယ်လောက်ပဲ ဆေးထိုးထိုး ပျောက်မှာ မဟုတ်ဘူး” လို့ ဆရာမက ပြောဘူးပါတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ အံ့ဩကြတာပါ။ နောက်ပြီးတော့— ရောဂါပျောက်ခြင်း၏ အကြောင်းကို မေးတဲ့အခါ တပည့်တော်က “မဟာစည် သာသနာ့ရိပ်သာ သွားပြီး တရားအားထုတ်ပါတယ်။ ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို မလွှတ်တမ်း မပြတ်ရှုမှတ်နေယင်း အဲဒီရောဂါတွေ အကုန်လုံး ပျောက်သွားတာဘဲ” လို့ ပြောပြလိုက်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဆရာမတွေက—

“ဟင်—ဒီတရားက တော်တော်ကို စွမ်းတဲ့တရားပါလား” လို့ အံ့ဩပြီး ချီးမွမ်းကြပါတယ်ဘုရားတဲ့။ ဒါဟာ ၄-နှစ်ခန့် ခရုသင်းနှင့် အယားအယံရောဂါ အနှိပ်စက်ခံလာခဲ့ရတဲ့ ယောဂီ

ဝင်းမြင့်က ဆရာတော် ဦးသုဇာတ အား လျှောက်ထားတဲ့ စကားရပ်ပါဘဲ။

မုဒုံမြို့နယ် တော်ကူးရွာ သတိပဋ္ဌာန်ရိပ်သာ ဦးနန္ဒိယထံမှ
ရောဂါထူး ပျောက်ပုံများ

ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဦးနန္ဒိယသည် ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်သေးမီ လူဝတ်ကြောင်ဘဝကတည်းက ရောဂါ ထူပြောသူ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ခြေဆွဲရောဂါ၊ မူးဝေရောဂါ၊ အဏ္ဏဝုခို(မုတ်)ရောဂါ များကို နှစ်ရှည်လများ ခံစားခဲ့ရသည်။ ဆေးဆရာများက ဆေး သုဉ်းသည့် လူနာအဖြစ်ဖြင့် ဆေးကုမပေးတော့ပဲ လက်လှုတ် ထားခဲ့ကြသည်။

ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးမှလည်း အကြီးအကျယ် နာဖျား ခဲ့၍ လေးလတိုင်တိုင် ကုသခဲ့သဖြင့် အနည်းငယ် သက်သာလာခဲ့ သည်။ ရှိသမျှအင်အားနှင့် စိတ်ကိုတင်းပြီး တရား အားထုတ်ရန် မော်လမြိုင်မြို့ မြို့ဝ-မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဦးပဏ္ဍဝ ထံသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အားနည်း နေသဖြင့် ရောက်ရောက်ချင်း တရားမဝင်သေးပဲ ဆိုင်းငံ့နေရာမှ တဖန်စဉ်းစားမိပြန်သည်မှာ “အိုခြင်းနာခြင်းသေခြင်းတရားသည် ရက်ရှေ့ ဆိုင်းနေသည် မဟုတ်၊ ရက်တွေ့ရှေ့နေလျှင် ငါ့မိုက်ရာ ကျတော့မည်၊ ယနေ့ပင် တရားအားထုတ်တော့မည်” ဟု စိတ် ပိုင်းဖြတ်ပြီး တရားအားထုတ်တော့သည်။ မည်သူနှင့်မျှ စကား မပြော။ အခန်းတံခါးပိတ်ပြီး တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်ခဲ့ သည်။ ပေါ်လာသမျှဝေဒနာတို့ကိုလည်း မလျှော့သော လုံ့လ

ဝီရိယဖြင့် ရှုမှတ်ခဲ့သည်။ ဣရိယာပုထ် မကြာမကြာ ပြောင်းလဲခြင်းကိုမပြုမူ၍ သည်းခံပြီး တနာရီမှ နှစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီမှ သုံးနာရီ၊ သုံးနာရီမှ လေးနာရီ စသည်ဖြင့် နောက် မဆုတ်တမ်းတိုး၍ တက်၍ စွဲစွဲမြဲမြဲ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုမှတ်ရာ၊ ၆-နာရီကြာ ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ အကြမ်းစား ဒုက္ခဝေဒနာများ ယုတ်လျော့လာပြီး၊ ၁၂-နာရီကြာအောင် ဣရိယာပုထ် တမျိုးတည်းဖြင့် မပြောင်းလဲပဲ ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ အနုစား ဒုက္ခဝေဒနာများလည်း လုံးဝပျောက်ကင်းသွားကြလေတော့သည်။ ဓမ္မသဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှား ပေါ်လာသော ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည်၎င်း၊ နောက်နောက်က ပါလာသော ရောဂါဟောင်း တို့သည်၎င်း အကုန်လုံး ပျောက်ကင်းသွားကြလေတော့သည်။ ဤသို့ ပျောက်ကင်း ချမ်းသာခြင်းသည် ဇွဲကြီးကြီးနှင့် စွဲစွဲမြဲမြဲ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုမှတ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်အပ်ပေသည်။

ဦးနန္ဒိယ၏ လုံ့လဝီရိယ ဇွဲသတ္တိမှာ ရှာမှရှားဟု ဆိုအပ်ပေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်-ရှုမှတ်ရာ၌ ဒုက္ခဝေဒနာ တမျိုးမျိုး ပေါ်လာလျှင် ထိုဝေဒနာကို မလွှတ်တော့ပြီ၊ စူးစူးစိုက်စိုက် စွဲစွဲမြဲမြဲသာ ရှုမှတ်နေတော့သည်။ သို့သော် “ငါ မနိုင်လျှင်မနေ” ဤသို့ကား သဘောမထားပေ။ “ပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်ရမည်မှာ ငါ၏ အလုပ်ဖြစ်သည်” ဟူ၍သာ သဘောထားကာ ရှုမှတ်နေပေသည်။ ရှုမှတ်သည့်အတိုင်းလည်း ဒုက္ခဝေဒနာဟူသမျှ အနှေးနှင့် အမြန် ပျောက်ကင်းသွားသည်သာ ဖြစ်သည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ရှုမှတ်အားထုတ်ခဲ့သော ဦးနန္ဒိယသည် ရဟန်းဖြစ်၍ (၁၇) ဝါအရ လွန်ခဲ့သော (၁၅) နှစ်ကစ၍ ယောဂီ

များကို တရားပြုလာခဲ့သည်။ ရှုမှတ်ပုံမှာ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ရှုမှတ် အားထုတ်နည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ယောဂီများအား ဣရိယာပုထ် ခိုင်မြဲစေရန် အထူးအားပေးသည်။ ဣရိယာပုထ် ပြောင်းလဲပြင်လိုသော ယောဂီအား မပြောင်းမပြင်မီ ထိုပြောင်းလဲ ပြင်လိုသောစိတ်ဦးကို ရှုမှတ်စေခြင်းဖြင့် ၁၅-မိနစ် နာရီဝက်စသည်ဖြင့် အချိန်ကို တဖြေးဖြေး တစတစ တင်ပေးသည်။ ဤကဲ့သို့တင်ပေးရာ၌ မနိုင်သည့်ဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခိုင်းသည့် အဖြစ်မျိုးသို့ ရောက်အောင် ရှုမှတ်ခိုင်းသည်ကား မဟုတ်ပေ။ * အားမတန် မာန်လျော့ဆိုသလို ဆက်လက် မရှုမှတ်နိုင်လျှင် ဣရိယာပုထ်ပြောင်း၍ ရှုမှတ်စေပါသည်။ ဤသို့သောနည်းဖြင့် ယောဂီသည် တနာရီမှ နှစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီမှ သုံးနာရီ စသည်ဖြင့် အချိန် တိုးတက်၍ တိုးတက်၍ အားထုတ်နိုင်လေသည်။ ပေါ်လာသမျှဝေဒနာများကိုလည်း ရှုမှတ်နိုင်လေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအရာ၌ အချို့က “အပင်ပန်းခံ၍ အားထုတ်လျှင် အတ္တကိလမထာနုယောဂ ဖြစ်သည်” ဟု အထင်မှားအပြောမှားတတ်ကြ၏။ အမှန်မှာ ဓမ္မစကြာသုတ်၌ (ကတမာ စသာ ဘိက္ခဝေ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ။ပ။ အယ-မေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ၊ သေယျထိဒံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပ။ သမ္မာသမာဓိ။) ဟု ဟောတော်မူသည့် အတိုင်းပင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၊ သီလ သမာဓိ ပညာသုံးပါး ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း ဟူသမျှသည် ဘယ်လိုပင် အပင်ပန်းခံ၍ အားထုတ်သော်လည်း အတ္တကိလမထာနုယောဂ မဟုတ်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်လမ်းမှန်သာ ဖြစ်သည်ဟု မြဲမြံစွာ မှတ်ထားကြရမည်။

(မဟာစည် ဆရာတော်)

အချို့ ယောဂီများမှာ ၁၂-နာရီ ၁၅-နာရီထိအောင် ဣရိယာပုထ် တမျိုးတည်းဖြင့် မပြောင်းလဲ မပြုပြင်ပဲ ရှုမှတ်နိုင်ကြလေသည်။ အချို့ယောဂီများကိုမူ သူတို့၏ရောဂါနှင့် သင့်လျော်သော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် များများရှုမှတ်စေပါသည်။ အဘယ်သို့နည်း ဟူမူ-မူးဝေရောဂါရှိသောယောဂီ၊ ခြေဆွဲရောဂါရှိသောယောဂီအား ရပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်ဖြင့် များများရှုမှတ်စေသည်။ လိပ်ခေါင်းရောဂါရှိသူအား ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုထ်ဖြင့် များများရှုမှတ်စေသည်။ ဤသို့ ရှုမှတ်စေခြင်းဖြင့် ၆-နာရီ၊ ၆-နာရီထက် ပို၍ ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ ယောဂီမှာ ရှိရင်းရောဂါ သက်သာ၍ လာလေတော့သည်။ ဆက်လက်၍ ရှုမှတ်သွားသောအခါ ဣရိယာပုထ်လည်း ပိုမိုခိုင်မြဲလာသည်။ ရောဂါဝေဒနာများလည်း လုံးဝပျောက်ကင်း၍ ချမ်းသာသွားကြလေတော့သည်။

ဣရိယာပုထ် ၄-မျိုးတို့တွင် ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ရှေးဦးစွာ ရှုမှတ်စေသည်။ ထို ဣရိယာပုထ်ဖြင့် အချိန်တိုး၍ မရှုနိုင်သောအခါ သွားခြင်း ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ရှုမှတ်စေသည်။ ယင်း ဣရိယာပုထ်ဖြင့် အချိန်တိုး၍ မရှုမှတ်နိုင်ပြန်လျှင် ရပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ရှုမှတ်စေပြန်သည်။ ယင်း ဣရိယာပုထ်ဖြင့် အချိန်တိုး၍ မရှုမှတ်နိုင်ပြန်လျှင် လျောင်းခြင်း ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ရှုမှတ်စေပြန်သည်။ လျောင်းလျက် ရှုမှတ်ရာ၌ ယောဂီတို့သည် အများအားဖြင့် အိပ်ပျော်သွားတတ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့ အိပ်ပျော်မသွားစေရန် ပဌမ တနာရီခွဲ နှစ်နာရီခန့် ထိုင်လျက် ရှုမှတ်စေသည်။ ဒုတိယ လမ်းလျှောက်လျက်လဲ တနာရီခွဲ နှစ်နာရီခန့်

ရှုမှတ်စေသည်။ တတိယ ရပ်လျက်လဲ တနာရီခွဲ နှစ်နာရီခန့် ရှုမှတ် စေသည်။ ထို့နောက် လဲလျောင်းလျက် ရှုမှတ်စေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးလုံး အဆက်မပြတ် ပြောင်းလဲရှုမှတ်စေရာ၌ ယောဂီသည် အိပ်ရာပေါ်မှာ ကိုယ်ကိုဖြောင့်မတ်စွာထား၍ လှ အိပ်ချမိသည်နှင့် တပြိုင်နက် တကိုယ်လုံး လေးလျက် မလှုပ်မရှား တော့ပဲ တောင့်ပြီး သေနေသကဲ့သို့ ငြိမ်နေလေတော့သည်။ အိပ်လို့လဲ မပျော်တော့ပြီ။ မသိမှ-အဝိဇ္ဇာမကပ်လာတော့ပဲ အမှတ်အသိဖြင့်သာ မပြတ်မှတ်မိလျက် ငြိမ်နေလေတော့သည်။ ထိုသို့ငြိမ်နေသည်မှာ တနေ့လုံးလဲ ကြာတတ်သည်။ တနေ့နှင့် တည၌ ကြာသည်လည်း ရှိသည်။ ဤကဲ့သို့ငြိမ်လျက် ရှုမှတ်နေ ရာမှ တကိုယ်လုံး ပေါ့ပါး၍ လှုပ်ရှားလာသော အချိန်တွင် ရောဂါဝေဒနာများ ပျောက်ကင်းနေသည်ကို လက်တွေ့ ကိုယ်တိုင် တွေ့အားဖြင့် သိရကြောင်း ယောဂီကိုယ်တိုင် ထုတ်ဖော်ပြောဆို လာပေသည်။

ဣရိယာပုထ်ကို တဖြေးဖြေးတင်ပေးခြင်း၊ ကြောက်တတ် သောယောဂီကို (အမျိုးသားဖြစ်လျှင်) မိမိကိုယ်တိုင် အနီး၌ နေ၍ စောင့်ရှောက်ပေးခြင်းဖြင့် ရောဂါဝေဒနာ ပျောက်ကင်း သွားကြသော ယောဂီများအနက် အချို့ကို ထုတ်ဖော်ပြပါအံ့။

၂။ မုဒုံမြို့နယ် ကျိုက္ကာရွာ ဓမ္မိကာရုံကျောင်း ဆရာတော် ဦးဝံသပါလသည် ၁၃၁၂-ခုနှစ်မှစ၍ အမှူးရောဂါ ချောင်းဆိုး ရင်ကြပ်ရောဂါ ငှက်ဖျားရောဂါတို့ကို ခံစားနေခဲ့ရာရာ သင့် လျော်မည်ထင်သော ဆေးများကိုမှီဝဲပါသော်လည်း ဣစ္ဆာ

တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာ—၉ [ဒုတိယအကြိမ်]

လောက်သာ သက်သာရာရသည်။ အကြိမ်များစွာ ပြန်ပြန် ပေါ်လာသည်။

ထို့ကြောင့် သံဝေဂစိတ်ဖြင့် ပဌမအကြိမ် ရက်သတ္တ နှစ်ပတ် တရားအားထုတ်သည်။ ၁၃၂၅-ခုနှစ် တော်သလင်းလ၌ ဒုတိယ အကြိမ် အားထုတ်ပြန်သည်။ ၃-လနီးပါး ကြာသည်။ ရပ်သော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် (က)နာရီ၊ ထိုင်သောဣရိယာပုထ်ဖြင့် (၁၂) နာရီကြာကြာ တဆက်တည်း ရှုမှတ်နိုင်လေသည်။ ရောဂါ ဝေဒနာဟောင်းများ သိသိသာသာ သက်သာလာလေသည်။

ထို့ကြောင့် စိတ်အားတက်ကာ ရောဂါရှင်းရှင်း ပျောက်စေ ရန် တတိယအကြိမ် အားထုတ်ပြန်သည်။ ရက်သတ္တတပတ်အတွင်း မှာပင် လျောင်း-ထိုင်-ရပ် ဣရိယာပုထ် ၃-မျိုးလုံး၌ တဆက် တည်း ၁၄-နာရီကြာအောင် ရှုမှတ်နိုင်တယ်။ မူးဝေ ချောင်းဆိုး ရင်ကြပ် ငှက်ဖျားရောဂါ ဝေဒနာဟောင်းများ လုံးဝ ပျောက် ကင်းသွားလေသည်။ ယင်းတတိယအကြိမ်၌ အားထုတ်ချိန်မှာ ၅-လနှင့် ၁၃-ရက် ဖြစ်သည်။

ထိုဆရာတော်သည် တနေ့သောအခါ ထိုသို့ရှုမှတ်နေစဉ် ပေါ် လာသောဝေဒနာကို ရှုမှတ်နေရာ နေ့ဆွမ်းဘုဉ်းပေးချိန် ရောက် ၍ ကြေးမောင်းခေါက်သော်လည်း ဣရိယာပုထ်ကို မဖျက်ပဲ ရှုမှတ်မြဲ ရှုမှတ်နေသည်။ ဝေဒနာပျောက်ကင်းသည့်နောက် ညဉ့် ပိုင်းတွင် မူးခြင်း၊ ဆာခြင်း၊ ပူခြင်းဟူသော ဒုက္ခဝေဒနာ ၃-မျိုး မရှေးမနှောင်း ပေါ်လာသည်။ ယင်းဝေဒနာတို့ကိုလည်း ရှုမှတ်

ပြန်ရာ ၂-နာရီကျော်ကျော်လောက် အကြာတွင် ပဌမ အမူး ပျောက်သွားသည်။ ဒုတိယ ဆာခြင်းပျောက်ပြီးတော့ နောက် ဆုံးမှာ အပူပျောက်ကင်းသွားလေသည်။ (အားရဘွယ် ကြည်ညိုဘွယ် ကောင်းလှပါပေသည်)

၂။ မုဒုံမြို့နယ် တံခွန်တိုင်ရွာ ဂမုန်းကျောင်းဘုန်းတော်ကြီး ဦးဥတ္တရသည် အမူးရောဂါ နှလုံးရောဂါ လိပ်ခေါင်းရောဂါ ဆီးရောဂါ အသားဝါရောဂါ တင်ပါးနာရောဂါနှင့် နောက် ကြောတက်ကိုက် ရောဂါတို့ကို နှစ်-လ-ရှည်ကြာစွာ ခံစားခဲ့ရ သည်။ ၁၃၃၇-ခုနှစ်တွင် တော်ကူးရွာ မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကျောင်း ၌ ဝါကပ်ဆို၍ တရားအားထုတ်သည်။ ငိုရလောက်အောင် ဒုက္ခ ဝေဒနာတွေ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပေါ်လာသည်။ ပေါ်လာသည့် အတိုင်းပင် ရှုမှတ်စေသည်။ အစအဦး၌ အသင့်အတင့်လောက်သာ ရှုမှတ်နိုင်သည်။ တနေ့ထက်တနေ့ တိုး၍ ရှုမှတ်နိုင်လာသည်။ ဣရိယပုထ် ခိုင်မြဲလာသည်နှင့်အမျှ ဒုက္ခဝေဒနာများလည်း လျော့ပါးသက်သာလာရာ ၆-နာရီကျော် ၇-နာရီခန့် တသမတ် တည်း ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ အဆိုပါ ရောဂါဝေဒနာများ ပျောက်ကင်းသွားသဖြင့် ယနေ့တိုင် အနင်းအနှိပ်မခံရပဲ ချမ်းသာ နေသည့်ပြင် သူ၏နေမြဲကျောင်းတွင် တရားကို ဆက်လက်ရှုမှတ် လျက် ရှိပေသည်။ (နည်းယူဘွယ်ပင်)

၃။ မုဒုံမြို့နယ် တော်ကူးရွာ မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကျောင်းနေ ဦးဉာဏဇေဇော်သော ရဟန်းတပါးသည် ဝမ်းအောင်ရောဂါ ခံစားနေရ၍ ဆရာဝန်ကို ပြကြည့်ရာ ဆရာဝန်က ခွဲစိတ်ကုသရ

မည်ဟု ဆိုသည်။ ဆရာတော် ဦးနန္ဒိယ-က ခွဲစိတ်မကုသမီ တရား အားထုတ်ကြည့်ပါဦး။ “ဆီး ခဏခဏ သွားချင်တယ်၊ သွားတော့ လဲ နဲနဲ နဲနဲဖြစ်နေတယ် ဆိုတော့ ဆီးကြောင့် ဝမ်းအောင့်တာ ဖြစ်ချင် ဖြစ်နေမယ်” လို့ ပြောဆို တိုက်တွန်းပြီး တရားကို ရှုမှတ် စေပါသည်။ ဆီးစွန့်ချင်တဲ့အခါ စွန့်ချင်တယ် စွန့်ချင်တယ်လို့ ချီးစူးစိုက်စိုက်ရှုမှတ်ဖို့ ညွှန်ကြားပေးသည်။ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ရှုမှတ်နေရာ ကျောက်ခဲအဖြူလုံးကလေးများ တကြိမ်လျှင် ၂-လုံး ၃-လုံးစသည်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ထွက်ကျလာသည်။ အားလုံး ပေါင်း ၂၇-လုံး ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဦးဉာဏဓဇမှာ ဝမ်း အောင့်ခြင်း၊ ဆီး ခဏခဏ သွားလိုချင် ပျောက်ကင်းသွားလေ တော့သည်။

၄။ ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေတပည့်ဖြစ်သော ဦးသီရိအမည်ရှိ သော ရဟန်းကြီးတပါးသည် မူးဝေခြင်း မောပန်းခြင်း အောင့် ခြင်းနှင့် နားလေးရောဂါဝေဒနာများကို ခံစားနေရသည်။ မိမိ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း အားထုတ်သဖြင့် တနေ့တွင် ရှုမှတ်၍ ၆-နာရီခန့် ကြာသောအခါ ထိုဝေဒနာများ ယုတ်လျော့ သက် သာလာသည်။ ဆက်၍ ရှုမှတ်သဖြင့် လုံးဝပျောက်ကင်းသွား သည်။ (၇)နာရီ(၈)နာရီစသည်ဖြင့် တိုးတက်၍ (၁၂)နာရီကြာ သည်တိုင်အောင် ရှုမှတ်သော်လည်း ထိုဝေဒနာများ ပြန်မပေါ် လာတော့ပဲ ရှင်းရှင်း ပျောက်ကင်းသွားသည်။

၅။ တံခွန်တိုင်ရှာနေ ဦးသိန်းလှိုင်၏ သမီး အသက် ၁၈-နှစ် အရွယ်ရှိ မသန်းရီသည် အမူးရောဂါကို (၁၀)နှစ်ကျော်ကျော်

ခံစားနေရရာ ရိပ်သာသို့လာ၍ ယုံယုံကြည်ကြည်နှင့် စွဲစွဲမြဲမြဲ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုမှတ်အားထုတ်သည်။ ၃-ရက်မြောက်နေ့တွင် ဣရိယာပုထ်ဘခုဘည်းဖြင့် ၃-နာရီခန့်ကြာအောင် ရှုမှတ်နိုင်လာသည်။ အမူးရောဂါကိုလည်း ထိုအချိန်၌ ရှုမှတ်နိုင်လေသည်။ ရှုမှတ်တိုင်း အမူးရောဂါ ပျောက်ပျောက်သွားသည်။ နောက်ကာလ၌ ကြာရှည်စွာ ရှုမှတ်နေသော်လည်း အမူးရောဂါ ပြန်မပေါ်လာတော့ပဲ လုံးဝပျောက်ကင်းသွားသည်။

၆။ တော်ကူးရွာ ဦးငယ်-ဒေါ်ဝင်းကြည်တို့၏သမီး အသက် (၂၀)ရှိ မခင်သန်းမြင့်သည် ဝမ်းအောင့်ရောဂါကို (၁၀)နှစ်ကျော်ကျော် ခံစားခဲ့ရာမှ ရိပ်သာသို့လာ၍ တရားအားထုတ်သည်။ ၃-ရက်မြောက်နေ့တွင် ၃-နာရီကြာ ရှုမှတ်ရာ ဝမ်းထဲမှ အလုံးတွေအန်ထွက်လာသည်။ ဝမ်းလဲသွားသည်။ ဖြစ်ပေါ်သည့် အတိုင်းပင် ရှုမှတ်စေသည်။ (၁၀)ရက်ကြာသောအခါ ထို ရောဂါ ပြန်မပေါ်လာတော့ပဲ ယနေ့တိုင် ပျောက်ကင်းလျက်ရှိသည်။

၇။ နိုင်လုံရွာ အသက် (၆၀)ရှိ ဦးဝင်းသည် ဝမ်းအောင့်ရောဂါကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ခံစားလာခဲ့ရသည်။ ရိပ်သာသို့လာ၍ တရားအားထုတ်သည်။ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ရှုမှတ်ရာ တတိယမြောက်ည (၈)နာရီအချိန်ခန့်တွင် ထွေးခံနှစ်လုံးခန့် စမြင်းတွေ အန်ထွက်လာသည်။ (စမြင်းနှင့် အလားတူသော အစာပျက်တွေ ဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏) ဝမ်းအောင့်ရောဂါလည်း ပျောက်ကင်းသွားသည်။ ဆက်လက်၍ ရှုမှတ်နေရာ ထိုရောဂါ ပြန်မပေါ်လာတော့ပဲ လုံးဝပျောက်ကင်းနေပေသည်။

၈။ တံခွန်တိုင်ရွာ အသက်(၇၀)နှစ်ရှိ ဦးတုတ်ဆိုသူသည် အမူးရောဂါ တက်ကိုက်ရောဂါသည် ဖြစ်၍ အနှိပ်ဆရာကို အမြဲ လိုလို ခေါ်ထားရသည်။ လိပ်ခေါင်းနှင့် ရင်ကြပ်ရောဂါလည်း ရှိ၏။ ရိပ်သာသို့လာ၍ တရားအားထုတ်သည်။ ရှုမှတ်ခါစ၌ တနာရီခန့်သာ ရှုမှတ်နိုင်သည်။ ထိုမှ တဆင့်တဆင့် တိုး၍ တိုး၍ ရှုမှတ်လာရာ (၂)နာရီ (၃)နာရီ (၄)နာရီအထိ ရှုမှတ်လာနိုင် သည်။ ဝေဒနာများလည်း တဖြည်းဖြည်း ယုတ်လျော့လာပြီး ပျောက်ကင်းသည့် အခြေအနေထိ ရောက်သွားသည်။

၉။ တံခွန်တိုင်ရွာ ဒေါ်ငွေသိန်းသည် လေထိုး လေအောင့် ရောဂါနှင့် ဝမ်းထဲ၌ အလုံးရောဂါလဲ ရှိ၏။ ဆေးတိုက်မှ ဆရာ ဝန်၏ ဆေးဖြင့် မပျောက်၍ ဆေးရုံကြီးသို့သွား၍ပြရာ ဆရာဝန် က ခွဲစိတ်ကုသရမည်ဟု ပြောသည်။ အသက်က (၇၅)နှစ်ရှိပြီး အားနည်းနေသောကြောင့် အခွဲမခံရဲ၍ ပြန်လာခဲ့သည်။ “သေ ယင်လဲ အမှတ်တရားနဲ့ သေပါတော့” ဆိုပြီး ရိပ်သာလာ၍ တရားအားထုတ်သည်။ ရှုမှတ်ခါစ၌ ဣရိယာပုထ်တခုတည်းဖြင့် ကြာကြာမမှတ်နိုင်သော်လည်း တစ တစနှင့် တိုး၍ တိုး၍ ရှုမှတ် နိုင်လာသည်။ ရှုမှတ်နိုင်သလောက် ရောဂါလဲ ယုတ်လျော့သွား သည်။ တခုတည်းသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် (၅)နာရီကျော် (၆) နာရီခန့် ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ ရောဂါများ ပျောက်ကင်းသွား သည်။ ယခု အသက် (၇၀)နှစ်ရှိ၍ ၃-နှစ်ကြာခဲ့ပြီ။ ရောဂါကား ပြန်မဖြစ်ပါ။ (၃၇-ခုက မှတ်တမ်း)

၁၀။ ကျိုက်ရွဲရွာနေ အသက်(၅၅)နှစ်ရှိ ဒေါ်စိန်တီသည် ဝမ်းထဲ၌ အလုံးရှိ၍ ဗိုက်အောင့်ရောဂါကို ခံစားနေရသည်။ ဆော်ဒါမှုန့် သောက်နေရသည်။ (၁၅)နှစ် ကြာခဲ့ပြီ။ ဘုရားပေးတဲ့ တရားဆေးဖြင့် ကုသရန် ရိပ်သာလာ၍ အားထုတ်သည်။ ဆရာညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ရှုမှတ်သည်။ တနေ့ထက် တနေ့ ဣရိယာပုထ် ခိုင်လာသည့်အလျောက် ရောဂါလဲ ယုတ်လျော့ သွားသည်။ တဆက်တည်း (၇)နာရီအထိ ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ ရောဂါဝေဒနာများ အကုန်ပျောက်ကင်းသွားသည်။ ယခု အသက်(၆၀)ကျော်နေပြီ။ ဆော်ဒါမှုန့်လဲ မိသောက်ရတော့။ ဝမ်းဗိုက်လဲ မအောင့်တော့ပါ။ သူ၏အားထုတ်ချက်မှာ ၁၆-ရက် ဖြစ်သည်။ (၃၇-ခုနှစ်)

၁၁။ တံခွန်တိုင်ရွာနေ ဒေါ်မလေးသည် အသက် (၃၀) အရွယ်မှစ၍ ဝမ်းနာ လေထိုး ရောဂါရှိခဲ့သည်။ တရားပြရိပ်သာ များ ယခုလို မပေါ်သေး၍ တရားအားထုတ်ရန် စိတ်အကြံမျှပင် မဖြစ်ခဲ့သေး။ အသက်(၇၀) ရှိလာသောအခါ နေရပ်ရွာ အနီး ၌ပင် တရားပြသည့်ရိပ်သာ ထင်ရှားရှိနေပြီဖြစ်၍ တနေ့တွင် လာရောက်အားထုတ်သည်။ အများနည်းတူပင် အစပဌမ၌ အတော်အသင့်လောက်သာ ရှုမှတ်နိုင်သည်။ ဆရာသမားက ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ဣရိယာပုထ်အချိန်ကို တစ တစနှင့် တိုး၍ တိုး၍ ရှုမှတ်ခဲ့ရာ (၅)နာရီကျော် (၆)နာရီခန့် တဆက်တည်း ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ ရောဂါများ ပျောက်ကင်း သွားသည်။ ယခု အသက် (၈၀)နှစ် ရှိနေပြီ။ ထိုရောဂါကား ပြန်မပေါ်လာတော့ပေ။ (၃၇-ခုနှစ်)

၁၂။ မုဒုံမြို့နယ် ကွမ်တာရွာ မဟာယဉ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသော ဦးယသသည် အမှူးရောဂါ အဏ္ဏဝုခို(မုတ်)ရောဂါများကို အနှစ်(၂၀)ခန့် ခံစားနေခဲ့ရသည်။ ရိပ်သာကိုလာရောက်အားထုတ်သည်။ ဣရိယာပုထ် ၄-နာရီ ခိုင်သောအဆင့်ရောက်မှ သူ့ ရောဂါများ ယုတ်လျော့သက်သာလာသည်။ ဆက်လက်ရှုမှတ်သဖြင့် လုံးဝပျောက်ကင်းသွားသည်။ (၁၂)နာရီကြာအောင် ရိပ်တည်လျက် ရှုမှတ်နေသော်လည်း ရောဂါများ ပြန်မပေါ်လာတော့ပေ။

၁၃။ ရွှေဘိုခရိုင် ကန့်ဗလူမြို့မှ ဒေါ်ချီဆိုသူ ဒကာမ တယောက်သည် သစ်ပင်မှကျ၍ ခြေတဖက်ဆွဲနေသည်။ မော်လမြိုင်မြို့ မြို့ဝ-မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကျောင်းတိုက်မှ သီလရှင်တပါးနှင့် ရန်ကုန် မဟာစည်ရိပ်သာ၌ တွေ့ဆုံကြပြီး ထိုသီလရှင်နှင့် အတူ လိုက်ပါလာပြီးလျှင် မော်လမြိုင်မှတစ်ဆင့် တော်ကူးရွာ ရိပ်သာသို့ ရောက်လာသည်။ အစပဋ္ဌမ၌ များများမမှတ်နိုင်သေး။ သို့သော် တဖြည်းဖြည်း တိုး၍ တိုး၍ ရှုမှတ်သဖြင့် ၄-နာရီကြာအောင် တဆက်တည်း ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ သူ့ ရောဂါဝေဒနာများ ယုတ်လျော့သက်သာလာသည်။ တလခန့်ကြာသောအခါ (၇)နာရီကြာအောင် တဆက်တည်း ရှုမှတ်နိုင်၍ ခြေဆွဲရောဂါ လုံးဝပျောက်ကင်းသွားသည်။

၁၄။ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဦးနန္ဒိယသည် တော်ကူးရွာ၌ ရိပ်သာမာညီရသေးမိက ကော့ကရိတ်မြို့ မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကျောင်း၌

သီတင်းသုံးလျက် တရားပြနေသည်။ ၁၃၂၅ ခုနှစ်လောက်က ဖြစ်သည်။ ထိုမြို့၌ ဒေါ်ကျော့ခင်ဆိုသူ ဒကာမတယောက်မှာ ဖျဉ်းရောဂါစွဲကပ်နေ၍ ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာ ရှိသကဲ့သို့ ဝမ်းဗိုက်ကြီးတင်းနေသည်။ ဆရာဝန်အား စမ်းသပ်စေရာ “ခွဲစိတ် ကုသရမည်၊ ငွေတထောင်လောက်ကုန်မည်၊ ပျောက် မပျောက် ကိုတော့ တာဝန်မယူနိုင်” ဟု ဆရာဝန်က ပြောသည်။ ကြောက်သောကြောင့် မခွဲဖြစ်၊ ဆွေမျိုးများက တရားအားထုတ်ရန် တိုက်တွန်းကြသဖြင့် ရိပ်သာသို့ မလာချင်ပဲနဲ့ ရောက်လာသည်။

ယင်းရိပ်သာ၌ တစ္ဆေ သရဲ သဘက်ရှိသည်။ ချောက်လဲ ချောက်တတ်သည်ဟု သူ့ပြော လူပြောများသောကြောင့် ထိုအကြောင်းကိုလဲ ဒေါ်ကျော့ခင်က သိထားပြီးဖြစ်၍လဲ ရိပ်သာသို့ မလာချင်ပဲရှိနေသည်။ သို့သော် ဆွေမျိုးအများက တိုက်တွန်းအားကြီး၍သာ မလွဲသာသဖြင့် ရိပ်သာသို့ ရောက်လာရပေသည်။

ရောက်လာသောအခါ ဘုန်းကြီးဦးနန္ဒိယက သူနှင့်သင့်လျော်သော အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ရှုမှတ်နည်းအတိုင်း ရှုမှတ်စေသည်။ ရှုမှတ်နေယင်း သူ၏ကိုယ်ဟာ လေးလေးလာသည်။ မလှုပ်နိုင်သည့် အခြေသို့ ရောက်လာသည်။ ထိုအခါ သူ့ကို တစ္ဆေ သရဲ စီးသည်ဟု ယူဆထင်မှတ်၍ အမှတ်လွတ်ပြီး “ငါ့ကို တစ္ဆေ သရဲ စီးနေပြီ၊ ငါသေတော့မယ်၊ နင်တို့ ငါ့ကို လာသတ်ကြတာဘဲ၊ ငါမနေတော့ဘူး၊ ငါ့ကိုပြန်ပို့” စသည်ဖြင့် ယောင်ယမ်းပြောဆို၍ ရုန်းကန်ထတော့သည်။ ရိပ်သာသို့ လိုက်ပို့သူများကို စိတ်ဆိုးပြီး အမျိုးမျိုး အပြစ်တင် ပြောဆိုတော့သည်။

ထိုအခါ ဘုန်းကြီးဦးနန္ဒိယက “ဒကာမကြီး မပြန်နဲ့နော်၊ စိတ်မဆိုးနဲ့နော်၊ ပြောဆိုမိတာ တောင်းပန်လိုက်တာပေါ့၊ အခု ဘုန်းကြီးနဲ့ လာတွေ့တာဟာ အင်မတန်ကုသိုလ်ကံ ကောင်းတာ ဘဲ၊ ဘုန်းကြီးလဲ မောင်နှမအရင်းလို သဘောထားပါတယ်၊ မအိပ်ချင်ယင် မအိပ်နဲ့ပေါ့၊ ဘုန်းကြီးပြောတာ နားထောင်နော်၊ ဒကာမကြီးမအိပ်ချင်ယင်လေ ဟော ဘုန်းကြီးက ပြောပြမယ်၊ ဟောဒီမှာ ခဏလောက် လမ်းရှောက်နေပေါ့။ လေးယင် လေးတယ် လေးတယ်မှတ် ပေါ့ယင်လဲ ပေါ့တယ် ပေါ့တယ်မှတ်။ တနာရီ နှစ်နာရီ တတ်နိုင်သလောက် မှတ်နေနော်၊ လမ်းမရှောက် နိုင်တော့ဘူးဆိုယင် ဟောဒီမှာ ခဏရပ်နေပေါ့၊ လေးယင် လေးတယ် လေးတယ်၊ ပေါ့ယင် ပေါ့တယ် ပေါ့တယ်-လို့ တတ် နိုင်သလောက် မှတ်နေနော်။ နောက် ရပ်မနေနိုင်တော့ဘူးဆိုယင် ဒကာမကြီး အိပ်ရာနားမှာ ထိုင်ပြီး ခဏမှတ်နေပေါ့၊ လေးယင် လေးတယ် လေးတယ်၊ ပေါ့ယင် ပေါ့တယ် ပေါ့တယ်၊ တတ် နိုင်သလောက် မှတ်နေနော်။ နောက် မထိုင်နိုင်ပြန်ယင်လဲ အိပ် ရာမှာ အသာလှဲချပြီး လေးယင် လေးတယ် လေးတယ်၊ ပေါ့ယင် ပေါ့တယ် ပေါ့တယ် မှတ်နေရုံပါဘဲ၊ အိပ်ပျော်ချင်လဲ ပျော်သွား ပါစေ၊ အိပ်လိုက်တဲ့အခါမှာလဲ ဘာမှ မကြောက်နဲ့၊ ဘုန်းကြီးက မေတ္တာပို့ပြီး စောင့်ရှောက်နေမယ်” လို့ ဒီလိုပြောပြီး မှတ်စေ ပါသည်။

ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးလုံးဖြင့် ရှုမှတ်လျက် လှည့်မှုေထားတဲ့ အဘွက် မူလက အိပ်ရာမှာ ကြောက်နေတဲ့ ဒကာမကြီးဟာ ပြီးခဲ့

သော ဣရိယာပုထ် ၃-မျိုးဖြင့် မမှတ်နိုင် တော့သောကြောင့် နောက်ဆုံးမှာ လွဲအိပ်လိုက်သည်။ အိပ်ချင်လိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် တကိုယ်လုံး လေးပြီး မလှုပ်ရှားနိုင်တော့ပဲ ငြိမ်ငြိမ်ကလေးသာ ရှုမှတ်နေတော့သည်။ သို့သော် အိပ်ပျော်၍လဲ မသွားပေ။ အိပ်လျက်ရှုမှတ်နေယင်း ၃-နာရီလောက်ကြာတော့မှ တကိုယ်လုံးပေါ့ပါးလာသည်။ တင်းနေသည့် ဝမ်းဗိုက်လဲ ပိန်ကျသွားပြီး ပကတိအခြေအနေအတိုင်းဖြစ်နေသည်။ ထိုအခါ အိပ်ရာမှ ထလာပြီးတော့ “တပည့်တော်မ အံ့ဩတယ်ဘုရား၊ အံ့ဩတယ်ဘုရား၊ တကိုယ်လုံးလဲ ပေါ့သွားပြီဘုရား၊ ဗိုက်လည်းပိန်ကျသွားပြီဘုရား” စသည်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ အားရရွှင်လန်းစွာ လျှောက်ထားပါသည်။

၁၅။ (က) မော်လမြိုင်မြို့နေ မကျင်မြိုင်သည် ဆရာက ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ဣရိယာပုထ် လေးပါးလုံးတွင် မပြတ်ရှုမှတ်နေယင်း လိပ်ခေါင်းရောဂါ ပျောက်ကင်းသည်။

(ခ) မုဒုံမြို့နေ ဒေါ်ပြုံးသည် တရားနွှယ် အားထုတ်ယင်း နားပင်းရောဂါ ပျောက်ကင်းသည်။

(ဂ) တော်ကူးရွာနေ ဒကာ မောင်မဲသည် ၃-နှစ်ခွဲတိုင် စွဲကပ်နေသော မုတ်ရောဂါ၊ (၁၀)နှစ်ခန့် ကြာခဲ့သော ဝမ်းအောင့်ရောဂါများ (၄) နာရီကြာကြာ ထိုင်ခြင်း ရပ်ခြင်းဟူသော ဣရိယာပုထ် ၂-ပါးဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း ပျောက်ကင်းသည်။

(ဃ) ကျိုက်ရဲရွာကျောင်းမှ ဦးကေသရသည်(၁၀)နှစ်ခန့် ခံစားနေရသော ထုံကျင်တက်ကိုက်ရောဂါများကို ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးလုံးဖြင့် ၆-နာရီစီ ရှုမှတ်ရာ ယင်းရောဂါများ ပျောက်ကင်းသွားသည်။ ရှေးကလို့ အနှိပ်လဲ မခံရတော့ပြီ။

(င) ကော့ပိဖော်ရွာမှ ဦးညွန့်ဆိုသူ ဒကာကြီး တယောက်သည် မုတ်ရောဂါကို (၁၀) နှစ်ခန့်ခံစားခဲ့ရသည်။ ရိပ်သာသို့လာ၍ တရားအားထုတ်ရာ ရပ်-ထိုင် ဣရိယာပုထ်တို့ဖြင့် ၃-နာရီကြာ ရှုမှတ်နိုင်သည်။ (၇) ရက်အတွင်းမှာပင် ထိုရောဂါ ပျောက်ကင်းသွားသည်။

(စ) နိုင်လှရွာမှ မကွန်မေဆိုသူ ဒကာမတယောက်သည် ခြေဆွဲ သွေးတိုးရောဂါများကို (၁၀) နှစ်ခန့်ခံစားခဲ့ရသည်။ ရိပ်သာသို့လာ၍ ရှုမှတ်အားထုတ်သဖြင့် ထိုရောဂါများ ပျောက်ကင်းသွားသည်။

(ဆ) ကော့ပိထော်ရွာ ဒေါ်သိန်းတင်၏ တလကြာခန့်သော ခြေဆွဲရောဂါသည် ရိပ်သာလာ၍ ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်(၇)ရက်အတွင်းပျောက်ကင်းသွားသည်။

(ဇ) ကလော့သော့ရွာမှ သီလရှင် ဒေါ်ဓမ္မဝတီသည် ရိပ်သာသို့လာ၍ တရားအားထုတ်သည်။ ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးလုံးဖြင့် ရှုမှတ်သည်။ ရပ်-ထိုင်-ဣရိယာ-

ပုထ်များ၌ (၁၂) နာရီအထိ ရှုမှတ်နိုင်သည်။
စွဲကပ်နေသော လိပ်ခေါင်းရောဂါ ပျောက်ကင်း
သွားသည်။

(၈၅) တောင်ပေါ်ရွာမှ အသက် (၆၀) ရှိ ဦးဝေါဆိုသူ
ဒကာကြီးတယောက်သည် ရိပ်သာသို့လာ၍ ရှုမှတ်
အားထုတ်သည်။ ယင်း ဒကာကြီးမှာ (၅) နှစ်ခန့်က
စွဲကပ်နေသော ခြေဆွဲရောဂါသည် (၇) ရက်မတိုင်
မီပင် ပျောက်ကင်းသွားသည်။

၁၆။ တော်ကူးရွာ၌ ရန်အောင်ဆိုသူ လူငယ်တယောက်
သည် သစ်ပင်ပေါ်မှကျ၍ ဗိုက်အောင့်ရောဂါ ခေါင်းကိုက် ရော
ဂါ အလုံးရောဂါများကို ခံစားနေရသည်။ ဆေးဆရာများနှင့်
ကုသသော်လည်း မထူးခြား၊ ဘုန်းကြီးဆရာတပါးကမူ အသည်း
ကျနေသည် မကုနိုင်ဟုဆို၏။ တကိုယ်လုံးအသားအရေ ဖြော့
တော့တော့ရှိနေသည်။ ရိပ်သာသို့လာ၍ ရှုမှတ်အားထုတ်နေရာ
သူ့ ဝမ်းဗိုက်ထဲ၌ ဂျင်ကဲ့သို့ လည်နေသည်ဟု ထင်သတဲ့၊ ကိုက်လဲ
ကိုက်သတဲ့၊ (၁၀) ရက်ခန့်ကြာသောအခါ ဗိုက်ထဲက 'ဂရုတ်' ဟု
သောအသံ မြည်ထွက်လာသဖြင့် ပေါက်ကွဲသွားသည်ဟု သူက
ထင်သည်။ မရှေးမနှောင်းမှာပင် ပါးစပ်မှလဲ အပုပ်နို့ ထွက်လာ
သည်။ တံတေးလဲ အများကြီးထွက်သည်။ အပူခိုးလဲ ထွက်သည်။
တနေ့တခြားပေါ့ပါး၍ သက်သာလာသည်။ ထိုင်၊ ရပ် ဣရိယာ
ပုထ် တခု တခုတည်းဖြင့် (၆) နာရီကြာ ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ
ရောဂါတွေ အားလုံးပျောက်ကင်းသွားသည်။ ထိုင်လျက် ၆-နာရီ၊

အိပ်လျက် (၆) နာရီ တဆက်တည်း ရှုမှတ်နိုင်သည်။ သာမဏေ ပြု၍ ၁၃၃၈-ခု တပို့တွဲလဆုတ် ၁၄-ရက် ယနေ့တိုင် တော်ကူး ရိပ်သာ၌ပင် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။

၁၇။ မော်လမြိုင်မြို့မှ မောင်သန်းဝင်း အမည်ရှိ သူငယ် တယောက်သည် စိတ်ဖောက်ပြန်ပြီး ပြောချင်ရာပြော လုပ်ချင်ရာ လုပ်နေသည် ပယောဂုဆရာနှင့်ကုသသော်လည်းမထူးခြား၊ စိတ္တဇ ဆေးရုံသွား၍ ကုသသော်လည်း မကောင်းပါ။ ဆေးရုံကြီးမှ ဆရာ ဝန် ညွှန်ကြားသော ဆေးကို မှီဝဲနေသော်လည်း အကျိုးမထင်။ နောက်ဆုံး တော်ကူးရိပ်သာသို့ လာ၍ ရှုမှတ် အားထုတ်သည်၊ တဖြည်းဖြည်း စိတ်ငြိမ်လာသည်။ ဣရိယာပုထ် တခုတည်းဖြင့် ၆- နာရီခန့် ရှုမှတ်နိုင်သောအခါ စိတ်ရောဂါ လုံးဝ ပျောက်ကင်း သွားသည်။ ယခု သင်္ကန်းဆီးကာ သာမဏ အဖြစ်ဖြင့် နေထိုင် လျက်ရှိသည်။ (၃၈-ခု၊ တွဲဆုတ် ၁၄-ရက်။)

နာ ၁၂၅-၌ ရောဂါထူးပျောက်ပုံများဟူသော ခေါင်းစဉ်မှ စ၍ အထက်ပါ အမှတ် ၁၇-စာပိုဒ်အထိ မှတ်တမ်းသည် မုဒုံမြို့ နယ် တော်ကူးရွာ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ရိပ်သာ ကမ္မဋ္ဌာနာ စရိယ ဦးနန္ဒိယထံမှ ၁၃၃၈-ခုနှစ် တပို့တွဲလထဲက မဟာစည်ဆရာတော် ထံ ပေးအပ်လိုက်သော မှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ ယင်း ဦးနန္ဒိယသည် သူကိုယ်တိုင်လဲ ရပ်လျက်ဖြစ်စေ၊ ထိုင်လျက်ဖြစ်စေ (၁၂) နာရီ မက တဆက်တည်းရှုမှတ်နေနိုင်သည်။ လျောင်းလျက်မှာမူ တဆယ့် လေးငါးခြောက်နာရီအထိ ရှုမှတ် နေနိုင်သည်။ လက် ခြေ ကိုယ် တည်နေပုံများမှာ အိပ်ရာမှထသည်အထိ ပြုပြင်ခြင်းမရှိ၊ လှအိပ်

စက အဘိုင်းပင် တည်ရှိနေသည်ဟု ဆိုသည်။ သူ့ထံသို့ ရောက်
လာသော ယောဂီများအားလဲ သူ့လိုပင် ကြာရှည်စွာ ရှုမှတ်နိုင်
အောင် ညွှန်ကြားပေးလေ့ ရှိသည်။ အထူးအားဖြင့် ရပ်ယင်း
၃-နာရီ၊ ၄-နာရီစသည် ကြာရှည်စွာ မှတ်နိုင်အောင် ညွှန်ကြား
ပေးလေ့ရှိသည်။ ယခု သက်တော်(၉၀) သိက္ခာဝါ(၃၂)ရှိနေ
ပြီ။ သွားနှင့် လာနိုင် ကျန်းမာလျက်ပင် ရှိနေသည်။ ဖော်ပြ
ထားသော သူ့မှတ်တမ်းများ၌ ရောဂါပျောက်ပုံကိုသာ ပြထား
သည်။ ဉာဏ်ထူး ဖြစ်ပုံများကို ပြထားခြင်း မရှိပေ။ သို့သော်လဲ
ဣရိယာပုထ် တခုတည်းဖြင့် သုံးလေးနာရီစသည် မပြတ်ရှုမှတ်နိုင်
သော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ဥဒယဗွယဉာဏ်စသည်ဖြစ်၍ အားကောင်း
သော ဗောဇ္ဈင်တရားတို့၏ အစွမ်းကြောင့် ထိုသို့သော ရောဂါ
အကြီးအကျယ်များ ပျောက်ကင်း သွားကြသည်ဟု မှတ်ယူအပ်
ပေသည်။ (မဟာစည်ဆရာတော်)

ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဦးပဏ္ဍိတ၏ တပည့်ယောဂီများထံမှ
ထူးခြားစွာ ရောဂါပျောက်ကင်းပုံ အချို့

၁။ ရန်ကုန်မြို့ တာမေ မြင်းပြိုင်ကွင်းတောင်ဘက် အမှတ်
(၃၂)နေ အသက်(၅၀)ရှိ ဒေါ်ခင်စိန်ဆိုင်သူမှာ အသက်(၄၅)
နှစ်မှ စ၍ ဝမ်းဗိုက်ထဲ၌ သွေးလုံးရောဂါစွဲကပ် နှိပ်စက်ခံလာခဲ့
ရသည်။ ယင်းရောဂါ စ၍ဖြစ်လာကတည်းက ရင်ခေါင်း တောင်
ခြင်း ခေါင်းကိုက်ခြင်း မူးဝေခြင်း လေပူခြင်းစသော အရံ
ရောဂါများလည်း ဖြစ်ပွားလာခဲ့သည်။ ကြေခဲသည့်အစာကို စား

မိပါက ရောဂါတိုးလျက် ပိုမိုဆိုးဝါးလာသည်။ တိုင်းရင်းဆေး အနောက်တိုင်းဆေး အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ကုသပါသော်လည်း ရောဂါမှာ မထူးခြားပဲ ရှိနေခဲ့သည်။

နောက်ဆုံးတွင် သားချင်းဖြစ်သူ ဆရာဝန်က ခွဲစိတ်ကုသရမည်ဟု အကြံပေး ပြောကြားပါသည်။ သို့သော် ဒေါ်ခင်စိန်သည် ခွဲစိတ်ကုသရမည်ကို ကြောက်သောကြောင့်၎င်း၊ ယခင်ကပင် တရားအားထုတ်လိုသော ဆန္ဒ ရှိခဲ့သောကြောင့်၎င်း ၁၃၃၇-ခုနှစ် နှောင်းတန်းခူးလဆန်း (၈)ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန် သာသနာ့ရိပ်သာသို့ လာရောက်၍ တရားအားထုတ်သည်။ အားထုတ်၍ ရက်အနည်းငယ်အရတွင် မူလသွေးလုံးရောဂါနှင့် အတူအခြား အရံရောဂါများလည်း အပြင်းအထန် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုအခါ “ရိပ်သာသို့ လာမိတာ မှားလေခြင်း” ဟု တွေးတောပူပန်မိကာ ရိပ်သာမှထွက်ပြေးရန်ပင် ကြံမိခဲ့လေသည်။ ထို့ပြင် ငယ်စဉ်က ခြေမတွင် ကနုစိုတုံးပိခဲ့သည့် ဒဏ်ရာရောဂါလည်း မျက်ရည်ကျရလောက်အောင် အသစ်ကဲ့သို့ ပြန်ပေါ်လာသေးသည်။ လွန်ခဲ့သော ၂-နှစ်က ဖြစ်ခဲ့သည့် လက်မောင်းကိုက်ရောဂါလည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပြန်ပေါ်လာသေးသည်။

ယင်းသို့ ရောဂါဟောင်းများ ပြန်ပေါ်လာကာ ပြင်းထန်စွာ နှိပ်စက်ငြားသော်လည်း ဆရာတော်၏ ဆုံးမညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ဇုံလုံ့လသန်သန်ဖြင့် စူးစိုက်၍ မှတ်လိုက်ရာ သစ်တုံးပိဒဏ်နာနှင့် လက်မောင်းကိုက် ဒဏ်နာများ လုံးဝပျောက်ကင်း

သွားသည်။ ကိုယ်ထဲ၌ အေး၍ ယင်းရောဂါများ အရိပ်အရောင် မျှပင် မရှိတော့ပဲ ချမ်းသာလျက်ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှုမှတ် အားထုတ်လိုသည့်ဆန္ဒ တိုးတက်ကာ ရှုမှတ်အားထုတ်နေရာ (၂၈)ရက်အရတွင် ရင်ခေါင်းအထိတက်၍ အနေဆိုး အခံခက် လှသော သွေးလုံးကြီးသည် အောက်သို့ ရွေ့ရှားသွားကာ “ဖြုတ်ဆို့” ကြေမှုလျက် အရည်ပျော်ကျသွားလေတော့သည်။ ယင်း သွေးလုံးကြေရာမှ ဖြစ်လာသော သွေးပုပ်များ လူးလဲ ပေ ရေသဖြင့် ခါးဝတ် ခဏ ခဏ လဲလှယ်ရသည်မှာ သုံးရက်ခန့်ရှိခဲ့ လေသည်။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာဝန်ကြီး၏ လေးလံပုံကိုလည်း ကောင်းကောင်း သိမြင်သဘောပေါက်လာခဲ့ပေသည်။ ယင်းသို့ သွေးများ အရည်ပျော်ကျခြင်းကြောင့် အားအင်လျော့ပါးသွား မည်ဟု ထင်ရသော်လည်း အားအင်မလျော့သည့်အပြင် ယခင် ကထက် အားအင်ပြည့်တင်းကာ ကိုယ်စိတ်ကြည်လင် ချမ်းသာ ခြင်းကို ထူးထူးကဲကဲ အံ့ဩလောက်အောင်ပင် တွေ့ရပါသတဲ့။

ထိုသွေးလုံးကြီး ကြေမှုပျောက်ကင်းသွားသောအခါ အရံ ဖြစ်သော အခြားရောဂါများလည်း လုံးဝပျောက်ကင်းသွားကြ လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ဂုဏ်ပြုသည့် ဆရာတော် များကို အလွန်ကျေးဇူးတင်သည့်ပြင် တရားအားထုတ်ရန် ခွင့်ပြု သော သူ့ခင်ပွန်းကိုလည်း ကျေးဇူးတင်၍မဆုံး ဖြစ်ရပါသတဲ့။ ထို့နောင် ထက်သန်သော သဒ္ဓါဖြင့် ဆက်လက်၍ ရှုမှတ် အားထုတ်သွားရာ ဆရာတော်များ ကျေနပ်လောက်အောင် ဝိပဿနာဉာဏ်ထူးများနှင့်လည်း ပြည့်စုံသွားပေသည်။ ယခင်က

အစာကို ရှေးချယ်၍ စားသုံးနေခဲ့ရသော်လည်း ထိုအခါမှစ၍ အစာကိုလဲ မရှေးချယ်ရတော့ပဲ စားလိုရာစားနိုင်သည်။ အိမ်သို့ ပြန်ရောက်၍ (၁၀)ရက်အတွင်းမှာ ဆရာဝန်ကိုပြုကြည့်ရာ ခွဲစိတ် ကုသရန် မလိုတော့ကြောင်း ဆရာဝန်က ပြောကြားပါသတဲ့။ ယခုထက်ထိ ဒေါ်ခင်စိန်သည် ပကတိအတိုင်း ကျန်းမာလျက် လူမရေးကိစ္စ၊ သာသနာရေးကိစ္စများကို ရှေးကထက်ပို၍ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိနေပေသည်။

၂။ ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာအတွင်း အလုပ်သမား နေအိမ်၌ နေထိုင်သော အသက်(၅၉)နှစ်ရှိ ဒေါ်သန်းမှာ အသက်(၃၃)နှစ်အရွယ်မှစ၍ သွေးတိုးရောဂါ စတင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းဆရာ အနောက်တိုင်းဆရာ ဆေးမျိုးစုံတို့ဖြင့် ကုသခဲ့သော်လည်း သက်သာရုံမျှ ရှိခဲ့သည်။ အမြစ်ပြတ် မပျောက်ခဲ့။ သွေးအမြဲတန်းတိုးနေ၍ နေ့စဉ်ပင် သွေးကိုတိုင်းကြည့်နေရသည်။ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ဆင်းရဲစွာ ခံစားနေရသည်။ တရားအားထုတ်လိုသည့် ဆန္ဒရှိပါသော်လည်း အခြေအနေမှာ နေသာခြင်း မရှိသဖြင့် ရှုမှတ်ရန် စွမ်းနိုင်မည် မထင်သောကြောင့် အားမထုတ်ဖြစ်ပဲ ရှိခဲ့သည်။

သို့သော်လည်း ၁၃၃၇-ခုနှစ် ကဆုန်လ အတွင်းမှာ တရားအားထုတ်ရန် အလွန်ဆန္ဒပြင်းပြသောကြောင့် မိမိနေရာဌာန ဖြစ်သော ရိပ်သာ၌ပင် ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ခဲ့သည်။ အားထုတ်ခါစ၌ အခြေအနေမှာမထူးခြားသော်လည်း ၅-ရက်ခန့်ကြာသောအခါ သွေးအလွန်တိုး၍ ခေါင်းမထူနိုင်အောင် ရှိခဲ့သည်။

အိမ်မှသားသမီးများက ဆေးကုသရန် လာ၍ခေါ်ကြသော်လည်း တရားအားထုတ်ယင်း သေလျှင် သာ၍ကောင်းမြတ်သည်ဟု နှလုံး သွင်းလျက် အိမ်သို့ပြန်မလိုက်ပဲ ရှုမှတ်အားထုတ်မြဲပင် ဆက်လက်၍ ရှုမှတ်အားထုတ်နေခဲ့သည်။

ထိုင်လျက် ရှုမှတ်နေစဉ် ခန္ဓာကိုယ်မှာ လဲတော့မလို ယိမ်းယိုင် နေသည်။ တကိုယ်လုံး လေးလံထိုင်းမှိုင်းနေသည်။ ဆရာတော်က မိန့်ကြားထားသည့်အတိုင်း ရှုမှတ်မှုကိုမလွတ်ပဲ ပေါ်ရာပေါ်ရာ ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေယင်း ရင်ထဲမှ ပေါက်ကွဲသွားသလို ဖြစ်ပြီး တကိုယ်လုံး ပူရှိန်းကြီး ဖြစ်သွားသည်။ အလင်းရောင်များလည်း ပေါ်ထွက်လာသလို ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါမှစ၍ ရှုမှတ်အားထုတ် ရသည်မှာ အလွန် ကောင်းလာသည်။ အားထုတ်ခါစတုန်းက တနာရီ ပြည့်အောင် ထိုင်မှတ်ရန်ပင် အလွန် ကြိုးစားခဲ့ရသည်။ သို့သော် ထိုအချိန်မှ နောက်ပိုင်းတွင်မူ ၂-နာရီခွဲလောက် ကြာ အောင် ထိုင်မှတ်နေသော်လည်း တခဏကလေးလိုပင် မပင်မပန်း ရှင်လန်းချမ်းသာစွာ ထိုင်နိုင်လာခဲ့သည်။ ကိုယ်ခန္ဓာ ပေါ့ပါး၍ အခံရခက်သည့် ဒုက္ခဝေဒနာများလည်း ပေါ်လာခြင်း မရှိပဲ ကင်းငြိမ်းလျက် ရှိခဲ့သည်။ ဆရာတော်များ ကျေနပ်လောက် အောင် အားထုတ်ပြီး၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းမှ ထွက်လာသော အခါ၌လည်း သွေးတိုးခြင်းကိုမတွေ့ရတော့ပေ။ ယခင်က မျက်နှာ အမ်း၍ ခေါင်းအမြဲလေးနေခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ ထိုသို့သော အခံခက်မှုများ မရှိတော့ပေ။ သွေးတိုးရောဂါ၏ အရိပ်အယောင် ကိုပင် မတွေ့ရတော့ပေ။ သွေးကို တိုင်းကြည့်သောအခါ၌လည်း

သွေးတိုးလက္ခဏာကို မတွေ့ရတော့ပေ။ ဤသို့ သွေးတိုးရောဂါ လုံးဝပျောက်ကင်းသွားခြင်းသည် ဝိပဿနာတရားတော်၏ ကျေးဇူးကြောင့်ပင် ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်း ဒေါသနိုးက စာဖြင့်ရေးသားဖော်ပြလျက် ဝန်ခံပါသည်။ ယခုထက်ထိ ဗကတိ အတိုင်းပင် ကျန်းမာချမ်းသာလျက် ရှိနေပါသည်။

၃။ ရန်ကုန်မြို့ စမ်းချောင်းရပ် ရှမ်းလိန်းလမ်း အမှတ်(၁၁) နေ ဒေါ်မြင့်မြင့်ကြည်မှာ အသက်(၂၃)နှစ်အရွယ်မှစ၍ နှလုံးရောဂါစွဲကပ် အနှိပ်စက်ခံလာရသည်။ ၁၃၂၈-(၁၉၆၆)ခုနှစ်က (၃၉)နှစ်အရွယ်တွင် ဆရာဝန်အားပြုကြည့်ရာ (၁၄)ရက်ကြာသောအခါ ခွဲစိတ်ကုသရမည်ဟု ပြောသဖြင့် “ခွဲစိတ်ကုသခံရသောအခါ သေသွားလျှင် သရဏဂုံတင်ပြီး ဖြစ်စေရန်” မဟာစည်ဆရာတော် အမှူးရှိသော သံဃာတော်များကို ပင့်ဖိတ်၍ ဆွမ်းကျွေးပြီး လှူဘွယ်များကိုလှူကာ သရဏဂုံသီလဆောက်တည်ခြင်း ရေစက်ချလှူဒါန်းခြင်းများကို ပြုခဲ့သည်။ ထိုအခါ မဟာစည်ဆရာတော်က မခွဲရသေးခင် တရားအားထုတ်လျှင် ကောင်းသည်ဟု အမိန့်ရှိသောကြောင့် သာသနာ့ရိပ်သာသို့ လာရောက်အားထုတ်သည်။ အားထုတ်၍ ၅-ရက်လောက်ကြာသောအခါ တကိုယ်လုံးမှာ ပြည်တွေ့ပြည်နေသလို ထင်ရသည်။ နှလုံးကလည်း နာကျင်နေသည်။ ထိုင်၍မရှုမှတ်နိုင်သောကြောင့် စင်္ကြံလျှောက်လျက်သာ ရှုမှတ်အားထုတ်နေရသည်။ လေးငါးနာရီခန့်လမ်းလျှောက်အားထုတ်ပြီး နောက်ည (၁၀)နာရီ အချိန်တွင် ထိုင်၍ ရှုမှတ်အားထုတ်နေသည်။ မိနစ်(၂၀)လောက်ကြာသော

အခါ ဖောင်းကနဲ အသံမြည်ပြီး နှလုံးပေါက်သွားသည်ကို တွေ့ရ သဖြင့်လန့်ပြီး ခြေလက်တွေကိုးယိုးကားယားဖြစ်သွားသည်။ ဆီးဖြူ သီးလောက်အလုံးကလေး ပေါက်ကွဲသွားသည်ကိုလဲ တွေ့မြင်ရ သည်။ ထိုအချိန်မှနောက်၌ တနာရီလောက် ဆက်လက်ရှူနေ သော်လဲ ဘာမျှမဖြစ်ပဲ နေသာထိုင်သာရှိသွားသည်။ နောက်ထပ် ၅-ရက်လောက် ဆက်မှတ်နေသော်လဲ ကောင်းမြဲကောင်းလျက် သာရှိနေသည်။

(၁၀) ရက်မျှ အားထုတ်ပြီးသောအခါ အိမ်သို့ပြန်၍ ဆရာ ဝန်အားပြရသည်။ ထိုအခါ ဆရာဝန်က စမ်းသပ်စစ်ဆေးပြီး လျှင် ခွဲစရာမလိုဘော့ဘူးဟု ပြောကြားသည်။ ထိုအခါမှစ၍ အနည်းငယ်နာကျင်မှု ဖြစ်လာလျှင် ရှုမှတ်လိုက်ရုံနဲ့ ပျောက် ပျောက်သွားသည်။ ယခု (၁၉၇၇-ခုနှစ်) ဧပြီလက ဆေးရုံသွား ၍ ပြကြည့်ရာ နှလုံးရောဂါ လုံးဝပျောက်နေကြောင်း ဆရာဝန် က ပြောကြားလိုက်သည်။ ယခုအခါ မခံသာမှုတစ်စုံတရာမျှ မရှိပဲ နေကောင်းထိုင်သာ ဖြစ်လျက်ရှိကြောင်း၊ ခွဲစိတ်မကုသရပဲ တရားရှုမှတ်ရုံမျှဖြင့် နှလုံးရောဂါ လုံးဝပျောက်ကင်းသွား ကြောင်းကို ယင်း ဒေါ်မြင့်မြင့်ကြည်က လျှောက်ထားသည်။

ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဦးသံဝရ၏ တပည့်များထံမှ
ထူးခြားစွာ ရောဂါပျောက်ပုံ အချို့

၁။ ရန်ကုန်မြို့ ၂၇-လမ်း၊ အမှတ် ၁၁၉-နေ၊ အသက် ၅၉ နှစ်ရှိ ဒေါ်သိန်းချစ်ဆိုသူ ဒကာမကြီးသည် ပုခက်ထဲ၌ မြေးကို ချီပွေ့ စောင့်ရှောက်နေယင်း ပုခက်ကြီးပြတ်ကျသဖြင့် ခြေမျက်

စီရိုး ကဲ့ကြေသွားသည်။ ဆရာဝန်က ဝက်အူဖြင့်စုတ်၍ ကုသပေးသည်။ သို့သော် ယင်းခြေမျက်စိအရိုးဆက် ချွတ်ယွင်းမှုကြောင့် ခြေထောက်ကို ကြုံ့ကြုံ့ ရုံ့ ရုံ့ မကွေးနိုင်ပဲ အနေအထိုင်ခက်လျက် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေရသည်။ ၆-နှစ်တောင် ရှိသွားပြီဟုဆိုသည်။ ယင်းဒကာမကြီးသည် ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာသို့လာ၍၊ ၁၃၃၉ ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း (၈) ရက်နေ့မှစပြီး ရှုမှတ်အားထုတ်လေရာ ရက် ၂၀-ခန့် ကြာသောအခါ အမှတ်သတိများ ကောင်းလာ ပြီးလျှင် ခြေထောက်ကို အလိုရှိတိုင်း ကွေးနိုင် ထိုင်နိုင်လျက် ခြေမျက်စိဒဏ်နာ ပျောက်သွားသည်။ ယခု (နယုန်လ၌) လဲ ရိပ်သာမှာ ဆက်လက်အားထုတ်လျက် ရှိနေသည်။

၂။ ရန်ကုန်မြို့ အလုံရပ် ဆင်လှလမ်း အမှတ် ၁-နေ အသက် ၆၄-နှစ်ရှိ ဒေါ်နုမှာ အသက် တဆယ့်လေးငါးနှစ်မှစ၍ လေနာ ခွဲကပ်လာခဲ့သည်။ ၂-လ ၃-လခန့် ကြာလျှင် တခါတခါ ပေါ် ပေါ်လာတတ်သည်။ ပေါ်လာသောအခါ ကျောနှင့်ရင် ဖိညှပ် ထားသကဲ့သို့ အလွန် အခံရခက်သည်။ ၁၃၃၈-ခုနှစ် နှောင်း တန်ခူး လဆန်း ၁၄-ရက်နေ့က ရိပ်သာသို့ လာရောက်၍ တရား အားထုတ်သည်။ ရက်တပတ်လောက် ကြာသောအခါ ယင်း ရောဂါ ပေါ်လာသည်။ ရင်ဘတ်အောင်လျက် ဗိုက်ကြီးတင်းပြီး လဲသွားတော့မလိုလို ထင်ရသည်။ ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားချက် အရ ရှုမှတ်နေယင်း ချွဲသလိပ်များထွက်ပြီး ချောင်ချိသက်သာ သွားသည်။ နောက် သုံးလေးရက်လောက်ကြာသောအခါ မှတ် နေယင်း ပေါ်လာပြန်သည်။ ကျောထဲမှ ရွရွ ရွရွနဲ့ သွားနေ

သလိုလဲ ထင်ရသည်။ မလျော့ပဲ ရှုမှတ်ခြင်းကြောင့် ယင်းရောဂါ လုံးဝ ပျောက်သွားသည်။ အခါခပ်သိမ်းနေသာထိုင်သာဖြစ်သွား သည်။ ဉာဏ်စဉ် နာရသည်အထိ ရှုမှတ် အားထုတ်သွားသည်။ ယခုလဲ ကျန်းမာချမ်းသာလျက်ပင် ရှိနေသည်။

၃။ မြောက်ဥက္ကလာပ စက္ကဝတ်လမ်းသွယ် ၅-လမ်း၊ အမှတ် (၁၁၈) နေ အသက် ၇၁-နှစ်ရှိ ဒေါ်လှသည် ဇာန်ကျောတက်၍ နားထင်မှ မျက်လုံးအိမ်သို့ရောက်အောင် ထိုးကျင့်နှိပ်စက်ရောဂါ စွဲကပ် လာသည်မှာ ၂၁-နှစ် ရှိနေပြီ။ ပရုပ်ဆီနှင့် လိမ်းဆေးဆီ များကို အမြဲဆောင်ထားလျက် လူးလိမ်းပေးနေရသည်။ ယင်း ဇာန်ထိုးရောဂါကြောင့်မျက်စိတဖက်လဲပျက်သွားသည်။ အညော် နို့ကိုရှောင်ရသည်။ အစာကိုလဲ ရွေးချယ်စားရသည်။ ခေါင်းငုံ့ လိုက်လျှင် ခေါင်းထဲ၌ ထိုးလာသည်။ ၁၃၃၈-ခုနှစ် နှောင်း တန်ခူး လဆုတ် ၁-ရက်နေ့က ရိပ်သာလာ၍ တရား အားထုတ် သည်။ ၃-ရက်ကြာသောအခါ ဇာန်ထဲက ထိုးလာသည်။ ရှုမှတ် ၍လဲ မပျောက်။ သို့သော် ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ သည်းခံပြီး စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုမှတ်သဖြင့် မှတ်နေယင်းပင် ရှိထားတဲ့ သပ်ကို ဆွဲနှုတ်ပစ်လိုက်သလိုပင် ယင်းဝေဒနာပျောက်ကင်းသွား သည်။ ဆက်ဆက် ရှုမှတ် အားထုတ်သဖြင့် သမာဓိဉာဏ်များလဲ တိုးတက်သည်။ ယခင်က တလတကြိမ် ဆရာဝန်ပြုနေရသော်လဲ ယခု မပြုရတော့ပြီ။ လိမ်းဆေးများလဲ မသုံးရတော့ပြီ။ ယင်း ရောဂါလုံးဝပျောက်သွားသောကြောင့် အလွန်ပင် ငမ်းမြောက် ချမ်းသာလျက်ရှိသည်။

၄။ တောင်ဥက္ကလာပ (၁၆)ရပ်ကွက် ဓမ္မာရုံလမ်း အမှတ် (၄၂၁) နေ အသက် (၆၆) နှစ်ရှိ ဒေါ်ထားသည် လွန်ခဲ့သော အနှစ် (၃၀) လောက်ကစ၍ လက်ပြင်အောင့် ကျောအောင့် ရောဂါ စွဲကပ်ခံစားလာခဲ့ရသည်။ အမြဲလိုလိုပင် အောင့်နေသည်။ အသက်ရှူလို့လဲ မကောင်း၊ နင်းနှိပ်ပေးသော်လဲ တခဏသာ သက်သာသည်။ ၁၀-မိနစ် ၁၅-မိနစ်လောက် ငြိမ်ငြိမ်ထိုင်နေယင် ကျောထဲမှာ မီးစနှင့်ထိုးသလို ပူအောင့်လာသည်။ ၁၃၂၉-ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း ၄-ရက်နေ့က ရိပ်သာသို့လာ၍ တရားအားထုတ် သည်။ ဆရာတော်က ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ဖောင်းပိန်ထိုင်ထိ အောင့်တာကို ရှိရှိသေသေ ရှုမှတ်နေသည်။ ထိုသို့ ရှုမှတ်ခြင်း ကြောင့် အအောင့် ပျောက်သွားသည်။ ၂-ရက် ၃-ရက် ကြာ သောအခါ အောင့်လာပြန်သည်။ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုမှတ်၍ ပျောက်သွားပြန်သည်။ နောက်တကြိမ်လဲ မနေသာအောင် အောင့်လာပြန်သည်။ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုမှတ်နေရာ တဆင့်ချင်း ကျကျသွားသလိုဖြစ်ပြီး တခါတည်း လုံးဝပျောက်ကင်းသွား သည်။ အသက်ရှူလို့လဲ ချောင်ချိုပြီး ကောင်းသွားသည်။ ယခု ထက်ထိ ချမ်းသာစွာနှင့် ရှုမှတ်အားထုတ်လျက် ရှိနေသည်။

၅။ ရန်ကုန်မြို့ အနော်ရထာလမ်း အမှတ် (၁၀၈) နေ၊ အသက် (၆၃) နှစ်ရှိ ဒေါ်ဉာဏ်အိမ်သည် ညာဘက်ပေါင် တောင့်သောရောဂါ စွဲကပ်နှိပ်စက် ခံလာရသည်မှာ ၅-နှစ် လောက်ရှိခဲ့ပြီ။ လမ်းလျှောက်ယင် ပေါင်က တောင့်နေသည်။ ဘုရားရှိခိုးတဲ့အခါလဲ အချိုးတကြ မထိုင်နိုင်၊ ဒူးကို အောက်ကခု

ပြီး ခပ်ထောင်ထောင်ထားရသည်။ တလလျှင် ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ် နှိပ်ပေးရသည်။ သို့သော် မကောင်းလှ၊ တရားအားထုတ်ရန် အများက တိုက်ဘွန်းကြသော်လဲ မထိုင်နိုင်သောကြောင့် အား မထုတ်ဝံ့ပဲ ရှိနေခဲ့သည်။ ၁၃၃၈-ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလဆုတ် ၁၀-ရက် သင်္ကြန်အကြိုနေ့က ရိပ်သာလာ၍ တရားအားထုတ် သည်။ ဆရာတော် ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ရိုရိုသေသေ ရှုမှတ် သဖြင့် တလခန့် ကြာသောအခါ အချိုးတကျ ထိုင်နိုင်သည်။ ထို့နောင် ဆက်၍ ရှုမှတ်သဖြင့် ယင်း ပေါင်တောင့်ရောဂါ လုံးဝပျောက်ကင်းပြီး ပကတိအတိုင်း ကောင်းလျက်ရှိနေသည်။ ဉာဏ်စဉ် တရားနာပြီးသည်တိုင်အောင် အားထုတ်သည်။ ယခုလဲ ဆက်လက်အားထုတ်လျက် ရှိနေသည်။

၆။ ရန်ကုန်မြို့ ကုန်သည်လမ်း အမှတ်(၄၃၉)နေ အသက် (၆၈)နှစ်ရှိ ဒေါ်ကြင်ယုံသည် လွန်ခဲ့သော ၄-နှစ်လောက်က စ၍ ရင်ကြပ်ချောင်းဆိုးရောဂါ စွဲကပ်လာခဲ့သည်။ မောလဲ မော သည်။ ပူအိုက်သောရာသီမှာ ပို၍ ဆိုးသည်။ ချောင်းဆိုးတဲ့အခါ ချွဲသလိပ်တွေ ထွေးခံတဝက်လောက်ရသည်။ ကော်ဖီစသော အချိုများကို သောက်စားလျှင် ယင်းရောဂါထသည်။ အိပ်သော အခါလဲ ရိုးရိုးအိပ်လို့မရ၊ မှောက်၍အိပ်ရသည်။ (တည တည မှာ ၄-ကြိမ်အထိ ထရသည်။ နေ့ခင်းမှာ သာ၍ဆိုးသည်။) ဆေး ဘိုးများလဲ တထောင်နှစ်ထောင်မက ကုန်ခဲ့ပြီ။ ၁၃၃၈-ခုနှစ် တပေါင်းလဆုတ် ၁၁-ရက်က ရိပ်သာလာ၍ တရားအားထုတ် သည်။ ၁၀-ရက်လောက် ကြာသောအခါ ရှုမှတ်နေယင်း ရင်

ကြပ် ချောင်းဆိုးရောဂါ ပျောက်ကင်းသွားသည်။ အစာလဲ မရှောင်ရတော့ပြီ။ ဉာဏ်စဉ်နာရသည်အထိ အားထုတ်သွားသည်။ ယခုလဲ ရောဂါကင်းလျက် ချမ်းသာစွာရှိနေသည်။

၇။ တိုက်ကြီးမြို့ သြဘာလမ်း အမှတ်(၂၃၁)နေ အသက် (၅၂)နှစ်ရှိ ဒေါ်ကျင်ရွှေမှာ အသက် ၄၁-မှစ၍ အစာအိမ် ရောဂါစွဲကပ်လာခဲ့သည်။ အစာမရှိလျှင်လဲ ပိုက်လဲအစာအိမ်က နာသည်။ အစာများလျှင်လဲ နာသည်။ ဆန်ပြုတ်လောက် သောက် နေရတာက များခဲ့သည်။ ဆရာဝန်နဲ့လဲ ဆေးထိုးကုသခဲ့သည်။ ဆေးရုံတက်၍လဲ ကုသခဲ့သည်။ အခိုက်အတန့်မျှ သက်သာသော် လဲ နောက်ပြန်၍ ပြန်၍ ပေါ်ပေါ်လာသည်။ ဗမာဆရာနဲ့လဲ ကုသခဲ့သည်။ သက်သာရုံမျှသာ။ နောက်၌ ပြန်ပြန်ပေါ်လာသည်။ ဆေးဘိုးလဲ များစွာကုန်ခဲ့သည်။ လူလဲပိန်နေသည်။ နောက်ဆုံး မှာ ဆော်ဒါကို အမြဲဆောင်ထား၍ သုံးဆောင်နေရသည်။ ၁၁-နှစ်တိုင်တိုင် အစာအိမ်ရောဂါ အနှိပ်စက်ခံလာခဲ့ရသည်။ ၁၃၃၈-ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၅-ရက်နေ့က သာသနာ့ ခိပ်သာသို့လာ၍ တရားအားထုတ်သည်။ လေးငါးရက်ကြာသော အခါ ရှုမှတ်နေယင်း ထိုရောဂါပျောက်သွားသည်။ သို့သော် ရက် (၂၀)ခန့်မှာ တဖန် ပြန်၍ပေါ်လာပြန်သည်။ ဆရာတော် ၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း နာတာကို စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုမှတ်သဖြင့် ၂-ရက်ခန့်ကြာသောအခါ ယင်းရောဂါ လုံးဝပျောက်ကင်းသွား သည်။ တဖန် မပေါ်လာတော့ပြီ။ ကဆုန်လဆုတ် (၇)ရက်က ဉာဏ်စဉ်တရားကို နာရသည်။ နယုန်လဆန်း (၈) ရက်အထိ

ဆက်လက်အားထုတ်နေသည်။ ယခုအခါ အစာလဲမရှောင်ရ၊ စား
လို့လဲကောင်းသည်။ အသားအရေလဲ ပြည့်ဝလျက်ရှိသည်။ ဆေးလဲ
မထိုးရတော့ပြီ။ အားထုတ်ဆဲမှာ သုံးရန်ယူလာခဲ့သော ဆေးများ
ကို မသုံးရပဲ အိမ်သို့ ပြန်သောအခါ ပြန်ယူသွားရသည်။ ယခု
နယုန်လဆုတ် (၁၀) ရက် မှတ်တမ်းတင်သည့် အခါမှာလဲ
ကျန်းမာချမ်းသာ ရှင်ပြုလျက်ပင်ရှိသည်။

၈။ ရန်ကုန်မြို့ ရေကျော်မြောင်းကြီးလမ်း၊ အမှတ်(၄၂)နေ
အသက် (၅၂)နှစ်ရှိ ဒေါ်တင်တင်သည် လဲကျ၍ ဗယ်ဘက်
ပေါင် ချွတ်ယွင်းလျက်ရှိခဲ့သည်။ ဆေးအမျိုးမျိုးဖြင့် ကုသခဲ့ရ
သည်။ သက်သာရုံမျှသာရှိသည်။ ရှင်းရှင်းမပျောက်ခဲ့။ ဘုရား
ဝတ်ပြု သီလဆောက်တည်ချိန်လောက်မျှတောင် ကောင်းကောင်း
မထိုင်နိုင်။ နာကျင်လျက် ခံစားရသည်။ ၂-နှစ်မျှ ကြာခဲ့ပြီ။
၁၃၃၈-ခု နှောင်းတန်ခူးလဆုတ် ၁-ရက်နေ့က သာသနာ့ရိပ်သာ
သို့လာ၍ တရားအားထုတ်သည်။ တနာရီ အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ ထိုင်ရာ
တင်ပါးဆုံထဲက အလုံးကြီးခုနေသလို အခံရခက်လျက်ရှိသည်။
မှတ်နေသင်း ပေါင်ထဲမှ ပြုတ်ပြုတ် ပြုတ်ပြုတ်မြည်လျက် ထွက်
ထွက်သွားသည်ဟု ထင်ရသည်။ အစပဌမတုန်းက တနေ့လုံးမှ
သုံးကြိမ်မျှသာ ထိုင်နိုင်သည်။ ၁၅-ရက်လောက်ကြာသောအခါ
၂-နာရီ ၃-နာရီ ထိုင်နိုင်သည်။ တနေ့လျှင် ၅-ကြိမ်မက ထိုင်နိုင်
သည်။ နောက်ဆုံး၌ ၄-နာရီအထိ ထိုင်နိုင်သည်။ ၁၅-ရက်လောက်
ကြာသောအခါ ထိုရောဂါ လုံးဝပျောက်ကင်းသွားသည်။ ယခု
အခါ ဆေးလဲမစီးရ အနှိပ်လဲမခံရ ပကတိကျန်းမာချမ်းသာလျက်

ရှိသည်။ ရက်ပေါင်း ၅၀-ဥာဏ်စဉ်နာပြီးသည်အထိ အားထုတ် သွားသည်။ အိမ်မှာလဲ နေ့စဉ် အခွင့်ရသလောက် ရှုမှတ်လျက် ရှိသည်။

(အလားတူ ရောဂါအထူးပျောက်သူ များစွာပင် ရှိသေး သည်။ သို့သော် ဤမျှဖြင့်ပင် သင့်တော်လောက်ပြီဟု နှလုံးပိုက် ၍ ဤမျှကိုသာ ဖော်ပြလိုက်ရပေသည်။)

ဗောဇ္ဈင်ကြောင့် ရောဂါကင်းပျောက်သည်

ယခု ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မန္တာန်ဆေးဝါးမပါပဲ ကြီး ကျယ်သောရောဂါများ ပျောက်ကင်းသွားသည်မှာ အလွန်ပင် အံ့ဘွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။ ဆေးဝါးကိုသာ အလေးပြုသူ တို့၏ အမြင်ဖြင့် ယုံကြည်ဘွယ်ပင် မရှိပေ။ သို့သော်လည်း ပြဆို ခဲ့သည့်အတိုင်း ရောဂါပျောက်သူတို့မှာ တကယ်ပင် ထင်ရှားရှိ နေသောကြောင့် မယုံကြည်လျှင် ဥာဏ်အမြင်အဆင့်အတန်းနိမ့်၍ ဥာဏ်မမှီရာသာ ရောက်ပေလိမ့်မည်။ ဤအရာ၌ ရောဂါပျောက် ခြင်း၏ အကြောင်းဖော်ပြသင့်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်း အကြောင်းကို ဖော်ပြပါမည်။

တခါက အရှင်မဟာကဿပမထေရ် မကျန်းမမာ ရောဂါစွဲ ကပ်လျက်ရှိသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဗောဇ္ဈင် (၇) ပါးကို ဟောတော်မူသည်။ ယင်းတရားကို နာ၍ ရောဂါလုံးဝပျောက် သွားသည်။ ထို့အတူပင် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ၃နမထေရ်လဲ မြတ်

စွာဘုရားဟောသည့် ဗောဇ္ဈင်တရားကိုနာရ၍ ရောဂါလုံးဝ ပျောက်သွားသည်။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်လဲ အရှင်စုန္ဒ မထေရ်ကို ဟောစေ၍ ယင်းမထေရ်ဟောသည့် ဗောဇ္ဈင်တရား ကို နာရ၍ ရောဂါလုံးဝပျောက်သွားသည်။ ဤအကြောင်း အရာများကို ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းလိုပင် ကြားဘူး သိဘူးကြပြီးဖြစ်သည်။ ကြားဘူး သိဘူးသူတိုင်းပင် ဗောဇ္ဈင် တရား၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ရောဂါပျောက်ကြောင်းကို လက်ခံယုံကြည်ကြပေသည်။

ထိုသို့ရောဂါပျောက်ရာ၌ ရွတ်ဆိုဟောကြားသည့် တရားသံ ကြောင့်ပင် ရောဂါပျောက်ပါသလား၊ နှလုံးသွင်း၍ မိမိတို့ကိုယ် တွင်း၌ ဖြစ်သော ဗောဇ္ဈင်တရားတို့ကြောင့် ပျောက်ပါသလား လို့ စိစစ်ဖွယ်ရှိပါသည်။ ရွတ်ဆိုဟောကြားသည့် တရားတော် ကြောင့် ပျောက်သည်ဟူ၍လည်း မှတ်ယူသင့်ပါသည်။ ထို့ပြင်ထို ရွတ်ဆိုဟောကြားသည့် တရားကိုနာ၍ ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါ စသည်ကြောင့်လဲ ပျောက်ကင်းသည်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။ ထို့ပြင် ထိုတရားကို ကြားနာယင်း ရှုမှတ်နှလုံးသွင်း၍ ဖြစ်ပေါ် လာကြသော ဗောဇ္ဈင်တရားတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့်လဲ ပျောက်ကင်းသည်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။ ဤသုံးနည်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော တတိယနည်းသည် အခိုင်အမာဆုံးဖြစ်ပါ သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနည်းအရ ပျောက်ကင်းပုံကို အနည်းငယ် ဖွင့်ပြပါမည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က အရှင်မဟာကဿပ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့အား ဤသို့ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဗောဇ္ဈင်သုတ်တရားတော်

သတ္တိမေ ကဿပ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ (သတ္တိမေ မောဂ္ဂလ္လာန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ) မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိတာ ဗဟုလိက-
တာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ။

ကဿပ-ချစ်သားကဿပ၊ (မောဂ္ဂလ္လာန-ချစ်သားမောဂ္ဂ-
လာန်၊) မယာ- ငါဘုရားသည်၊ သမ္မဒက္ခာတာ-ကောင်းမွန် မှန်
ကန်စွာ ဟောကြားအပ်ကုန်သော၊ ဣမေ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ခုနစ်
ပါးသော ဤဗောဇ္ဈင်တရားတို့သည်၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်ပြု
ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ ဗဟုလိကတာ-အကြိမ်များစွာပြု
အပ်-ပွားစေအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ အဘိညာယ-ထူးသောဉာဏ်
ဖြင့် သိရန်အလို့ငှါ၊ သမ္မောဓာယ-ထိုးထွင်း၍ သိရန်အလို့ငှါ၊
နိဗ္ဗာနာယ-ကိလေသာခပ်သိမ်း ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရန်အလို့ငှါ၊
သံဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏-တဲ့။

ဤစကားရပ်ထဲ၌သမ္မဒက္ခာတာ-ကောင်းစွာဟောထားတယ်
ဆိုတဲ့စကားဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင် တွေ့သိပြီးမှ တကယ်မှန်ကန်စွာ
ဟောထားတဲ့တရားလို့ ဆိုလိုသည်။ တချို့က လောကရေးဖြစ်စေ၊
တရားရေးဖြစ်စေ ကိုယ်တိုင်မတွေ့ရ မသိရပါပဲ ရမ်းဆကြံတွေး
ပြီး ဟောတတ်ကြပါသည်။ အဲဒါမျိုးကတော့ တကယ်အမှန်လို့
မဆိုနိုင်ဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကတော့ မိမိကိုယ်တော်တိုင် တွေ့
သိပြီးမှ မိမိတွေ့ရသိရသလိုပင် သူတပါးတွေလဲ တွေ့ကြရ သိကြ
ရပါစေလို့ ဟောတော်မူတဲ့အတွက် အမှားမရှိဘူး၊ အမှန်ချည်း
ဘဲ၊ ဒါကြောင့် သမ္မဒက္ခာတာ-ကောင်းမွန်မှန်ကန်စွာ ဟော
ထားတဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေပါလို့ ချီးကျူးတော်မူတာပါဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ အဘိညာဃ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့
 ငှါ ဖြစ်ကြသည်လို့ ဆိုရာမှာ ဘယ်လိုတရားတွေကို ဘယ်လိုထူး
 ခြားစွာ သိကြပါသလဲဆိုတော့ သစ္စာလေးပါး တရားတွေကို
 ကျက်မှတ်ဉာဏ်ဖြင့် သိတာမဟုတ်ပဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ထူးခြား
 စွာ သိတာပါ။ မိမိသန္တာန်၌ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာရှိသည်။
 တံလောကလုံး သူတပါးသန္တာန်၌လဲ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာရှိ
 သည်။ အသက်ရှင်နေတဲ့ သတ္တဝါကောင့်ရယ်လို့ တကယ်အစစ်
 အမှန်အားဖြင့် မရှိဘူး။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ အနိစ္စ ဒုက္ခ
 အနတ္တတရားတွေချည်းဘဲလို့ ဒီလို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိတာဟာ
 ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတာပါ။ အဲဒီလို သိတာကလဲ ဗောဇ္ဈင်
 တရားတွေကို ကျက်မှတ်ထားရုံမျှဖြင့် ဖြစ်နိုင်ပါသလားလို့
 ဆိုတော့-အဲဒီလို ကျက်မှတ်ထားရုံနဲ့ သိတာတော့မဟုတ်ဘူး။
 မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်စေပါမှ၊ အကြိမ်များစွာဖြစ်စေလျက် ပွားစေ
 ပါမှ အဲဒီအသိမျိုးဖြစ်တယ်လို့သိစေလိုသောကြောင့် ဘာဝိတာ-
 မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေကြလို့ရှိလျှင်၊ ဗဟုလိကတာ-အကြိမ်
 များစွာပြုအပ်-ပွားစေအပ်ကြလို့ရှိလျှင်လို့ ကန့်သတ်ပြီးပြတော်
 မူပါတယ်။

သမ္မောဓာယ-ထိုးထွင်းသိရန်အလို့ငှါ ဖြစ်ကြသည်လို့ ဆိုတာ
 လဲ နည်းတူပါ။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နှံတိုင်း စားသိတိုင်း
 ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှဘဲ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ
 သဘောတရားမျှဘဲလို့ မသိရအောင် အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ မသိမှု- အလွဲ
 သိမှု မောဟက ဖုံးကွယ်လျက်ရှိနေတယ်။ တဲ့တဲ့ပြောရလျှင် မြင်

ပြီးပြီးခြင်း မိန်းမယောကျာ်းဘဲ စသည်ဖြင့် သိရိုးအတိုင်း သိသိ
 နေတာဟာ အမှားသိနေတဲ့ မောဟဘဲ၊ ထို့အတူပင် ကြားပြီးပြီး
 ချင်း စသည်မှာလဲ သိရိုးအတိုင်း သိသိသွားတာဟာ အမှားသိ
 နေတဲ့ မောဟချည်းပါဘဲ၊ အဲဒီလို မောဟက သိရိုးအတိုင်း
 အမှားသိသိနေတာဟာ အမှန်မသိရအောင် ဖုံးကွယ်နေတာဘဲ၊
 မြင်ပြီးပြီးချင်းစသည်မှာ ရှုမှတ်ပြီး သိသိသွားတာကတော့ ရုပ်
 နာမ် အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဆိုတဲ့ အမှန်ကို သိသိ
 သွားတာဘဲ၊ အဲဒီလို အမှန်ကို သိသိသွားတာဟာ မောဟ အဖုံး
 အကွယ်ကို ဖောက်ထွင်းပြီး သိသိသွားတာပါဘဲ၊ မြင်တိုင်း
 ကြားတိုင်း စသည်မှာ ရှုမှတ်လျက် ဗောဇ္ဈင်တရားတို့ကိုဖြစ်စေ
 ပွားစေလျှင် အဲဒီလို ဖောက်ထွင်းပြီး သိသိသွားတယ်၊ အဲဒီလို
 သိနိုင်ခဲ့တာတွေကို သိသိသွားတာဖြစ်သောကြောင့် အဲဒီအသိကို
 ထိုးထွင်းသိတယ်လို့ ဆိုရတယ်၊ နောက်ဆုံးမှာ အရိယမဂ်ဉာဏ်
 ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို သိသွားတာကတော့ ထိုးထွင်းသိတာဖြစ်ကြောင်း
 အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်၊ အဲဒီလို ထိုးထွင်းသိရန်အလို့
 ငှါလဲ ဖြစ်ကြတယ် တဲ့။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ထိုး
 ထွင်းသိလျှင် ကိလေသာတွေရော ဝဋ်ဆင်းရဲတွေရော ငြိမ်းတော့
 တာပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ-ကိလေသာခပ်သိမ်း
 ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရန်အလို့ငှါ ဖြစ်ကြသည်လို့ ဟောထားတာ
 ပါဘဲ၊ အဲဒီလို အကျဉ်းချုပ် ပလ္လင်ခံအနေဖြင့် ဟောထားပြီး
 တော့ အသေးစိတ်အကျယ်ကိုလဲ ဒီလို ဟောတော်မူပါတယ်။

ဗောဇ္ဈင်္ဂြောင့် ရောဂါကင်းပျောက်သည် ၁၆၁

ကတမေ သတ္တ၊ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ် ကဿပ
မယာ သမ္ပဒက္ခာတော ဘာဝိတော ဗဟုလိကတော
အဘိညာယ သမ္ပောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ကဿပ-ချစ်သားကဿပ၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ သမ္ပဒက္ခာ
တော-ကောင်းမွန်မွန်ကန်စွာ ဟောကြားအပ်သော၊ သတိ-
သမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ-အမှတ်ရမဟူသော ဗောဇ္ဈင်တရားသည်၊ ဘာဝိ
တော-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သည်ရှိသော်၊ ဗဟုလိကတော-
အကြိမ်များစွာပြုအပ်-ပွားစေအပ်သည်ရှိသော်၊ အဘိညာယ-
ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှာ၊ သမ္ပောဓာယ-ထိုးထွင်း၍
သိရန်အလို့ငှာ၊ နိဗ္ဗာနာယ-ကိလေသာခပ်သိမ်း ဆင်းရဲခပ်သိမ်း
ငြိမ်းရန်အလို့ငှာ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်သည် တဲ့။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း စသည်မှာ မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်
ဖြင့် အမှတ်ရတာ-ရှုမှတ်တာဟာ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်ဘဲ၊ ဗောဇ္ဈင်
ဆိုတာ ဗောဇ္ဈင်-မှ ဖြစ်လာတာဘဲ၊ ဗောဇ္ဈင် ဆိုတာလဲ
ဗောဓိ-အင်္ဂါဆိုတဲ့ ၂-ပုဒ်မှ ဖြစ်လာတာဘဲ၊ ဗောဓိဆိုတာက အသိ
ဉာဏ်၊ အင်္ဂါဆိုတာက အကြောင်းအင်္ဂါ = ၂-ပုဒ်အပေါင်း
ဗောဇ္ဈင်-ဗောဇ္ဈင်ဆိုတာ အသိဉာဏ်၏အကြောင်း အင်္ဂါလို့
ဆိုလိုပါတယ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စသော ဝိပဿနာဉာဏ်၏
အကြောင်းအင်္ဂါ၊ အရိယမဂ်ဉာဏ်၏ အကြောင်းအင်္ဂါလို့
ဆိုလိုတာပါဘဲ။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်စသည်ကိုလဲ သြမကနည်း
အားဖြင့် ဗောဇ္ဈင်လို့ ခေါ်ရပါတယ်၊ သို့သော်လဲ အဋ္ဌကထာ
များမှာ ဥက္ကဋ္ဌနည်းအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အဆင့်ကမှစပြီး

ဗောဇ္ဈင်တရားကို ဖော်ပြထားပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ရောဂါ ဝေဒနာတွေ ပျောက်ရာမှာလဲ အဲဒီ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အဆင့်ကမှ စပြီးထင်ရှားတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စိတ်ပါလက်ပါနဲ့ ထက်ထက် သန်သန် တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ဝိပဿနာသမာဓိ အားကောင်းလာသည့်အခါကတည်းက စပြီး ရောဂါသက်သာတာ တွေ့ရတတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် ကြံ တယ် နာတယ် မြင်တယ် ကြားတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း အမှတ်ရတာဟာ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဘဲ။ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဖြစ်ပွားနေတဲ့ အဲဒီသတိသမ္မောဇ္ဈင်ကြောင့်လဲ ရောဂါဝေဒနာဟာ သက်သာပြီး ပျောက်သွားတယ်လို့ မှတ်ယူရမယ်။ အဲဒီ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဖြင့် အမှတ်ကောင်းသလောက် ကျန်တဲ့ ဓမ္မဝိစယအစရှိသော ဗောဇ္ဈင်တရားတွေလဲ ထက်သန်စွာ ဖြစ်ကြတော့တာဘဲ။

ဓမ္မဝိစယဆိုတာ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို သူ့ပင်ကိုရင်းသဘောဖြင့်ရော၊ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာများဖြင့်ရော စိစစ်ပိုင်းခြားပြီး သိတတ်တဲ့ဉာဏ်ပညာဘဲ။ အဲဒီ ဉာဏ်ပညာကလဲ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း သိလျက် သိလျက် ဖြစ်ပွားနေတာဘဲ။ အဲဒီ အသိဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ဖြင့် “ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတယ်” စသည်အရ ကိစ္စပြီးပုံကိုတော့ အထူးပြုဆိုနေတဲ့ မလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့်—

ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ ခေါ ကဿပ ဘာဝိတော။ပ။
သံဝတ္တတိ-လုံလဲ ဟောတော်မူတာပါဘဲ။

ကဿပ-ချစ်သားကဿပ၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ သမ္မဒက္ခာ
တော-ကောင်းမွန်မွန်ကန်စွာ ဟောကြားအပ်သော၊ ဓမ္မဝိစယ
သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ-ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်သည်၊ ဘာဝိတော-မိမိသန္တာန်
၌ ဖြစ်စေအပ်သည်ရှိသော်။ပ။ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏ တဲ့။

(ဒီမှာ ။ပ။လို့ ပြထားတဲ့နေရာ၌ ရှေ့နားက ပါဠိများ
အနက်များအတိုင်းပင် ဖော်ရမယ်။)

နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်မိအောင်
ကြောင့်ကြစိုက်မှုပါတယ်။ အဲဒီ ကြောင့်ကြစိုက်မှုက ဝီရိယ
သမ္မောဇ္ဈင်ဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်မှု အထူးကောင်းတဲ့အခါ
ဝမ်းမြောက်တက်ကြွမှုလဲ ထင်ရှားတယ်။ အထူးအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗ
ယဉာဏ်ဖြစ်ခိုက်မှာ အလွန်အကဲ ထင်ရှားဘတ်တယ်။ နောက်
ပြီးတော့ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ငြိမ်းအေးတဲ့သဘောက ပဿဒ္ဓိဘဲ။
အဲဒီ ပဿဒ္ဓိလဲ အမှတ်ကောင်းတဲ့အခါ ထင်ရှားတယ်။ ရှုမှတ်
တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်ရတဲ့အာရုံမှာ ကပ်ကပ်ကျနေသလို တည်
ငြိမ်တဲ့သဘောက သမာဓိဘဲ။ ဒီသမာဓိကတော့ အမှတ်ကောင်းစ
ပြုလာကတည်းက ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ထင်ရှားနေတာဘဲ။
အဲဒီ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်စသည်တို့ကိုလဲ ဒီလို ချီးကျူးပြီး ဟော
တော်မူပါတယ်။

ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ် ကဿပ မယာ သမ္ပဒက္ခာ-
 တော။ပ။ သံဝတ္တတိ။ ပီတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ် ကဿပ
 မယာ သမ္ပဒက္ခာတော။ပ။ သံဝတ္တတိ။ ပဿဒ္ဓိသမ္ပော-
 ဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ် ကဿပ မယာ သမ္ပဒက္ခာတော။ပ။ သံ-
 ဝတ္တတိ။ ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ် ကဿပ မယာ
 သမ္ပဒက္ခာတော။ပ။ သံဝတ္တတိ။

ကဿပ-ချစ်သားကဿပ၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ သမ္ပဒက္ခာ-
 တော-ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော၊ ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ-
 ရှုမှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်မှု လုံ့လဟူသော ဝီရိယသမ္ပော-
 ဇ္ဈင်သည်။ ဘာဝိတော-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သည်ရှိသော်။ပ။
 သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။ ကဿပ-ချစ်သားကဿပ၊ မယာ-ငါဘုရား
 သည်၊ သမ္ပဒက္ခာတော-ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော၊
 ပီတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ- နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်မှု ဟူသော ပီတိသမ္ပော-
 ဇ္ဈင်သည်၊ ဘာဝိတော-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သည်ရှိသော်၊
 ပ။ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။ ကဿပ-ချစ်သားကဿပ၊ မယာ-
 ငါဘုရားသည်။ သမ္ပဒက္ခာတော-ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်
 သော၊ ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ-ကိုယ်စိတ်၏ ငြိမ်းအေးမှု ဟူသော
 ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင်သည်၊ ဘာဝိတော-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်
 သည်ရှိသော်။ပ။ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။ ကဿပ-ချစ်သားကဿပ၊
 မယာ-ငါဘုရားသည်၊ သမ္ပဒက္ခာတော-ကောင်းစွာ ဟောကြား
 အပ်သော၊ သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ-စိတ်၏ စူးစိုက်တည်ငြိမ်မှု
 ဟူသော သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင်သည်၊ ဘာဝိတော-မိမိသန္တာန်၌
 ဖြစ်စေအပ်သည်ရှိသော်။ပ။ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။

အမှတ်အသိ အထူးကောင်းနေတဲ့အခါမှာ မှတ်သိစရာအာရုံ ပေါ်အောင်လဲ ကြောင့်ကြမစိုက်ရ၊ ရှုမှတ်မိအောင်လဲ အထူး ကြောင့်ကြမစိုက်ရပဲ သူ့ အလိုလိုပင် သိသိသွားနေသကဲ့သို့မှတ်သိ မှုကဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ သဒ္ဓါနှင့်ပညာ ဝီရိယနှင့် သမာဓိတို့၏ မယုတ်မလွန် အညီအမျှ ဖြစ်နေခြင်းသဘောဟာ ထင်ရှားနေတယ်။ အဲဒီလို အညီအမျှဖြစ်ခြင်းသဘောဟာ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါတဲ။ ဒီ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါဆိုတာက အလွန်သိ နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုလို့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်တဲ့အခါကျမှ ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှားသိရပါတယ်။ အဲဒီ ဥပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂါကိုလဲ ဒီလိုချီးကျူးပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ် ကဿပ မယာ သမ္မ-
ဒက္ခာတော ဘာဝိတော ဗဟုလိကတော အဘိညာယ
သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ကဿပ-ချစ်သားကဿပ၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ သမ္မဒက္ခာ တော-ကောင်းစွာဟောကြားအပ်သော၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ- မယုတ်မလွန်အညီအမျှဖြစ်သော ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါသည်။ ဘာ- ဝိတော-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သည်ရှိသော်၊ ဗဟုလိကတော- အကြိမ်များစွာပြုအပ်-ပွားစေအပ်သည်ရှိသော်၊ အဘိညာယ-ထူး သောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှါ၊ သမ္မောဓာယ ထိုးထွင်း၍ သိရန် အလို့ငှါ၊ နိဗ္ဗာနာယ ကိလေသာခပ်သိမ်း ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်း ရန်အလို့ငှါ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။

ယခုဖော်ပြခဲ့တာဟာအရှင်မဟာကဿပအား မြတ်စွာဘုရားက ဗောဇ္ဈင် (၇) ပါးကို အကျယ်ဟောကြားတော်မူပုံပါ။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်အား ဟောကြားပုံလဲ နည်းတူပါ။ ကဿပ-ချစ်သားကဿပလို့ ဆိုတဲ့အရာမှာ မောဂ္ဂလ္လာန်-ချစ်သားမောဂ္ဂလာန်လို့လဲ ဆိုရုံမျှသာ ထူးပါတယ်။ အဲဒီလို အသေးစိတ်အကျယ်ဟောတော်မူပြီးတော့ ဒီလိုနိဂုံးချုပ်တော်မူပါတယ်။

ဣမေ ခေါ ကဿပ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ။

ကဿပ-ချစ်သားကဿပ၊ မယာ-ငါဘုရားသည် သမ္မဒက္ခာ-တာ-ကောင်းမွန်မွန်ကန်စွာ ဟောကြားအပ်ကုန်သော၊ ဣမေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ခုနစ်ပါးသော ဤဗောဇ္ဈင်တရားတို့သည်၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ ဗဟုလိကတာ-အကြိမ်များစွာပြုအပ်-ပွားစေအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ အဘိညာယ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှါ၊ သမ္မောဓာယ-ထိုးထွင်း၍ သိရန်အလို့ငှါ၊ နိဗ္ဗာနာယ-ကိလေသာခပ်သိမ်း ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရန်အလို့ငှါ၊ သံဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။

အရှင်မောဂ္ဂလာန်အား ဟောတဲ့အခါ ကဿပ-အရာ၌ မောဂ္ဂလ္လာန်-လို့ ဟောတာလောက်ပဲ ထူးခြားပါတယ်။ အဲဒီ ဗောဇ္ဈင်တရားတော်ကို နာကြားပြီးတဲ့အခါ အရှင်မဟာကဿပ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့၏ သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်နေသော

ရောဂါ လုံးဝပျောက်ကင်းသွားပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ ရဟန္တာ မဖြစ်မီက ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားများကိုလဲ ပြန်လည်ဆင်ခြင်မိပြီးတော့ ထိုအခိုက်မှာ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်များကို ရှုလျက် ဗောဇ္ဈင်တရားများလဲ ထက်သန်စွာ ဖြစ်ပွားပြီး ရောဂါပျောက် သွားကြတာဘဲလို့ မှတ်ယူရပါတယ်။

ရောဂါပျောက်ပုံကတော့ ယခုခေတ်မှာ အနောက်တိုင်း ဆရာဝန်တို့က “ဆေး၏အကူအညီဖြင့် ပိုးကောင်းတွေက လွှမ်းမိုး သွားယင် ရောဂါပိုးဆိုးတွေ သေပျက်ပြီး ကျန်းမာတယ်” လို့ ပြောကြသလိုပါပဲ။ “ဗောဇ္ဈင်တရားများကြောင့် ဖြစ်ပွားတဲ့ ရုပ်ကောင်း ရုပ်သန့်တွေက လွှမ်းမိုးပြီး ရောဂါရုပ်ဆိုးတွေ ချုပ် ပျောက်သွားကြသောအားဖြင့် ရောဂါပျောက်သွားတယ်” လို့ မှတ်ယူရပါတယ်။

အရှင်မဟာကဿပ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့ဟာ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတွေဘဲ။ မိမိတို့အလိုလိုလဲ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို ပွားစေ နိုင်ကြတာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ တရားမနာရပဲ ဗောဇ္ဈင်တရားကို ပွားစေ တာထက် တရားနာရပြီး ပွားစေတာက သာပြီးအားကောင်း ထက်သန်တယ်။ အဲဒီလို အထူးအားကောင်း ထက်သန်တဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပွားပြီး ရောဂါပျောက်ကင်းရေးအတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဒီဗောဇ္ဈင်တရားကို ဟောတော်မူတယ်လို့လဲ မှတ်ယူရပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်တောင်မှအရှင်စုန္ဒမထေရ်ကို ဟောစေပြီးတော့ အရှင်စုန္ဒဟောတဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားကို နာပြီး

စွဲကပ်နေတဲ့ရောဂါကို ပျောက်ကင်းစေပါသေးတယ်။ အဲဒါကို ထောက်ဆကြည့်လျှင် တရားနာခြင်းဟာ အရေးကြီးတဲ့ကိစ္စတခု ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် တရားကို မှန်စွာ ဟောနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ဟောလျှင် မည်သူကဘဲ ဟောသည်ဖြစ် စေ ရိုရိုသေသေနာသင့်ပါတယ်။ “ငါက သိပြီးသားဘဲ ဒီပုဂ္ဂိုလ် က ငါသိတာထက်ပိုပြီးမဟောနိုင်ပါဘူးလို့” မရိုမသေမပြုသင့် ဘူးဆိုတာလဲ အထူးသင်္ကေတပြုသင့်လှပါပေတယ်။

ဤမျှသော စကားရပ်ဖြင့် “ဘုရား ရဟန္တာများမှာ ဗောဇ္ဈင် ကို ပွားစေခြင်းဖြင့် ရောဂါဝေဒနာစသော ကိုယ်ဆင်းရဲကို ငြိမ်းစေလျက် မျက်မှောက်အတ္တဘော၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း အကျိုးကို ပြည့်စုံစေနိုင်သည်” ဟူသော အနက်ကို သိနိုင်လောက် ပေပြီ။ ရဟန္တာမဟုတ်သေးသော ကျင့်ဆဲပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလဲ ရောဂါ ဝေဒနာစသည်ကို ကင်းပျောက်စေနိုင်ကြောင်း သိနိုင်လောက် ပေပြီ။

ထို့တွင် ဘုရား ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့မှာ ဝိပဿနာရှုလျက် ဗောဇ္ဈင်ကို ပွားစေခြင်းဖြင့် မျက်မှောက်အတ္တဘော၌ ချမ်းသာ စွာနေရမှုကို ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ (၁၃၆) မှာ ဒီလို ပြဆိုထား ပါသည်။

အပိ စ ဣမေ ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ ဒိဋ္ဌ
ဓမ္မသုခဝိဟာရာယ စေဝသံဝတ္တန္တိ သတိသမ္ပဇညာယစ။

အပိစ-ရဟန္တာမှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ စသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဝိပဿနာရှု၍ အသစ်တိုးခြင်း၊ အဟောင်းပွားခြင်း မရှိငြားသော်လည်း၊ ဣမေ ဓမ္မာ-မြင်ဆဲ ကြားဆဲ တွေ့ဆဲ သိဆဲ၌ ထင်ရှားသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုသိလျက်ဖြစ်သော ဤဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင်တရားတို့သည်၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ကုန် သည်ရှိသော်၊ ဗဟုလိကဘာ-အကြိမ်များစွာပြုအပ်-ပွားစေအပ် ကုန်သည်ရှိသော်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ စေတ-မျက်မှောက် အတ္တဘော၌ ချမ်းသာစွာနေရခြင်း အကျိုးငှာလည်း၊ သံဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ပါကုန်၏။ သတိသမ္ပဗညာယ စ-သတိသမ္ပဗညံ ဖြစ်ခြင်းအလို့ ငှာလည်း၊ သံဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ပါကုန်၏။

အထက်ပါ ပါဠိ အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျယ်ကိုတော့ သီလ ဝန္တသုတ္တန်ဘုရားတော် (၃၇၆) စသည်မှာ ဖော်ပြထားပြီး ရှိပါသည်။

ရဟန္တာမဟုတ်သော ကျင့်ဆဲပုဂ္ဂိုလ်များမှာတော့ ရောဂါ ဝေဒနာပျောက်ပြီး ချမ်းသာစွာနေကြရသည့်ပြင် အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ-လို့ ပြဆိုထားတဲ့အကျိုးများ ကိုလဲ ရနိုင်ပါသည်။ ဝိပဿနာရှု၍ ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားစေရာ၌ လိုရင်းအကျိုးမှာ အဘိညာယ-စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားသော အဲဒီအကျိုးများသာ ဖြစ်ပါသည်။ ရောဂါပျောက်ကင်း၍ ကိုယ် ချမ်းသာခြင်းအကျိုးက အပိုအလှုံ အသေးအဖဲ့အကျိုးမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရောဂါပျောက်လို၍ ရှုမှတ်သောသူတို့

သည်လည်း သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်း၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၊ ဆင်းရဲငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုရခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးများကို ရသည်တိုင်အောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏-အားထုတ်ကြပါကုန်။

ထို့ပြင် ယင်း ဗောဇ္ဈင်တရားတို့ကို ပွားစေခြင်းဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် မဟုတ်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်များလဲ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အစစ် ဖြစ်လျက်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို သက်ဝင်ကြည်ညိုလျက် အလွန်အကျိုးများတတ်ပါသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ပုံနှင့်စပ်၍ သာဓကဝတ္ထုအနည်းငယ်ကို ထုတ်ပြုရလျှင်-

(၁) ဦးကာဆင်ဝတ္ထု အကျဉ်းချုပ်

၁၃၁၃-ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း (၁၀)ရက်က ဝါးခယ်မမြို့ အရှေ့ပိုင်းရပ်ကွက်မှ ဦးဆင်ဟူ၍၎င်း၊ ဦးကာဆင်ဟူ၍၎င်း ခေါ်သော အသက် (၃၉)နှစ်ရှိ လူတယောက်သည် ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာသို့ လာရောက်၍ တရားအားထုတ်သည်။ သူ၏ဘဝင်မှာ မှုဆလင်ဘာသာ ကုလားလူမျိုးဖြစ်သည်။ မိခင်မှာ မြန်မာတိုင်းရင်းသူ ဖြစ်သည်။ သူ့ဘဝင်က သူ့ကို ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ပို့၍ မှုဆလင်ဘာသာ ကျမ်းစာတို့ကို သင်ယူစေခဲ့သည်။ ယင်းကျမ်းစာတို့ကို ပလိဆရာကြီးများအဆင့်အထိ တတ်မြောက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ သူက စရိတ်မကုန်ပဲ သွားလိုရာ အရပ်တပါး၊ နိုင်ငံခြားများနှင့် တကမ္ဘာလုံးသို့ တန်ခိုးဖြင့် သွားရောက်လိုသော ဆန္ဒပြင်းပြလျက်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့သော

အလိုဆန္ဒရှိသောကြောင့် အလွန်ရင်းနှီးသော သူ့မိတ်ဆွေက “ဦးကာဆင်၊ အရပ်ဝေးသို့ ခရီးစရိတ်မကုန်ပဲ သွားရောက်လိုတဲ့ ခင်ဗျား၏ အလိုဆန္ဒအတိုင်း ညွှန်ကြားသင်ပြပေးနိုင်သော ဆရာ ဒီမှာရှိပါတယ်၊ လာခဲ့ပါ” ဟု ဖိတ်ခေါ်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာ့ရိပ်သာ လာရောက်ပြီး တရားအားထုတ်သည်။ ထို့နောက် အများနှင့်အတူပင် ဟောရိုး ဟောစဉ်အတိုင်း ရှုမှတ်ပုံကို ဟော ပြလိုက်ပါသည်။ သူ့ကိုလဲ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဝင်ဟူ၍ပင် ထင်မှတ်ခဲ့ ပါသည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းခန်းထဲသို့ ဝင်၍ ထိုင်ပြီးလျှင် ဆရာတော် ၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ဝမ်းဗိုက်ဖောင်းတာ ပိန်တာကို စူးစိုက်၍ “ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်” ဟု မှတ်နေသင်း သူ့မှာ စဉ်းစားဆင်ခြင်မှု ဖြစ်လာပါသည်။ “ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်သို့ မှတ်နေတာ ဘာလဲ၊ အသက်ရှုယင် ဗိုက်က ဖောင်းမှာ ပိန်မှာ ပေါ့၊ ဒီလို မှတ်နေလို့ ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ” လို့ စဉ်းစားမိပါ သတဲ့။ ဒါပေမဲ့ “အဲလေ၊ ငါက စရိတ်မကုန်ပဲနဲ့ လိုရာအရပ် ရောက်ချင်လို့ လာပြီးအားထုတ်တာဘဲ၊ ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း အားထုတ်မှပါဘဲ” လို့ ထပ်မံစဉ်းစားပြီး ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ မှတ်မြဲပင် ဆက်၍ မှတ်နေပါသတဲ့။ ဒီလို ယုံမှားတွေးတောတာနဲ့ အသင့်အလျော် စဉ်းစားဘာဟာ မကြာ မကြာ ဖြစ်ပါသတဲ့။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီတုန်းက ရန်ကုန် သာသနာ့ရိပ်သာမှာ လက်ထောက် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဖြစ်တဲ့ (ယခု ဝါးခယ်မရိပ်သာ) ဦးဝိစာရကလဲ ဟောကြားပြသပေးတာနဲ့ ကြိုးကြိုးစားစား ရှုမှတ်အားထုတ်

သည့်အတွက် မကြာခင်ပဲ သမာဓိဉာဏ်အထူးတွေ ဖြစ်ပေါ်လာ သည်။ ထိုအခါ တရားအရသာအထူးများကိုလဲ တွေ့ရတဲ့အတွက် ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွားလာသည်။ ယင်းသဒ္ဓါတရား၏ အစမ်းကြောင့် စူးစူးစိုက်စိုက် တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ် သဖြင့် တလခန့်ကြာသောအခါ ဉာဏ်စဉ်တရားကို နာရပေသည်။ ဉာဏ်စဉ်တရားနာပြီး ရက်အနည်းငယ် ဆက်လက်ရှုမှတ် အား ထုတ်၍ ရိပ်သာမှ ပြန်သွားသည်။

ထိုသို့ ပြန်သွားသောအခါ မူလက ဖိတ်ခေါ်လိုက်သော မိတ် ဆွေက “ဘယ်နှယ်လဲ ဦးကာဆင်၊ ခရီးစရိတ်မကုန်ပဲ လိုရာသွား ရောက်နိုင်တဲ့နည်းကို လိုချင်ပါသေးသလား” လို့ မေးပါသတဲ့။ အဲဒီတော့ ဦးကာဆင်က “မလိုချင်ပါဘူးဗျာ၊ ကျုပ် ဖောင်း တာ ပိန်တာ ရှုမှတ်နေရတာပဲ ကောင်းပါတယ်။ ဒီလို မှတ်နေ ရတာနဲ့ပဲ ကျေနပ်လှပါပြီ” လို့ ပြောပါသတဲ့။ အဲဒီဦးကာဆင်ဟာ ထိုအခါမှစ၍ သတိပဋ္ဌာန် ရှုမှတ်နည်းအတိုင်းသာ အချိန်ရတိုင်း ရှုမှတ်နေပါသည်။ ထိုစဉ်အခါက ဝါးခယ်မမြို့မှာ မီးလောင်ရာ တွင် ဦးကာဆင်၏အိမ်လဲ မီးထဲပါသွားသည်။ သူ့ဘဝါးတွေမှာ မီးဘေးကြောင့် အလွန်ပူပန်ကြ၊ စိတ်ဆင်းရဲကြသော်လဲ ဦးကာ ဆင်မှာတော့ ပူပန်ခြင်းမရှိပဲ ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ချမ်းသာလျက်ရှိ ကြောင်း တွေ့မြင်ရသူအများက သိကြရပါသတဲ့။ သူ၏ မူလ ဘာသာရေးနဲ့ စပ်ပြီး မေးကြည့်ရာတွင်လဲ “အယင်ကတော့ အဲဒီလို အယူအစွဲတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ယခုတော့ အဲဒါတွေ မရှိ တော့ပါဘူး” လို့ ဖြေကြားပါသတဲ့။ ဝါးခယ်မမြို့၌ သာသနာ့

ရိပ်သာ ပွင့်ပြီးသောအခါ နေ့စဉ်လိုပင် အချိန်ရသလောက် ရိပ်သာသို့သွား၍ ရှုမှတ်နေသည်။ အလွန်ပင် စွဲမြဲပါသည်။

ဒီအကြောင်းအရာများကို စောစောကဘုန်းကြီး(မဟာစည်) မကြား မသိခဲ့ရပါ။ လွန်ခဲ့သော (၁၇)နှစ်လောက်ကမှ ဦးကာဆင်က သူ့အကြောင်း လျှောက်၍ သိရပါသည်။

ဤဝတ္ထုထဲမှာ “စခိတ်မကုန်ပဲ လိုရာ သွားရောက်နိုင်အောင် ညွှန်ပြမည့် ဆရာရှိကြောင်း ပြောပြ၍ ဖိတ်ခေါ်သူမှာ မုသာဝါဒ မဖြစ်ပေဘူးလား” လို့ မေးဘွယ်ရှိပါသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေကျမ်းဂန် များ၌ ဈာန်အဘိညာဉ်ရအောင် အားထုတ်နည်းများ ထင်ရှားရှိ နေပါသည်။ ယင်းဈာန်အဘိညာဉ်ဖြင့် လူ့လောက ကမ္ဘာမြေ ပြင်တွင်မျှမက နတ်လောကများသို့ပင် သွားရောက်နိုင်ပါသည်။ အကယ်၍ ဦးကာဆင်က ဖောင်းတာ ပိန်တာစသည်ကို ရှုမှတ်ရ တဲ့ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာရှုနည်းမျှဖြင့် အားမရ မကျေနပ်သေး လျှင်၊ ယင်းဈာန်အဘိညာဉ်ရအောင် အားထုတ်နည်းများကို ညွှန်ကြားပေးစေမည် ဖြစ်၍ မုသာဝါဒမဖြစ် ဟု အခိုင်အမာ ဖြေဆိုနိုင်ပါသည်။

ဦးကာဆင်၏ ဗုဒ္ဓတရားတော်လေးစားပုံနှင့် စပ်ပြီး အံ့ဩ ဘွယ်တွေ တော်တော်များများ ရှိပါသေးသည်။ သေဆုံးကုယ်လွန် သွားသည်အထိ အခွင့်ရတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်သွားပါသည်။

(၂) ဒေါက်တာဟောင်းဝတ္ထု

အင်္ဂလန်ပြည် လန်ဒန်မြို့မှ အထူးစိတ်ရောဂါ ကု ပါရဂူ ဒေါက်တာ ဂရေဟန်ဟောင်း (DR. ERIC GRAHAM HOWE) ဆိုသူ သည် ၁၃၁၄-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် (၇) ရက်က နတ်တော် လဆန်း (၇) ရက်အထိ ရန်ကုန် သာသနာ့ရိပ်သာ၌ မဟာစည် ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ရှုမှတ်အားထုတ်သွားသည်။ ရှုမှတ်၍ ၄-၅-ရက်လောက်ကြာသောအခါ “တရားအားမထုတ် မီက တယောက်တည်း တွေ့သိရပါသည်။ ယခုနှစ်ယောက်တွေ့နေ ပါသည်။ ဘာကြောင့်ပါလဲ” လို့ သူက မေးပါသည်။ “ရှုသိရတာ က ရုပ်တရား၊ ရှုသိတာက နာမ်တရား၊ ဒါကြောင့် ၂-ယောက် လိုပင် နှစ်မျိုးအနေဖြင့် သိရတာပါ။ အမှန်သိပါတ်” လို့ ဖြေ ကြားရသည်။ နောက် ရက်အနည်းငယ်ကြာသောအခါ ရှုမှတ် တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရကြောင်း ပြောပါသည်။ ဒါဖြင့် အဲဒီလို ပျောက်ပျောက်သွားတာဟာ မြဲတာလား၊ မမြဲတာလားလို့ မေးကြည့်တော့ မမြဲတာပါလို့ သူက ဖြေကြားသည်။ ဒါဖြင့် အတ္တကောင်ဆိုတာကော မရှိတော့ ဘူးလား-လို့ မေးကြည့်တော့ အတ္တကောင်ကတော့ ရှိနေသေး တာဘဲလို့ လျှောက်ပါသည်။ ဒါဖြင့် ရှုမြဲသာဆက်ပြီး ရှုမှတ်သွား ပါလို့ ပြောကြားလိုက်ပါသည်။ နောက် ရက်အနည်းငယ်ကြာ သောအခါ “ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရှုသိရတာရော ရှုသိတာ ရော ချက်ခြင်း ပျောက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရကြောင်း” သူက လျှောက်ပါသည်။ အဲဒီတော့ အမြဲတည်နေတဲ့ အတ္တကောင်က

လေးကို တွေ့သေးခဲ့လား” လို့ မေးကြည့်ပါသည်။ မတွေ့ရတော့
 ပါဘူး-လို့ သူကဖြေကြား လျှောက်ထားပါသည်။ အဲဒီလို ခဏ
 မစဲ ပျောက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတာချည်းဘဲ၊ ဆင်းရဲချည်းဘဲ၊
 အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ အနတ္တသဘောတရားချည်းဘဲလို့ ရှုမှတ်
 နေယင်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိတာဟာ အလွန်ကောင်းပါတယ်။
 ဒီလိုသိရအောင်လို့ ပေါ်လာသမျှကို အမြဲမပြတ်ရှုမှတ်နေရတာ
 ဘဲ၊ ရှုမြဲသာ မပြတ်ရှုမှတ်သွားပါ။ အင်မတန်ကောင်းပါတယ်-လို့
 ချီးကျူးပြီး ဆက်လက်ရှု၍ တိုက်တွန်းလိုက်ရပါသည်။

ရည်မှန်းထားသည့် ရက်စေ့၍ ပြန်ခါနီးမှာ “ဒီတရားဟာ
 အလွန်ကောင်းပါတယ်။ တကမ္ဘာလုံးက စာသင်ကျောင်းတွေမှာ
 ဒီသတိပဋ္ဌာန်တရားတော်ကို ကျောင်းသားတွေအား သင်ပေးပြီး
 တရား အားထုတ်ကြမယ်ဆိုယင် တကမ္ဘာလုံး ငြိမ်းချမ်းရေး
 ရသွားမှာဘဲ” လို့ သူက သူ့ထင်မြင်ချက်ကို ဖွင့်ဟလျှောက်ထား
 သွားပါသည်။

နောက်တချိန်၌ ရန်ကုန်မြို့မှ ဒေါက်တာ ခင်မောင်လတ်
 (မဟာစည် ယောဂီ) အင်္ဂလန်သို့ အထူး စိတ်ရောဂါကု ဆရာဝန်
 အတတ်သင်ရန်သွားရာ၊ ယင်းဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာဟောင်း
 ဌာနသို့ရောက်သွားသည်။ ထိုအခါ ဒေါက်တာဟောင်းက သူ၏
 လူမမာများကို တန်းစီစေပြီးလျှင် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်
 ခိုင်းနေတာကိုတွေ့ရသဖြင့် ဒေါက်တာ ခင်မောင်လတ်က အလွန်
 အံ့အားသင့်ပြီးတော့ “ခင်ဗျားဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပါလား” လို့
 ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာဟောင်းကို မေးသည်။ ထိုအခါ ဆရာ

ဝန်ကြီး ဒေါက်တာဟောင်းက “ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ မဟုတ်
 ပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ဒီတရားက အလွန်ကောင်းတဲ့တရား ဖြစ်ပါတယ်။
 လူမမာတွေကို စိတ်ချမ်းသာမှု အေးချမ်းမှု ရစေပါတယ်။ ဒါ
 ကြောင့် ဒီလို ရှုမှတ်ခိုင်းပါတယ်” လို့ ပြန်ကြားပါသည်။ “ဒီလို
 ရှုမှတ်ပုံနည်းကို ဘယ်ကရလာပါသလဲ” လို့ မေးပြန်တော့ မြန်မာ
 ပြည် ရန်ကုန်မြို့ မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံမှ ရလာခဲ့
 ကြောင်း ဖြေကြားလိုက်ပါသည်။

(၃) ကျောင်းဆရာကြီး ပင်နေကာဝတ္ထု

၁၉၅၅-ခုနှစ်က ကမ္ဗဠာနာစရိယ ဦးဇဝနသည် သီရိလင်္ကာ
 ခေါ် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ နာယက ကမ္ဗဠာနာစရိယ အရှင်သုဇာတ
 မထေရ်နှင့် အတူတကွ သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာ ပဋိပတ္တိသာသနာ
 တော်ကို ပြုစုလျက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အခါက ကိုလမြို့မြို့ ကောလိပ်
 ကျောင်းမှ ခရစ်ယန် ကျောင်းဆရာကြီး တဦးဖြစ်သော (MR.
 PINNEKA) မစ္စတာ ပင်နေကာသည် ကမ္ဗဠာနာစရိယ ဦးဇဝန
 သံ လာရောက်၍ “အလုပ်ကိစ္စတွေနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ပူပန်
 မှုတွေ များနေသောကြောင့် စိတ်အေးချမ်းအောင် ဘယ်လို
 အားထုတ်ရပါမည်လဲ” လို့ မေးမြန်း လျှောက်ထား တောင်းပန်
 သည်။ ဦးဇဝနက ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်ပုံမှစ၍ သတိ
 ပဋ္ဌာန် ရှုမှတ်ပုံ အကျဉ်းချုပ်ကို ညွှန်ကြားသည်။ ထို ညွှန်ကြား
 ချက်အတိုင်း ရှုမှတ်၍ (၁၀) မိနစ်လောက် အတွင်းမှာပင် စိတ်
 ပူပန်မှုတွေ ငြိမ်းပြီး အေးချမ်းသွားတာကို တွေ့ရသောကြောင့်
 ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနှင့် လျှောက်ထားပြီးလျှင် အချိန်ရသလောက်

ရှုမှတ် အားထုတ်သွားသည်။ တလခွဲ နှစ်လလောက် ကြာသော အခါ ယင်း မစ္စတာ ပင်နေကာသည် သူ၏ဇနီးနှင့် သားသမီး များပါ ခေါ်လာပြီးလျှင် ကမ္ဘာ့နာစရိယ ဦးဇဝနအား ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဒီလိုလျှောက်ထားပါသတဲ့။ “တပည့်တော်ဟာ ဝိပဿနာတရားတွေ အားထုတ်ပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ အလုပ်ကိစ္စ တွေက အလွန်များပြီး စိတ်ဆင်းရဲစရာတွေက အလွန်များနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဆရာတော် ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး အားလုံးဟာ ရှုမှတ်လိုက်လျှင် ပျောက် သွားတာချည်းဘဲ။ အဲဒီလို ပျောက်သွားပြီးတော့ အလွန်အေးငြိမ်း ချမ်းသာသွားတာကို တွေ့မြင် ခံစားနေရပါတယ်” လို့ ဝမ်းပန်းတသာနဲ့ လျှောက်ထားပါသတဲ့။

ယခု ထုတ်ဖော်ပြခဲ့တဲ့ သာဓက ဝတ္ထု ၃-ခုဟာ ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်နိုင်တဲ့ သန္နိဋ္ဌိက တရားတော်ကို တကယ်ကျင့်ကြည့်လျှင် မူလက ယုံကြည်ခဲ့တဲ့ အယူဝါဒနဲ့ မတူသော်လည်း ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်ပြီး သက်ဝင် ယုံကြည်နိုင်ကြောင်း၊ ကျင့်သူမှာလဲ တကယ် လိုလားအပ်သည့် အကျိုးများကိုရကြောင်း ထောက်ခံတဲ့သာဓက ဝတ္ထုများ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အလားတူဝတ္ထုများလဲ ရှိပါ သေးတယ်။ ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိ၊ နောင်တမလွန် ဘဝမရှိဟု တထစ်ချ ခိုင်မြဲစွာ အယူရှိတဲ့သူအချို့လဲ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ

အလုပ်ကို စမ်းသပ် အားထုတ်ကြည့်သော အားဖြင့် သက်ဝင် ယုံကြည်သွားကြတာတွေ ရှိပါသည်။ ယုံကြည်သင့်သော တရား ကို ယုံကြည်၍ ကျင့်သုံးသောအားဖြင့် လိုလားအပ်သည့်အကျိုး နှင့် ပြည့်စုံကြပါစေ။

ဤတွင် နောက်ဆက်တွဲ ပြီး၏။

ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း

ဒုတိယတွဲကို

အဋ္ဌမအကြိမ်

ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ပြီးပါပြီ

တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာ တရားတော် စာအုပ်အတွက်

ဓမ္မဒါန အလှူရှင်များစာရင်း

ဆိပ်ခွန်မှ ၆-အုပ် အလှူရှင်များ

- ၁။ ဆရာတော် ဦးဩသဓ၊ မဟာစည်ကျောင်း
- ၂။ ဒေါ်တောဇုံ
- ၃။ ဦးညွန့်-ဒေါ်အေးဆင့်
- ၄။ ကိုဖိုးသောင်း-မခင်လှိုင်
- ၅။ ကိုခင်မောင်ညွန့်
- ၆။ ကိုတင်ဆန်း-မသန်းသန်း
- ၇။ မလှိုင်မိုးဦး၊ ဥက္ကာ၊ အုပ်စိုး
- ၈။ ဦးဖိုးကြိုင်-ဒေါ်ကြည်
- ၉။ ကိုဉာဏ်ထွန်း-မညွန့်ညွန့်ဝင်း
- ၁၀။ ဦးပို၊ ထန်းဇင်ရွာ

ဆိပ်ခွန်မှ ၄-အုပ် အလှရှင်များ

- ၁-ဦးဇဝန၊ မဟာစည်ကျောင်းတော်။
- ၂-ဦးဗောဓက၊ မဟာစည်ကျောင်းတော်။
- ၃-ဦးချမ်းကွန်း။ ၄-ကိုပြေငြိမ်း-မခင်ကြည်။
- ၅-ဦးချစ်ဖေ-ဒေါ်ထီး။ ၆-ကိုညိမ်း-မသန်းကြည်။
- ၇-ကိုလုံး-မသိန်းရှင်။ ၈-ကိုသန်းထွန်း-မတင်စိန်။
- ၉-ကိုပြေသိန်း-မညွန့်စိန်။ ၁၀-ဦးလှဘော်။ ၁၁-မအုန်းနှဲ့။
- ၁၂-ကိုရင်မောင်-မစိန်စိန်။ ၁၃-ဦးချစ်သော်-ဒေါ်သိန်းရင်၊
- ၁၄-ကိုထွန်းစိန်-မမြင့်။ ၁၅-ဦးလှကျော်။
- ၁၆-ကိုကြည်မြ-မစိန်ထီး။ ၁၇-ဒေါ်ရ။
- ၁၈-ဦးမြ-ဒေါ်ညွန့်။ ၁၉-ဦးကျောက်-ဒေါ်သိန်းမြ။
- ၂၀-ဦးဖိုးပြုံး-ဒေါ်ရွှေမြိုင်။ ၂၁-ကိုတင်ကြွယ်-မတင်အောင်။
- ၂၂-ဦးတင်မောင်ကြီး-ဒေါ်သိန်းတင်။
- ၂၃-ကိုပေါ်သိန်း-မရှင်။ ၂၄-ဒေါ်အုန်းခင်။
- ၂၅-ကိုပိုလို-မမြခင်။
- ၂၆-ဦးသိန်း-ဒေါ်တင်လှိုင်။ ၂၇-ကိုမြင့်ထွန်း-မသန်းနှဲ့။
- ၂၈-ဦးတောဘို-ဒေါ်ဇွန်စိန်။ ၂၉-ကိုလှမောင်-မကြည်။
- ၃၀-ဦးချစ်သာ-ဒေါ်လှကြည်။ ၃၁-ကိုကျော်ညွန့်-မအုန်းမြင့်။
- ၃၂-ဦးဘရီ။ ၃၃-ဦးဖိုးချို-ဒေါ်ချော။
- ၃၄-ဦးကျော်-ဒေါ်ပေါရွှေ။ ၃၅-ဦးစံမြ-ဒေါ်စိန်ပွင့်။
- ၃၆-ဦးတင်မောင်-ဒေါ်တင်အေး။ ၃၇-ဦးဘအို-ဒေါ်ပေါရှိ။
- ၃၈-ဒေါ်သိန်းနှင့် သမီး မတင်မိ။

- ၃၉-ဒေဝီချစ်မေနှင့် သမီး မမြ။
- ၄၀-ဦးအောင်ကြည်-ဒေဝီသိန်းမေ။ ၄၁-မလုံးတင်။
- ၄၂-ဦးပေါမောင်-ဒေဝီအေးတင်။
- ၄၃-ကိုညိုမင်း-မတူး။ ၄၄-မချိုချိုဝင်း။
- ၄၅-ဦးဘိုးလှိုင်-ဒေဝီဟန်ဆင်။
- ၄၆-ဦးအုန်းမောင်-ဒေဝီတင်ဆောင်။
- ၄၇-ကိုညိုမင်း-မသန်းကြည်။

၁။ ဦးအောင်မြင့်-ဒေဝီမိုး။ ရွှေဘို ၄-အုပ်

ဆိပ်ခွန်မှ ၂ အုပ် အလှူရှင်များ

- ၁-ဒေဝီသုနန္ဒာ၊ မဟာစည်ရိပ်သာ။
- ၂-ဒေဝီဥက္ကရာ။ ၃-ဒေဝီခေမာရီ။
- ၄-ဒေဝီသုဝဏ္ဏ၊ ၅-ဒေဝီစက္က။
- ၆-ဒေဝီကုမ္မာရီ။ ၇-ဒေဝီမေဓာဝီ။
- ၈-ဒေဝီမာလာ။ ၉-ဒေဝီရူပနန္ဒာ။
- ၁၀-ဒေဝီပါရမီ။ ၁၁-ဒေဝီကွန်။
- ၁၂-ဒေဝီသက်ဗု။ ၁၃-ဦးစိုးခင်-ဒေဝီအုန်းရွှေ။
- ၁၄-ဦးကြည်-ဒေဝီညို။
- ၁၅-ဦးအုန်းလှိုင်-မဆောင်။
- ၁၆-ဦးခင်မောင်-ဒေဝီနီမ။
- ၁၇-ဒေဝီလှမိုး။ ၁၈-ကိုအေးဆောင်-မအုံးမြိုင်။

- ၁၉-ဦးဖိုးပြား-ဒေါ်ဥ။ ၂၀-ကိုချစ်စော-မခင်စန်း။
- ၂၁-မတင်သန်း သား-မောင်ဇော်ဦး။
- ၂၂-ကိုသိန်းထွန်း-မခင်စီ။ ၂၃-မခင်မာ။
- ၂၄-မဆွေဆွေဝင်း။ ၂၅-မသန်းသန်းမြင့်။
- ၂၆-ဦးမှို-ဒေါ်အိ။ ၂၇-ဒေါ်အေးတင်။
- ၂၈-ဦးထင်-ဒေါ်လှ။ ၂၉-ဦးကြည်-ဒေါ်ချို။
- ၃၀-ကိုကျော်သန်း-မသန်းနု။
- ၃၁-ကိုကျော်မောင်-မသန်းမြင့်။
- ၃၂-ဦးစပ်ကျော်-ဒေါ်ကျင်နု။
- ၃၃-ဦးဟန်ရ-ဒေါ်ပေါ့။
- ၃၄-ဦးပြုံး-ဒေါ်အေးရှင်။
- ၃၅-ကိုလှအောင်-မညိုမိ။
- ၃၆-ကိုသောင်း-မစပ်။
- ၃၇-ကိုချိုလေး-မသိန်းကျင်။
- ၃၈-ဒေါ်အေးမေနှင့် သမီးများ။
- ၃၉-မသိန်းရှင် မိသားစု။
- ၄၀-ဦးတင်မောင်-ဒေါ်စပ်။
- ၄၁-ဦးထွန်းကြည်-ဒေါ်စိန်နု။
- ၄၂-ဦးကျော်မင်း-ဒေါ်စောကြည်။
- ၄၃-မလေးဆွေ။ ၄၄-မမကြီး။
- ၄၅-မထီနှင့် သမီးများ။ ၄၆-ဦးမော်-ဒေါ်ရွှေ။
- ၄၇-ကိုအုံးမောင်-မတင်ရွှေ။
- ၄၈-ကိုထွန်းကြည်-မသီးတင်။

- ၄၉-မမြသီ။ ၅၀-ဒေဝါညွန့်။
- ၅၁-ကိုထွန်းရွှေ-မလှလှ။ ၅၂-ကိုထွန်းလှိုင်-မထီ။
- ၅၃-ကိုဘသောင်း-မညိုမိမ်း။ ၅၄-ကိုညွန့်လှ-မသန်းစင်။
- ၅၅-ကိုဘအုံး-မနန်းစိန်။ ၅၆-မစပ်-မညို။
- ၅၇-မနန်းခင်။ ၅၈-ကိုစောလင်း-မဒေဝါင်း။
- ၅၉-ဦးအုံးမောင်-ဒေဝါသန်း။
- ၆၀-ဒေဝါငွေယုံနှင့် ညီမများ။
- ၆၁-ဒေဝါတင်ဦး။ ၆၂-မအေးမြင့်။
- ၆၃-ကိုသန်းအောင်-မအေးဆင့်။
- ၆၄-ဦးပေါပေ-ဒေဝါပေါ။ ၆၅-ကိုသာပို-မဦး။
- ၆၆-ဦးကျော်မြန်-ဒေဝါတောမေ။
- ၆၇-ကိုသန်းလင်း-မချိုလေး။ ၆၈-မချိုအေး။
- ၆၉-ကိုပေါအေး-မအုန်းစိ။ ၇၀-ဦးဘို-ဒေဝါတုတ်။
- ၇၁-ဦးသန်းမောင်-ဒေဝါသန်းသန်း။
- ၇၂-ဦးဘတုတ်-ဒေဝါလှမေ။
- ၇၃-ဦးလှဟန်-ဒေဝါဖွားတုတ်။
- ၇၄-ကိုခင်ဆွေ-မအုန်းကြည်။
- ၇၅-ဒေဝါတင်ဦး။ ၇၆-ကိုရင်အောင်-မခင်ဆွေ။
- ၇၇-ဦးလှပေ-ဒေဝါလှမေ။
- ၇၈-ဒေဝါလှမြိုင်နှင့် သမီး မခင်မြင့်။
- ၇၉-ကိုဝင်းဆောင်-မသန်းတင်။
- ၈၀-ဒေဝါပိုက်နှင့် ညီမများ။
- ၈၁-ဦးချစ်တိုး-ဒေဝါပေါရှန်။ ၈၂-ဦးပျော်ဘွယ်-ဒေဝါ

၈၃-ဦးထိုက်-ဒေါ်ခင်သန်း။ ၈၄-ဦးရွတ်-ဒေါ်ဖွားတင်။
 ၈၅-မမလေး။ ၈၆-မရှင်။ ၈၇-ဒေါ်ဖေ။ ၈၈-မသိန်းကြည်။
 ၈၉-ကိုဘူး-မကြင်ရွှေ။ ၉၀-ဒေါ်အေးတုတ်။
 ၉၁-ကိုကျော်ဇင်-မတင်မ။ ၉၂-ဒေါ်သန်းသန်း။
 ၉၃-ကိုကျော်ကျော်-မကြည်ကြည်ဝင်း။
 ၉၄-ကိုမြမန်း-မခင်သိန်း။ ၉၅-ဦးဘစိုး-ဒေါ်သိန်း။
 ၉၆-ကိုဝင်းဟန်-မအေးမော်။ ၉၇-ဦးထွန်းစိ-ဒေါ်အေးခင်။
 ၉၈-ကိုဘိုလေး-မရွှေမြိုင်။ ၉၉-ကိုတင်ဝင်း-မသိန်းမှတ်။
 ၁၀၀-ကိုစံလှ-မဝိုင်း။ ၁၀၁-ကိုဘမော်-မကြည်။
 ၁၀၂-ဦးညွန့်-ဒေါ်ညွန့်ရီ၊ ၁၀၃-ကိုလှိုင်မင်း-မစန်းစန်း။
 ၁၀၄-ဒေါ်လှမေ။ ၁၀၅-ဒေါ်သောင်း။
 ၁၀၆-ဦးပွား-ဒေါ်ဆော့။ ၁၀၇-ဦးထွန်းအောင်-ဒေါ်မြကြည်။
 ၁၀၈-ကိုဝင်းအောင်-မညွန့်စိန်။
 ၁၀၉-ကိုဉာဏ်မြင့်-မခင်ညွန့်တင်။ ၁၁၀-ကိုရေရှန်-မငြိမ်း။
 ၁၁၁-ဒေါ်သိန်းတင်။ ၁၁၂-ဒေါ်ငြိမ်းတင်။
 ၁၁၃-ဒေါ်သိန်းရင်။ ၁၁၄-မမြသန်း။
 ၁၁၅-မတင်ရီ-မတင်ကြည်။ ၁၁၆-ကိုမြင့်သိန်း။
 ၁၁၇-ဦးကျော်မောင်-ဒေါ်ခင်ညွန့်။
 ၁၁၈-ဒေါ်စန်းရင်နှင့် ညီမများ။
 ၁၁၉-ကိုချစ်တင်-မတင်လှိုင်။ ၁၂၀-မခင်နှင့် သမီးများ။
 ၁၂၁-ဒေါ်အုန်းမေ။ ၁၂၂-ကိုထွန်းစိ-မအုန်းခင်။
 ၁၂၃-ကိုရွှေမြိုင်၊ ရိပ်သာ။ ၁၂၄-ကိုချစ်လှိုင်၊ ရိပ်သာ။
 ၁၂၅-ကိုချစ်တုတ်-မချိတ်မိ။

- ၁၂၆-ကိုဗေဒါ-မသောင်းရင်လေး။ ၁၂၇-မလှဝင်း။
- ၁၂၈-မလှရွှေ။ ၁၂၉-ကိုပြေ။ ၁၃၀-ကိုထွေး။
- ၁၃၁-ဦးသစ်။ ၁၃၂-မခင်နုမေ။ ၁၃၃-မရီရီဝင်း။
- ၁၃၄-မောင်အောင်ဆွေမြင့်။ ၁၃၅-မခင်မြဌေး။
- ၁၃၆-ဦးဖြူလေး-ဒေါ်ကျော်မေ။ ၁၃၇-ကိုစိန်ဝင်း-မခင်ရီ။
- ၁၃၈-ကိုထွန်းဦး-မသန်းရီ။ ၁၃၉-ကိုမြင့်သိန်း-မနွဲ့နွဲ့။
- ၁၄၀-ကိုဘသင်-မလှမြိုင်။ ၁၄၁-ကိုဆောင်-မအေးကျင်။
- ၁၄၂-ဦးဘထိုက်-ဒေါ်မြဘင်။ ၁၄၃-ဒေါ်အေးမေ။
- ၁၄၄-ဒေါ်နန်းအေး။ ၁၄၅-မောင်ဇော်ဟိတ်။
- ၁၄၆-မောင်ဇော်ဝိတ်။ ၁၄၇-မောင်ကျော်မိတ်။
- ၁၄၈-ကိုသောင်း-မလှမေ။ ၁၄၉-ကိုမြမောင်နှင့် သမီး။
- ၁၅၀-ကိုချစ်ဖူး-မအေးမေ။ ၁၅၁-ဒေါ်ငြိမ်းနှင့် သားများ။
- ၁၅၂-ဒေါ်အိမ်ဘော်။ ၁၅၃-ကိုထွန်းကြည်-မတိုက်။
- ၁၅၄-ကိုကျော်တင်-မခင်ညွန့်။ ၁၅၅-ကိုထွန်းပို-မချို။
- ၁၅၆-ဦးစံပု-ဒေါ်ကြွယ်။ ၁၅၇-ကိုတင်ဇွေ-မသန်းမြ။
- ၁၅၈-ကိုပေါမောင်-မမှတ်တင်။ ၁၅၉-ဦးမြင့်-ဒေါ်တင်ဌေး။
- ၁၆၀-ကိုဝင်းမောင်-မတင်အေး။ ၁၆၁-ဦးလှမြင့်-မသန်းလှ။
- ၁၆၂-ကိုခင်အောင်-မငြိမ်း။ ၁၆၃-ဦးလုံး-ဒေါ်စိန်တု။
- ၁၆၄-ဦးကံဆောင်-ဒေါ်အေးချိန်။
- ၁၆၅-ဦးတင်-ဒေါ်အေးစိန်။ ၁၆၆-ဦးသိန်းမောင်-ဒေါ်မြရီ။
- ၁၆၇-ဒေါ်လှမေ။ ၁၆၈-ဒေါ်ဂေါက်နှင့် သားသမီးများ။
- ၁၆၉-ကိုကျော်စိန်-မခင်ရီ။ ၁၇၀-ကိုစံလွင်-မထွေး။
- ၁၇၁-ကိုသန်း မသိန်းမျှင်။ ၁၇၂-ကိုတောဘို-မဦး။

၁၇၃-ကိုထွန်းရင်-မမြရင်၊ ၁၇၄-ဦးအတွန်-ဒေါ်ရွှေရီ။
 ၁၇၅-ဦးအောင်သွင်။ ၁၇၆-ကိုထိန်ဝင်း-မသိန်းသိန်း။
 ၁၇၇-ဒေါ်သန်း (ဆရာမကြီး)။ ၁၇၈-ကိုသန်း-မကြည်။
 ၁၇၉-ဒေါ်သိန်းတင်နှင့် သမီး မကျော့။
 ၁၈၀-ကိုတင်မြ-မအုံးရင်။ ၁၈၁-ကိုချစ်တင်-မသိန်း။
 ၁၈၂-ဒေါ်ဖွားမြိုင်။ ၁၈၃-ကိုထွန်းညွန့်-မသိန်းညွန့်။
 ၁၈၄-ဒေါ်ဘူး။ ၁၈၅-(ကိုဆစ်ပွား-မရွှေဝိုင်း)။
 ၁၈၆-ကိုလှဒင်-မမိုး။ ၁၈၇-ကိုအုံးမောင်-မကင်း။
 ၁၈၈-ကိုလှမောင်-ဒေါ်ညို။ ၁၈၉-ဦးစန်းမောင်-ဒေါ်မြင့်မြင့်။
 ၁၉၀-ကိုပြုံးချို-မမြမြ။ ၁၉၁-ကိုခင်မောင်မြင့်-မညိုတင်။
 ၁၉၂-ကိုသိန်းဝင်း-မလှလှ။ ၁၉၃-ကိုကျော်အုံး-မစောလှိုင်။
 ၁၉၄-ကိုလှဒင်-မတင်သန်း။ ၁၉၅-ကိုညွန့်မောင်-မလှဝိုင်း။
 ၁၉၆-ဦးချို-ဒေါ်ငွေယုံ။ ၁၉၇-ကိုမှတ်ရင်-မသိန်းမိ။
 ၁၉၈-ကိုသော်-မကြည်ဝင်း။ ၁၉၉-ဒေါ်ညွန့်နှင့် သမီးမ္ပာ။
 ၂၀၀-ကိုဘာဘာ-ဒေါ်ခင်မေ။ ၂၀၁-ကိုစိန်လင်း။
 ၂၀၂-မောင်ညိုဝင်း။ ၂၀၃-ကိုမြင့်ဆွေ-မတင်တင်မြ။
 ၂၀၄-ဦးမော်-ဒေါ်ထွေး။ ၂၀၅-ကိုသန်းရွှေ-မတင်မြင့်။
 ၂၀၆-ဒေါ်ဆင်-မအောင်မေ။ ၂၀၇-ဒေါ်ဖွားဆင့်။
 ၂၀၈-ဒေါ်အေးမြိုင်။ ၂၀၉-ကိုအောင်ရွှေ-မကြည်နွဲ့။
 ၂၁၀-ကိုရွှေမောင်-မအုန်းကြင်။ ၂၁၁-ကိုချိုတူ-မခင်ယုဆွေ။
 ၂၁၂-မခင်မြဝင်း။ ၂၁၃-မမြလှိုင်။ ၂၁၄-ဒေါ်မြညို။
 ၂၁၅-ဦးဘိုဆောင်-ဒေါ်အေးမေ။
 ၂၁၆-ကိုထွန်းဦး၊ မသန်းတင်။ ၂၁၇-ဦးချစ်ထွန်း-မသန်းရီနီ။

- ၂၁၈-မခင်ဝေ-မရွှေဗျား။ ၂၁၉-ကိုအုန်းလှိုင်-မရွှေခင်။
- ၂၂၀-ကိုသောင်းကြယ်-မခင်ဌေး။
- ၂၂၁-ဦးကုလား-ဒေါ်အေးမိ။

ရွှေဘိုမှ ၂-အုပ် အလှူရှင်များ

- ၁-ဒေါ်သိန်း။ ၂-ဒေါ်ကြည်။
- ၃-ဦးမောင်မောင်နိုင်-ဒေါ်လှလှမြင့်။
- ၄-ဦးပု-ဒေါ်တင်ရွှေ။ ၅-ဦးညှင်း-ဒေါ်စန်း။
- ၆-မောင်မြင့်-မောင်တူး။

ထူးကြီးမှ ၂-အုပ် အလှူရှင်များ

- ၁-ဦးဘရုံ-ဒေါ်ဆွဲ။ ၂-ဦးလှဘော်-ဒေါ်စပ်။ ၃-ကိုဘဆင်-မတင်။
- ၄-မစန်းစန်းမြင့်။ ၅-မဝင်းဆွေ။ ၆-မမြင့်အေး။ ၇-ကိုအောင်စိန်။
- ၈-ဒေါ်သန်းအုန်း-မုံရွာ။ ၉-ဦးဘို-ဒေါ်ပွား။

ဇီးဖြူကုန်းမှ ၂-အုပ် အလှူရှင်များ

- ၁-ဦးကံဆင့်။ ၂-ကိုအောင်ဆင့်။ ၃-ကိုအောင်မြင့်။
- ၄-ကိုကျော်တင့်။ ၅-တင်မျိုးလွင်။ ၆-ဒေါ်ခို။
- ၇-ဒေါ်ထွေးကြည်။ ၈-မရီမြင့်။ ၉-ဒေါ်လှခင်။
- ၁၀-ကိုကျော်စိန်။ ၁၁-ကိုအောင်ဘလေး။ ၁၂-မမြင့်ဌေး။

၁၃-ဦးအန်။ ၁၄-ဒေဝမြတင်။ ၁၅-မလှရီ။
 ၁၆-မအုန်းထွေး။ ၁၇-မဝင်းကြည်။ ၁၈-မစန်းနွဲ့။
 ၁၉-အမာချို။ ၂၀-မပြုံး။ ၂၁-အောင်ဌေးမြင့်။
 ၂၂-မမြင့်စိန်။ ၂၃-မတင်မြ။ ၂၄-ဦးဆယ်။
 ၂၅-မဆိတ်တင်။ ၂၆-ဦးဌေး။ ၂၇-ဦးလှမော်။
 ၂၈-ဒေဝပိုက်။ ၂၉-ဒေဝဖြူ။ ၃၀-ဒေဝသုခ။
 ၃၁-မဝင်းခင်။ ၃၂-ဒေဝဖြူ။ ၃၃-ဒေဝရင်အေး။
 ၃၄-ကိုခေတ်ဘို။ ၃၅-ကိုထွန်းစိ။ ၃၆-ကိုညိုသန်း။
 ၃၇-ဒေဝအေးတင်။ ၃၈-ကိုအောင်ကြည်။
 ၃၉-ကိုဖိုးထွန်း။ ၄၀-မောင်ကံလှ။ ၄၁-ကိုကျော်ဝင်း။
 ၄၂-ဦးဖိုးဦး။ ၄၃-ဒေဝချစ်မိ။ ၄၄-ဒေဝအုန်းကြည်။
 ၄၅-ဒေဝလဲရင်။ ၄၆-ဒေဝခင်ရီ။ ၄၇-ဒေဝပို။
 ၄၈-ဒေဝကြည်လင်။ ၄၉-ဒေဝရင်အေး။ ၅၀-ဒေဝမေ။
 ၅၁-ဦးထွန်းဘ။ ၅၂-ကိုညိုဆောင်။ ၅၃-ကိုစိန်အောင်။
 ၅၄-ဦးရွှေအို။ ၅၅-ဦးအောင်မြ။ ၅၆-ဒေဝကျန်းတော်။
 ၅၇-ဆရာညို။ ၅၈-ကိုထွန်းကြိုင်။ ၅၉-ကိုထွန်းလှိုင်။
 ၆၀-ကိုဖိုးစပ်။ ၆၁-ကိုအောင်မောင်း။
 ၆၂-ဒေဝချစ်။ ၆၃-ကိုကံထွန်း။ ၆၄-ကိုစံညိုမိ။
 ၆၅-ကိုဖိုးချောင်း။ ၆၆-ကိုဖိုးကွန်း။ ၆၇-ဦးစံရ-ဒေဝပေါ။
 ၆၈-ဦးကောက်ကြီး-သား သမီးများ။
 ၆၉-ဦးလှမောင်-မမြခင်။ ၇၀-ဦးသာဇံ-မအေးကြည်။
 ၇၁-ဦးမြစ်-မလှကြည်။ ၇၂-ဦးသန်းအောင်-မချစ်ရွှေ။

လိပ်ချင်းရွာမှ ၂-အုပ် အလှူရှင်များ

- ၁။ ဦးသန်းမောင်-မချစ်မေ။
- ၂။ ဦးလှိုင်-ဒေဝီပွဲမှီ။
- ၃။ ဦးဉာဏ်ဝန်-ဒေဝီလေးမ။
- ၄။ ဦးညိုခင်-ဒေဝီလှပို။
- ၅။ ဦးဘရင်။
- ၆။ ဦးထွန်းရှင်။
- ၇။ ကိုတင်ငယ်။

ခွန်တောင်းကြီးမှ ၂ အုပ် အလှူရှင်များ

- ၁။ ဦးဘမေ-ဒေဝီတင်သိန်း
- ၂။ ကိုညိုရင်-မလှရီ
- ၃။ ဒေဝီရွှေဆင့် သားသမီးများ
- ၄။ ဦးမြခင်-ဒေဝီလှချီ
- ၅။ ဦးထွန်းဟန်-ဒေဝီခိုင်ချီ
- ၆။ ဦးလှဘို-ဒေဝီမြချီ
- ၇။ ဦးလှဒင်-ဒေဝီဆုံ
- ၈။ ကိုအောင်ညိုမီး-ဒေဝီငွေခင်

- ၉။ ဦးချစ်လှိုင်-ဒေဝါမြေမေ
- ၁၀။ ဦးချစ်မြ-ဒေဝါငွေဌေး
- ၁၁။ ဦးအေးမောင်-ဒေဝါဖွားတင်
- ၁၂။ ဦးဘဌေး သားသမီးများ
- ၁၃။ ဦးညိုဦး-မခင်ညွန့်
- ၁၄။ ဦးလှနိုင်-ဒေဝါခင်ချစ်
- ၁၅။ ဦးလှအောင်-ဒေဝါစိန်
- ၁၆။ ဦးနေဝင်း-ဒေဝါညိုမြင့်
- ၁၇။ ဦးမြဆောင်-ဒေဝါကြော့တင်
- ၁၈။ ဦးချစ်စိန်-ဒေဝါသန်းရင်
- ၁၉။ ဦးဘမောင်-ဒေဝါရွှေဘုံ
- ၂၀။ ဦးချစ်ငယ်-ဒေဝါအေးမြိုင်
- ၂၁။ ဦးထွန်းနွယ်-ဒေဝါသန်းမြ
- ၂၂။ ဦးထွန်းကြွယ်-ဒေဝါအုံးရင်
- ၂၃။ ဦးသက်ဖေ-ဒေဝါနက်
- ၂၄။ ဦးဆန်မြိုင်-ဒေဝါစိန်
- ၂၅။ ဦးမော်-ဒေဝါခင်မကြီး
- ၂၆။ ဦးမှု-ဒေဝါသိန်းတင်

၂၇။ ဦးအောင်သာ သားသမီးများ

၂၈။ ဦးကံဦး-ဒေဝါငြိမ်းရှင်

၂၉။ ဦးကံလှိုင်-ဒေဝါတင်ဦး

၃၀။ ဦးချစ်မြ-ဒေဝါသောင်းရင်

၃၁။ ဦးသွင်-ဒေဝါသိုင်းခြုံ

၃၂။ ဦးချစ်တိုး-ဒေဝါအမာ

၃၃။ ဦးညို-ဒေဝါတင်လှိုင်

၃၄။ ဦးဘအေး-ဒေဝါဂျမ်းခင်

၃၅။ ဦးစိန်ရှင်-ဒေဝါခင်ပို

၃၆။ ဦးညွန့်မောင်-ဒေဝါအောင်ကြည်

၃၇။ ဦးညွန့်အောင်-ဒေဝါညွန့်တင်

၃၈။ ဦးရောင်-ဒေဝါရွှေညို

၃၉။ ဦးထွန်းရှိန်-ဒေဝါဒိုး

၄၀။ ဦးရောင်းတင်-ဒေဝါဆယ်မိ

၄၁။ ဒေဝါတင်ရွှေ သားသမီးများ

၄၂။ ဒေဝါပြုံး သားသမီးများ

၄၃။ ဦးဘထွန်း-ဒေဝါစောမြ

၄၄။ ကိုပုကြီး

- ၄၅။ ကိုထွန်းညို
- ၄၆။ ကိုပေ
- ၄၇။ ကိုပေမ
- ၄၈။ ကိုထွန်းသိ
- ၄၉။ ဦးရိသုတ-ရွှေမုဋ္ဌောတိုက်
- ၅၀။ ဦးသုဇာတ-မဟာစည်ရိပ်သာ
- ၅၁။ ဦးဗောဓက-ခွန်တောင်းကြီး

တင့်တယ်ရှာ ၂-အုပ် အလှရှင်များ

- ၁။ ဦးဖိုးဝန်
- ၂။ ဒေါ်ခင်ကြီး
- ၃။ မသန်းရှင်
- ၄။ မောင်သန်းထွန်း

ဓမ္မစကြာ အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ အုပ်ရေး-၂၀။

၁။ မူလ, ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။

၂။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်။

၃။ စိတ်အညစ်အကြေးကို ကင်းစေလို သတိပဋ္ဌာန် လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။

၄။ စိုးရိမ်မှုကို လွန်မြောက်လို သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။

၅။ ငိုကြွေးမှုကို လွန်မြောက်လို သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။

၆။ ကိုယ်ဆင်းရဲကို ငြိမ်းစေလို သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။

၇။ စိတ်ဆင်းရဲကို ငြိမ်းစေလို သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။

၈။ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ် ရ-ရောက်လို သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ကို လိုက်ရမယ်။

